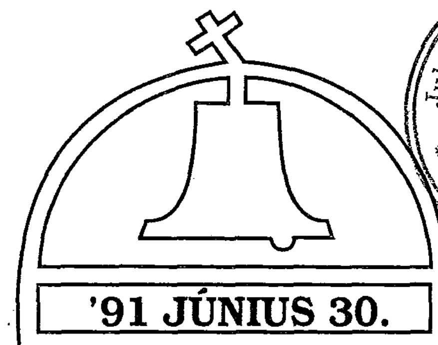
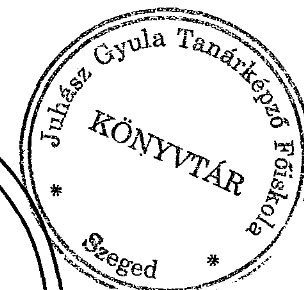
... ÉS ELJÖTT A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA

A SZABADSÁG NAPJA

GÖDÖLLŐ

Kiadó: Magyar Testvéri Börtöntársaság
Felelős kiadó: Roszík Gábor

Ajánlom feleségemnek és gyermekeinknek.

Készült a Makai + Makai Kft.
nyomdájában 1995.
ISBN 963 04 6060 2

Vázlat egy képviselő portréjához.

Közismert tény a politikai életben s különösen a parlamentarizmus történetében, hogy képviselők - akár pártok képviseletében, akár "független"-ként lépnek fel, osztályokat, rétegeket, csoportokat képviselnek, vagy legalább ezt hiszik, mondják magukról. Ismerjük "a munkásosztály" nevében ágáló, valójában egy szűk érdekű állampárti elitet kiszolgáló képviselők több évtizedes működését és magukat hazugul a "nép képviselőinek" megnevező minősítését. A történelem mondott felettük ítéletet, a történelem leplezte le igazi arcukat.

Ebben a leleplező harcban, mely hazánkban a 80-as évek végén bontakozott ki, kiemelkedő szerep jutott egy evangélikus lelkésznek, egy valójában nem hivatásos politikusi pályát választó egyéniségnek, Roszík Gábornak. Külön elemzést igényelne, miért éppen őt és miért éppen Gödöllőt választotta ki a sors, hogy egy válságba jutott, de ezt a válságot akkor még tagadó diktatúrákra épülő világrendszer közepette, éppen itt történjen meg az az áttörés, melyről kipróbált ellenzéki politikusok csak álmodni mertek, de eljövetelét évtizedek mértékében remélték.

Jelen kötet bepillantást nyújt ebbe a történelmi titokba, jelzést ad azokról a rejtett folyamatokról, melyek az emberek lelkében és gondolkozásában végbe mentek.

Látványos és nagyívű képviselői pályák voltak és még lesznek a történelemben. Nagy politikai múlttal és meghatározó politikusi gondolkodással ma is számosan büszkélkedhetnek politikai pályák különböző terein munkálkodók. De ezt a sajátos történelmi szerepet, ezt a különleges sikert, senki sem mondhatja el magáról. Kockázatos ugrás volt ez az ismeretlenbe, kockázat a képviselőjelöltséget vállaló Roszík Gábornak és mindazoknak, akik őt támogatták.

Mert miről van szó valójában? Az állampárt egyik favorizált és évtizedeken át vita nélkül képviselői székbe ültetett személye annyira ellehetetlenült körzetében, hogy visszahívására került sor. De ebben még nem lett volna semmi rendkívüli, rögtön került helyére vállalkozó, az állampárt megbízható embere. Gondosan kiválasztott személy volt s a győzelem biztos tudatában indult, hiszen évtizedeken át ez történt a bevált gyakorlat szerint. Meg is kapott ehhez minden támogatást "elvtársai" részéről. De megkapta hozzá a hatalmon lévők nyújtotta biztonságot is. A vele szemben álló ellenjelölt Roszík Gábor, mindezzel nem rendelkezett. Nem kis bátorság kellett tehát, hogy az akkor még érintetlen állampárti hatalommal szemben - minden hátmegetti biztatás nélkül, melyet egyes hangoskodó "ellenzékiek" élveztek - kiálljon, vállalva ennek kockázatát. Mi volt bátorságának alapja? Hite az igazságban, hit mellyel csak mélyen hívő ember rendelkezik. " Az itt állok, másként nem tehetek" hite - az a hit, mely pályatársát , Tőkés Lászlót is áthatotta. Új belső tartalmú emberek léptek ekkor a történelem, a politikai élet színterére Magyarországon, olyan emberek, akik nem korrumpálódtak a diktatúra szolgálatában, akik nem megjátszott és "felülről" engedélyezett ellenzéki szerepre vállalkoztak, hanem életüket tették rá az igazi demokrácia szolgálatára. Jellemző vonásuk, hogy nem "reformálni" akarták a reformálhatatlan, nem a helyezkedők, átmentők táborához tartoztak, hanem a bukott rendszer lebontását, gyökeres megváltoztatását tűzték ki célul. Roszík Gábor politikai arculatának legfőbb jellemzője, hogy egyetemes, nem osztály, csoport, szűk pártérdek viszonylatában gondolkozik és cselekszik, hanem az egész magyarságért, a nemzet összességéért és az ország minden lakójáért, nyelvre, vallásra, társadalmi hovatartozásra való tekintet nélkül. De mégis van egy területe az életnek, melyet hangsúlyozottabban feladatának érez: az elesett, krízishelyzetben lévő, védtelen asszonyok és gyermekek ügye. Nem véletlen, hogy éppen ő kezdeményezte elsőként az országban a legelesettebb asszonyi sorsok, a hajléktalan és kitaszított, gyermeket váró nők felkarolását. Olyan Anyaotthon létesítését, mely oltalmat nyújt számukra és indulási alapot egy új élet kezdéséhez. S az sem véletlen, hogy egy másik úttörő kezdeményezés is tőle származik: a börtönbe jutottak családjának, gyermekeinek felkarolása és segítése. Ez már nem " politikusi" hivatás és cselekedet, ez olyan feladatkör, melyre politikus ritkán vállalkozik, működjön akár kormánypárti, akár ellenzéki színekben. Ez nem a szónoklás és politikai vita színtere, ez a cselekvés politikája, a tettekben megnyilatkozó példaadás politikája. "Minden beszédnél szebben beszél a tett", hirdették egykoron bölcs elődeink azt az igazságot, melyet igen kevés politikus vall magáénak és még kevesebb gyakorol.
Roszík Gábor e kevesek közé tartozik s ahogy lenni szokott, igen kevesen figyelnek fel erre, mert a törtetők és önmaguknak kaparók, s az önérvényesítők

lármájában, a nemes cselekedeteknek igen szerény az árfolyama.
E kötet éppen ezekről kíván jelzést adni, egy köz és történelem szolgálatában vívódó emberről és egyben arról a korról is, melynek cselekvő szemtanúi vagyunk mindannyian.

Katona Szabó István

Önéletrajz

Budapesten születtem 1954. augusztus 15-én. Albertirsán, hat gyermekes lelkészcsaládban nőttem fel, abban a házban, melyben Tessedik Sámuel született, akinek élete, gondolkozása, hite meghatározó életemben. Édesapámon keresztül tőle tanultam meg a magyar vidék, a mezőgazdaság, a szegény ember, a család és a gyermekek szeretetét. Nekem is nyolc gyermekem van, a legidősebb már egyetemista, a legkisebb három éves.
Életem legdrágább ajándéka a hit és a hazaszeretet. Ezért vagyok mindig derülátó, reménykedő, hiszek a jövőben.
Az általános iskolát Albertirsán végeztem, a középiskolát Cegléden a Kossuth Lajos Gimnáziumban. Az Evangélikus Teológiát Budapesten végeztem, de rövid ideig tanulmányokat folytattam Angliában és Franciaországban is.
Angol, német és francia nyelvből felsőfokú nyelvizsgám van, de beszélek olaszul is.
1979-ben kerültem első szolgálati helyemre Zalaistvándra. 1984-től voltam a Gödöllői és Veresegyházi Evangélikus Gyülekezet lelkésze, 1988-tól az Isaszegi Evangélikus Gyülekezeté is.
Több mint 10 éve élek tehát Gödöllőn, de emlékeim sokkal régebbiek: gyerekkoromban gyakran nyaraltam Blahán, fürödtünk a strandon, kirándultunk az erdőben.
Alapító tagja vagyok a Magyar Demokrata Fórum Gödöllői Szervezetének, mely 1988. októberében alakult meg. Aktív szerepet vállaltam Gödöllő - Isaszeg utolsó kommunista képviselőjének visszahívásában, minek következtében 1989. július 22-én időszakos választást írtak ki a Pest megyei 4. sz. választókörzetben. Az a megtiszteltetés ért akkor, hogy az MDF és a többi gödöllői, isaszegi, ellenzéki szervezetek képviselőjelöltje lettem, s a választást, mely a világ kommunista táborának négy évtized után az első demokratikus,

szabad választása volt, s 70%-os döntő fölénnyel megnyertem az MSZMP akkori jelöltjével szemben. A Parlamentben első interpellációmat a gödöllői Grassalkovich kastély ügyében mondtam el. Első önálló képviselői indítványom az volt, hogy október 23-a nemzeti ünnep és munkaszüneti nap legyen. Indítványomat az akkori Parlament természetesen elvetette.
1990-ben az első szabad választásokon ismét nagy fölénnyel választottak meg országgyűlési képviselőnek a választókörzetben, melynek települései Gödöllő és Isaszeg mellett: Pécel, Kistarcsa, Kerepes, Szilasliget, Csömör és Nagytarcsa.
Jól ismerem az itt élő emberek és települések gondjait, s ezért mindig kész voltam azokat a legfelsőbb fórumokon képviselni.
Az elmúlt időszakban fogadóóráimon több mint kétezer alkalommal kerestek meg a választópolgárok, de több ezren levélben kértek segítséget, kerestek meg gondjaikkal. Mindenkinek megpróbáltam segíteni vagy legalábbis választ találni felvetett kérdéseire.
Legtöbbször a nyugdíjasok, nagycsaládosok érdekében jártam el, de nehéz helyzetben lévő munkanélkülieknek is szívesen segítettem, csakúgy mint a választókörzetben élő mozgássérült, beteg embereknek.
Tevékenységemnek egy fontos része volt a kárpótlással, földkijelöléssel kapcsolatos problémák megoldása, s mindent megtettem azért, hogy a kárpótlásra kijelölt terület közel 20 ezer AK értékkel növelhető legyen, ami, ha nem is jelent teljes megoldást, de nagyban elősegíti a kárpótlás megvalósulását.
Szívügyem volt a Kastély felújításának kérdése, a gödöllői - isaszegi tavak és hozzátartozó területek megmentése az itt élő emberek javára. Ebben a kérdésben is mostanra nagy előrelépések történtek, mint például a Legfelsőbb Bíróság nemrégi döntése, hogy a halászati jog ezentúl az itt lévő Önkormányzatokat illeti meg!
Már évekkel ezelőtt erőteljesen harcoltam az EXPO magyarországi megrendezése mellett, mert mint emlékezetes azt keményen ellenezte az MSZP, SZDSZ és FIDESZ. Részt vettem a gödöllői Agriexpo elképzeléseinek megszületésében, s minden lehetséges fórumon igyekeztem elősegíteni azt.
Elsőrendű feladatnak tartottam a körzet infrastruktúrájának fejlesztését, s örülök, hogy a közművesítés területén (ivóvíz, gázellátás vagy szennyvízelvezetés) az itt lévő települések igen komoly központi támogatásokat kaphattak.
A munkahelyteremtés az egyik legnehezebb feladat ma, de a fenti beruházások is sok munkaerőt tudnak foglalkoztatni. Külön megemlíteném az amerika United Technologies gyárat Gödöllőn, amelynek a vezetőivel már 1989-ben folytattam tárgyalásokat a gyár gödöllői felépítése érdekében. Ma itt közel 800-an találnak munkát, de jó kilátások vannak arra, hogy a közeljövőben ez

duplájára emelkedik. Több külföldi céggel folytattam tárgyalásokat gödöllői beruházás érdekében.
1991. május 28-án parlamenti felszólalásban hívtam fel az ország népét arra, hogy azt a napot, melyen az utolsó szovjet katona elhagyja az országot, a MAGYAR SZABADSÁG NAPJAKÉNT ünnepelje. Az első országos méretű ünnepség emlékezetes módon Gödöllőn volt. Azóta sok száz helyen ünneplik a Magyar Szabadság Napját.
1991. június 30-án hoztam létre a Tessedik Sámuel Alapítványt, mely a legnehezebb sorban élő családoknak és várandós asszonyoknak igyekszik segítséget nyújtani. Rövid időn belül elkészült a Gödöllőn épülő Anyaotthon, ahol krízishelyzetben lévő gyermeküket váró anyáknak tudunk átmeneti otthont biztosítani.
Jövőre vonatkozó terveimet egy mondatban össze lehet foglalni: szeretném folytatni azt a munkát - amit szolgálatnak tekintek - , hogy a választókörzetben élő emberek, a településeknek gondjait és problémáit magamraveszem és mindent megteszek, hogy segíthessek.
Parlamenti munkámmal kapcsolatban fontosnak tartom megemlíteni, hogy az elmúlt évben a Külügyi Bizottságnak voltam tagja, s fontosabb működési területem volt Albánia és Kuba, többek között.
Az Interparlamentális Unió Osztrák-Magyar, Albán-Magyar és Kubai-Magyar Baráti Tagozatának elnöke voltam.
Kezdeményezésemre 1992. november 2-án jött létre a Parlamentben a Magyar Börtöntársaság, melynek elnöke vagyok. A Társaság célja, hogy a lelki-, szellemi segítséget nyújtson az elítélteknek a társadalmi élethez visszavezető út megtalálásához és segítse az elítéltek hátrányos helyzetbe került gyermekeit.

Utam a politikához

Néhány hónap eseményeiben tulajdonképpen összefoglalható, hogy miképpen lettem országgyűlési képviselő, hogyan kerültem közvetlen kapcsolatba a politikával, lettem politikus.
Ám a '88-'89-es eseményeknél messzebbre szeretnék visszatekinteni, mert bár sohasem készültem arra, hogy a politikával foglalkozzam, mégsem mondható véletlennek.
Gondolkozásomat meghatározta gyermekkorom, az az otthon, ahol felnőttem, a lelkész család, szüleim élete és gondolkozása.
Korán megismertem azt a világot, amiben nem volt szabad mindent mindenhol kimondani, gúny tárgya volt a vallásos ember, mint kisiskolás tanulót kinevettek, hogy lelkész az apám, s még az osztálytársaim is kinevettek, amikor ötödik testvérem megszületett.
Tanítónénim (Szemerédi Irénke néni - Gödöllőn sokan ismerték) Albertirsáról Ceglédre járt misére, s még abból is baja lehetett, ha édesapámmal sokat beszélgetett. Minden évben probléma volt a hittanbeiratás, s egy körlevél megírásához is engedélyt kellett kérni.
Édesanyám sokat mesélt Erdélyről, az Egri csillagokban évekig benne volt egy könyvjelző: Magyarország szíve Erdély.
Az '56-os forradalmakról keveset hallottam, túlságosan veszélyes lett volna. Keveset hallottam Ordass püspökről - édesapám az állásával játszott, ha mégis emlegette.
A nagyvilág híreit a BBC rádión keresztül fordította édesanyám: ott hallottuk először, hogy meggyilkolták John F. Kennedyt.
Pacsirta rádiónkon legalább öt helyen tudtuk fogni a Szabad Európa Rádiót, s ha az egyik hullámhosszon elment a hang, pillanatok alatt megtaláltuk a másikon.
Döntő esemény volt életemben, amikor 1966-ban megismerkedtem otthonunkban egy nyugat-német idős házaspárral - püspök volt a férfi - akikkel már akkor tudtam angolul kommunikálni. Megszerettek, s meghívtak egy hónapra

Németországba. Egy éven keresztül készültem az útra - 13 éves voltam - de nem mehettem, mert elutasították az útlevélkérelmemet. Magyarázat - hivatalos - persze nem volt, de én már tudtam miért. 1968-ban aztán másodszorra mégis megkaptam az útlevelet, s Németországban voltam egész augusztusban. Életem egyik legmeghatározóbb ideje volt. Nem is annyira Németország, a nyugati világ, nagyszerű emberek szeretete volt meghatározó számomra - hiszen az természetes volt, hanem a Varsói Szerződés csapatainak prágai bevonulása, a Prágai Tavasz eltiprása.
Naponta néztük a televízió híreket, tudósításokat Csehszlovákia lerohanásáról. Sűrűn felidézte a német televízió az '56-os magyar forradalmat is, dokumentumokat mutatott, mutatta a forradalom leverését, a szovjet tankokat és katonákat. Ekkor tudtam és értettem meg igazából mi is történt akkor Magyarországon. Mélységesen szégyelltem, hogy a Prágai Tavasz leverői között magyar katonák és tankok is voltak.
Közben szorgalmasan gyűjtöttem a napilapokat, hogy hazahozzam őket, mert otthon biztosan keveset tudnak az eseményekről. Vendéglátóim még időben felfedezték az újságokat, s volt annyi bölcsesség és óvatosság bennük, hogy nem engedték, hogy elhozzam. Bennem viszont szintén volt annyi bölcsesség és bátorság, hogy cipőimet vastagon a csehszlovákiai eseményekbe csomagoljam bele, s ahol egy kis hézag volt a bőröndbe, "magyar és szovjet tankokkal" töltsem ki.
Izgalmas volt a vámvizsgálat, de sikeres is számomra.
A keleti pályaudvarról szinte a Ceglédi Kossuth Lajos Gimnáziumba mentem, ahol a tanévnyitó után - első osztályba léptem - s az első ismerkedés után az osztályfőnökünk kijelölte egyik osztálytársamat a KISZ tagdíjak összeszedésére. Érdekes volt: nem kellett jelentkezni, felvételt kérni rögtön mindenki KISZ tag lett. Azaz én nem, mert még éppen eléggé a prágai események hatása alatt - valószínűleg kissé szemtelenül - kérdőjeleztem meg ezen eljárás demokratikus voltát. Az eredmény az lett, hogy mostmár föl se vettek volna - ha jelentkeztem volna. Így hát osztályunkat végigkísérte az a szégyen négy esztendőn keresztül, hogy nem volt 100%-os a KISZ tagok aránya. Volt is belőle elég bajom. Még szerencse, hogy teológiára készültem, úgysem vettek volna föl sehová.
Szóval a középiskolában már ellenzékbe vonultam, de hazudnék ha azt mondanám, hogy egyedül voltam. Az osztály legalább harmada utálta a KISZ-t, a többit meg nem nagyon érdekelte. Sokat politizáltunk, s különféle terveket szőttünk a rendszer megbuktatására. Az unalmas órákon terveket készítettünk a trianoni határok megváltoztatásának lehetséges módozataira (nem részletezem, nehogy félreértse valaki), s a különféle KISZ táncos osztálybulikon a késői órákban, amikor tanár már nem volt jelen - rendszerellenes mondatokat kiabáltunk a mikrofonba - angolul.

Tovább megyek mert nem akarok itt nosztalgiázni.
A Teológián pontosan tudtuk, hogy ki a beépített ember, akár a diákok akár a tanárok között. Szocialista etikát és piacgazdaságot hallgattunk - többek között - s pontos részleteket tudtunk meg az '56-os "ellenforradalomról". Minden útlevélkérelmemet visszautasították, s egyszer majdnem kirúgtak, mert engedély nélkül három keletnémet barátom egy éjszaka a kollégiumi szobámban aludt. Szóval nem változott semmi...
Ifjú segédlelkész koromban a csodálatos zalaistvándi éveimet azzal kezdtem, hogy feljelentettem az egész tanári kart, mert megtagadták az iskolások hittan beiratását. Nem volt könnyű, de sikerült ügyet csinálnom az esetből. A következménye pozitív lett: néhány iskolást utólag beírtak hittanra, s a párttitkár, a tanácselnök és néhány tanár öt éven keresztül nem fogadta a köszönésemet. Nagyon rossz lehetett nekik.
1983-tól elöljáró püspököm egy évig hallani sem akart arról, hogy Gödöllőre kerüljek lelkésznek, mondván, hogy városi lelkész semmi esetre sem lehetek. Nem bízott bennem. Bizalmatlansága nem volt alaptalan, mert néhány hónap múlva a megyei Állami Egyházügyi Hivatal titkárával "üzent": látogatásaimmal ne zaklassam a nyugalomra vágyó polgárokat.
Sok hasonló dolog után érkezett el 1988. ősze, amikor egy hónapot Erlangenben töltöttem nyelvtanulás céljából, s esténként gyakran billiárdoztunk együtt amerikai katonákkal, akiknek németországi jelenléte kissé különbözött a Magyarországon állomásozó szovjet katonákétól...
Mire hazajöttem, már Lakitelken megalakult a Magyar Demokrata Fórum s alig vártuk, hogy mi is aktívan bekapcsolódjunk a rendszerváltoztató politikába. Ez gyorsabban és jobban sikerült, mint ahogyan képzeltük volna...
Ennek a kiadványnak első részei erről szóló dokumentumok.
Ez az út az, ami életemet a politikához vezette.

Első lépések

Az 1988. év novemberében hosszas erőfeszítések után sikerült rávenni Cservenka Ferencné országgyűlési képviselőt, hogy meglátogassa "választóit" Gödöllőn, s a kérdéseikre válaszoljon. A gyűlés botrányos körülmények között zajlott le. Az első sorokat megtöltötték a teremben a civil munkásőrök, buzgó párttagok, hivatásos tapsolók és felkért hozzászólók.

A gyűlésen 47 kérdést tettünk fel a képviselő asszonynak, s nagy teljesítmény volt részéről, hogy kimerítő válaszokat adott, miközben egyetlen kérdésre sem válaszolt...

A gyűlést az akkori Hazafias Népfront titkára erőszakkal berekesztette. Bár én is hozzászóltam a vitához, kérdéseket tettem fel, a bennem rekedt elmondhatatlan gondolatok néhány nappal később egy nyílt levélben törtek elő.

Ennek a levélnek nagy jelentősége van. Nem csak azért, mert e nélkül a spontán megírt levél nélkül aligha lettem volna képviselő, különösen 1989-ben nem, hanem azért is, mert egy olyan folyamatot indított el, aminek a levél megjelenése után két héttel egy jeles fordulópontja volt 1989. január 4. Ekkor döntött az MDF Gödöllői Szervezete arról, hogy azonnal kezdeményezi Cservenkáné visszahívását a Parlamentből. Az akciónak országos híre lett, s csakhamar az ország más részein is kezdeményezték országgyűlési képviselők visszahívását. Sajnos - mint ismeretes - egyedül Gödöllőn járt sikerrel ez a történelmi kezdeményezés.

Egyébként a Nyílt Levél a Gödöllői Mindenes újság 1989. januári számában jelent meg, de sikerült az újságot még karácsony előtt kinyomtatni. E jeles szám olyan gyorsan elkelt, hogy december végén már kapni sem lehetett belőle. Természetesen az újság megjelenése után az MSZMP próbálta "megszállni" a Művelődési Ház nyomdáját, újranyomtatni nem tudtuk.

Azonban fénymásolva tízezer szám terjedt a Nyílt Levél...:

Nyílt levél Cservenka Ferencnéhez.

Tisztelt Képviselő Asszony!

A november 22-én, Gödöllőn megrendezett találkozón, melyen választóinak volt hivatott beszámolni és számot adni munkájáról, én is ott voltam. A találkozó erőszakos berekesztése miatt nem mondhattam el gondolataimat, így ezt most és ilyen formában teszem meg.

Kezdem a végén.

A Hazafias Népfront titkárának zárószavaira, miszerint "bizonyosak vagyunk, hogy képviselőnk a jövőben is a nép és választói érdekeit fogja képviselni", Ön halkan, de 10 méterről is tisztán hallhatóan ezt válaszolta: "Nem, én a pártét!"

Ebből természetesen a következő megállapítást vonom le:

A párt érdekei - legalább is Ön szerint - nem egyeznek a nép érdekeivel, Ön eddig sem a nép és választói érdekeit képviselte, s ezután sem fogja.

A továbbiakban elmondom véleményemet néhány kérdésre adott válaszáról.

A legsúlyosabb tévedése az volt, midőn azt mondotta, hogy az MSZMP olyan sokat tett és olyan jól működött ("pedig munkások irányították"), hogy a magyar nép ezer éves történelmében soha nem élt olyan jól, mint az elmúlt negyven évben. Ugyanis az, hogy ma nincs éhezés Magyarországon, az éppen úgy nem az MSZMP érdeme, minthogy nincsenek jobbágyok vagy rabszolgák. Az elmúlt évtizedek fejlődésének eredménye, következménye, természetessége, hogy talán valamivel jobban és könnyebben él az ember, mint korábban.

S ha tőlünk Keletre tekintünk, s kissé büszkén kihúzzuk magunkat - ez sem a párt vagy a szocializmus érdeme. Sokkal inkább az 56-os forradalomé. S ha Nyugatra tekintünk, szégyenkezve lehajtjuk a fejünket, ez már sokkal inkább a Párt és a szocializmus "érdeme", s annak, hogy a forradalmat leverték.

Erről ennyit.

Bős - Nagymaros. Elfogadhatatlan érveléseiből csak egyre reflektálok. Ön elmondta, hogy kormányunk akkori döntését a vízlépcső megépítésére milyen nagy örömmel üdvözölték a határainkon túlról a szlovákiai magyarok. "Végre történik valami körülöttünk!" Elhiszem, hogy ezt gondolták. De akkor még nem tudták azt, amit ma igen, hogy el kell hagyniuk otthonaikat, végveszélybe került a csallóközi magyarság.

Gödöllő. Nem kis büszkeséggel beszélt arról, amit Gödöllőért tett. Bizonyára volt pozitívuma is működésének. (Hallottam, sokat tett a kastélyért.) Ám az elmúlt években Gödöllőn súlyos hibákat is elkövettek. Csak néhány:

A Kossuth utca lebontása, 10 emeletes házak építése a város szívében, ugyanoda áruház, és pártház, aluljáró, autóbusz pályaudvar, rendőrség épülete, szolgáltatóház a gimnáziummal szemben, stb.

Végül egy dologban mondok még ellent Önnek. A felvetett kérdések zömét provokációnak, provokatív kérdéseknek minősítette. Szerintem azon az estén egyetlen provokatív kérdés sem hangzott el! Csak őszinték voltunk, nyíltak, megfontoltan szókimondók.
Azok is, akik Ön mellett és az Ön védelmében szóltak, akiket név szerint hívott fel hozzászólásra, mint ahogyan ez sokaknak feltűnt.
Fentieket kizárólag a magam nevében írtam. Azt viszont valamennyiünk, minden ottlévő nevében ki merem jelenteni, egy cél vezérelt bennünket:
szeretnénk jobb sorsra érdemes hazánk jobb sorsra fordulását, s féltő szeretettel, aggodalommal tekintünk hazánk jövője felé.
Kérem, így gondoljon ránk.

Roszík Gábor

A visszahívás

A visszahívásról szóló tudósítása szintén a Gödöllő Mindenesben:

Cservenka Ferencné országgyűlési képviselő visszahívásának kezdeményezése...

Az országgyűlési képviselők és tanácstagok választásáról szóló 1983. évi III. törvény X. fejezet 89. § (1) bekezdése alapján az MDF GSZ tagjai - állampolgári jogukkal élve - kezdeményezik Cservenka Ferencné országgyűlési képviselő (4. sz. választókerület, Gödöllő - Isaszeg) visszahívását.
INDOKOK:
A Magyar Demokrata Fórum Gödöllői Szervezete a visszahívás kezdeményezésekor abból az alapvető tényből indul ki, hogy a mai magyar parlament súlyos, az ország jövőbeli sorsát történelmi távlatokban meghatározó kérdésekben hoz döntéseket. Mind a képviselők, mind a választópolgárok ezért olyan mély felelőséggel tartoznak, amellyel a jövő generációi előtt is egyszer majd el kell számolniuk.
1. Cservenka Ferencné az országgyűlés 1988. évi munkájában oly mértékű passzivitásról tett tanúságot, amely az MDF GSZ tagságának véleménye szerint nem támogatja a megindult reformfolyamatokat.
2. A parlament októberi ülésszakán Cservenka Ferencné a Bős-Nagymarosi vízlépcső megépítése, illetve az építés folytatása mellett foglalt állást. Megítélésünk szerint a nagy horderejű kérdésben fórumok sorozatán keresztül, kiemelt hangsúllyal kellett volna kikérnie a választópolgárok véleményét, ezt azonban Cservenka Ferencné nem tette meg.
3. A képviselőnő 1988. november 22-én Gödöllőn tartott tájékoztatóján és az azt követő vitában az MDF GSZ meggyőződött arról, hogy Cservenka Ferencné lényeges kérdésekben (pl. többpártrendszer) nem hajlandó a megfogalmazott választópolgári véleményeket képviselni. A találkozón tanúsított

merev politikai felfogása, a valós problémák előli kitérése képviselőségének konzervatív, a reformokat nem támogató folytatásáról tettek bizonyságot.
4. Cservenka Ferencné képviselőségének eddigi 15 esztendeje alatt Gödöllő fejlődésében ellentmondások, erős feszültségek tapasztalhatók. A MDF GSZ szerint - támaszkodva a lakosság körében élő spontán vélemények sokaságára -, e feszültségekért részben Cservenka Ferencnét is felelősség terheli.

Az MDF GSZ tagjainak célja e kezdeményezéssel a felsorolt indokok igazolása. Az 1985-ös választási adatok alapján több mint 2700 aláírást szükséges gyűjteni.

1989. január 4.

Az aláírás gyűjtést megszerveztük január utolsó hétvégéjére. Nem túlzás, ha azt mondom, hogy forrott a város. Addig gyűléseket tartottunk, s már az általános iskolások is arról beszéltek.
Péntek délután és szombaton aláírásgyűjtő standokat állítottunk fel a városközpontban, a forgalmasabb helyeken, s "aktivistáink" járták a várost, házakat és lakásokat. Az emberek sorban álltak az ívek előtt. A városban tízszer annyi rendőr járőrözött mint máskor, de ez csak bőszítette az embereket. Szombat délre már bőven meg voltak a szükséges aláírások, s vasárnap estig 4880 aláírás gyűlt össze...
Az aláírásokat lefénymásoltuk elrejtettük valahova, az eredeti aláírásokkal pedig kértük az Elnöki Tanácsot a népszavazás haladéktalan kiírására. Kérésünkre választ sohasem kaptunk, de hál' Istennek a kérdés egyszerűbben megoldódott. 1989. április elején Cservenkáné lemondott képviselői mandátumáról.
Persze addig az út korántsem volt olyan egyszerű. Továbbra is gyűléseket tartottunk, kemény írásokkal, vitákkal jelentettük meg a Gödöllői Mindenest, aminek megjelentetéséért minden alkalommal közelharcot vívtunk az MSZMP-vel, akik megakarták akadályozni, cenzúrázni szerették volna, fenyegettek és hasonlók.
Nyilvános vitákra hívtuk ki a kommunistákat sokszáz ember részvételével és sokunk gyönyörűségére.
Magam éles vitába bonyolódtam Novák Lászlóval, mely ugyancsak a Gödöllői Mindenesben folyt le. Ennek a vitának egy nevezetes része következik itt. Az írásnak a befejező része az a mondat, ami miatt rentgeteg támadás ért, ezért került később az első szórólapomra, később szállóige lett az 1990-es választásokon, s hivatkoztam rá az 1994-es választások alkalmából is. A nevezetes

kijelentés így hangzik:
"Az oroszok szépen hazamennek."
Íme az írás:

1989. április
Megjegyzések Novák Lászlónak
(Gödöllői Mindenes 89/4.)

Mivel a Gödöllői Mindenes sajnos csak havonként jelenik meg, az érthetőség kedvéért röviden emlékeztetek Novák László megjegyzéseire.
Azt írja, hogy Cservenkáné Magyar Hírlap január 21-i számában tett kijelentése kétségtelenül jól jött nekem és az MDF-nek. Szerintem sokkal inkább rosszul jött Őneki, Cservenkánénak, meg az MSZMP-nek.
Nekem, s az MDF-nek nem különösebben jött jól. Sehogyanse jött. Ugyanis nem volt rá szükségünk. Úgy érzem, szavahihetőségem, s az MDF-é is egyenlőre jól tartja magát a városban (s az országban), a legkevésbé arra van szükségünk, hogy Cservenkáné igazolja azt amit mondunk. De ha már megtette, mit csináljunk? Nekünk egy valami jött jól tőle, igaz nem csak nekünk...
Egyébként engem a legkevésbé sem érdekelt, hogy hányan hallották ama kijelentést. Az érdekelt, hogy elhangzott és én hallottam. Felháborított, és kötelességem volt az MDF-fel együtt széles nyilvánosság elé tárni.
Az eszembe sem jutott, hogy hat hét múlva igazolást nyer, ebben igaza van Novák Lászlónak. S abban is, hogy a Magyar Hírlap-béli riport nem igazolja hat héttel korábbi eljárásunk tisztességességét. Nem is kell, tényleg nincs szükségünk rá. Viszont nem igazolja Cservenkáné tisztességét, hogy csak őt említsem.
A fentiekről már kitűnik tehát, hogy mit válaszoltam volna Novák Lászlónak, ha Cservenkáné elfelejt nyilatkozni. A "tisztességesség" okán azért elmondom, olyan egyszerű. Igy: én hallottam Cservenkáné kijelentését. Nem szükséges, hogy bebizonyítsam. Elég, ha elhiszik. S elhitték, jól tették, köszönöm. Ez azért valami, kedves Novák László.
De én is kérdeznék valamit Novák Lászlótól: miért tartja tisztességtelennek, ha leírunk valamit, amit ugyan kevesen hallottak, de széles nyilvánosság előtt hangzott el. Netán konzultálnom kellett volna a képviselőasszonnyal, hogy kiszivárogtathatom-e, amit őszintén mondott?
A második ponttal kapcsolatban: zavar, hogy Novák László az '56-os forradalmat még mindig idézőjelbe teszi. Szóban hogy tenné?
A továbbiakban nagy titokról fog a lepel lehullani. Elmondom, hogy ama "baráti beszélgetésen", amit Novák László már másodszor említ, amire csak céloz, de tisztességből nem ír le, mit is mondtam. Ugyanis azt sugallja, mintha

valami szörnyen ellentéteset mondtam volna eddigi megnyilatkozásaimmal és véleményemmel szemben. Még előtte a "beszélgetés" körülményeit is leírom. Ez azért lényeges, mert Novák László úgy állítja be, mintha valami hatalmas beszélgetést folytattunk volna. (Barátaim is ezt mondták.) Nos, hát az történt, hogy egy pénteki napon 3/4 2-től 2-ig, mint a Városszépítő Egyesület elnökével, beszélgettem Novák Lászlóval, az Evangélikus Templom előtti terület rendezéséről. Kettő előtt egy perccel fölálltam azzal, hogy kettőre otthon kell lennem mert órám lesz. Ekkor jegyezte meg Novák László, hogy olvasta a Nyílt Levelet, azzal nem ért egyet, s különösen nem érti az '56-os ellenforradalommal - mert szerinte az volt - kapcsolatos fejtegetéseimet, az nem logikus. (Ezt bővebben kifejtettem a márciusi Mindenesben). Ekkor mondtam azt: lehetséges, hogy szélsőséges volt az a beállításom, hogy minden jó, ami az elmúlt 30 évben történt, az az '56-os forradalomnak köszönhető, minden rossz pedig az MSZMP-nek és a szocializmusnak, no meg annak, hogy a forradalmat leverték. De hát olyan szélsőséges kijelentésre, mint amit a képviselőasszony bátorkodott tenni, hogy a magyar nép 1000 éves történelmében soha nem élt olyan jól, mint az elmúlt 30 évben -, csak ilyen szélsőséges módon lehetett válaszolni. Ennyi volt "baráti beszélgetésünk". Kettő óra 5-kor már otthon voltam. (Igaz, futottam hazáig, ebből is látható, milyen közel lakom a Bankhoz.) Annyit még hozzá kell tennem, helytelen volt azt mondanom, hogy szélsőséges volt a beállításom. Talán ezzel akartam tompítani kijelentésem súlyosságát. Hasonló szellemben nyilatkoztam később, amikor azt mondtam, hogy valami jóra azért futotta az MSZMP erejéből az elmúlt 30 évben, ám az '56-os forradalom nélkül ennek töredékére sem futotta volna. Azóta némiképpen rendeződött meglátásom ezzel kapcsolatban. Azt hiszem, semmire sem futotta volna.

Tudnám sorolni az elmúlt 30 év jóvátehetetlen bűneit, hibáit: Nagy Imre és társai legyilkolása (holtukban is meggyalázták őket, gyalázatos gaztett!), a '68-as bevonulás Csehszlovákiába, az Olimpia bojkottja még a mozgássérültek sem mehettek el!), az emberek lelkiismereti és vallásszabadságának lábbal tiprása, az ország romlásba taszítása..., nem sorolom tovább.

Nem tudom, hogy ezekhez volt-e köze az MSZMP-nek, Novák László biztos megtudná mondani.

Persze volt jó is. A májusi pártértekezlet óta... (S nem tudom, ehhez is mennyi köze volt az MSZMP-nek).

Még mondhatná valaki: hát a világútlevél? Ingyenes oktatás? Ingyenes orvosi ellátás? GYED? Családi pótlék? (ugrándozok örömömben!)

Na persze, ne felejtsük el - lehetne mondani-, megszállt országban élünk. Hát ez igaz. De azokat is behívta valaki! Nem?Az az érzésem, hogy van néhány millió ember e hazában, aki hasonlóan gondolja. Kint élő magyarjainkat

beleszámítva, plusz öt.

Mivel tudom bizonyítani ezt? Mit mondanék, ha Novák László megkérdezné? Nem tudom bizonyítani, nem is akarom. Én így érzem és gondolom.

Térjünk rá Szikra János kijelentésére. Azt mondja Novák László, hogy olyan volt, mint egy bírósági ítélethirdetés. Fogadjuk el a hasonlatot! Már csak a poén kedvéért is. Mert a továbbiakban Novák László kegyetlen nagyot téved! Hiszen Szikra János "ítélete" nem a tárgyalás elején hangzott el, hanem a végén! S ami utána hangzott el, az csak az ítélet indoklása volt, és amelynek tükrében - mellesleg -, az ítélet rendkívül enyhe volt...

Novák László azt kérdezi, mit szólnék, ha a bíróságon először ítéletet hirdetnének, s csak azután jönne a tárgyalás. Nem csodálkozom, hogy ezt kérdezi, hiszen az elmúlt 30 évben ez oly gyakran előfordult, mi több jellegzetes volt. (Akár említhetném ismét az '56-os vértanúkat, meg a ki tudja hány koncepciós pert.) Befejezésül: nem értem azt, amit Novák László ezek után ír. Ezt írja: "a véleménynyilvánítás egyike azon emberi cselekvésnek, melyek esetében az erkölcsi, vagy jogi felelősség magához a lehetőséghez kapcsolódik, hogy azoknak kedvezőtlen következményei lehetnek. Ezért az ilyen cselekedet akkor is elítélendő, ha a következmények nem jönnek létre. Ebben egy olyan ősi, ma is általánosan elfogadott norma jut kifejezésre, mely szerint senkinek sincs joga mások rovására kockázatot vállalni."

Nem, ezt tényleg nem értem. Valamit kapisgálok, de azt végképp nem értem, hogy ez hogy kerül ide.

Egyet viszont még kijelentek: vállalom a felelősséget azért, amit leírok, következményeivel együtt. Így hát: Nagy Imrét és társait rehabilitálni fogják. Az oroszok szépen hazamennek. Magyarország semleges lesz. Itt szépen demokrácia lesz és szabadság. A magyar élni fog, éspedig jól.

Bizonyítékaim nincsenek, mégis: hiszem.

1989. március

Roszík Gábor

Támadás az Állami Egyházügyi Hivatal ellen.

Közben egyre több alkalom nyílik arra, hogy nézeteinket minél nagyobb fórumokon kifejtsük. Ilyen nevezetes alkalom volt egy - akkoriban úgynevezett - papi békegyűlés, amit a Hazafias Népfront szervezett, szokás szerint. A gyűlés éppen véletlenül Gödöllőn volt, s a meghívókon Miklós Imrét, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökét jelölték meg, mint előadót. Miklós Imre nem jött el, állítólag akkor már nem tartotta ildomosnak Gödöllőre jönni, az ellenzéki tűzfészekbe. Helyettesét küldte el, de felszólalásom bizonyára eljutott hozzá is. A gyűlésen mintegy száz megyebéli lelkész vett részt, 1989. február 21-én.

Tisztelt Államtitkár Úr, tisztelt résztvevők!

Meggyőződésem, hogy az egyházpolitika kérdésében, s az egyházak helyzetét illetően is sorsforduló előtt állunk.
Számomra ennek a lehetőségét 10 évvel ezelőtt Mezőfi Lajos Zala megyei ÁEH titkár csillantotta fel. 1979-ben kerültem kezdő segédlelkészként a kis Zala megyei faluba, Zalaistvándra. Néhány nappal később Mezőfi titkár úr felkeresett hivatalomban, ahol rendkívül barátságosan biztatott: "mindent bele lelkész úr, dolgozzon sokat, az nekünk is jó. Én mindenben támogatom." Azóta sok biztató dolog történt az állam és az egyház viszonyában. Ifjúsági táborokat, konferenciákat lehet tartani, megalakulhattak keresztyén ifjúsági egyesületek, Evangélikus Gimnázium nyitja meg kapuit ez év szeptemberében Budapesten. Legutóbb nagylelkűen az államsegélyt csaknem duplájára emelték. Bizonyára még jó néhány dologgal ezt a sort ki lehetne egészíteni, melyek igazolják a jó viszonyt állam és egyház között.
Ám meg kell mondanom, Mezőfi titkár úr megelőzte korát. Ez nagyon hamar kiderült. Ugyanis, biztatásának eleget téve néhány hónappal később gyülekezetemben szinte minden általános iskolai tanulót a szülők be akarták iratni iskolai hittanoktatásra. A hittanbeiratáskor jelenlévő tanárok ezt megakadályozták, s a beiratás 80%-át megtagadták. Tiltakozásom és felülről jövő utasítások eredményeképpen hónapokkal később néhány gyermeket beírták pótlólag.
5 évvel később más megye ÁEH titkárától, mikor elmondtam neki, hogy szeretném a gyülekezetem területén élő evangélikusokat felkeresni és megkeresni ezt kaptam: ne zaklassa az embereket!
Hosszan tudnám sorolni a sérelmeket, amik engem vagy másokat értek, csak az elmúlt 10 évben.
Még egyet el kell mondanom. Három évvel ezelőtt tudomásomra jutott, hogy Gödöllőn a Pártbizottságon nyilvántartják azoknak a párttagoknak a névsorát, akiknek a gyermekei hittanra járnak. Párttag édesapa mondta el: "feleségem vallásos, az összes nagyszülő vallásos, keresztszülők vallásosak, ők nevelik a gyermeket, ám gyermekem nem járhat hittanra, mert én párttag vagyok."
Könnyű lenne azt mondani, hogy ez a párt belügye, ebbe ne avatkozzak bele. Vagy azt, hogy az illető miért lépett be a pártba, ha ez neki nem elfogadható.
Ám az általános emberi jogokra való hivatkozással ezt szóvá kell tennem. Mert véleményem szerint egy szervezetnek nem lehetnek olyan belső szabályai, melyek közvetve akárcsak egy embert alapvető emberi jogaiban korlátoznak.
Mindezekre tekintve meg kell állapítanom, hogy az elmúlt 40 évben, mind a mai napig, nagyon sok tekintetben nem valósult meg az Alkotmányunkban is biztosított lelkiismereti és vallásszabadság. Bizonyos tekintetben az elmúlt évben még visszalépés is történt: be kell jelenteni a gyülekezeti hitoktatásra járó gyermekek számát, az alkalmak helyét és idejét.
Szemeimben ott kezdődne a szabadság, ha az iskolák ajtajaira júniusban nem csak kiírnák, hogy mikor van a hittanbeiratás az iskolákban, de a gyermekét beirató szülőtől mondjuk nem kérdeznék meg, hogy párttag-e. Sőt, ha a tanévzáró beszédében az iskolaigazgató biztatná a szülőket, hogy gyermeküket irassák be hittanra.
Más kérdésben szeretnék még néhány szót szólni. Decemberben nyílt levelet intéztem Cservenka Ferencné országgyűlési képviselőnek, mely a Gödöllői Mindenesben jelent meg. Ebben az '56-os eseményeket forradalomnak neveztem, s megemlítettem annak meghatározó szerepét az elmúlt évtizedek politikájában. Nem sokkal később ennek és MDF tevékenységemnek kapcsán megkaptam a felülről jövő sommás ítéletet (néhány kollégámmal együtt): íme megjelent az egyházi reakció, szocialistaellenesség. Ezt az ítélkezést visszautasítom és tiltakozom ellene. S kijelentem: nem vagyok sem reakciós, sem szocialista ellenes. Viszont az ellen a szocializmus ellen, ami itt és az ú.n. szocialista országokban 40 évig folyt és folyik, igen. Mert ez a szocializmus eszméjének megcsúfolása volt, sok tekintetben szégyen az eszmére.

Mivel a szó devalválódott, szinte meghatározhatatlan, ezért is tartom például rendkívül fontosnak, hogy az Új Alkotmányban ne legyen benne. Nagyra értékelem az MSZMP reformszárnyának törekvéseit. Mindent megtesznek azért, tisztességes emberek tízezreivel, hogy megtisztítsák a szót, a lejáratott értéket.

Számomra a szocializmus azt jelenti: szeretet. Javaslom, az Alkotmányban legyen benne ez a szó. Világraszóló lenne: Szeretet, Love, Liebe, Amour...

Szereteten alapuljanak a pártok, a törvények, még a fegyveres testületek is. Haza, nemzet, emberszeretet.

Ma egyre inkább úgy tűnik, hogy kezet nyújtanak az egyházak felé. Elfogadjuk, megköszönjük.

De ez a kéznyújtás legyen nyílt, őszinte, partneri, kölcsönös tiszteletből szeretetből fakadó!

Milyen lesz a jövő?

Ma sokan megkérdezik, hogy indokolt-e még az Állami Egyházügyi Hivatal szerepe ma is, nem egy túlhaladott intézmény-e?

Tudom, hogy készül egy új egyházi törvény, melynek kiindulópontja nem lehet mostmár más, mint a leendő Alkotmányé és a már elfogadott emberi-jogi törvényeké, mint az egyesülési jog, gyülekezés joga és így tovább. Tehát ebből a szempontból biztos vagyok benne -, hogy az új egyházi törvény is előrelépést jelent egy nagyobb szabadság ill. a szabadság irányába.

Ezzel kapcsolatban mondom el, hogy az államigazgatási feladat, minden bizonnyal csak annyiban marad meg, amennyi minden jogállamban létezik, ahol a kormány kapcsolatot tart a különböző szervezetekkel, így az egyházakkal is, mint vallási szervezetekkel.

Az utóbbi gondolatokat Pozsgay Imre államminiszter úr mondotta egy nekem adott interjúban egy héttel ezelőtt.

Kívánom, hogy így legyen!

Köszönöm.

Roszík Gábor
evangélikus lelkész

1989. júniusában nagy megtiszteltetés ért: Bernhardt Vogel - egykor tartományi miniszterelnök - a Konrad Adenauer Alapítvány elnöke meghívására Frankfurtban részt vettem és előadást tartottam egy jelentős kongresszuson, melynek témája a Felvilágosodás, Vallás és Politikai Kultúra volt. Előadásom címe: **Vallás a létező szocializmusban:**

Mélyen tisztlet Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetés a számomra, hogy itt lehetek, köszönöm a lehetőséget, hogy szólhatok. Végre eljött az ideje annak, hogy arról, amiről most beszélni fogok, már nem csak itt, nyugaton, hanem Magyarországon is beszélni lehet.

Az első, amit szeretnék kijelenteni: nincs létező szocializmus, haldokló szocializmus van.

A szocialista Magyarország, mely 40 éven keresztül mindent megtett azért, hogy a vallást, vallásos életet lehetetlenné tegye, s azt megszüntesse - éppen a felvilágosodás nevében - zsákutcába jutott, végnapjait éli.

A kommunista párt és kormány tekintélyét vesztve az összeomlás előtt áll - az egyházak tekintélye pedig, s a vallásos élet iránti vágy az emberekben nagyobb, mint valaha.

Ez az ellentétes irányú változás már néhány éve megkezdődött, s a kommunista vezetés minden elszántsága ellenére engedményekre kényszerült. Néhány éve lehet ifjúsági táborokat tartani, keresztyén ifjúsági egyesületek alakultak, új Evangélikus Gimnázium nyitja meg kapuit szeptemberben Budapesten, s kezdenek emberként tekinteni a lelkészre. Halkan kimondják: szükség van az egyházakra.

Ám, hogy mit jelent az, hogy vallásszabadság, nem tudjuk. Most van születőben. Az 1949-ben megkonstruált Alkotmány tartalmazza a lelkiismereti és vallásszabadság jogát, ám az soha nem valósult meg. Ugyanis nem sokkal később létrehoztak egy úgynevezett Állami Egyházügyi Hivatalt, mely gyámság alá vonta az egyházakat, s mind a mai napig gonosz mostohaként működik. Talán mire hazatérek, ez sem lesz már több.

Az egész Hivatal arra alapult, hogy az egyházakat ellenségnek tekintették. A Rákosi-korszakban a "klerikális" jelző egy sorban volt az olyan jelzőkkel, mint fasiszta, burzsoá, kulák. 1947-ben Rákosi kijelentette: még egy éve van az egyházaknak, s aztán vége... Komolyan gondolta, mert 1948-ban államosították az egyházi iskolákat, hétről-hétre erősödött az egyházra gyakorolt nyomás, mígnem letartóztatták Mindszenty bíborost és koncepciós perben elítélték. De a kíméletlen harc már nemcsak az egyházi vezetők, lelkészek ellen folyt, hanem a hívők lelkiismereti szabadsága ellen, sőt az egyház léte ellen is. Püspököket, papokat zártak börtönbe, internálták őket. A hívő emberek lelki

gettóban éltek.
Az állam ellenőrzése alá vonta az egyházak életét, az egyházvezetőség tevékenységét, személyi kérdéseket, egyházi sajtót, hitoktatást, ifjúsági munkát, az egyház külföldi kapcsolatait, sőt magát a teológiai munkát is.
Ez az egyházpolitika, mely ellentmondásban volt az alkotmánnyal és az egyetemes emberi jogokkal, mérhetetlen kárt okozott nem csak az egyháznak, hanem a társadalomnak, az egész országnak. Nem csak az egyház hitbeli hatása szorult ki a társadalom életéből, hanem erkölcsi hatóereje is.
Ma ennek felismerése egyre élesebben jelenik meg az országban. Mit tett az egyház ebben a helyzetben? Egyházunk népe és a lelkészek többsége elviselte az erőszakot és igazságtalanságot. Őrizte a hitét és továbbadta, ahogy tudta.
A kádári időszakban lassú javulás indult meg, rendeződött az állam és az egyház viszonya, mégpedig túl jól. S éppen ezért sokan ezt az időszakot még rosszabbnak tartják, mint a megelőzőt. Azért, mert immár nem nyíltan, hanem alattomosan üldözték az egyházat, sunyi módon, de elszántan próbálták lehetetlenné tenni.
A felvilágosult abszolutizmusnak persze már nem felelt meg a börtön és internálás, mint fenyítő eszköz, helyette nevelőintézkedéseket foganatosítottak: útlevélmegvonás, áthelyezés, hivataltól való megfosztás. S ezeket az intézkedéseket helyettük elvégezték az általuk kinevezett főpapok. Magasabb egyházi tisztességekbe ők juttatták az általuk kiszemelt személyeket, akik nem ritkán szembefordultak az egyház népével, papjaikkal és az állami egyházpolitika végrehajtói lettek. Tisztelet a kivételnek.
Eredmény: sok hívet veszítettünk, lecsökkent a lelkészi pályára készülők száma.
Az államnak ez a magatartása a legutóbbi időkig érvényes volt. Mára megváltozott a helyzet, mondhatni néhány hónapja, mert abban a forradalomban, mely ma Magyarországon van, a kommunisták közül sokan csak azzal törődnek, hogy a hatalmukat, megőrizzék. Ez az erőlködés olyan képtelen dolgokat hoz, hogy az MSZMP (kommunista párt), mely az egyházüldözés élén állt ma már várja tagjai közé a vallásos embereket is, ahogy Grósz úr pár hete kijelentette. Nem rég még megbüntették párttagjaikat, ha gyermeküket megkereszteltették, elmentek gyermekük egyházi esküvőjére.
Pár éve egy neves pszichiater egy interjúban kijelentette, hogy jó volna a lelkészeket mielőbb bevonni az idegbeteg, kábítószeres fiatalok gondozásába. Hamarosan megjelent egy felháborodó cikk egy marxista lapban: jó, jó de mi történik, ha közben a fiatalok megtérnek?!
Rengeteg példát lehetne még elmondani, csak néhány a magam életéből:
Pár éve a megyei Állami Egyházügyi Hivatal titkára behivatott, s felszólított,

hogy ne zaklassam az embereket. Miért? Mert látogattam a híveket. 5 éve a helyi újságba szerettem volna feladni egy hirdetést arról, hogy mikor tartom a hivatali óráimat. Nem lehetett.
Pár hónapja egy írásomban leírtam, hogy '56-ban forradalom volt. Hivattak és ezt mondták: ismét megjelent a klerikális reakció...
Minden megpróbáltatás ellenére, Istennek hála, vannak egyházak Magyarországon, van vallásos élet. Milyen? Különböző reprezentatív felmérések szerint a lakosság 40-50%-a állítja, hogy valamilyen módon hisz Istenben. 14-15%-a jár rendszeresen, szinte minden vasárnap templomba!
Az elmúlt évtizedek csodálatos módon az egyház számára belső megerősítést jelentettek.
S hogy vallásos élet, élő gyülekezetek mégis vannak, sőt egyre több, annak egyszerű a magyarázata: bölcs volt Gamaliel és istenfélő, ő mondta:
"Ha emberektől való ez a dolog akkor megsemmisül, ha pedig Istentől van nem tehettek ellene semmit." (Ap. csel. 5, 38-39)

Az MSZMP ellen

Közben szünet nélkül folytatódott a politizálás Gödöllőn és Isaszegen. Utóbbi helyen megalakult a nyíltan ellenzékiséget felvállaló Április 6. Kör, utalva az 1848-as győztes isaszegi csatára.
Szünet nélkül folytattuk az MSZMP és az Elnöki Tanács bombázását. Előbbit azért, hogy adja már meg önmagát, utóbbit pedig, hogy írja ki az időszakos választásokat Gödöllőn és Isaszegen. A hangulat már olyan éles volt ebben a kérdésben, hogy végre kénytelen-kelletlen július 22-ére kiírták a választásokat.
Néhány nappal később pedig a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezete és az Isaszegi Április 6. Kör meghozta azt a döntését, hogy engem indítanak a választásokon.
Mindenre elszánt csapat kezdte meg a választási kampányt, állította össze a stratégiát, készítette a programot, szerkesztette a szórólapokat, szervezte a gyűléseket. 42 évvel korábbi hangulat jelent meg a városban: ismét választani lehet országgyűlési képviselőt. Szabadon, demokratikusan.
"Ellenőrzésünk alá vontuk" a Hazafias Népfrontot, az MSZMP-t, a Városi Tanácsot, azokat a szervezeteket, ahonnan számítani lehetett a választások manipulálására, választási csalásra, inkorrekt eljárásokra. Fellépésünk olyan erőteljes volt minden szinten és alkalommal, hogy az esélyét sem adtuk meg annak, hogy a választások ne legyenek tiszták és demokratikusak.
Természetesen voltak próbálkozások, rémhírek és rágalmak terjesztése, minden napra jutott egy-egy fenyegetés. Teljes apparátusukkal szervezték a kommunisták a választásukat. Volt pénzük, újságuk, gépeik, telefonjaik, s minden ami a választásokhoz kell. Egy dolog hiányzott csupán: nem volt hitelük. Hiába játszották el a képviselő jelöltjük gondos kiválasztásának "áldemokratikus" színjátékát, kevesen dőltek be nekik.
Nekünk nem volt pénzünk, újságunk, még egy írógépünk sem, nem beszélve irodáról, titkárságról, s egyebekről. Viszont volt tisztességünk, elszántságunk, tiszták voltak a céljaink, s volt egy néhány jó ötletünk. S ami a legfontosabb, szünet nélkül éreztük a lakosság szimpátiáját, barátságát, szeretetét.
Nagy élmény volt az első szórólap megjelentetése, 1989 júniusában. Programunk nyíltan antikommunista volt, s a lényegét az 1989. március 15-i ünneplés 12 pontja adta. A szórólapon ezt jelenítettük meg, nyíltan megunkévá téve azt. Sokan emlékeznek rá, amikor a Magyar Televízió épülete előtt a 12 pontot Csengey Dénes felolvasta.
Ime a 12 pont:

Az Ellenzéki Kör programjának alapja a független szervezetek március 15-i 12 pontja:

Mit kíván a magyar nemzet?
Szabad, független, demokratikus Magyarországot.

1. Valódi népképviseletet és többpártrendszert.
   Biztosítsák a választások szabadságát és tisztaságát.
2. Rendőrállam helyébe jogállamot.
   Érvényesüljenek az emberi jogok, legyen bírói függetlenség.
3. Szólás-, sajtó-, lelkiismereti és oktatási szabadságot.
   Számolják föl a hírközlés állami monopóliumát.
   Oszlassák föl az Állami Egyházügyi Hivatalt.
4. Jogot a sztrájkra.
   Ne korlátozzák az érdekvédelem, a követelés és a szolidaritás szabadságát.
5. Méltányos közteherviselést, a közkiadások társadalmi ellenőrzését.
   Szüntessék meg az egyéni és csoportos kiváltságokat.
   Adják meg mindenkinek az emberhez méltó élet alapfeltételeit.
6. Ésszerű gazdálkodást, működő piacot, a tulajdonformák egyenjogúságát.
   Állítsák le a pénzemésztő és környezetpusztító nagyberuházásokat, szűntessék be a veszteséges vállalatok támogatását, vessenek véget a vállalkozás és a lakosság megsarcolásának.
7. A bürokrácia és az erőszakapparátus leépítését.
   Oszlassák föl a Munkásőrséget és az Ifjúgárdát.
8. Szabadságot és önrendelkezést Kelet- és Közép-Európa népeinek.
   Szűnjék meg Európa katonai, gazdasági és emberjogi kettéosztása.
9. Semleges, független Magyarországot.
   Vonják ki a szovjet csapatokat hazánk területéről.
   Töröljék a magyar ünnepek sorából november 7-ét.
10. Felelős kisebbségi és menekültpolitikát.
   A kormány lépjen föl a nemzetközi fórumokon a magyar kisebbségek

védelmében. Szűnjék meg a rendőri szemlélet és a jogtalan megkülönböztetés a romániai menekültek ügyében.

11. Nemzetközi önbecsülést.
    Vessenek véget a történelemhamisításnak. Adják vissza a nemzetnek címerét.
12. Igazságot '56-nak, tisztességet a forradalom mártírjainak.
    Nyilvánítsák nemzeti ünneppé október 23-át.

A választásokra készülve egyre többen siettek segítségünkre. Egy budapesti nyomda Juhász Tóth Csaba személyén keresztül felajánlotta, hogy színes plakátokat készít. Ki ne emlékezne arra Gödöllőn és Isaszegen, akár ha csak éppen arra járt abban az időben, arra a plakátra, amivel egyetlen éjszaka "beragasztottuk" a várost. Nagy esemény volt, igazi választások hangulata.
Mindezen közben nagy lelkesedéssel készültünk a jelölő gyűlésekre, amiket a választási törvény értelmében tartani kellett. A választások legkényesebb pontja volt, hiszen a gyűlésen jelen lévők nyílt szavazással - kézfelemeléssel - döntötték el, hogy ki lehessen hivatalosan is képviselő jelölt.
A három jelölőgyűléstől kicsit tartottunk, mert tudtuk, hogy korábban ezeken a gyűléseken akadályozták meg rendre egy-egy ellenzéki jelöltnek a próbálkozást, hogy induljon a választásokra. A termet megtöltötték civil munkásőrökkel, katonákkal, párttagokkal, még olyan is előfordult, hogy a jelölt nem fért már be a helyiségbe.
Tartottunk mi is hasonló próbálkozásoktól, s ezért követeltük, hogy a gyűlés helyszíne az Agrártudományi Egyetem aulája legyen. A második jelölőgyűlés Isaszegen volt a Művelődési Házban, a harmadik ismét Gödöllőn, a Művelődési Házban.
Mindhárom gyűlésre özönlöttek az emberek. Ezeken a helyszíneken annyi ember azóta sem volt. Az aulában voltak ezerötszázan, Isaszegen több száz ember kinnrekedt, Gödöllőn a Művelődési Házban televíziós láncon követték a gyűlést az emberek, az előtérben, s szinte valamennyi nagyobb helyiségben.
A jelölőgyűlésen már kilenc jelölt jelent meg, valamennyien képviselők szerettek volna lenni. Minden jelöltnek öt perc állt a rendelkezésére, hogy elmondja programját, s azután következett a szavazás. Bár a többi jelölt beszédének jegyzőkönyve is rendelkezésünkre áll, azok közlésétől most eltekintünk. Úgyis mindenki emlékszik rá, hogy egy jelöltnek volt határozott rendszerváltoztató programja, az ellenzék, a Magyar Demokrata Fórum jelöltjének.
Izzó légkörben hangzottak el a következők:

Beszédeim a jelölőgyűléseken

Gödöllő, 1989. július,
GATE aula:

Következik Roszík Gábor, 35 éves, nős, négy gyermeke van. Teológiát végzett, Gödöllő-Isaszeg-Veresegyház evangélikus lelkésze. Tagja a Magyar Demokrata Fórum Gödöllői Szervezetének, a Városszépítő Egyesületnek. 1984. óta gödöllői lakos, az Ellenzéki Kör jelöltje:
(Taps)

Hölgyeim és Uraim! Kedves Barátaim! Tisztelt Jelenlévők!

Közel kétezer évvel ezelőtt valaki azt mondta, ha valaki közöttetek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája. Én erre készülök most, így szeretnék képviselő lenni. Ez a krisztusi figyelmeztetés vezényelt és határozta meg tizenegy éves lelkészi szolgálatomat is. Tudom, ha valakinek több lehetősége van, akkor nagyobbnak kell lennie a szolgálatban is. Ha valakinek nagyobb a felelőssége, akkor nagyobb felelősséggel kell szolgálnia is.
Ma tudom, hogy Gödöllőn és Isaszegen - és nemcsak ebben a két helységben, hanem az országban máshol is - sokan úgy gondolnak rám, mint aki valamit tehetek Gödöllő és Isaszeg lakosaiért, és hadd mondjam azt is - talán nem nagyképűen - ezért az országért. Senki ne akarja leszűkíteni jelöltségemet egy kétszáz fős ellenzéki kör tagságára, mint ahogyan néhányan azt mondták: valójában én csak 180-200 főnek vagyok a jelöltje. Hiszen, ha valaki a demokráciáért, szabadságért, a tiszta erkölcsért, lelkiismereti és vallásszabadságért harcol, az nem kétszáz embernek az ügye, nem is húsz-, vagy harmincezer embernek az ügye, hanem milliók ügye, népünk ügye.
Én ezért küzdök, ezért harcolok, ez az egyik célom és programom. Éppen azért ma meggyőződésem, hogy a legnagyobb szolgálatot ennek a népnek az teheti - és ez a politikai programom vezérfonala - aki mindent megtesz azért, hogy egy békés, igazságos, de lehetőleg minél gyorsabb átmenet történjék meg ebben az országban. A diktatúrából a demokráciába, az önkényből a szabadságba, az elszegényedésből a felemelkedésbe, a hazugságok világából egy igaz, őszinte, nyílt tisztességes, szabad világba. (Taps.)
Egy sok tekintetben elzüllött országnak kell összeszednie maradék erejét, hogy talpraálljon. Erkölcsileg, politikailag, gazdaságilag, az oktatás és művelődés, a

kultúra és a szociálpolitika tekintetében.
Eddig miért nem szóltunk - kérdezik némelyek. Mert most már könnyű - azt is hozzáteszik. Eddig - igaz - nem nagyon szóltunk, de azért, mert nem szólhattunk. Nem hallgattunk, hanem elhallgattattak bennünket. Ha olykor megszólaltunk, akkor sem juthatott messzire a hangunk. (Taps)
De hogy most szólhatunk, ezt mi vívtuk ki, magyar demokraták. Nem a májusi pártértekezlet. (Taps). De - azt is hadd tegyem hozzá -, hogy most itt lehetünk és Gödöllőn és Isaszegen egy remélhetőleg tisztességes, szabad, demokratikus választáson népképviseletért versenghetünk, ezt mi vívtuk ki, gödöllői demokraták! Elszántságunkkal, küzdelmünkkel, igazságszeretetünkkel, hazaszeretetünkkel, és még azt is hozzátehetem: politikai tisztánlátásunkkal. Pedig emlékezzünk vissza a januári - februári eseményekre - gátoltak bennünket ebben: az MSZMP, a Hazafias Népfront és sokan mások, de a nép ezt akarta és ezért sikerült. Mi a demokrácia fegyverével folytatjuk a küzdelmet, az őszinteség, a tisztaság, a nyilvánosság fegyverével. Egyetlen célunk, hogy a nép kezébe kerüljön a hatalom. Senki más nem jogosult arra, hogy a hatalmat a kezében tartsa. Egyetlen párt, egyetlen politikai szervezet, a kormány sem, csak a nép lehet a hatalom letéteményese. A nép kezében a hatalom akkor lesz, ha itt demokrácia lesz. Akkor, ha a nép hallathatja a hangját és meg is hallják. Ha a nép akar valamit, az megvalósul. Népakarat: akkor, hogyha a nép dönthet életéről és sorsáról - és dönt is.
Ez eddig nem így volt. Most kezd talán így lenni, de hiszem, ezután így lesz! Ha nem, akkor elbukik az ország. Sőt, ebben az országban addig egy jól működő szociális ellátás sem lesz - mondhatnám szocializmus csírájában sem - míg demokrácia nem lesz. S demokrácia pedig nem lesz ebben az országban addig, amíg az MSZMP kezében van a hatalom, vagy bármely más pártnak a kezében! (Taps) mert pártok nem osztozkodhatnak a hatalmon. Egyedül a népé a hatalom és a nép egy demokratikusan, szabadon megválasztott parlamentet bízhat csak meg a hatalomnak a gyakorlásával.
A hatalmat a nép kezébe. Itt kezdődik minden. Én kész vagyok népképviseletre a parlamentben, és azt hiszem, hogy ha leszünk kétszázan, vagy háromszázan, akik elszántan és mindent megtéve, minden erőnkkel a nép akaratát képviseljük, akkor Gödöllőn és Isaszegen jobban fog menni az élet, sokkal jobban, mint eddig.
Egy mondatot szeretnék még mondani. Tudom, hogy ez a népképviselet az egész parlamentre vonatkozóan, vagy kiterjedően most még nem valósulhat meg, csak a következő választásokon. De elkezdeni most kell nekünk.
Köszönöm szépen!

Jelölőgyűlés Gödöllő, 1989. június 29. Művelődési Központ

KORTESBESZÉDEK
Roszík Gábor

Hölgyeim és uraim, kedves barátaim, tisztelt jelenlévők!
Felelősségünk olyan nagy, hogy a mostani időkben száz évre is eldőlhet a haza sorsa. Gyermekeink, unokáink élete forog kockán. Az elmúlt évtizedekben rossz kezekben volt az ország élete. Ezért azoknak, akiknek részük van abban, hogy ide jutottunk, távozniuk kell. Aki pedig mégis az MSZMP színeiben porondon akar maradni - nyilvánvalóan, mint reformkommunista - annak sok mindent meg kell változtatnia, sok mindent el kell ismernie a múltjából. És felelősséggel kell gondolkodnia a jövőre nézve népünkért. Most már kénytelenek, mert erős ellenzéket alakítottunk. Nyilvánvaló, hogy egy ellenőrzés nélküli struktura, egy egypártrendszerű hatalom túl soká fejlődhet torz irányba. Ez meg is történt, és nem csak Magyarországon, hanem az összes szocialista országban. De most eljött az ideje annak, hogy azok, akik az országot vezetik, akik a döntéseket hozzák, amelyek befolyásolják az ország lakosainak az életét, azoknak felül kell bírálniuk, meg kell változtatniuk gyors döntésüket. Ott a helye az ellenzéknek a parlamentben. Még nincs ott, sajnos. Meg is látszik.
Még mindig nem unalmas számomra emlegetni Bős-Nagymarost, autópályadíjat, elhamarkodott adótörvényt, a gyülekezési törvényt, melyet néhány hét alatt megváltoztattak, hogy lehessen gyülekezni az Országház előtt és lehetne sorolni tovább azokat a törvényeket, amelyeket csak az elmúlt fél évben hozott az országgyűlés és gyorsan meg kellett változtatni, egészen a múlt hónapban hozott földtörvényig, amelynek módosítása az éppen most ülésező országgyűlés elé került már. Az ellenzékiek hiányát a parlamentben a kormány bevallottan úgy igyekszik áthidalni, hogy tárgyal az Ellenzéki Kerekasztallal. S ők is, az egész ország nagyon várja, hogy bekövetkezzen az a történelmi fordulópont, az a lépés, valóban történelminek nevezhető, amikor megjelennek a különböző pártok, az ellenzékiek az országgyűlésben és a törvényhozásban. Gyökeresen meg kell változnia az országgyűlés összetételének. Azért, hogy nagy komolysággal, vagy mutatott nagy komolysággal, felelőtlen törvények ne szülessenek, mint ahogyan az elmúlt évtizedekben történt. Azért, hogy az MSZMP és az ellenzékiek és a különböző pártok képviselői az országgyűlésen a nép érdekeit képviseljék, a nép érdekeit tartsák mindenekelőtt fontosnak és szem előtt. Azért kell megváltoznia az országgyűlésnek, hogy ne szülessenek olyan törvények, amelyek csak néhány tízezer embernek az életét és jövőjét biztosítják. Olyan törvények szülessenek, amelyek figyelembe veszik az

időseket, az alacsony nyugdíjasokat, a kétkezi munkájukból élőket, a parasztokat, munkásembereket, olyan törvények szülessenek, amelyek a nagycsaládosokat, sőt egy vagy két gyermeket nevelőket is figyelembe vesznek, a vallásos embereket, a nemzeti kisebbségben lévő embereket, fiatal pályakezdőket, fiatal házasokat és azokat, akik az élet perifériájára szorulnak lassan, és ez óriási tömeg, akik talán ma még tűrhetően élnek. Olyan törvényeket hozzon az országgyűlés, hogy a városok és községek meg tudják oldani a saját gondjaikat, problémáikat, azokat, amelyek számukra a legfontosabbak. Most sorolhatnám a helyi ügyeket, a gödöllői fürdőtől kezdve a kastélyon keresztül az isaszegi erdőig és földekig. Mindenkinek el kell ismernie, hogy nincs ezen a Földön olyan ország, ahol demokrácia lenne, ha a hatalom egy pártnak a kezében van. (Taps)

Immár évtizedek óta a magyar parlament 75 százalékos kommunista többsége bénítólag hat az ország életére. (Taps)

Nincs olyan ország széles e világon, melyet kommunisták irányítanak és az emberek jól élnek, és a nép elégedett. Kérem mondjanak egyet! (Taps)

És ehhez hozzáteszem, tisztelem és becsülöm Kőrösfői Lászlót, de most nem személyi kérdésekről, személyi ügyekről van szó. Legkevesebb negyven éves késésben vagyunk. A 7-8 éves késés is már túlzott volt 1956-ban. És most ott folytatjuk, ahol 1956 novemberében abba kellett hagynunk, DE MOST VÉGIGCSINÁLJUK! (Taps)

Hölgyeim és Uraim! Minden baj gyökere és forrása az egypártrendszer. Nem azt mondom, hogy a kommunisták, nem is azt, hogy az MSZMP, az EGYPÁRTRENDSZER. Minden bajnak a gyökere... (Mélykuti: Kérem befejezni, az idő lejárt)... egyetlen mondatot szeretnék még mondani: a többpártrendszer sem ér semmit, ha az ellenzéknek nincsen hangja a parlamentben. Ezért történelmi a felelősségünk, az ami itt történik Gödöllőn... (Mélykuti: Kérem befejezni, betartani...) ... Isaszegen. Higgyék el barátaim, hogy ez a felelősség vezérel engem. Köszönöm!

(Taps)

3. jelölőgyűlés, Gödöllő Művelődési Központ 1989. június 29.

A jelöltek válaszai

Roszík Gábor:

Szeretném azzal kezdeni, amivel szerettem volna befejezni az előbb, de nem lehetett, túl sokáig tapsoltak, lejárt az időm.

Higgyék el, nincs bennem a haragnak szikrája sem. Gyűlölet meg pláne nem, soha nem is volt bennem. Néha dühös vagyok, hogy még mindig itt tartunk, elszántság van bennem és azokban, akik engem ide állítottak: kezdődjön végre új korszak a magyar történelemben. Ez a legfontosabb ma! (Taps)

Én nem ellenségnek tekintem az MSZMP-t, nem tekintem sem magamat, sem Kőrösfői Lászlót a két pólusnak, a két szélsőségnek, mi két oldalon állunk, és én ezt itt ki merem mondani.

Hídverés, és ezzel kapcsolatban, amit Polónyi Péter mondott, szeretném kijavítani, én nem azt mondtam, hogy mindenkinek van esélye az MSZMP-vel szemben, hanem azt mondtam, hogy senki nem esélytelen. Hogyha nyolcan vannak, vagy heten vannak a másik oldalon, akkor megoszlik nyilvánvalóan az esélyesség vagy az egy emberre jutó voks, de ezt az álláspontomat fönntartom.

A hídverést fontosnak tartom, de először tudnunk kell, hogy hol van a másik oldalnak a hídállása. És ezt még sajnos nem tudjuk. És igenis szükségesnek tartom, ahhoz, hogy valami fejlődés meginduljon ebben az országban azt, hogy erős ellenzék legyen a parlamentben. Nagyon fontos.

Azt kérdezte tőlem Csicsói Mihály, - megjegyezve, erős bírálat érte az MSZMP-t, az elmúlt időkben, sokszor bíráltam és ezután is fogom, ha szükség van rá. Ezzel is már a népet képviselem, ki merem jelenteni, de fogom bírálni az MDF-et, fogom bírálni a Kisgazdapártot, vagy a másikat, hogyha én azt úgy találom jónak, hogy a többség véleményét képviselve bírálnom kell.

Az utolsó kérdésre röviden válaszolok: amennyiben országgyűlési képviselő leszek, tisztelettel fogom fogadni az MSZMP-tagoknak a javaslatait, bírálatait, köszönettel meg fogom hallgatni, s amennyiben úgy gondolom, hogy a széles többség érdekeit képviselik és ez azzal egyezik meg, akkor erőnek erejével fogom képviselni. Köszönöm szépen.

(Taps)

A jelölőgyűlések után végül is ketten maradtunk versenyben:

Kőrösfői László az MSZMP jelöltje és én.

A választási nap megszervezésére is nagy gondot fordítottunk. Hiszen nem véletlenül nyár közepére írták ki ... Erősen reménykedtek benne a kommu-

nisták, hogy a választások eredménytelenek lesznek. Ugyanekkor volt még Szegeden, Kecskeméten és Kiskunfélegyházán is időszakos választás. A gondosan kiválasztott időpont meg is hozta eredményét, hiszen csak Gödöllőn volt sikeres a választás az első fordulóban. De hát itt más volt a helyzet. Sokan nem mentek július 22-e előtt szabadságra, ha elmentek hazajöttek. Voltak, akik külföldről jöttek haza, csak azért, hogy végre szabadon válasszanak. Az eredmény ismert: 70%-os aránnyal megválasztották a kommunista világ negyven év óta első ellenzéki - hogy azt mondjam antikommunista - országgyűlési képviselőjét.
A győzelem világszenzáció volt, Ausztráliától az Egyesült Államokig kaptam a gratuláló leveleket, s Fidel Castro is egy órát szánt egyik nagy beszédében a "tragikus" gödöllői jelenségnek, ostorozva elvtársait, hogy megengedték, hogy ilyenek történjenek.
A választás után felejthetetlen és kedves táviratot kaptam:
"Legmelegebb jókívánságaimat küldöm, mint az Európai Parlament képviselője a magyar nép szabadon választott képviselőjének.
Éljen a szabad és európai magyar nép!

Habsburg Ottó"

Nagyon sok táviratot, levelet kaptam a választás után még, s egyet, amelyik különösen jól esett és örültem neki, szeretném még közreadni Fabiny Tibor levelét:

Kedves Gábor! Balatonszemes, 1989. július 23.

Szívből gratulálok győzelmedhez. Az ellenzéki erők gödöllői győzelme olyan eseménye a hazai politikai és egyházi életünknek, amely méltán kerül lapok címoldalára, bel- és külföldi rádióadások élére, a TV képernyőjére. Mert túlmutat Gödöllőn és Isaszegen. Példát mutathat a világnak, különösen a még kommunista diktatúra alatt szenvedő két szomszédos országunk jobb sorsra érdemes népének.
Miért ülök írógépemhez a Balaton partján? Mert azt a reményemet szeretném a fentieken túl kifejezésre juttatni, hogy az 1947 óta történt első szabad választás útján a magyar Parlamentbe kerülő evangélikus lelkész újszerű szolgálatával új korszak nyílik egyházunk életében is.
Mint egykori tanárod, azt kívánom, hogy egyszerre munkálkodj magyar népünk és evangélikus egyházunk megújulásán.
Isten gazdag áldását kérve szolgálatodra
szeretettel köszöntlek: Fabiny Tibor

Szeged, Kiskunfélegyháza, Miskolc, Zalaegerszeg

1989. augusztus 5-én volt második forduló Szegeden, Kecskeméten és Kiskunfélegyházán. Ekkor már mint országgyűlési képviselő "szálltam" be a szegedi és kiskunfélegyházi kampányokba. Előbbi helyen Csurka Istvánnal, utóbbi helyen Für Lajossal korteskedtem az MDF jelöltjei mellett.
Választási kortesbeszédemben a következő volt:

KORTESBESZÉD: SZEGED, KISKUNFÉLEGYHÁZA

Honfitársaim!

Sokan még mindig nem fogják fel, vagy nem akarják elhinni: kezünkben a HAZA sorsa. 40 éves diktatúra, rendőri felügyelet alatt sokan elszoktak az önálló gondolkodástól, elszoktak attól, hogy reménykedni lehet, már nem merik hinni: megváltozik az élet Magyarországon. S ez a változás azt jelenti, hogy a régi elmúlik, új lesz minden. Sokan ezt a változást úgy nevezik, hogy átmenet. Ezt elfogadom én is, bár hozzám közelebb áll az a kifejezés, hogy rendszerváltozás. Nem kisebb dologról van szó. Felelősségünk olyan nagy, hogy a mostani időkben 100 vagy több száz évre is eldőlhet a haza sorsa. Unokáink, dédunokáink élete forog kockán.
Az elmúlt évtizedekben rossz kezekben volt az ország. Ezért azoknak, akiknek részük volt abban, hogy idáig jutottunk, félre kell állniuk. Akik pedig az MSZMP szineiben, nyilván, mint reformkommunisták (mostmár mindenki annak mondja magát, de nem mindenkinek hisszük) porondon akarnak maradni, s bele akarnak szólni az ország dolgaiba, sok mindent meg kell tagadniok és

vállalniok pártjuk múltjából (még akkor is, ha valaki mondjuk 1988-ban lépett be az MSZMP-be, ő sem mentes attól: az ő pártja juttatta az országot ide) felelősséggel gondolkodniuk népünk jövőjéért. Mostmár kénytelenek erre, hiszen erős ellenzék jött létre az országban. Nyilvánvaló, hogy az ellenőrzés nélküli struktúrák túl sokáig fejlődhetnek torz irányba, és ez meg is történt. De most eljött az ideje annak, hogy az országot irányítók felülbírálják és megváltoztassák rossz döntéseiket. Ott a helye az ellenzéknek a Parlamentben. Eddig nem volt, meg is látszik. Még mindig nem unalmas emlegetni Bős-Nagymarost, autópályadíjat, emlékeztetni a gyülekezési törvényre, melyben a tisztelt honatyák maguknak is megtiltották, hogy akár csak egy koszorút elhelyezzenek Kossuth szobrára, s lehetne sorolni tovább, egészen a májusban hozott földtörvényig, melynek módosítása már a júniusi országgyűlés elékerült.
Az ellenzékiek hiányát a kormány bevallottan úgy igyekszik áthidalni, hogy az Ellenzéki Kerekasztallal tárgyal, s mintha már ők is alig várnák, nem beszélve a magyar népről, magyarokról szerte a világban, hogy bekövetkezzen ez a történelmi fordulat, hogy az ellenzék, különböző pártok képviselői jelen legyenek a törvényhozásban. Gyökeresen meg kell változnia az országgyűlés összetételének, hogy nagy "komolysággal" felelőtlen törvények ne születhessenek. Azért, hogy az MSZMP, az Ellenzékiek, a különböző pártok a nép érdekeit szolgálják pártérdekek és torz ideológiák helyett. Ne szülessenek olyan törvények, melyek néhány tízezer ember jövőjét biztosítják csupán, hanem vegyék figyelembe az időseket, alacsony nyugdíjasokat, nagycsaládosokat, fiatal pályakezdőket és házasokat, a vallásos embereket és sorolhatnám tovább.
Pártoknak kell versengeni azért, hogy ki tud többet és jobbat tenni a népért. Mindenkinek el kell ismernie, hogy egyetlen ország sincs a föld kerekségen, ahol demokrácia lenne, miközben egy párt kezében van a hatalom.
Az is világos, hogy immár évtizedek óta az országgyűlés 75%-os kommunista többsége bénítólag hat az országra. Ehhez kell hozzátennem, hogy nincs olyan ország széles e világon, ahol kommunisták kezében van az irányítás, a hatalom s az emberek jól élnek, a nép elégedett.
Barátaim! Legkevesebb 40 éves késésben vagyunk. A 7-8 éves késés is már sok volt a népnek 1956-ban. Most tehát folytatnunk kell ott, ahol abba kellett hagynunk nov. 4-én. Most viszont végigcsináljuk!
Minden baj forrása az egypártrendszer. De a többpártrendszer sem ér semmit ha nincs szava a Parlamentben. Ezért nevezhetjük történelemnek azt, ami Gödöllőn és Isaszegen történt. Csatát nyertünk, mint a szabadságharcos magyarok Kossuth zászlaja alatt 1849. április 6-án Isaszegen.
Most az ország-világ szeme rajtatok kiskunfélegyházi, szegedi, kecskeméti, polgárok: válasszatok, de tudjátok kit!

Mindenkinek a voksa most hozzátehet ahhoz, hogy megtörténjen egy békés, igazságos és lehetőleg minél gyorsabb átmenet a diktatúrából a demokráciába, a szegényedésből a felemelkedéshez, a hazugságok világából az őszinteség világába. Egy erkölcsileg, politikailag, gazdaságilag, az oktatás és művelődés, kultúra és szociálpolitika tekintetében elzüllött országnak kell összeszednie maradék erejét, hogy talpraálljon.
Eddig miért nem szóltunk? - kérdezik némelyek. Mostmár könnyű. Igaz, sokáig nem szóltunk, de nem azért, mert hallgattunk, hanem azért mert elhallgattattak. S ha szóltunk hangunk messzire nem hallatszott el. De most, hogy szólhatunk, ország-világ színe előtt, mi vívtuk ki magyar demokraták. S az MDF lakiteleki első találkozója óta, ezért küzd: legyen demokrácia.
S hogy, most itt egy demokratikus választáson népképviseletért versenghetünk a mi küzdelmünknek, elszántságunknak, szabadság utáni vágyunknak az eredménye. Gátolt ebben az MSZMP, a HNF és sokan mások. Mégis sikerült. S a demokrácia fegyvereivel, ami az őszinteség, nyíltság, nyilvánosság: folytatjuk a harcot.
Véget kell vetni az MSZMP nemzetünkkel játszadozó politikájának. Tudom sokan közülük is ezt akarják. De még titkolják, hogy kik és hogyan.
De sajnos a játszadozásnak még nincs vége. Mert játszadozás a választásokat nyár kellős közepére kiírni, az embereket itt ott a szavazásról lebeszélni, hol indítani jelöltet, hol nem, s eltitkolni a jelölt hovatartozását, fantázia nevek mögé húzódni, alattomos módszereket használni a kampány során, mindent megtenni az ellenfél lejáratásáért (gödöllői, isaszegi tapasztalatokról beszélek) stb. stb.
Érezze magát végre mindenki felnőtt embernek, s ne hagyja magát manipulálni kezében játékszernek lenni. Az első lépés: el kell menni szavazni. Ha kell másodszor is! Most pedig kell. Ha kell szabadságról, 100 km-ről hazamenni szavazni, mostmár lépjünk, s ne csak Gödöllőn és Isaszegen, hanem Szegeden, Kiskunfélegyházán, Kecskeméten aztán jön Zalaegerszeg, Budapest V. ker., meg a többi. Végre tehetünk valamit a Hazáért. Nem kisebb dologról van szó.

MISKOLC, 1989. augusztus 20.

Felejthetetlen eseménye volt életemnek 1989. augusztus 20., amikor Miskolcon, a város főterén mintegy 15 ezer ember előtt mondtam ünnepi beszédet.
Akkor már kezdtük megismerni Tőkés László nevét is, már megkezdődtek üldözésének tragikus hónapjai. Többszöri próbálkozás után sem tudtam Romániába menni, hogy ott találkozzam vele. Így történt, hogy beszédemben

nyílt üzenetet fogalmaztam meg a temesvári református lelkésznek.
Ime a beszéd egy részlete:

Honfitársaim!

Meghívókon, országos napilapokon mostanában gyakran lehetett olvasni: ünnepi rendezvények, ünnepi műsorok augusztus 20-a körül országszerte. Ünnepel az ország? Én nem tudok szívből jövően, őszintén ünnepelni, de nemcsak én, hanem velem együtt nagyon sokan!
Mit ünnepeljünk? Hogy nincs demokratikus alkotmányunk, hogy az új kenyér kisebb mint tavaly volt, s lehet, hogy jövőre még kisebb lesz? Hogy akinek tavaly még volt munkája, annak idén már nincs, akinek idén még van, lehet, hogy jövőre nem lesz? Még mindig igaz, hogy túl sok minden van jelen a magyar életben, melyek Európától való távolodásunkat serkentik. Igaz, hogy nem a paraszté a föld, nem a munkásé a gyár, nem a gyermeké az iskola, hiába dolgozik a nép minél többet, élete egyre nehezebb. Hihetetlen veszélyben van népünk, hazánk, gyermekeink sorsa, jövője - távol van még Európa tőlünk.
Nem igazán tudok ünnepelni! Nem örülök petárdák puffogtatásának, hangos zeneszónak. Nagyon nehéz helyzetben van az ország. Ami előttünk áll: szinte emberfeletti. Szoktuk mondani mostanában, többször mondtam én is: ott tartunk, ahol 1956-ban, 40 éves késésben vagyunk, ott kell folytatnunk, ahol akkor abba kellett hagyni! Ez igaz! De igaz az is, hogy ott vagyunk, mint ezer évvel ezelőtt, Szent István király idejében a magyar. Kísérteties a hasonlóság. S első királyunk Istentől kapott bölcsességgel látta, hogy valamit tenni kell, mert elbukik a magyar, elvész a nép, megszűnik, mint annyi más nép a történelem során. Mert látta István, hogy Európa közepén nem élhet a magyar nép más értékrendekkel, mint a tőlük nyugatra élő népek, nem élhetnek törvények nélkül, nem élhetnek nomád, rabló horda módjára, nem élhetnek erkölcs nélkül, amit úgy hívnak, hogy keresztény erkölcs, tanítás és keresztény művelődés. Nem élhetnek a szomszédos országokkal való jó viszony nélkül, s lehetne tovább sorolni egészen odáig, hogy nem élhetnek valami államon kívüli állapotban.
S ezeken a bölcs meglátásokon kívül volt bölcsessége arra is királyunknak, hogy tudja mit kell tennie. S a maga korában egy nagyon korszerű államot hozott létre, európai államot alapított, törvényeket alkotott. S nagy bölcsességével megtalálta a megoldást is, hogy Magyarország nem olvadt bele sem Nyugatba, de nem szakadt el Kelettől sem, mert úgy kapcsolta be az országot Európába, hogy kiemelte a két nagyhatalom küzdelmeinek erőteréből - nem bizánctól vagy a német-római császártól kért koronát, hanem a pápától, a

Római Keresztény Egyháztól. S Magyarország megmaradt Magyarország, valamiféle átmenet kelet és nyugat között, kapu, híd és gyakran harcmező, védőbástyája Európának és a keresztény kultúrának. Mit szenvedett népünk ezer esztendő alatt! Hányszor akarták kiszakítani Európából, elvenni önállóságát, elvenni földjét, kirabolni, amit a föld dolgos kezek nyomán megtermett, török uralom, Habsburg gyarmat, Trianon, vesztett háborúk, szovjet alattvalóság, KGST.
Csoda, hogy még az ország ennyi megpróbáltatásba nem pusztult bele, még él, él még a magyar, s hallatja hangját a világon: hiszen, ahogy Jeremiás próféta mondta, a romba dőlt Jeruzsálemet látva: "Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincs végünk!"
Mondom, ott vagyunk, mint ezer éve: államot kell alapítanunk, jogállamot, itt az országalapítás pillanata. S talán nem túlzás, ha Szent István király szellemében kijelentem: mindez most kezdődik el.
Mert most innen egyfelé összpontosul tekintetünk: az első lépés, a legfontosabb, a kikerülhetetlen, az elengedhetetlen lépés: szabad, demokratikus választások Magyarországon!
Hogy olyan országgyűlésünk legyen, amely a népakaratot valósítja meg, mely olyan alkotmányt készít, melyet nem kell állandóan toldozgatni-foldozgatni; olyat, mely nem biztosít vezető szerepet az MSZMP-nek, de semmilyen pártnak; mely nem akar semmilyen társadalmi formát vagy berendezkedést előírni; mely nem tartalmaz olyan megfoghatatlan és lejáratott fogalmat, mint a szocializmus; olyan alkotmányt, melyben olyan törvények készülnek, melyek nem korlátozzák az emberek alapvető jogait, hanem garantálják azokat. Garantálják és biztosítják, hogy ebben az országban nem kell félni, mert a fegyverek nem ideológiák és pártok irányítása alatt állnak, hanem védik a hazát. Olyan alkotmányt, mely szabadságot biztosít az embereknek. Legyen szabad gondolat- és szólásszabadságban élnem, legyen szabad hinnem Istenben, s gyermekemet a keresztény vallás vagy más vallás erkölcse és tanítása szerint nevelnem, legyen szabad ne csak szavaznom, hanem választanom, legyen szabad a gyermekeknek megszületniök, jól és biztonságban felnevelkedniök, s ha megöregedett az ember évtizedek kemény munkája után, gondtalanul élhessen.
Nem tudok ünnepelni. Ünnepeljük talán a mai napot öt év múlva, ünnepeljük, ha megvalósultak elhatározásaink. Ha elmondhatjuk: szabadon, demokráciában, független hazában él a magyar, s minden nemzetiség, mely ezen a magyar földön él, félelem nélkül éspedig jól!
Ünnepeljünk akkor, ha elmondhatjuk ország-világ színe előtt: nincs többé diktatúra, egyenlő minden ember. Befejeztük, véghezvittük, amit elkezdtünk, s ezzel nemcsak azt értük el, hogy feltámadt hazánk, s jó úton halad, hanem reménységet adtunk magyar véreinknek, testvéreinknek Erdélyben és

Felvidéken, s kivívják szabadságukat cseh és szlovák barátaink. S ha éppen 21 évvel ezelőtt szolgalelkű, elvakult magyarok is hozzájárultak, hogy órák alatt őszbe forduljon a prágai tavasz, most ítéljük el ama gazemberséget és segítsük őket jó példával, győzzön a szabadság!
Aztán kövessenek bennünket a kelet-német demokraták, kezdjék el bontani a berlini falat, s a Romániában élő népek is törjék le bilincseiket - majd akkor ünnepeljünk.
Innen üzenem Tőkés Lászlónak - akinek levelét a tegnapi Magyar Nemzetben olvashattuk - hogy mi is velük, vele vagyunk, s ha oda nem is mehetünk, lélekben és gondolatban, imádságban és aggódásban nem hagyjuk el egy pillanatra sem. S nem lesz falurombolás, nem lesz diktatúra, hanem eljön a szabadság napja!

Addig is itt érjen el bennünket Szent István intelme: "Megparancsolom neked, hogy a jövevényeket jóakaratúan gyámolítsad és becsben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak."
Honfitársaim! Azért, ha ünnepelni sokan ma nem is tudunk, sok mindennek örülhetünk.
Örülhetünk annak, hogy az első szabad március 15-e után eljött az első szabad augusztus 20-a is, s ennek a napnak úgy örülhetünk, hogy Szent István napja.
Örülhetünk és hálásak lehetünk az Istennek azért, mert ilyen királyunk volt, megmentette az országot, a magyar népet, s ezer éves tettével ma is velünk van, segít jogállam alapító munkánkban.
Örülhetünk annak, hogy lehet és van reményünk a jövőre nézve, örülhetünk annak, hogy van bennünk erő és elszántság, hogy jóra fordítsuk hazánk életét.
Örülhetünk annak, hogy ma még leülhetünk tárgyalni azokkal, akik másként gondolkodnak mint mi, s felelősséggel, békességben gondolkodhatunk népünkért.
Ezek az örömök fokozzák hát erőnket, s a hatalmas Isten áldja meg minden erőfeszítésünket drága szent hazánkért, a magyar népért, Magyarországért.

KORTESBESZÉD ZALAEGERSZEG, 1989. szeptember

Képviselőjelölt: dr. Marx Gyula

Honfitársaim!
Van-e még valaki, aki azt kérdezi: le lehet-e győzni az MSZMP-t?
Van-e még valaki, aki kételkedik benne?
Sokkal égetőbb és valósabb kérdés, hogy meg lehet-e akadályozni még az ország széthullását? A teljes gazdasági csődöt? Az erkölcsi züllést? A további pusztulást? Az elszegényedést? S lehet tovább sorolni: a félelmet, a diktatúrát?

Meg lehet szüntetni.
A megoldás egyszerű - most - és a későbbiekben: legyőzzük a MSZMP-t! Azt gondolom, azzal nem mondtam nagyot, mert még az MSZMP-nek is le kell győzni önmagát.
Világosan látjuk, hogy az országban minden a feje tetejére van állítva. Semmi nem működik természetesen, úgy ahogyan kellene. A gazdaság évezredes logikáját, a természet folyását felrúgó és semmibe vevő politika annyi kárt okozott, mint egyetlen történelmi korszak sem. Minden össze van kuszálva, iszonyatos a zűr. Ami máshol a világon természetes, azért nekünk harcolni kell. Amit a világon szinte mindenhol egyformán csinálnak, azt erre felé másképp, s ami egyébként mindenhol kék, az nálunk vörös.
Nap, mint nap rádöbbenünk, hogy egy alapvetően elhibázott ideológiának vetettek alá mindent. A világtörténelem szégyene az, ami ebben az országban - s tőlünk keletre - 40 éven keresztül folyt és folyik.
Hány ember menekült el Magyarországról az elmúlt 40 év alatt, s többi országból Kelet-Európából? Ma megint fejüket vesztve menekülnek az emberek házájukból - rohannak, mint Lót -, hogy elhagyják, mint valami leprafészket ...
Menekülnek az emberek az NDK-ból, Csehszlovákiából, Romániából, Bulgáriából, s folytathatnám tovább.
A budapesti zugligeti táborban ma is tizezrek várják a menekülés szabadságát.
Mi már legalább elértünk annyit, hogy innen nem menekülnek az emberek. De ez még kevés. Egy diktatúra maradványait még el kell takarítanunk. S aztán megindulhatunk lépésről - lépésre, előre. Nagy lépés volt úgy hiszem a júliusi gödöllői - isaszegi győzelem. Nagy lépés volt, hogy két héttel később Szegeden is győztünk, ugyancsak Kecskeméten. Pár nappal ezelőtt megalakítottuk a Parlament ellenzéki csoportját. Ez is óriási dolog.
S most lehet egy lépést előre tenni itt Zalaegerszegen is.
Mindenki számára legyen mostmár nyilvánvaló: a rendszerváltás bekövetkezik, a demokratikus változás megvalósul.
A NÉP szabadságot akar, félelem és fegyver nélküli országot. Többpártrendszerű demokratikus Parlamentet. Mert ez a Parlament nem az.
Olyan országot szeretnénk, ahol esélyegyenlőség van. Ahol egyik pártnak sincs több esélye, mint a másiknak, különösen pedig nem annak, amelyik az országot ide juttatta.
Az MSZMP szabad, demokratikus választásokról beszél, de nem hajlandó elszámolni a vagyonával, kivonulni a munkahelyekről, megszüntetni a munkásőrséget, lemondani a sajtómonopóliumról.
Az esélyegyenlőség arcul csapása, hogy itt, ebben a városban a kommunisták a megyei MSZMP újság főmunkatársát indították a választásokon. Saját napilapja is van!

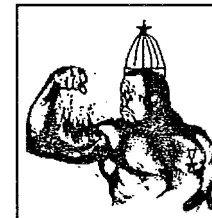
Barátaim! Elegünk van ebből! Elegünk van a múltból! Múljon el mihamarabb gyötrő emlékével, hatásaival együtt!

Zalaegerszegnek, most megadatik, ami 42 évig lehetetlen volt: választhat szabadon, demokratikusan.

Válasszátok Marx Gyulát!

Visszapillantó... Volt egyszer egy VÁLASZTÁS

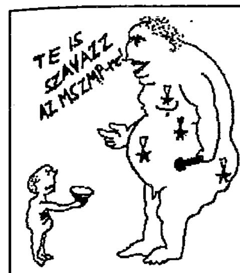
A júliusi időközi választáson a gödöllői Ellenzék először alkalmazta politikai plakát műfaját. Az alábbiakban e plakátok közül mutatunk be néhányat, kiegészítve a veresegyházi Demokrata Újságban megjelent politikai karikatúrákkal.

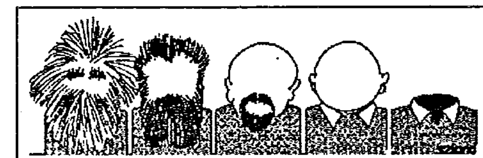

Választási erőlködés

Azt mondtad, hogy "münniches" az anyám?!

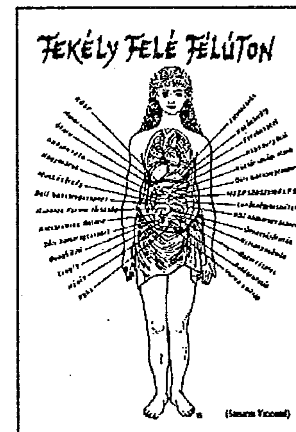

A kommunizmus fejlődéstörténete

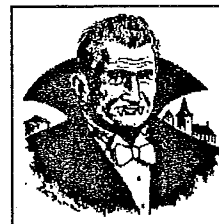

Azt üzenik az elvtársak, hogy hagyjuk abba a vadászatot, mert bombát raktak valamelyik vaddisznóra.

A párttag álma

The Times (april 28 1989)
Beküldte T. D.

Első szabadon választott képviselőként a parlamentben.

1989 szeptember - 1990 március

1989. szemtember 26-án volt az első parlamenti ülésünk. Velem együtt négy új képviselő volt már akkor a Parlamentben: Raffay Ernő, Debreczeni József és Marx Gyula - Zalaegerszegről.
Az első ülésnapon az a megtiszteltetést ért, hogy mint az első szabadon választott képviselő én szóljak az ellenzéki képviselők nevében.
A gödöllői győzelem kellőképpen irritálta az elvtársakat. Megértem őket. Kibillentettük Cservenkánét, az egyházüldöző ősbolsevik "nagyasszonyt", helyére ültettünk egy lelkészt, s most autó konvojjal, hangos dudaszóval, magyar zászlókkal jöttünk el a Parlamenthez, hogy átvegyük az ország irányítását. Soha nem fogom elfelejteni azt a számomra hízelgő szavazást, amikor a T. Ház igazolta mandátumunkat. Társaim 10 alatt "megúszták" én közel félszáz ellenszavazatot kaptam.
Közvetlen ezután kaptam szót, hogy elmondjam szűzbeszédemet.
Jól megjegyeztem reakciójukat, mert a későbbiek során, ha felszólaltam a Házban, s nem mordult fel a "közönség", tudtam, hogy valamit nem jól mondok. De hát ilyen eset nem nagyon fordult elő. Néhány hónap múlva működtek a pavlovi reflexek: ha csak szólásra is jelentkeztem felhördült a Ház.
Itt van hát:

A SZŰZBESZÉD

Az Országgyűlés 56. ülése, 1989. szeptember 26-án, kedden.

Elnök:
Kérdem a tisztelt Országgyűlést, hogy a jelentést tudomásul veszi-e és igazolja-e Roszík Gábor képviselői megbízását? Kérem szavazni. (Megtörténik.)
Megállapítom, hogy az Országgyűlés a Választási Elnökség jelentését tudomásul vette és Roszík Gábor képviselőt 257 igen szavazattal, 41 ellenszavazattal és 47 tartózkodással igazoltnak jelenti ki.
Tisztelt Országgyűlés! Úgy tudom, hogy Roszík Gábor képviselő kér szót.
ROSZÍK GÁBOR:

Tisztelt Elnök Úr, Hölgyeim és Uraim! Tisztelettel megköszönöm a lehetőséget, hogy szólhatok, és megtiszteltetésnek tartom, hogy a négy újonnan megválasztott képviselő nevében elsőként szólhatok. Megvallom nem is kissé megilletődve léptem e történelmi falak közé. Minden okom megvan rá, hogy hihetetlenül nagy dolognak tartsam, hogy itt vagyok - nyílván nem személyemre nézve -, három most újonnan megválasztott társammal együtt. Több évtizedes száműzetéséből tért vissza a demokrácia a Parlamentbe, és hála Istennek, hogy a demokratikus ellenzék, mely évtizedekig a közéletben, vagy a politikai életben csak illegalitásban lehetett jelen most részt vehet a törvényalkotásban. A Magyarországon zajló forradalomnak egyik legjelentősebb lépése ez - és feladatunk, legfontosabb feladatunk itt az, - hogy önökkel együtt, valamennyi képviselővel és tisztelt Kormánnyal együtt most megtegyük azt, amit kell: a népet szolgáljuk, és legfőképpen azzal, hogy lehetővé tesszük és elősegítjük annak a megvalósulását, amely a magyar népben elementáris vágyakozás ma, és amit így fogalmazunk meg, átmenet a diktatórikus szocializmusból a demokráciába. Még szebben is kifejezhetem magam; a népakaratnak megfelelően segítsük a rendszerváltozás megvalósulását.
Hölgyeim és Uraim! Önök valamennyien velünk együtt igen büszkék lehetnek arra - akárhogyan is kerültek ide - hogy, most 1989 őszén ennek a Parlamentnek a tagjai, és a magyar történelem négyévtizedes, sok tévedése után most a történelem oly' megbizatását, oly' megtisztelő lehetőségét kapták, hogy mint országgyűlési képviselők ebben az átmenetben aktívan részt vegyenek, ezt az átmenetet elősegítsék. Talán nem túlzok, ha azt mondom, hogy az elmúlt 42 év során ilyen nagy dolgot, ilyen megtisztelő feladatot nem jelentett országgyűlési képviselőnek lenni mint ma. Soha ilyen reménységgel, ennyi aggódással e Ház munkáját nem figyelték magyarok milliói határainkon belül vagy határainkon túl, Erdélyben, Felvidéken, az Egyesült Államokban vagy Ausztráliában, mint éppen ma. Figyeljünk a nép hangjára és hozzunk olyan döntéseket, melyeknek már ma örülni tud a haza, mert tudjuk, hogy a jövőt lehet rá építeni.
Olyan országot építsünk, melyben honfitársaink, felebarátaink élete, boldogulása mindennél fontosabb. Az időszakos választásokon megválasztott képviselők nevében szólok, akik egyrészt valamennyien a Magyar Demokrata Fórum tagjai vagyunk, de más ellenzéki szervezetek is támogattak, többben jelöltjei voltunk a Szabad Demokraták Szövetségének, a FIDESZ-nek, magam ez utóbbinak tagja is vagyok, sőt elmondhatom, egy pontos felmérés szerint, hogy Gödöllőn és Isaszegen minden harmadik MSZMP-tag is rám szavazott. Mi tehát magunkkal hoztunk mintegy 40 ezer voksot. S annak a megbízatásunknak szeretnénk eleget tenni önökkel együttmunkálkodva, békességben, amiért ideküldtek. Pro Patria, a hazáért. Köszönöm szépen. (Taps.)

LEGYEN NEMZETI ÜNNEP OKTÓBER 23.

Még a szeptemberi ülésnap előtt akcióba léptem. Önálló képviselői indítványt nyújtottam be a Ház elnökéhez, hogy a Parlament nyilvánítsa október 23-át az '56-os Forradalom napját nemzeti ünneppé és munkaszüneti nappá. Mindenki emlékszik rá, egy évvel korábban meg sem lehetett ünnepelni e csodálatos napot.
Hosszú lenne a történet, hogy leírjam mindazokat az erőfeszítéseket, amit tisztelt képviselőtársaim tettek, hogy már a napirendretűzését javaslatomnak meggátolják. Amikor ez nem ment, akkor jobbnál jobb ötletekkel álltak elő: legyen az a nap a megbékélés napja és hasonlók. Így jutottak végre arra az elhatározásra, hogy aznap legyen a Magyar Köztársaság kikiáltása, nehogy véletlenül szent Forradalmunkat ünnepelje az ország.
Az indítvány előterjesztésekor a következő beszédet intéztem a Parlamenthez, országunk népéhez:

Az Országgyűlés 62. ülése, 1989. október 20-án, pénteken

ELNÖK:
Tisztelt Országgyűlés! A nyilatkozattervezet arra vonatkozik, hogy ebben az évben hogyan ünnepeljük meg október 23-át, tehát a nemzeti megbékélés jegyében és így tovább. Most a három képviselőtársunk a szöveget átnézi és utána felolvassuk és előterjesztem. Ettől tehát független Roszík Gábor önálló indítványa, mely a nap minősítésével foglalkozik, hogy tehát nemzeti ünnep és munkaszüneti nap legyen. A szerkesztés miatt tehát most a nyilatkozattal tovább ne foglalkozzunk, úgy látom, nincs is több jelentkező. Azt javaslom, hogy térjünk rá Roszík Gábor képviselő önálló indítványának megvitatására. Emlékeztetem a tisztelt képviselőtársaimat arra, hogy Roszík Gábor indítványában, mint említettem, október 23-a nemzeti ünneppé és munkaszüneti nappá nyilánítását javasolta. Megkérdeztem az indítványt tevő Roszík Gábor képviselőt, kíván-e szólni. Igen. Átadom a szót.

ROSZÍK GÁBOR:
Tisztelt Elnök úr! Tisztelt Országgyűlés! Az előzőekben lefolytatott néhány órai vita, törvényhozatal Debreczeni József MDF képviselő kollégám hozzászólása és más hozzászólások megadták az alaphangját annak, amit mondani szeretnék. Bátorkodom azt mondani, hogy évszázadok múlva is nemzeti ünnepként fogja ünnepelni a magyar nép 1956. október 23-át, mint az újkori magyar történelem legnagyszerűbb, legigazibb forradalmának első napját. A nép döntése már régen megszületett. 1956-ban forradalom volt, ami 1956. október 23-án kezdődött. Igaz a nép másként nem is dönthetett, mert ez történelmi kérdés, azaz nem is kérdés, hanem történelmi tény. Éppen ezért egy népet képviselő Országgyűlés sem dönthet másképp. Szeretném, ha ez az Országgyűlés megtenné, hogy ünneppé nyilvánítja, amit a nép úgyis ünnepelni fog, de nemcsak ma, hanem míg él a nemzet.
Őszintén tisztelem azoknak az állásfoglalását, akik erről másképp vélekednek, azt a napot másképpen vagy egyáltalán nem akarják ünnepelni. Ám az ellen tiltakozom, hogy napoknak, s különösen október 23-ának nevet adjunk. Van fegyveres erők napja, nők napja, madarak és fák napja, takarékosság napja. Június 16-át már kikiáltottuk a megbékélés napjának, ám a forradalom első napját megbékélés napjának kikiáltani nem szabad, sőt véleményem szerint ehhez jogunk sincs. Milliók ünneplik idén is október 23-át. Szerte az országban, mint nemzeti ünnepre készülnek. Ezrek jönnek Magyarországra azok közül, akiknek a forradalom leverése miatt kellett hazájukból elmenekülni. Tudom, nem mindenki fogja ünnepelni ezt a napot. Ám én azt gondolom, hogy miattuk nem mondhatunk le arról, hogy nemzeti ünnepként tekintsünk október 23-ára.
Megjegyzem, november 7-ére évtizedeken keresztül milliók miképpen gondoltak, mégis az idei naptárakban is piros betűs ünnep. Azt sem tudom elfogadni végezetül, hogy döntsön a nép népszavazással: március 15., augusztus 20., avagy október 23-a legyen nemzeti ünnep? A népet nem állíthatjuk ilyen döntés elé. Nem lehet alárendelni az egyik ünnepet a másik ünnep alá. Minden ünnepnek megvan a maga igazi jelentősége. Lehet, hogy más népeknek, más nemzeteknek egy nemzeti ünnepük van, attól még lehet nekünk kettő vagy akár három is. Megszenvedett a nép érte.
Egyetértek mindazáltal a legmesszebbmenőkig azzal, hogy az Országgyűlés a mai napon megemlékezzék október 23-áról és felhívjon minden magyar állampolgárt, hogy 1956. október 23-a az emlékezés napja ne az országot megosztó, hanem a nemzeti megbékélést előmozdító nap legyen. Én hozzáteszem, nemzeti ünnepként. Ezzel az indítványommal kapcsolatban nagyon sok levelet kaptam az elmúlt hetekben. Két levélből engedtessék meg, egészen röviden hadd idézzek. Az elsőt a Magyar Demokrata Fórum elnökségétől kaptam.
"A Magyar Demokrata Fórum" országos elnöksége egyetért önnek azzal az Országgyűlésen benyújtott javaslatával, miszerint október 23-át a magyar törvényhozás nyilvánítsa nemzeti ünneppé. Általunk is remélt elfogadása esetén a sztálinista diktatúrát elsőként megdöntő és azóta világszerte ünnepelt magyar forradalomnak a magyar nép szívében kitéphetetlenül élő emlékét örökíti meg ezzel törvényben is a magyar országgyűlés."
Egy másik levélből néhány mondat: "Véleményem szerint a XX. század magyar történelmének legtisztább és legjogosabb forradalma kezdődött ezen a

napon. Ehhez nem kell semmilyen jelző. Megbékélés, közmegegyezés, emléknap stb. ezek a jelzők csak ezt a nyilvánvaló tényt akarják elfedni. A fogalmakkal egyébként egyetértek, de nem ezzel az évfordulóval kapcsolatban. Ha ezt hallom, arra kell gondolnom, hogy milyen nevetséges lenne, ha március 15-én a Habsburgokkal való megbékélés óhaját ünnepelnénk. Mi ünnepeljük ezen a napon a forradalmi ifjúság, a munkásság tiszta szándékát, s bátorságát, mellyel ezen a csodálatos napon kinyílvánította, hogy elege van a számára idegen, sztálinista rendszerből, a szovjet megszállásból és az ÁVH kegyetlenségeiből. Tehát legyen ez a nap piros betűs nemzeti ünnep, munkaszüneti nap. - Gyenes Judit, Maléter Pál özvegye."

Ehhez egy mondatot fűznék hozzá, s mindahhoz, amit elmondtam; az előbb mondta képviselő kollégám, talán lesz, aki áldást mond; a jó Isten áldja meg ezt a népet és hazát! Köszönöm szépen. (Taps.)

Indítványomat döntő többséggel lesöpörte a kommunista Parlament. Talán jobb is - tulajdonképpen mint ez várható is volt-, mert nem sok időnek kellett eltelnie, hogy elégtételt kapjak, elégtételt kapjon a magyar Nép, a Forradalom. Az új parlament első törvénye lett, hogy törvénybe iktatta, hogy 1956-ban Magyarországon Forradalom és Szabadságharc volt. S 1990-ben már október 23-a nemzeti ünnep és munkaszüneti nap lett.

Az október 23-i parlamenti anyaghoz kívánkozik egy számomra felejthetetlen alkalom.

Október 23-án én nyitottam meg Gödöllőn Fuszenecker Ferenc fotókiállítását. Az első igazi október 23-a volt 1956. óta. Rengetegen voltak jelen a kiállítás megnyitóján. A kiállítás címe ez volt:

KEGYELET, VÉGTISZTESSÉG - A 301-ES PARCELLA.

A megnyitó beszéd:

" A mélységből kiáltok hozzád Uram! Uram, halld meg hangomat. Ha a bűnöket számontartod Uram: Uram, kicsoda maradhat meg?"

Minden evangélikus temetés a 130. zsoltár ezen szavaival kezdődik. Tudom, nem temetésen vagyunk. Nem is akarom azt, hogy az a tehetetlenség fájdalomérzése uralkodjon el rajtunk, amit érzünk egy-egy temetés alkalmával, mikor megállunk szeretteink koporsójánál.

Ám mindegy, hogy én mit nem akarok. Fuszenecker Ferenc képeit látva ezt érezzük. Döbbent fájdalom, tehetetlenség, kiszolgáltatottság, iszonyat, szomorúság, düh érzése. Végtisztesség, kegyelet az egyik oldalon, gyalázat, kegyetlenség, becstelenség, elvakult szolgahűség, tisztesség megvetése és hiánya a másik oldalon.

Sok minden eszünkbe jut, de legutoljára ez a két szó: kegyelet, végtisztesség. Vagy talán éppen legelőször? Hiszen ezek után kiáltanak Fuszenecker Ferenc képei.

33 évig kellett várni, hogy valakik eljussanak a tisztességnek arra a minimális fokára, melyen a Jézus kivégzését elrendelő Pilátus állott.

Idézek Máté evangéliumából: "Amikor beesteledett eljött egy Arimathiából való ember, név szerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak. Ez elment Pilátushoz és elkérte Jézus testét. Erre Pilátus megparancsolta, hogy adják ki neki."

Honnan tudta Pilátus, hogy temetetlen holtak akár nemzedékek lelkiismeretét is nyomaszthatják.

Se temetés, se sír, se virág, se semmi.

Kurucz Béla szövegét olvasom, mely a képek mellett olvasható: "Magára hagyott parcellák egész sorát látom, útszélre vetett kidőlt fejfákkal. Mindent benőtt az elburjázó gaz az elfelejtett halottak fölött."

100 éves temetőben járunk? Dehogy. A hazáért nemrég meghalt hősök temetője ez. Ezért az egyik legmegrázóbb kép számomra az, melyen síroknak nyoma sem látszik. Üres terület, felverte a gaz, még egy rozsdás kereszt sem látszik. A háttérben elöl, erős betonkerítés védi az udvart. A kerítésre valaki ráfestett egy szót, jól látni: Kádár művek.

Folytatom Kurucz Béla szavaival: "Odébb a csupasz földre téve, befőttesüvegek sorakoznak, bennük félig-égett gyertyacsonkok. Imitt-amott fák kapaszkodnak a januári ég felé, de titkon a bokrok lepusztult hasában többfelé nemzetiszínű szalag van. A kietlenség közepén egy testes, jókora erdélyi kopjafát vertek mélyen a földbe. A felkiáltójelszerű fatörzsön csak ennyi olvasható: Pro Patria 1956."

Mikor vitték ki? Nem tudom. Nemrég biztosan. Még három évvel ezelőtt is, csak lopva lehetett kimenni a 301-es parcellához.

1986-ban - meséli Mécs Imre -, feleségemmel együtt virágot szerettünk volna tenni kivégzett barátaink sírjára, de megakadályozták, hogy eljussunk a 301-es parcelláig. Hiába hangoztattuk, hogy kegyeleti jogot kívánunk gyakorolni. "1966-ban történt - folytatja - a 10 éves évfordulón, hogy a halottaknapjára szépen felhantolt sírokra titokban virágot vittek a családtagok. A rendőrlovak patái meg széttaposták az egészet."

Előttem a kép, mögötte a betonkerítés. Mindent belep a dér.

A mélységből kiáltok hozzád Uram!

Láthatjuk, fagyos földön kis sírocska, aznap százszor is körbejárták. Virág nincs. Télen nem terem, egyébként is drága. Aztán elkezd tavaszodni, több lesz

a virág. Isten csodájára keresztek és kopjafák is kinőnek a földből. Gondosan megásott hideg sír, mértani pontossággal, cövekekkel megjelölt sírhelyek.
Fülembe visszhangzottak Barta Alíz - Gimes Miklós élettársának - szavai, pedig csak olvastam őket. "Mindenhova írtam ahova csak lehetett, 1983-ban, de azt a választ kaptam, nem tudják hol a sírja."
Igen, a képek mögött, nézzék csak meg, ott a betonkerítés. Szöveget már nem lehet látni rajta, legalábbis olvasni nem. Le van festve. Mi azért tudjuk mi volt alatta!
Aztán megjelenik az úthenger, ehhez a Igazságügyi Miniszter-i államtitkár szól: "A kedvező időjárásra való tekintettel, máris megkezdődhetnek az útkarbantartási munkálatok, úgyhogy a temetés napjáig, garantálom minden rendben lesz." Igen, minden rendben lesz. Kap szép fejfát, fakeresztet.
A 15 éves tanulót kötél általi halálra ítélték. A kivégzés napjával megvárták 18. születésnapját, nagykorúságát. Keresztjére ráírták: "Megcselekedtem, amit megkövetelt a haza."
Szép sírja lesz Nagy Sándornak is, frissen hantolt, nem úgy, mint ez év márciusában. Valakik száraz bokrok közé tették a virágot, mellette az özvegy hitves, mögötte megint betonkerítés.
Döbbenetes.
A legnehezebb nekem talán Kósa Pálról beszélni.
Sírja alatt családi fénykép, rajta gyerekek mellettük hős áll, vagy áldozat, édesapjuk.
Emberek sorsok jelennek meg előttünk. Csak nézzük a régi családi képeket, mellettük a maiakat, és nem akarjuk elhinni. Pedig igaz. Igaz az is, hogy Tóth Ilona orvostanhallgató azért halt meg, mert sebesülteket ápolt. Az ő sírját volt évfolyamtársai ápolják.
Mögötte másik sír, azt nem ápolja senki. Gazos, rajta törött fejű betongalamb, dátum: 1989. szeptember 15.
Az államtitkár szavait idézem: "Tagadhatatlan nagy nemzetközi és hazai érdelődéssel várt temetés, amely a közös akarat szerint nyugodt, méltóságteljes végtisztességadással számol, egyenesadásban közvetíti a televízió."
Ünnepelni, tudom, ma inkább örülni kellene. Lehet is rá okunk. Ám ezeket a képeket be kellett mutatni, éppen a kegyelet és végtisztesség miatt. Megbosszulni nem akarjuk, ami történt, de azt akarjuk, hogy okuljon a világ, ilyen gyalázat ne szülessék többet.
Bocsássanak meg nekem, ezek jutottak eszembe Fuszenecker Ferenc döbbenetes, döbbenetesen csodálatos fényképei láttán.
Kérem, tekintsék meg a kiállítást.

A GRASSALKOVICH KASTÉLY - ELSŐ INTERPELLÁCIÓ

A szeptemberi ülésszakra rögtön egy interpellációt is benyújtottam a gödöllői Grassalkovich-kastéllyal kapcsolatban. Az interpellációra a művelődési miniszter, Glatz Ferenc válaszolt, s ígéretet tett arra nézve, hogy az ügyben a Kormány hamarosan meghozza döntését. Ez még a választások előtt meg is történt, s bizonyos vagyok abban, hogy a Kastély munkálatainak interpellációm nagy lökést adott, s talán ma nem lennénk ott a renoválásban, a Kastély hasznosításában, mint ahol vagyunk.
A Kastélyt mindig is szívügyemnek tekintettem, s talán ez az alkalom jó arra, hogy időben kissé előre szaladjak, s emlékezzem arra a költségvetési módosító indítványomra, amit 1992-ben nyújtottam be, melynek elfogadásával jöhetett létre a Grassalkovich-kastély alapítvány, mely költségvetési támogatásból eddig 400 millió Ft-ot kapott, abból az egymilliárd forintból, mely remélhetőleg még 1996. előtt az alapítvány javára befolyik, hogy folyamatos lehessen a helyreállítási munka.
Következzék tehát az interpelláció szövege, jegyzőkönyv szerint:

ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Roszík Gábor képviselőtársunk interpellálni kíván a miniszterelnökhöz a gödöllői Grassalkovich kastély kezelői jogának rendezése, a hasznosítás feltételeinek megteremtése tárgyában.
Roszík Gábor képviselőtársamat illeti a szó, Pest megye 4. választókerület.

ROSZÍK GÁBOR: Köszönöm szépen.
Tisztelt Ház! Tisztelt Miniszterelnök Úr! Tisztelt Művelődési Miniszter Úr! Varga Imre képviselőtársam a júniusi ülésszakon felvetette a gödöllői Grassalkovich-kastély áldatlan állapotának kérdését. Választópolgáraim nevében is köszönöm gondoskodását, hiszen akkor hívta fel a figyelmet erre a gödöllői, de mégis országos jelentősségű problémára, amikor választókerületem képviselet nélkül volt a Parlamentben.
Úgy érzem, a kastély nemzeti érdekeinek méltatását nála pontosabban magam sem tudnám elvégezni. Erre most nem is lenne szükség, hiszen valamennyien jól ismerik. Őszinte örömünkre szolgált Gödöllőn az az odaadó figyelem is, amely Glatz Ferenc miniszter úr és a kormányzat részéről megnyilvánult. Miniszter úr gyors látogatása, helyzetfelmérése, valamint ígérete, hogy egyik őszi ülésszakon vissza kell térni a kastély kérdésére, azzal a megnyugtató érzéssel tölti el városom lakóit, hogy a nagyon közeli jövőben rendeződik-e a kiemelkedő műemlékegyüttes sorsa.
Az elmúlt évek során több magasszintű fórumon felvetődött a kastély hovatartozásának, hasznosításának kérdése. A különböző szintű döntések ellenére

azonban a mai napig nem garantált e pótolhatatlan építészeti műkincs megmaradása és távlati, méltó hasznosítása. Az Országos Műemléki Felügyelőség és városom képtelen két alapvető problémával megbirkózni. Az egyik a kezelői jog rendezetlensége, a másik pedig a kezelői jogon alapuló hasznosítás szabadságának mértéke. Kulcskérdés ugyanis a felújításhoz szükséges anyagi fedezet előteremtése, és ha ezt kormányzati, vagy tárcaszinten képtelenség megoldani, akkor az említett két feltételt kell határozott intézkedéssel és gyorsan rendezni.
Glatz miniszter úr korábban említést tett arról, hogy a kezelői jogot anyagi áldozatok nélkül, jogi aktussal egy kézbe lehet adni, a hasznosítás módjában pedig úgy vélem, akkor lehet kormányzati szinten felelős és eredményt garantáló döntést hozni, ha nem kötjük gúzsba Gödöllő törekvéseit, hanem az amúgy erősödő helyi önkormányzat kezébe tesszük le a hasznosítás szabadságának jogát.
Ezért javaslom, hogy a kastély legyen végre valóban a gödöllőieké, a kezelői jog a Fővárosi Tanácstól és a Pilisi Parkerdő Gazdaságtól kerüljön Gödöllő városához, méghozzá térítésmentesen.
Itt ragadom meg, az alkalmat, hogy tisztelettel megköszönjen a Honvédelmi Minisztériumnak a gyors és határozott intézkedését, reagálását és, hogy az ő birtokában lévő kezelői jogról Gödöllő javára lemondott. A kezelői jog gyakorlását szabályozó törvények és a műemléki előírások figyelembevételével Gödöllő város szabad döntési feltételekkel rendelkezzék afelett, hogy milyen célokra és milyen partnerekkel együttműködve hasznosítsa az épületegyüttest.
Csak megjegyzem: a város eddigi erőfeszítése, kiépített nemzetközi kapcsolatai ehhez bíztató alapot nyújtanak.
Tisztelettel kérem tehát a kormányzatot, hogy javaslatomat figyelembe véve nagyon rövid időn belül hozza meg döntését, és a szükséges intézkedéseket a kastély sorsát illetően. Nem túlzás azt állítanom, hogy a kérdés végre perspektívikus megoldását nemcsak 30 ezer gödöllői polgár, hanem számtalan honfitársam is várja.
Köszönöm figyelmüket. (Taps.)

KÉRDÉS A MINISZTERELNÖKHÖZ AZ ÁLLAMI EGYHÁZÜGYI HIVATALLAL ÉS MIKLÓS IMRE KITÜNTETÉSÉVEL KAPCSOLATBAN

Nem sokkal az interpelláció után kérdést intéztem Németh Miklós miniszterelnökhöz, amit minden további kommentár nélkül közlök, a válasszal együtt, amit a miniszterelnök helyett a művelődési miniszter adott:
ELNÖK:
Roszík Gábor képviselőtársunk kérdést tesz fel a miniszterelnökhöz az

Egyházpolitikai Titkárság tárgyában. Roszík Gábor képviselőtársunkat illeti a szó, Pest megye 4. választókerület. Átadom a szót.
ROSZÍK GÁBOR:
Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Ház! Tisztelt Miniszterelnök Úr!
Több okból is elsietettnek látszik az Egyházpolitikai Titkárság felállítása. Bár a 65/1989. június 30-i minisztertanácsi rendelet szerint az Állami Egyházügyi Hivatal jogutód nélkül szűnt meg, mégis nem egészen alap nélküliek azok az aggályok, amelyek az Egyházpolitikai Titkárság felállításában az Állami Egyházügyi hivatal valamiféle átmentését látják elsősorban azért, mert részben az Állami Egyházügyi Hivatal személyi állományából alakították ki, és nem várta meg a Kormány a vallásügyi törvény megalkotását.
Erőltetettnek és feleslegesnek látszik az Egyházpolitikai Titkárság és az Országos Vallásügyi Tanács felállítása azért is, mert egybeesik a művelődési miniszternek újonnan biztosított jogkörével. A múltban a minisztérium katolikus és nem katolikus egyházi ügyekkel foglalkozó I. és II. főosztálya ezeket a feladatokat igen jól el tudta látni. Az újabb rendelkezés csak a bürokrácia fokozására alkalmas, és végső soron a lelkiismereti és vallásszabadság korlátjaként jelentkezik, pedig az új vallásügyi törvényjavaslat is ki kívánja zárni az állami beavatkozás minden fajtáját.
Ezért kérdem miniszterelnök urat, hogy lát-e lehetőséget és mikor, ennek a kérdésnek megnyugtató rendezésére.
Ehhez kapcsolódva kérdezem, hogy mivel indokolja Miklós Imre, az Állami Egyházügyi Hivatal volt elnöke széles egyházi és nem egyházi körökben megütközést keltő kormánykitüntetését.
A két kérdés szorosan összefügg, hiszen ha az egyik kérdést nem kellett volna feltennem, és ennek a kérdésnek az ügyét megnyugtatónak látnám, akkor nyilvánvalóan nem tettem volna fel a másik kérdést.
Köszönöm szépen.

ELNÖK:
Köszönöm. A kérdésre a Kormány megbízásából dr. Glatz Ferenc miniszter válaszol. Átadom a szót.

DR. GLATZ FERENC művelődési miniszter: Tisztelt képviselő úr! Tisztelt képviselők!
Roszík Gábor kérdésére és aggályaira a következőket szeretném elmondani.
Először is visszafelé haladva: Miklós Imre államtitkár kitüntetését nyugdíjba menetele alkalmából 18 éves, magasrangú állami szolgálat elismeréseként kapta. Kitüntetése csakis a régi egyházpolitikai struktúrában értelmezhető politikailag.

Másodszor: a Vallásügyi Tanácsot a Minisztertanács azért hívta létre, mert meggyőződése, hogy az egyházak képviselői nélkül az államnak semmiféle koncepcionális kérdésben nem szabad az álláspontját kialakítania. Ezen Vallásügyi Tanácsnak tagjai az egyházak képviselői, elnöke a miniszterelnök, elnökhelyettese a művelődési miniszter. Ennek a tanácsnak kell olyan koncepcionális kérdésekben állást foglalnia, mint amilyen az egyházi és állami vagyon viszonya, az egyháztól átvett, vagy az egyháztól elvett vagyonok visszaadásának kérdése, s így tovább.

A Vallásügyi Tanács működtetésére jött létre az úgynevezett Egyházpolitikai Titkárság, amelynek semmiféle jogszabályban rögzített hatásköre nincs. Ilyen értelemben tehát nem látom indokoltnak azt az aggályt, hogy itt az Állami Egyházügyi Hivatal valamiféle jogutódjának megmentése, netán átmentése történik.

Ez a titkárság - gépkocsivezetőt, titkárnőt beleértve mindössze négy személyből áll. Feladata a vallásügyi Tanács adminisztrációjának működése, a tanács összehívása, s ugyanakkor az elnöknek, a miniszterelnöknek és az elnökhelyettesnek, a művelődési miniszternek szakkérdésekben bizonyos tanácsokkal való ellátása.

Harmadrészt: a Művelődési Minisztérium egyházi főosztályát úgy alakítottuk ki - egyébként az egyházak képviselőinek bevonásával, azokkal folytatott konzultációval -, hogy a főosztály tagjainak fele egyházi személyiség. Ez azt jelenti, hogy az egyházak képviselőket delegálnak a Művelődési Minisztériumban lévő hivatalba, fölöttük azonban a művelődési miniszter semmiféle munkáltatói és beszámoltatási jogot nem kíván gyakorolni. Ők elsősorban azt szolgálják, hogy az egyházak ügyeibe legyenek kötve a szakminisztériumba oktatás, közkultúrális, szociális és egyéb kérdésekben.

Negyedszer: szeretném megemlíteni - mint az egyházügyi kérdésekkel megbízott miniszter -, hogy még június végén, tehát az Egyházügyi Hivatal eltörlésének életbeléptetése előtt, összehívtam a Parlament egyházi képviselőit, és velük mindezekben a kérdésekben konzultáltam. Ugyanekkor Szűrös Mátyásnak, az Országgyűlés elnökének levélben jeleztem azt a kérésemet, hogy a Parlament egyházi képviselő tagjainak tegye lehetővé, hogy ők a kultúrális, illetve a szociális és az ifjúsági bizottságban - ahova eddig nem voltak bevonva - munkájukat folytathassák, abban résztvehessenek.

Ha még mindezek után is Roszík képviselő úrnak kétsége van aziránt, hogy ez az egyházpolitika valóban új és gyökereiben fordít hátat, szakít a korábbi egyházpolitika ellenőrzési gyakorlattal, akkor remélem, hogy újabb kérdéseire részletekbe menő választ adhatok majd a következő ülésszakon. Köszönöm figyelmüket. (Taps)

RÖPLAP - SZÉLSŐBAL PROVOKÁCIÓ

1989. októberében közben érdekes dolog történt. Az egyik képviselő a Ház elé hozott egy röplapot. Az irományt valamely nyilas párt neve alatt jelentették meg, abban a zsidók és cigányok kiirtásáról beszéltek. A röplap olyan fondorlatosan lett meg-szerkesztve, hogy árnyék vetődött a szerveződő ellenzékre, s azt a hatást akarta kelteni, mintha itt az országban megjelentek volna a szélsőséges fasiszta irányzatok: ez vár a népre, ha megváltozik a rendszer.

Az Országgyűlés 61. ülése, 1989. október 19-én, csütörtökön

ROSZÍK GÁBOR:
Tisztelt Ház! Szeretném kifejezni köszönetemet Csipkó Sándornak féltésből eredő hozzászólásáért, teljes mértékben egyetértek vele. Szeretném kifejezni ugyanakkor, elnézést, hogy ilyen szót használok, undoromat ez ellen a nyilatkozat ellen,amit ez az úgynevezett nyilas párt bocsátott ki. Meggyőződésem, hogy semmiféle erő nem áll mögötte, és valamennyien egyöntetűen elítéljük. Valamennyi ellenzéki csoport nevében, mindenféle megbízás nélkül ki merem jelenteni, hogy a legmesszebbmenőkig távol áll tőlünk, elítéljük, nemcsak a Magyar Demokrata Fórum, amelyik nem szerepelt benne, hanem a Szabad Demokraták Szövetsége, a FIDESZ, az Október Párt és a többi,mélyen elítéljük és megvetjük ezt a nyilatkozatot és az is meggyőződésem, hogy ennél sokkal szebb célok érdekében is össze tudunk fogni, mint egy ilyen aljas és bűnöző jeleket mutató nyilatkozat elvetésében. Soha nem fordulhat elő, hogy az ellenzék tisztességes képviselői a legminimálisabb lépést is tegyék egy ilyen szövetség felé, csak elítélni tudjuk. Köszönöm szépen. (Taps.)

A beszédhez még egy megjegyzésem van. Nem sokkal később leleplezódött, hogy szélsőséges bolsevik provokációról volt szó. A röplapokat valami Antoniewiz Roland írta.
Ma sem árt, ha nem feledkezünk meg róla.

DRÁGA ELVTÁRSAK: ELNÖKVÁLASZTÁS

Ekkor persze sokkal izgalmasabb kérdések foglalkoztatták az ország közvéleményét. Bár erről sok szó nem esett a parlamentben, azért jelen volt, s akkoriban a legizgalmasabb politikai kérdés volt. Váratlanul - és nyilvánvalóan nem véletlenül - a Parlament megváltoztatta az Alkotmányt, ami azt jelentette, hogy a köztársasági elnök választása megelőzi a parlamenti választásokat. Ennek egyetlen célja volt, teljes meggyőződésem, hogy a még nép-

szerűségében tündöklő - bár egyre kevésbé - Pozsgay Imre legyen a köztársasági elnök. Ezzel a politikai sakkhúzással a legmesszebbmenőkig nem értettem egyet, de ezzel nem voltam egyedül. Ez az új helyzet váltotta ki az SZDSZ népszavazási kezdeményezését, amikor a négy kérdés közül ez volt a legfontosabb: A szabad országgyűlési választások után kerüljön- e sor a köztársasági elnök megválasztására? Én feltétlenül igennel válaszoltam a kérdésre, mert egy esetleges korábbi elnök-választás nem csak annak az esélyét adta meg, hogy a volt állampárt egyik prominens vezetője lesz a köztársasági elnök, hanem azt is, ha az elnökválasztás nem sikerül az első fordulóban, akkor akár több forduló is lehetséges, ami kitolhatná a választások időpontját, rossz hatással lenne a választási részvételre, arról nem is beszélve, hogy meghosszabbodik a kommunisták uralma, ami mind politikai, mind gazdasági szempontból végzetes lehet az ország életére.További politikai elemzésbe nem kívánok belemenni ezzel a kérdéssel kapcsolatban, de a parlament hangulatát jellemzi az alábbi jegyzőkönyvi részlet. Akkor még lehetett a képviselőket drága elvtársnak szólítani. Az elnök Szűrös Mátyás volt.

Az Országgyűlés 62. ülése, 1989. október 20-án, pénteken

ELNÖK: Roszík Gábor képviselőtársunk kért szót.

Roszík Gábor: Köszönöm szépen. Tisztelt Ház!
Nekem a törvénytervezet 2. szakaszának 3. pontjához lenne hozzáfűznivalóm és javaslatom. Ebben a következő áll: "ha a második választási fordulóban sem választottak köztársasági elnököt, az Országgyűlés új választást tűz ki." Ez nagyon elodázhatná az általános választásokat, amennyiben egyáltalán sorra kerül a köztársasági elnökválasztás a választások előtt, és én nem tartanám helyesnek harmadszorra is ebben az ügyben a választóurnákhoz szólítani az ország népét. Ezért azt javaslom: ha a második forduló is eredménytelen marad, akkor az Országgyűlés írja ki az általános választásokat és az Országgyűlés válassza meg a köztársasági elnököt. Köszönöm szépen.(Taps.)
ELNÖK: Úgy látom, már senki sem kér szót a vitában.
Tisztelt Országgyűlés! Akár megköveznek, akár nem, mivel módosító javaslatok hangzottak el a vitában, ezeket a módosító javaslatokat véleményezésre ki kell adnom a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságnak, tartson ülést szokásos helyén, a főemelet 37-38-as számú teremben, az ülésen vegyenek részt a beterjesztő miniszter és a javaslatot tevő országgyűlési képviselők is. Addig az ülést felfüggesztem. (Közbeszólások: legyen ebédszünet.)
Kérem tisztelettel , lesz még egy módosító javaslat az ezt követő napirendekben. úgy gondolom, akkor tartsunk majd ebédszünetet.

Drága elvtársak! (Derültség.) Bocsássanak meg (Taps.),megfordítom: Kedves Uraim és Hölgyeim! A konyha most még nem készült fel az ebédszünetre. Rövid szünet következik. (12.15)

(Szünet:12.16-13.10)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Folytatjuk munkánkat. Dr. Horváth István belügyminiszteré a szó.
Dr. Horváth István belügyminiszter: Tisztelt Országgyűlés! A jogi bizottság ülésén való részvétel után én most a magam nevében szólok, de azt is szeretném elmondani, hogy a jogi bizottságban milyen álláspontok alakultak ki.
A köztársasági elnökválasztás második fordulójában való részvételi lehetőség szavazati arányával kapcsolatos képviselői indítványt az előterjesztő képviselő visszavonta. Ezért tehát én azt tudom itt most javasolni, és kérem a tisztelt Országgyűlést is, hogy a beterjesztett törvényjavaslat eredeti szövege alapján szíveskedjenek állást foglalni.
A második javaslat Roszík Gábor képviselőé volt, amelyik arról szólt, hogyha a második fordulóban sem születik döntés, akkor az Országgyűlés ne választást írjon ki, hanem az Országgyűlésre szálljon vissza a választási jog.
Ezzel kapcsolatban én fenntartom azt az eredeti, az előterjesztésben is megfogalmazott indítványt, amit különben az Alkotmánynál az Országgyűlés már elfogadott, hogy a köztársasági elnökválasztás ügyében való döntés most a népszavazás hatáskörében maradjon. (Taps.)
A harmadik felszólaló képviselő Király Zoltán volt, aki kérdést tett fel. A kérdése arra vonatkozott, hogy a népszavazással kapcsolatos kezdeményezés - amelyben itt az aláírásgyűjtési akció történt, - valamint a köztársasági elnökválasztással kapcsolatos népszavazás dilemmájának a megoldására mi az elgondolás.
Ezzel kapcsolatban azt tudom itt mondani, hogy a Kormány az október 30-ai ülésre nyújt be ebben az ügyben előterjesztést.
Kérem ennek a tudomásulvételét.

HATÁSTALANÍTOTT BOMBA

A novemberi ülésszakra " bombával " készültem. Világosan láttam, hogy a kommunisták időhúzó taktikája milyen veszélybe sodorja a bontakozó demokráciát, az előttünk álló szabad választásokat.
Ráadásul ott állt előttünk a november 29-i népszavazás, az a bizonyos négy

kérdés...
Bár én négy igen mellett foglaltam állást az MDF Gödöllői Szervezetével, de nem azért, mert attól féltem, hogy Pozsgay lesz az elnök - bár ezt nagyon nem szerettem volna, - hanem attól tartottam, hogy a nyilvánvalóan többfordulós elnöki választás rendkívüli mértékben eltolta volna a parlamenti választások idejét, s lett volna bizony már ősz, s mi még mindig elnököt választgatunk.
Nem beszélve a töménytelen pénzről, amit felemésztett volna a 3-4 forduló. De a legveszélyesebbnek az látszott, hogy megelégeli a nép a sok választást és népszavazást, s mire a nagy választásokhoz érünk - addig akkora lett volna a közöny, hogy kudarcba fulladt volna a választás. Legeslegvégül lehet, hogy megválasztották volna Pozsgayt, az őszig elhúzódó választások miatt még fél évig rabolhatták volna az országot, a nép vagyonát, s minél kevesebben mennek el választani , annál jobb a kommunisták százalékos aránya. Hisszen az ő számuk, az őket támogatók száma egy jellemző tulajdonsággal rendelkezik, amit úgy hívnak, hogy: konstans. Állandó. Véleményem szerint csak a kihalással csökken a számuk, mert lehetetlen, hogy józan ésszel magyar ember úgy döntsön, hogy - mondjuk eddig demokrata volt vagy semmilyen-, hogy mostantól nagy sándorokat fog támogatni. Szóval nagyon utáltam az előttünk álló népszavazást - iszonyú nagy volt a tétje -, de még jobban utáltam az esetleges elnökválasztást. /Itt kell megjegyeznem, hogy Für Lajos személyében a legnagyszerűbb jelöltet találta meg a Demokrata Fórum, mégis az ismert több évtizedes előzmény miatt nem biztos, hogy megnyerte volna.
Fölszólalással készültem a novemberi ülésszakra.
A november 21-én kezdődő ülés előestéjére elkészültem a felszólalással.
Hétfőn este MDF elnökségi ülésen vettem részt, ahol először Sólyom Lászlónak mutattam meg beszédemet.
Azonnal átérezte a jelentőségét, s rögtön előterjesztette az elnökség felé. Órákon keresztül tárgyaltuk a kérdést, amikor megjött Bánffy György képviselőtársam és barátom - s mint kiderült, hasonló gondolatokkal, mint én.
Az előterjesztés lényege a következő volt: az Országgyűlés azonnali hatállyal oszlassa föl magát, s írja ki a parlamenti választásokat.
Azt gondoltam, hogy ezáltal meg lehetne oldani, hogy a népszavazás is elmaradjon, elnökválasztás se legyen, hanem jöjjenek a parlamenti választások.
Némi változtatással végül is az elnökség úgy döntött, hogy a javaslatot Bánffy György terjessze elő. Ennek magyarázata az volt, hogy óriási volt a tét, szinte páratlan - az országgyűlés önfeloszlatása - s attól tartottak az MDF elnökségben lévő barátaim, hogy ha esetleg én állok elő ezzel a szemtelen és agresszív ötlettel, az országgyűlés már csak azért is el fogja utasítani. Ettől én is féltem, s ennek volt is alapja, hiszen, mint tudjuk a képviselők minden megnyilvánulásomra tehetetlen idegességgel reagáltak.

Végül is következik az a beszéd, amit elmondtam volna:

Tisztelt népképviselet!

Ügyrendi kérdésben kértem szót. Ám ennek a kérdésnek olyan jelentősége lehet, hogy népünk életét és történelmét hosszú időn keresztül meghatározza.
Veszélyben a Haza! Az átmenet vészesen lelassult, veszélybe került, méltatlan manipulációkkal, hatalmuk átmentésén erőlködve packáznak országunk jövőjével. A cél - a parlamenti választások - úgy látszik egyre messzebbre került. Az az első és igazi, demokratikus választás, aminek már meg kellett volna lennie - most nem beszélek arról, hogy az elmúlt négy évtizedben hányszor, de ebben az évben legalább már ősszel -, olyan messze van, hogy szinte reménytelen.
Az a demokratikus választás, melyen életünk, országunk, népünk, gyermekeink, történelmünk fog nyugodni a jövőben - az elkövetkező néhány hónapon, egy éven belül - 5. a sorban. Sok országban 20 év alatt szólítják az ország népét ötször a választóurnához, s mi most úgy és olyan felelőtlenül élünk a kezünkbe adott lehetőséggel, hogy rosszabbik esetben Magyarországon erre egy esztendő alatt fog sor kerülni.
Jó egy hét múlva népszavazás lenne Magyarországon. Annak eredményétől függően lehet, hogy elnökválasztás fog következni.
Meggyőződésem, hogy az elnökválasztás legalább három fordulós lenne. S akkor, aztán jöhetnének a nagy választások - már feltéve ha a megválasztott elnök méltóztatik kiírni...
Félek, nagyon félek, féltem Hazámat, Magyarországot, az Erdélyben élő magyarokat, s akik a Felvidéken vagy a Vajdaságban élnek - az ő életük is sok tekintetben ránk van bízva.
Ha jó esetben májusban - de inkább az ősszel választhatunk Parlamentet, ki fog elmenni választani, vajon nem elégeli- e meg a nép a vele való játszadozást, s bele fárad.
Gondoljunk arra, hogy azután még helyi választásokat is kell tartani, amilyen gyorsan csak lehet, létrehozni az önkormányzatokat, azt is két fordulóban: már 8 választás egy éven belül.
Tisztelt Ház! Minket azért küldtek ide erre a helyre - legalábbis engem és még néhány társamat -, hogy ezt az országot vezessük. A legnagyobb felelősség a világon!
Határozottan fölteszem a kérdést: megtehetjük- e, hogy egy év alatt hétszer vagy nyolcszor szavazásra, választásra hívjuk az ország népét? Semmiképpen!
Az anyagi oldalát egy mondatban elég érinteni. Ismeretes, hogy egy forduló költsége mintegy 250 millió forint, amihez még hozzájönnek a tanácsi kiadá-

sok, a kampányra fordított milliók, hihetetlen mértékű energia... Egy sajátos és nagyvonalú számítást végeztem: aki elmegy választani, legalább egy órát rászentel az életéből. Ha egy forduló alkalmával három millió ember járul az urnákhoz, az három millió óra. Nyolc alkalommal 24 millió óra. Nem állunk olyan jól, hogy megengedhessük, hogy népünk egy esztendő alatt 24 millió órát választásokkal töltsön.
Éppen ezért javasolom az Országgyűlésnek, hogy azonnali hatállyal oszlassa föl magát, s írja ki a parlamenti választásokat három hónapon belülre.
Ebben az esetben nem lehet megtartani a vasárnapi népszavazást, nem lesz elnökválasztás - hanem a következő és első - a parlamenti választás!
Kérem jól fontolják meg! Nehogy még az NDK-ban is előbb legyenek választások, mint nálunk!
Ha ezt megtesszük, javaslatomat elfogadja a Ház, hatalmas jót teszünk Hazánkkal!! Ma ez Magyarország érdeke, ezt kívánja a nemzet!
Az idő túllépett a szeptember 18-i egyezményen, a népszavazáson, az elnökválasztáson!
Ezért most erről a helyről felhívom az ország összes pártját, mozgalmát, szervezetét, az egyházakat, felhívok minden magyar állampolgárt, hogy 24 órán belül juttassák el követelésüket az Országgyűléshez, mellyel indítványomat támogatják!
Kérem a Tisztelt Házat, hogy javaslatom napirendretűzését, annak tárgyalását és elfogadását tegye meg.
Köszönöm.

Hát ez lett volna, kár hogy nem mondtam el.
Csak annyit tennék még hozzá, hogy az azóta eltelt időszak sokmindenben igazolta aggályaimat. Jó, nagyon jó, hogy nem választottunk elnököt a választások előtt!

Az ügy befejezése: a Bánffy- féle indítványt tárgyalta a parlament, s ha nem is úgy , ahogy szerettük volna, de a Parlament feloszlatta önmagát - március 16-i határidővel, s kiírta a választásokat.

December 21-én került sorra a szavazás az országgyűlés feloszlatását illetően. Több, mint 50 képviselő aláírásával névszerinti szavazást kértünk.

Míg a szavazatszámlálás tartott Raffay Ernő kért szót, s a következőket mondta:
Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés!
Amíg szavazatszámlálás következik, kérdezem elnök urat: volna- e mód arra,

hogy 25-30 másodpercben felolvassam az ellenzéki demokrata képviselőcsoport állásfoglalását egyes iratanyagok megsemmisítéséről. A szünetben szerettem volna elnök úrhoz fordulni, hogy délután ezt felolvashassam valamennyiünk nevében. Most viszont nem venne el időt az ülésszaktól.

Rövid tanakodás után a nyilatkozat felolvasását délutánra halasztották, tekintve, hogy várhatóan vita fog keletkezni belőle.

Magam pedig igen kavargó érzéssel vártam a szavazatszámlálás eredményét. Csodálatos jóleső érzés töltött el megint, valamiképpen a győzelem érzése. Közeledünk a demokráciához, de nagy dolog történt! Megint valami, amiről egy-két hónappal ezelőtt kevesen hitték el, hogy megtörténhet. Én hónapok óta rendületlenül hittem benne, biztos voltam benne, hogy így lesz. S megint sikerült valami, amit a kommunisták nem akartak, Hámori Csabáék igent mondtak a feloszlatásra. Mámorító percek voltak ezek a Parlamentben! Nem álltam meg, hogy szót kérjek, ott a várakozás csendjében el kellett mondanom valamit. Ezt a parlamenti jegyzőkönyv így örökítette meg:

"Köszönöm szépen a szót. Megelőzve az eredményhirdetést, de az eredmény egyértelműségében biztos lévén, szeretnék az Országgyűlésnek, Önöknek gratulálni. (Felháborodott hangos tiltakozás) Szeretnék örömömnek kifejezést adni és megköszönni, hogy elfogadták a javaslatunkat az Országgyűlés feloszlatásáról. (Újabb felháborodott moraj).
Egyúttal kérem önöket, tisztelettel és szeretettel, hogy a választásokra igyekezzünk minél békésebben és tisztességesebben, egymással összefogva készülni.
Lenne egy kérésem a kormányhoz, miniszterelnök úrhoz tisztelettel, mégpedig az, hogy az Országgyűlés a hátralévő időben a lehető legfontosabb törvényeket tárgyalja csak meg, azokat, amelyek mindenképpen szükségesek az átmenet békés biztosításának érdekében, s a kormány olyan intézkedéseket ne tegyen, melyek hosszabb távra szólnak. (Taps)
Igy például gondolok arra, hogy az elkövetkező három hónapban a kormány ne nevezzen ki nagykövetet, hanem ezt a lehetőséget például már hagyja és biztosítsa a következő kormánynak. Köszönöm szépen."(Taps)

ELŐSZÖR A BÖRTÖNBŐL SZABADULTAKÉRT.

Időrendben haladva olyan kérdés következik, amiért így utólag is nagyon hálás vagyok az Istennek, hogy hozzászóltam. Hiszen nem csak politikai kérdések izgattak, hanem fontos volt számomra a társadalom egészének védelme, az elesett és bajba jutott emberek megsegítése.

Amiatt a felszólalásom miatt, amit az alábbiakban közlök, rendkívül sok támadás ért. Félreértették, félremagyarázták. Pedig csak arról volt szó, hogy a börtönből szabadultaknak is biztosítani kell valamilyen megélhetést, mert ha azt akarjuk, hogy a társadalom és a tisztességes emberek védelmét szolgáljuk, akkor igen is segíteni kell a szabadultaknak, hogy valamilyen formában megélhetésüket biztosítani tudják, különben tovább folytatják korábbi életmódjukat. Azért örülök annak, hogy ehhez a kérdéshez akkor hozzászóltam, mert az utóbbi időben különös figyelemmel fordultam az elítéltek felé, s bekapcsolódtam a börtönmisszió munkájába is, létre hoztam a Magyar Testvéri Börtöntársaságot, melynek célkitűzése, hogy lelki és szociális támogatást nyújtson az elítélteknek a társadalomba való visszailleszkedést elősegítendő.
Itt is szeretném leszögezni, hogy a társadalom elemi érdeke, hogy a börtönből szabadult elítéltek ne kerüljenek vissza a börtönbe, ne kövessenek el további bűncselekményeket.
Ime a jegyzőkönyv, mely 1989. december 18-án, hétfőn vétetett föl az Országgyűlésen:

Az Országgyűlés 69. ülése, 1989. december 18-án, hétfőn

ROSZIK GÁBOR:Köszönöm a szót. Tisztelt Alelnök Asszony! Tisztelt Ház! Egyetértek azzal, amit Filó Pál mondott, de más oldalról szeretném megközelíteni ezt a kérdést. Épp arról az oldalról: hogyan segíthetnénk azoknak az embereknek a társadalomba való beilleszkedését, visszailleszkedését, akik szigorított őrizet alól kikerülnek, s egyáltalán a börtönből a szabad életbe kijutnak.
Azt hiszem, a bűnüldöző szerveknek a segítsége és támogatása lenne az, amiről beszélni fogok és aminek az átgondolását szeretném javasolni a miniszter úrnak is és a Tisztelt Háznak. Nyilvánvaló, hogy azoknak az embereknek az élete, akik a börtönből kikerülnek, nagyon nehéz. A mostani időszakban, az elkövetkezendő hónapokban vagy néhány évben, még nehezebb lesz az eddigieknél is. Nem véletlen, hogy több cigányszervezet fordult hozzám azzal a kéréssel: képviseljem ügyüket a Tisztelt Ház előtt. Sőt börtönből is kaptam levelet, sok aláírással, amit úgy csempésztek ki: valamiképpen emeljek szót az érdekükben. Magam is úgy érzem: felelősséggel tartozunk ezeknek az embereknek a sorsa iránt, akkor is, ha a maguk baja, felelőtlensége juttatta őket oda, ahová jutottak. Alapvető a társadalomba való beilleszkedés kérdése, a munkahely megszerzése vagy visszaszerzése. Ezeket az embereket eddig is fokozottan érte hátrány büntetett előéletük miatt és börtönből való kikerülésük után. Most még nehezebb lesz a helyzetük, hiszen ezek az emberek nem jogosultak munkanélküli segélyre.

Azt javasolnám meggondolásra, hogy azok a szigorított őrizetből kikerült elítéltek vagy emberek, akik a megelőző időszakban dolgoztak, munkahelyük volt, hogyha minden lehetőséget megragadnak és megpróbálkoznak munkahelyet szerezni maguknak, de nem sikerül, akkor valamilyen módon tegyük lehetővé, hogy ők is munkanélküli segélyben részesüljenek. Vagy azok a foglyok, akik a börtönből kiszabadulnak és nem tudnak elhelyezkedni, már csak azért sem, mert nincs munka, bizonyos szigorúbb feltételek mellett - ha vállalnak továbbképzést, tanulást vagy egy szakma megszerzését - valamilyen segélyben, munkanélküli segélyben részesüljenek.
Azt hiszem, ez nemcsak egyszerűen adomány lenne az állam részéről ezeknek az embereknek, hanem egyben önvédelem is, segítség nemcsak ezeknek az embereknek, hanem valamilyen mértékben a bűnüldöző szerveknek is. Ellenkező esetben fokozottan rá lesznek kényszerítve ezek az emberek arra, hogy ne tisztességes úton szerezzenek maguknak megélhetést, a megélhetéshez szükséges javakat.
Ezért kérem önöket tisztelettel, hogy ezt a kérdést végiggondolni szíveskedjenek. Köszönöm szépen.

HAZAFIAS NÉPFRONT, MAGYAR - SZOVJET BARÁTI TÁRSASÁG, ORSZÁGOS BÉKETANÁCS, STB.

Következő hozzászólásom az 1990 évi költségvetési vitához volt.
Elolvasása után politikai tartalma világossá válhat mindenki előtt, mégis kiemelném azt, hogy ezzel a hozzászólással jött létre az a parlamenti bizottság, amelyik ma is működik, s a társadalmi szervezetek költségvetési támogatását koordinálja. Ebben a bizottságban sikerült szinte a teljes költségvetési támogatást megvonni a Hazafias Népfronttól, a Magyar- Szovjet Baráti Társaságtól és az Országos Béketanácstól. Ezek a megvont összegek mintegy 300 millió forintot tettek ki, mely összeg szociális és egészségügyi szervezetek között lett szétosztva.
Fenti tevékenységemnek köszönhetem, hogy a Hazafias Népfront egyik prominens vezetője nemes egyszerűséggel a Hazafias Népfront gyilkosának nevezett, amit egyenesen Mark Palmer nagykövettől hallottam.
A hozzászólás parlamenti jegyzőkönyve:
Az Országgyűlés 71. ülése 1989. december 20-án, szerdán

ELNÖK: Köszönöm szépen. A következő hozzászóló Roszík Gábor, Pest megye 4. sz. választókerület.
ROSZIK GÁBOR: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház!
A társadalmi szervezeteknek juttatott támogatással kapcsolatban szeretném

elmondani egyrészt véleményemet, másrészt pedig egy javaslatot is szeretnék tenni.
Némileg helyrebillentette lelki egyensúlyomat, hogy a kormány megváltoztatta a lakáscélú állami kölcsönök utáni 1990. évi adófizetésről szóló törvényjavaslatát és tegnapról mára virradóra 4 milliárd forinttal tudta csökkenteni az 1990. évi költségelőirányzat kiadását. Meggyőződésem, hogyha ezt meg lehetett tenni 4 milliárd forinttal, akkor meg lehetett volna tenni 8 milliárd forinttal is és nem kellett volna megváltoztatni, vagy nem kellett volna az állami kölcsönök után adófizetést bevezetni. Ehhez kapcsolódik, amiért közérzetem egy kissé javult, hogy ezt a bizonyos összeget részben a társadalmi szervezetek támogatásától vonta el.
Itt szeretném elmondani a véleményemet ezzel kapcsolatban. Egyrészt elvi kifogásaim vannak abból a szempontból, hogy néhány olyan szervezet kap magas állami támogatást, amelyet én is és meggyőződésem szerint sokan, nem találnak arra méltónak és alkalmasnak, másrészt pedig olyan szervezetek nagyon keveset kapnak, amelyek igen fontos szerepet töltenek, vagy töltenének be. Kezdeném rögtön majdnem az első helyen, sőt az első helyen szereplő Hazafias Népfronttal, amely szervezetről tudjuk, hogy az elmúlt évtizedekben a Magyar Szocialista Munkáspárt legjobb kiszolgálója volt, megmaradt ennek a maradványaként, sok tekintélye nincsen, és azt hiszem, hogy nem túlzottan merész dolog megjósolni, hogy amennyiben nem úgy működnek, mint a pártok, tagsággal és saját fenntartással, akkor meg fog szűnni.
De vannak olyan más szervezetek is, amelyeknek megkérdőjelezem a magas juttatást. Igy például a Magyar Szovjet Baráti Társaság 39 millió forint évi támogatást kap, vagy az Országos Béketanács több mint 41 millió forint kiadást. Ha felolvasok most a költségvetésből néhány mondatot, számomra megdöbbentő dolgokat fognak hallani, és ezzel én be is fogom fejezni hozzászólásomat. A Fogyatékos és Egészségkárosodott Emberek Hazai Szociális és Rehabilitációs Érdekegyesítő Szervezetei, belszervi betegek, Rokkantak Egyesülete, Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szövetsége, Élet Mentálhigiénás Egyesület, Hallássérültek Országos Szövetsége, Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége, Megváltozott Munkaképességűek Országos Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége, Rákbetegek Társasága, Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, Vesebetegek Országos Szövetsége összesen 106 millió évi támogatást kap, harmadannyit, mint a Hazafias Népfront, vagy a Szakszervezetek Országos Tanácsa; mindössze két és félszer annyit, mint a Magyar Szovjet Baráti Társaság, és alig háromszor többet, mint az Országos Béketanács.
Ezek után még megkérdezném: hogyha az egyik szervezet kap, akkor a másik hasonló szervezet miért nem kap állami támogatást? Ha a SZOT kap ilyen

magas állami támogatást, akkor miért nem kap mondjuk a Szolidaritás Szakszervezet vagy más független szakszervezet magas állami támogatást? Hogyha egy baráti társaság kap állami támogatást, akkor miért nem kap egy másik baráti társaság?Ha kap a Cigányok Demokratikus Szövetsége állami támogatást, akkor miért nem kap a második vagy a harmadik cigányegyesület? Ha kap a Katolikus Ifjúsági Egyesület, akkor miért nem kap a Református vagy Evangélikus Ifjúsági Egyesület állami támogatást?
Éppen ezért a javaslatom a következő lenne: a társadalmi szervezeteknek juttatott kiadást vonjuk egy összegbe; jöjjön létre egy kuratórium, amely eldönti, hogy mely társadalmi szervezetek - ezekhez még fel lehetne sorolni más társadalmi szevezeteket is - kapjanak jelentőségüknek, mértéküknek, programjuknak, céljuknak megfelelő, arányos állami támogatást.
Köszönöm szépen. (Taps.)

LELKIISMERET ÉS VALLÁSSZABADSÁG

1990. januárjában tárgyalta a Parlament a Lelkiismeretről és vallásszabadságról szóló törvényt, amit a Kormány terjesztett a Ház elé.
Az első pillanattól kezdve ellene voltam, s hogy miért, az kiderül a vitában tett hozzászólásomból. Felforrósodott a hangulat, amikor elmondtam beszédemet, s ne feledjük el, a Parlamentben teljes létszámmal jelen voltak országos listán megválasztott képviselő-püspökeink.
Az Országgyűlés 73. ülése 1990. január 23-án, kedden
ELNÖK: Roszík Gábor képviselőtársunk, Pest megye 4. számú választókörzetnek képviselője következik.

ROSZIK GÁBOR: Tisztelt Alelnökasszony! Tisztelt Ház! A Magyar Demokrata Fórum parlamenti csoportja nevében szólok. A Magyar Demokrata Fórum nincs meggyőződve a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvény feltétlen szükségességéről, legfőképpen pedig annak ily gyors és hirtelen meghozataláról. A Kormány erre való magyarázatát ezért fenntartásokkal fogadja. Ugyanis ennek a törvénynek példát kellett volna mutatnia abban, hogy végre ráhagyatkozunk az Alkotmányban biztosított szabadságokra, azaz maga az Alkotmány a jogok legfőbb biztosítéka, és nem az egyre alacsonyabb jogszabályok adagolják egyre kisebb porciókban konkrét témákban a szabadságot.
Ugy tűnik, hogy a hívő emberek hamarabb átállították gondolkodásukat arra, hogy a szabadság a fő szabály, és minden fölösleges szabályozás csak csorbítja az egyházak szabadságát is. A hívek és szervezetük szakértő csoportjai sorra úgy foglaltak állást, hogy nincs szükség külön egyházi törvényre. Például a Márton Áron Társaság vagy az Ordas Lajos Baráti Kör, de így foglalt állást a

Magyar Demokrata Fórum tavaly nyári veszprémi találkozásán is. Ezek a csoportok megértették, hogy most történelmi alkalom kínálkozik arra, hogy az egyházak végre radikálisan megszabaduljanak minden állami gyámkodástól és az összefonódás árnyékától is. Mi tudjuk, hogy nemcsak a titkosszolgálat működött tovább a tehetetlenség erejénél fogva, hanem a volt egyházügyi apparátus is.
Mégis a következő megjegyzések megtételével a törvény meghozatalát nem igyekszünk megakadályozni.
1. Ugy tűnik, az egyházak jelenlegi vezetői e törvény meghozatalához ragaszkodnak. Tulajdonképpen nem csoda, ha az elmúlt 40 év egyházellenes politikáját ismerve az Alkotmányban biztosított lelkiismereti és vallásszabadság mellett plusz törvényes garanciát is kívánnak az egyház és a vallásos emberek védelmére. Ugyanakkor világos, hogy valódi jogállamban az Alkotmányban biztosított lelkiismereti és vallásszabadság elegendő.
2. Úgy tűnik, különösen is ragaszkodnak e törvény megszületéséhez a kisebb egyházak és más pártok képviselői is. Fentiek alapján ez is érthető. Már kevésbé érthető az ateista, kommunista Kormány ragaszkodása a törvényhozatalhoz, hiszen nyilvánvaló, hogy az elmúlt 40 év minden tévedését úgysem lehet helyrehozni. A jó szándékát a Kormánynak sok tekintetben enélkül is látjuk, és meg vagyunk győződve róla.
Ezen kívül néhány kiegészítést szeretnék tenni.
Először is a törvénytervezet legfőbb pozitívuma, hogy összhangban van a háromoldalú tárgyalásokon a Magyar Demokrata Fórum közreműködésével megalapozott alkotmánymódosításnak a lelkiismereti és vallásszabadságot, valamint az egyházak szabad működését biztosító rendelkezéseivel. Igy némiképpen kitölti azt a joghézagot, ami a jogfosztó rendelkezések nyomán az egyházakat jogbizonytalanságban tartotta, azaz lehetővé teszi, hogy jogi személyként működjenek.
Ugynakkor, ha már e törvény megszületik, a Magyar Demokrata Fórum kétségtelennek tartja, hogy a törvényjavaslat nem teremti meg mindenoldalúan az egyházak jogállását, számos vonatkozásban nyitott marad, illetve csak vázlatosan szabályozott. Ezért a törvényt csak az átmenet idejére szolgáló ideiglenes szabályozásnak tekintjük, és azt javasoljuk, hogy az Országgyűlés ilyen minőségben fogadja el. Célszerű lenne a törvény bevezetésében a törvény újratárgyalását, átdolgozását a szabad választásokon kialakítandó Parlamentnek ajánlani. Az általános megállapításokhoz kívánkozik az a megjegyzés, hogy a Parlament hitelességének bizonyításához és e törvény iránti őszinteség kimutatásához feltétlenül szükséges lenne, hogy az Országgyűlés hatálytalanítsa azt az 1987. decemberben hozott határozatot, mely ellenszavazat nélkül elfogadta az Állami Egyházügyi Hivatal akkori elnökének beszámolóját az elmúlt

évtizedek egyházpolitikájáról. Mint ismeretes, az Állami Egyházügyi Hivatal, amit valaki nagyon találóan szellemi munkásőrségnek nevezett, azóta a munkásőrséggel együtt megszűnt. Ezt a határozatot, amelyet szellemi Bős-Nagymarosnak is nevezhetnénk méltán, vissza kellene vonni, meg kellene semmisíteni. Az a száj, mely kimondja a lelkiismereti és vallásszabadság törvényi megszületését, vonja vissza a kétségtelenül ráerőltetett határozatot is. Ugyanebben az értelemben fogalmazódik meg az a kívánalom is, hogy a miniszterelnök vonja vissza Miklós Imre kitüntetését is.
Mindezekből kiindulva befejezésképpen az általános vitához tisztelettel megköszönöm elnök urunknak a meghívását arra a fogadásra, amelyet egyházi vezetőknek adott a törvény elfogadása után, melyet -mint értesültem - már a szünetben megtartottak, de tisztelettel ezt a meghívást nem fogadom el.
Köszönöm. (Zaj.)

ELNÖK: Roszík Gábor két perces hozzászólásra kért engedélyt még az általános vitában.
ROSZIK GÁBOR: Tisztelt Alelnök Asszony! Tisztelt Ház! Először is szeretném kifejezni egyetértésemet azzal, amit Szentágothai professzor úr elmondott. De nem ezért kértem szót. Felvetette és megkérdezte, hogy vajon miért nem nyújtottuk be a Magyar Demokrata Fórumnak nyolc szakaszából álló törvénytervezetét. Ez véleményem szerint egy ragyogó törvénytervezet, töredéke annak, amit benyújtott a Kormány az Országgyűlés elé. Ennek a története a következő: Egyrészt nagyon rövid idő állt rendelkezésünkre, hogy megtárgyaljuk ezt a törvényt, hisz sürgősségi indítvánnyal nyújtotta be a Kormány. Másrészt pedig azt az információt kaptuk a minisztériumtól, hogy a Kormány által beterjesztett törvénytervezetet teljes egyetértésben az egyházak támogatják, elfogadják, valamennyi párt, az ellenzéki pártok is. Tehát úgy tűnik, ez a törvény mindenkinek tökéletes és megfelelő, csak mi jöttünk elő kifogásokkal. Igy hosszas vita után tegnap délután a Magyar Demokrata Fórum elnökségi ülésén úgy döntöttünk, nem akarjuk felborítani e törvény tárgyalását. Ezért elfogadtuk azokkal a fentartásokkal, amelyeket elmondtam. Itt elég hamar kiderül, hogy egészen más a helyzet, hiszen az egyházak képviselőinek is fenntartásai és módosításai vannak a törvénytervezettel kapcsolatban, más pártoknak is. Éppen ezért én itt állok és készségesen beterjesztem ezt a törvényjavaslatot a hozzátartozó rövid, kétoldalas indoklással együtt.
Köszönöm szépen.
A törvényhez aztán külön módosító indítványt nyújtottam be, hogy ne korlátozzák a laktanyákban a katonák kollektív vallásgyakorlásának jogát, ám a Parlament természetesen leszavazta.
A közelmúltban - 1993. végén - az Országgyűlés egy ponton megváltoztatta a

törvényt: a laktanyákban is lehet kollektív vallásgyakorlatot folytatni. Milyen érdekes!

DUNA-GATE

A következő történet decemberben kezdődött. Raffay Ernő képviselőtársam szóvá tette a Parlamentben a Magyar Demokrata Fórum nevében, hogy tudomásunkra jutott, hogy bizonyos iratok megsemmisítése nagy ütemben folyik a belügyminisztériumban. A belügyminiszter ezt határozottan cáfolta, s ennek köszönheti, hogy kis közreműködésemmel nem sokkal később megbukott, vagyis arra kényszerült, hogy felszólításomnak eleget téve a miniszteri bár-sonyszékből való lemondását a Parlamentnek bejelentse. Először hallgassuk meg Raffay Ernő jegyzőkönyvi felszólalását a miniszter válaszával együtt, és elevenítsük fel a parlamenti vita két élvezetes jelenetét jegyzőkönyvi hűséggel, majd következzék az ún. Duna-gate botrány illetve az abban játszott szerepem története, úgy ahogyan a Magyar Nemzetben is megjelent.

Raffay Ernő felszólalása a következő volt:

"Tisztelt Országgyűlés! Fél perc erejéig tisztelettel kérem a figyelmüket. Az ellenzéki demokrata képviselőcsoport állásfoglalását szeretném nagyon röviden felolvasni, egyes fontos iratanyagok megsemmisítése tárgyában.
Az MSZMP és a különböző kormányszervek kapcsán iratanyag megsemmisítése folyamatosan foglalkoztatja az ország közvéleményét. Már a Nagy Imre-per felülvizsgálata során történtek iratmegsemmisítések, s ezek más ügyekben azóta is folytatódnak. Tegnap délután jutott a Magyar Demokrata Fórum tudomására, hogy a Belügyminisztérium Állambiztonsági Hivatalának létrehozásakor is olyan iratok és dokumentumok megsemmisítésére került és kerül sor folyamatosan, amelyek az elmúlt évtizedek történetének dokumentálásához és megértéséhez nélkülözhetetlenek. Az iratanyagok megsemmisítése egyúttal működőképtelenné tehetik az újonnan megszervezett hivatal működését is. Alapvető államérdekeket sért. Az ellenzéki demokrata képviselőcsoport tiltakozik e fontos iratok megsemmisítése ellen. A jelenlegi ülésszakon már nem volt lehetőségünk erről interpellálni, tegnap kaptuk a fontos információt, s ezért nagy nyomatékkal felhívjuk a belügyminiszter urat az iratkezelésre s levéltárakra vonatkozó jogszabályok megtartására és megtartatására."- Eddig a dokumentum.
Egy mondatban annyit tennék, hozzá, mivel többen már tudták képviselőtársaim közül, hogy az iratok megsemmisítéséről fogok hozzászólni, kérdezték tőlem elég sokan, hogy milyen tárgyú iratokról van szó, ezért most elmondom.

Két témakörről van egészen biztos információnk, egyrészt az ellenzék tevékenységére vontakozó iratok, másrészt a hírszerzés bizonyos részeire vonatkozó iratanyagok megsemmisítése folyik. Köszönöm figyelmüket."

Írjuk le dr. Horváth István belügyminiszter figyelemreméltó válaszát, ezután a Parlamentben úgysem beszélt már sokat. Még egyszer, de akkor le is mondott:

" Én sajnálom, hogy a képviselő úr bizonyos híreket, amelyeket - igaz, hogy módja sem volt ellenőrizni netán - már eleve ténynek tekint.
Meg kell, hogy mondjam, hogy valamennyi állami szervnél, természetesen, ugyanúgy a Belügyminisztériumban is folyik iratok megsemmisítése, az állami szabályok szerint. Az iratok kezelésére, megőrzésére és a megsemmisítésére is vannak érvényes állami szabályok. Én azt mondhatom itt Önöknek ebben az ügyben, hogy a Belügyminisztériumnak a szervei e szabályok betartásával járnak el. Köszönöm szépen. (Taps) "

Nesze semmi fogd meg jól...

Természetesen az ügy fontosságát tekintve úgy érezte Hámori Csaba is, hogy szólnia kell. Őt nem éri az a tisztesség, hogy idézzem mindazt, amit elmondott, de bizonyára nem találta a belügyminiszter válaszát elég vehemensen visszautasítónak, s beszél azokról a mérhetetlen gondokról, amelyekkel a Szocialista Pártnak kell megbírkóznia, mert a sok értéktelen MSZMP és munkásmozgalmi iratokat nem tudják hol tárolni. Az egész baj ott kezdődik, hogy egy csomó nagy és szép épületet le kellett adniuk, ahol az iratokat tárolták és jaj de nagy bajban vannak.

Nos, a belügyminiszter úrék azt gondolták, hogy ezzel az ügy le is van járva, megkapta a választ a hülye kis ellenzék, meg a nagy mafla nép azokra a szóbeszédekre és rágalmakra, amelyeket terjesztenek a kommunistákról...
Ezek után kellett elmondanom a következőket.

Az Országgyűlés 74. ülése 1990. január 24-én szerdán

ELNÖK: Következik Roszík Gábor, Pest megye 4. számú választókerületében megválasztott képviselőtársunk felszólalása. Arra kérem, szíveskedjék betartani a tíz perces felszólalási időt.

ROSZÍK GÁBOR: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Fele annyi időt szeretnék igénybe venni, mint az előttem szólóak.

Szeretném mindenekelőtt kifejezni, kijelenteni azt, hogy Tamás Gáspár Miklós felszólalását sokkal inkább felelősségteljes felszólalásnak éreztem, mint Hámori képviselő úrét. (Zaj, ellenzés.) És nagyon jól tudja Tamás Gáspár Miklós velem együtt is, hogy ennek a Parlamentnek a nemtetszése pozitív dolog. (Zaj, pfujolás.) Nagyon sok szempontból, sőt lényegében egyetértek azzal, amit Tamás Gáspár Miklós elmondott, viszont sok mindenben nem felelt meg arra, amit Hámori Csaba elmondott. Ennyit szeretnék az előttem hozzászólókkal kapcsolatban elmondani. Példát is tudok mondani. (Halljuk-mozgás.) Nem igaz, hogy Gödöllőn a Magyar Demokrata Fórum a tanácselnök-helyettes visszahívását is kívánja és kezdeményezi és az sem igaz, hogy ez a választási kampánynak a kezdetét jelentené. A tanácselnök hónapok óta többször bejelentette lemondását, majd visszavonta, és éppen ezért alakult ellenzéki csoportból egy tanácsadói csoport, hogy ezt a bizonytalanságot áthidalja. Miután a tanácselnök meggondolta magát és visszavonta lemondását és egészen bizonytalan helyzetet teremtett nemcsak a városban, hanem a szakapparátusban is, tartotta szükségesnek a Magyar Demokrata Fórum gödöllői szervezete, hogy a tanácselnököt visszahívja. (Derültség - Egy hang: hol az igazság?) Egyébként mi is tudnánk mondani Hámori Csaba korábbi felszólalásaiból és megnyilvánulásaiból olyanokat, amelyek ... (Halljuk, halljuk!) ... Például egy évvel ezelőtt a gödöllői - megintcsak - Magyar Demokrata Fórum indítványát, hogy az akkori képviselőasszonyt visszahívjuk a Parlamentből, militáns lépésnek nevezte.
Ezek után hadd szóljak egészen röviden néhány szót a belügyminiszter úr lemondásával kapcsolatban. A Magyar Demokrata Fórum parlamenti csoportja egyetértéssel fogadja és üdvözli a miniszter lemondását. Nemcsak a Belügyminisztériumban levő és nyilvánosságra került törvénytelenségek miatt, hanem azért is, mert a belügyminiszter válasza 1989. december 21-én Raffay Ernő a Magyar Demokrata Fórum országos elnöksége által szerkesztett tiltakozására, mint később kiderült, nem felelt meg a valóságnak. Ezt mi akkor is gondoltuk, de bizonyítani nem tudtuk.
Szeretném kijelenteni, hogy nem a miniszter és a kormány aláásása vezetett - ezt mondom úgy, mint aki véletlenül fontosabb szerepet játszott ebben a dologban, akaratlanul - hangsúlyozom még egyszer, - hogy nem a miniszter és a Kormány aláásása vezetett, hanem egyedül az, hogy a miniszter úr Parlamentben adott válasza nem felelt meg a valóságnak. És örömmel vettem, hogy ezt bizonyítani tudjuk. Azután ebből indult ki az az egész láncolat, amely végülis törvénytelenségek felfedéséhez vezetett, végül is a belügymi-niszter úrnak a lemondásához.
Szeretném én is kijelenteni és megerősíteni, hogy bizalommal vagyunk - és magam is személy szerint - a miniszterelnök úr iránt és nem kívánjuk, hogy ő

vagy a kormány lemondjon, hanem igenis kérjük és támogatjuk abban, hogy a következő kormány létrejöttéig az ország vezetését vállalják.
A magam részéről azt gondoltam, amikor engem megkeresett Végvári úr, hogy a törvénytelenség és alkotmányellenesség nyilvánosságra hozatala és felfedése különösképpen is kötelességem, ezért jártam el úgy, amiképpen eljártam. Egyébként a miniszterelnök úrnak a lemondást megelőző beszéde ugyanazokat az érzéseket váltotta ki bennem, mint Tamás Gáspár Miklósban, és a miniszterelnök úrnak a hozzászólása is ellentétes érzéseket váltott ki bennem hiszen többet szerettünk volnak hallani arról, hogy valóban súlyos törvénytelenséget követtek el az egyik minisztériumban.
Még egy mondatot szeretnék mondani akár Hámori képviselő úrnak címezve is: nem szándékunk továbbra sem aláásni a Kormánynak a működését, ismételten szeretnénk támogatni, de ha teszem azt tudomásunkra jut, hogy az egyik miniszter mondjuk korrupcióval vádolható és ennek bizonyítékát a rendelkezésünkre bocsátják, akkor aligha kétséges, hogy úgy fogunk eljárni, mint a belügyminisztériumi botránnyal kapcsolatban. Köszönöm szépen. (Gyér taps.)

Hónapokkal később ismét napirendre került a kérdés.
Az Országgyűlés 82. ülése, 1990. március 2-án, pénteken.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A következő hozzászóló Roszík Gábor. (Zaj.)

ROSZÍK GÁBOR: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Bánffy György képviselőtársam már szólt a Magyar Demokrata Fórum részéről - én szeretném kiegészíteni hozzászólását.
Sajnálkozását fejezte ki, amiért a bizottság elnöke nem tarthatta meg jelentését, beszámolóját a bizottság munkájáról. (Zaj.) (Közbeszólások: Megkaptuk!)
Ezen túlmenően a Magyar Demokrata Fórum parlamenti csoportja követeli, hogy az Országgyűlés hallgassa meg a jelentést szó szerinti felolvasásban.
Egy kérdést tett fel Bánffy György képviselőtársam: azok, akik megkapták a jelentéseket - a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke, a kormányfő, az államminiszter, miniszterek - miért nem állíttatták le azonnal az alkotmányellenes cselekmény folytatását a Belügyminisztériumban? Én egy további kérdést szeretnék feltenni: miért nyilatkoztak olyan értelemben a lehallgatási botrány kirobbanása után, miszerint nem tudnak arról, hogy ilyen tevékenységet folytat a Belügyminisztérium, és ők ezekből az anyagokból nem kaptak?
Szeretnék reflektálni arra is, amit Hellner Károly mondott - megköszönve hozzászólását -, vagyis feltétlenül támogatjuk, hogy az Országgyűlés a jelentést határozatban fogadja el, annak érdekében, hogy szó szerint mindenki megis-

merhesse.
Hámori Csaba hozzászólásával kapcsolatban pedig szeretném kijelenteni - és ezt Horváth Miklósnak is címezem-, hogy itt tények hangzottak el, tények egy parlamenti vizsgálóbizottság munkájával kapcsolatban. Olyan tények, amelyeket el kellett mondani, függetlenül attól, hogy választások előtt, választások után vagy milyen helyzetben vagyunk éppen. Hámori Csaba elfelejtette azt elmondani, hogy azok a jelentések - bár én sem ismerem - de nyilvánvalóan értéktelenek voltak. (Derültség.) Azért nyilvánvaló, mert a bizottság megállapította, hogy értéktelenek voltak. A bizottság jelentésében az is benne foglaltatik, hogy mintegy 1500 dokumentumot megsemmisítettek, amelyeknek a tartalmáról semmit nem tudunk. Hogy ezek közül a dokumentumok közül mikor, ki és mennyit kapott meg, erről a bizottságnak nincs tudomása.
Még egy gondolattal szeretnék eljátszani (zúgás), amikor a belügyminisztériumi titkosszolgálat működéséről beszélünk.
A múlt évben jelentős tárgyalások folytak az országunkban, a háromoldalú egyeztető tárgyalások, melyekkel kapcsolatban feltételeznem kell, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt képviselői minden alkalommal úgy ültek le a tárgyalófélhez, hogy tudták, hogy az ellenzék milyen lépést kíván vagy fog bizonyos esetekben megtenni. Ennek az ismeretében én azt gondolom, hogy ezek a tárgyalások is másképpen alakulhattak volna. Köszönöm szépen.

Roszík Gábor véleménye a Duna-gate-ről
Jót cselekedtem, s jól

A Magyar Hírlap szeptember 8-i számában írás jelent meg Lovas Zoltán tollából Újra ketyeg a Duna-gate bombája címen. Mivel a botrány kirobbantásában nem kis szerepet osztott rám a sors, s Lovas is többször említ, szeretnék néhány gondolatot elmondani, néhány kérdést pontosítani mind Lovas írása, mind az egész ügy kapcsán.
Anélkül, hogy Lovas Zoltán érdemeit kisebbíteni kívánnám, le kell szögeznem, hogy több alkalommal valótlanságot állít, illetve "csúsztat", ahogyan ezt mondani szoktuk.
Ezért a következő nyilatkozatot teszem: Végvári József őrnagy december 24-én kb. 23.30-kor keresett meg a Hősök Terei ökumenikus istentisztelet előtt, s segítségemet kérte a belügyminiszter leleplezéséhez, valamint azon törvénytelenségek nyilvánosságra hozatalához, melyeket a Belügyminisztériumban folytattak.
Végvári úr találkozásunkkor elmondta - sőt ezzel kezdte a mondandóját -, hogy három nappal korábban hallotta az MDF Raffay képviselő által előadott tiltakozását a Parlamentben a Belügyminisztériumban folytatott titkos iratok

megsemmisítése tárgyában. Hallotta a miniszter - dr. Horváth István - válaszát is, mely a valóságot nem fedte. Végső soron ez indította a leleplezésre. Végvári úr azt kérte tőlem, hogy szerezzek neki egy riportert, akinek a törvénytelen cselekedeteket megmutathatná.
Minderre kb. 10 perc állt a rendelkezésemre (!), mivel az istentisztelet után már a riporterrel együtt kellett várnom Végvári urat a városligeti parkban.
Tökéletesen igaz, hogy véletlen volt, hogy az első riporter, akibe akadtam, a Fekete Doboz riportere volt. (Amennyiben véletlen, hogy egy jó riporter mindenhol ott van. Márpedig Lovas Zoltán az.) Nem igaz, hogy Végvári úr őt személyesen kérte volna. Ha például Király Zoltánnal futottam volna össze, minden bizonnyal neki szóltam volna, már csak azért is, mert őt viszont említette Végvári.

Tekintve a szituációra, két dolgot szeretnék elmondani:
Az istentisztelet előtti izgalomban nem vettem teljesen komolyan Végvári ajánlatát, de azért annyira igen, hogy megtettem, amit kért. Talán jobb, ha azt mondom, hogy nem akartam elhinni, hiszen annyira valószínűtlen volt, annyira hihetetlen. Ez az egyik.
A másik, hogy miután arra készültem, hogy százezer ember előtt élő tv-adásban prédikáljak, miközben Romániában dúl a forradalom, s karácsony szent éjszakáján lövik a szabadságukért harcoló polgárokat, egy hihetetlen feszültségben - mely szinte elmondhatatlan - nem állhattam neki riportereket fölhajtani.
Annyira megörültem Lovasnak, hogy bizonyára azt mondtam neki: az Isten küldött.
Egyébként megelőzően egyszer találkoztam Zolival, amikor augusztus végén éhségsztrájkot folytatott a cseh követség előtt (s rövid időre én is beültem közéjük) Deutsch Tamásért és Kerényi Gyuláért.
Éjjel kb. fél háromkor találkoztunk Végvári úrral a megbeszélt helyen, valahol a park közepén. Egyedül kellett mennem, úgy, hogy a riporter messziről követ(!).
Legalább 15 percig sétáltam a parkban, már el akartam menni, amikor Végvári előlépett valamelyik bokorból. (Később kiderült, mind a ketten Lovassal közben arra gondoltunk, hogy tőrbe csaltak, most fognak lelőni.)
Ehelyett én átadtam Végvári úrnak Lovast. Még elég részletesen megbeszéltük a másnapi "akciót", és rögzítettünk néhány kérdést. Többek között ígéretet tettünk Végvári úrnak arra nézve, hogy az ügy minden részletéről tökéletesen hallgatunk, azt nyilvánosságra nem hozzuk, egészen addig, amíg ő abba beleegyezését nem adja. Megállapodtunk abban is, hogy a további lépéseket is egyeztetni fogjuk. Lovas megígérte (!), hogy azonnal jelentkezik, ha az akció

sikerült, s akkor megbeszéljük, hogy mit tegyünk.
Amikor pedig egy hétig nem jelentkezett, azt gondoltam, hogy nyilvánvalóan nem sikerült.
Az újságokból értesültem aztán arról, hogy a kapott anyagot, információt átadta az SZDSZ-nek és a Fidesznek.
Ezzel aztán ők azt tettek természetesen, amit tettek. Valamennyien tudtak a szerepemről az ügyben, mégsem vontak bele az események további alakításába, hanem a tőlük teljesen függetlenül "ölükbe pottyant" lehetőséget teljes mértékben maguk javára fordítva tálalták a közvéleménynek. Magyarán, Végvári elhatározásához, az egész ügy elindításához semmi közük nem volt.
Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a január 5-i sajtókonferencia előtt (úgyszólván néhány órával) kerestek telefonon, ám akkor már minden elő volt készítve, én meg egyébként is nem voltam itthon. Az is igaz, hogy felhívták Antall Józsefet, aki nem tudott a velük való találkozásra lehetőséget adni külföldi útja miatt. Viszont nagyon fontos leszögezni, hogy Antall Józseffel nem közölték, hogy miért keresik, arról fogalma sem volt (!). Ezek után azt állítani, hogy Antallt megkeresték ez ügyben, de ő elhárította a megbeszélést, enyhén szólva csúsztatás.
Ezek tények. S, ha már a tényeknél tartunk, azt is ki kell jelentenem, hogy nem igaz, hogy az MDF-et nem figyelték, pláne nem igaz, hogy azért, mert aláírta a szeptember 18-i megállapodást.
Az meg, hogy a hatalomra veszélyt jelentő két párt igazából az SZDSZ és a Fidesz volt, hatalmas tévedés, amit a márciusi választások ismeretében leírni csacsiság.
Amint azt is, hogy kormányválságot okozott az ügy. A kormány már elég régen válságban volt. Mindössze a belügyminiszter széke billent meg, ami aztán föl is borult.
Én csak január 19-én léptem a nyilvánosság elé (Végvárival együtt), amikor rögtön fel is szólítottam a belügyminisztert (jan. 19., Tv2), hogy mondjon le. Négy nappal később ez meg is történt.
Sokan megkérdezték, hogy miért nem fedtem fel szerepemet korábban az ügyben. Világos, hogy ezt addig nem tehettem meg, amíg Végvári sem tette meg. Gondoljunk bele. Miután a fél belügy őt kereste , én nem léphettem elő.
Ennyi a történet.
Befejezésül még annyit, hogy valóban sokan támadtak az MDF-en belül azért, mert az SZDSZ "kezére játszottam" a "politikai és választási bombát", ám miután tisztázódtak a körülmények, ez megszűnt, sőt Antall József egyszer történelminek nevezte az ügyben való politikai szerepemet, ami lehet, hogy túlzás, de jól esett. Úgyhogy az sem igaz, hogy megpróbáltak eltávolítani a politikai életből, s politikai előmenetelem (karrierem) veszélybe került volna.

Arról majd a választók fognak dönteni négy év múlva.
Átgondolva szerepemet az egész ügyben, ma is úgy látom, hogy jót cselekedtem s jól. Ám ha valaki azt mondja, hogy jót tettem, de rosszul, ez esetben azt sem bánom.

NÉGY ÉV A SZABAD PARLAMENTBEN

1990 - 1994

Az új Parlamentben elhatároztam - s a négy év elteltével azt gondolom, hogy tartottam magam hozzá - hogy csak akkor szólalok meg, ha az amit mondani akarok nagyon fontos, értek hozzá és biztos vagyok benne, hogy igazam van. Nem mintha a korábbi Parlamentben nem így lett volna, de tisztában voltam azzal, hogy egy bizonyos értelemben a régi Parlamenttel az én időm "lejárt". Hála Istennek, mostmár közel 400 demokratikusan választott képviselő ül a Házban, nem nekem kell mindent elmondanom, nem nekem kell mindenhez érteni.
Első felszólalásomat 1990. július 4-én, szerdán tettem meg.
Az előzményről annyit, hogy Király Zoltán nem akart belenyugodni abba, hogy nem ő lesz a köztársasági elnök, vagy legalább is a Parlament elnöke, s népszavazást kezdeményezett arról, hogy a köztársasági elnököt ne a Parlament, hanem a nép válassza. Király Zoltán utolsó erejével, még összegyűjtött százezer aláírást, de politikai befolyása - azóta ezt nyilván látjuk, - ennyivel ki is fújt. Csak megjegyzem, hogy alapvetően nem vagyok ellene, hogy a köztársasági elnököt a nép válassza, de, hogy 1990-ben az önkormányzati választások előtt - vagy akár azzal együtt - elnököt válasszon, ezért népszavazás legyen, több, mint felelőtlenség volt, politikai kalandorság. Hozzászólásom azonban a népszavazás időpontjának kitűzésével kapcsolatos:

KIRÁLY ZOLTÁN FÉLE NÉPSZAVAZÁS.

Az Országgyűlés rendkívüli ülésszakának 7. ülése, 1990. július 4-én,szerdán.

ELNÖK: Köszönöm. Szólásra következik Roszík Gábor képviselő, MDF. Átadom a szót.

ROSZÍK GÁBOR (MDF): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Amikor Király Zoltán, a szocialisták, a kommunisták a július 29-i, nyár közepi időpontot kifogásolják, akkor eszembe jut néhány dolog, amit el szeretnék mondani. Tavaly július 22-én volt egy időszakos választás, rekkenő hőségben. Nem is egy, hanem négy. Akkor nekünk az volt a meggyőződésünk, hogy szánt szándékkal nyár közepére írták ki ezt a választást, azért, hogy ne sikerüljön. Ez a meggyőződésünk helyes volt, és némiképpen be is igazolódott később.
Hozzá kell tennem, hogy az időszakos választások kiírását április közepétől követeltük. Cservenka Ferencné április elején lépett vissza, mondott le mandátumáról, attól kezdve mi levéllel ostromoltuk az Országgyűlést, a Minisztertanácsot és minden megfelelő fórumot, hogy minél hamarabb, májusra vagy legkésőbb június közepéig-végéig írják ki a választásokat. Addig húzták-halasztották az időt, amíg július 22-ére, nyár közepére kiírták. Az eredmény ismeretes.
Most július 29-ére szeretnénk kiírni a választásokat. Igaz, hogy nyár közepe, talán rekkenő hőség, az emberek szabadságon vannak - de egészen más a motivációja annak, hogy ekkorra szeretnénk kiírni. Ugyanis, ha jól emlékszem, az aláírásokat csak június elején kezdik gyűjteni, és bennünket az motivál, hogy minél előbb írjuk ki a népszavazást. Tekintettel arra, hogy a helyi választások október 30-ára ki vannak írva, nincsen más lehetőség, mint, hogy ha nyár közepére is esik, ki kell írni a választásokat. Nem az a szándékunk, hogy sikertelen népszavazás feltételeit teremtsük meg eleve - nincsen más lehetőség.
Amikor pedig néhány hónapra el szeretnék tenni az aláírásokat, akkor a leghatározottabban tiltakoznom kell, fel kell szólítanom Király Zoltánt és Fodor Istvánt, hogy most már ne játszanak több százezer ember aláírásával, ennek a Háznak a munkájával, ennek az országnak a jövőjével! Ne próbálják megakadályozni azt, amit meg kell tennünk! Nekünk az a kötelességünk, hogy ha összegyűltek az aláírások, akkor minél előbb lehetővé kell tenni a népszavazás kiírását.
Felszólítom Király Zoltánt és Fodor Istvánt, hogy az újabb módosító indítványukat - mellyel lehetetlenné teszik vagy nagyon megnehezítik a Parlament munkáját, az ország rendszerváltásának befejezését - tüstént vonják vissza! (Nagy taps. Derültség.)
Még egy dolgot szeretnék elmondani. Király Zoltán többször is említette, hogy a nép, amikor megválasztotta a Magyar Demokrata Fórumot, szavazott a FIDESZ-re, szavazott az SZDSZ-re, akkor nem gondolta, hogy azon nyomban alkotmánymódosítással fogjuk kezdeni. A nép, amikor ránk szavazott, bennünket megbízott azzal, hogy törvényt alkossunk, akkor azzal is megbízott, hogy új Alkotmányt készítsünk - nemhogy az Alkotmány egyik pontját, egyik para-

grafusát változtassuk!
Tudjuk, hogy ez nem kis változás, változtatás, de amikor a megbízatásunkat megkaptuk, amikor ezzel mindenki előtt vállaljuk a felelősséget, hajlandók vagyünk elszámolni, akkor bennünket úgy bíztak meg, az Alkotmányon úgy módosítsunk, ahogyan jónak látjuk, természetesen nem pártérdekekből kiindulva, nem egyéni érdekekből, hanem a közvéleményre, a nép akaratára támaszkodva.
Szent meggyőződésem, hogy erre a népszavazásra egyébként sem lett volna semmi szükség, ez egy nagy, a néppel való játék. Meggyőződésem, hogy azt a népszavazást a helyi választások előtt kell lebonyolítani, hogy minél jobban, minél tisztességesebben, koncentráltabban tudjunk a helyi választásokra, az önkormányzatra fölkészülni.
Ezért javaslom - bár nekem a július 22-i időpont jobban tetszett volna (derültség) - hogy az Országgyűlés a benyújtott határozatot elfogadni szíveskedjék. Köszönöm szépen. (Nagy taps.)

ÖNKORMÁNYZATOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Az új Parlament egyik első és legfontosabb törvénye a helyi önkormányzatokról szóló törvény volt. Horváth Balázs akkori belügyminiszter bíztatott nagyon, hogy a törvényhez én is szóljak hozzá. Bár nem vagyok jogász, s önkormányzatból sem folytattam tanulmányokat, láttam, hogy, ez nem egyszerűen jogi kérdés, hanem politikai, mely az ország jövőjét jelentősen meg fogja határozni.
Minden egyéb kommentár nélkül következzék a beszéd:

Az Országgyűlés rendkívüli ülésszakának 8. ülésnapja, 1990. július 9-én, hétfőn

ELNÖK: Soron következik Roszík Gábor képviselőtársam, a Magyar Demokrata Fórum részéről. Átadom a szót.

ROSZÍK GÁBOR (MDF): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Kedves Képviselőtársaim! Amint látni fogják, én egy kicsit más szemmel néztem és olvastam az önkormányzati törvénytervezetet, mint ellenzéki képviselőtársaim. Sőt, olvasás közben meg kellett állapítanom, hogy alighanem megviselte idegrendszeremet az elmúlt egy esztendő, mert többször elérzékenyültem.
Már maga a cím rendkívüli örömmel töltött el, megdobogtatta a szívemet.
Édes Istenem! Hát tényleg eljön az az idő, amikor a helyi önkormányzat önállóan, szabadon igazgathatja, szabályozhatja a helyi ügyeket, helyi közügyekben gyakorolhatja a hatalmat?
Bár egyre inkább látható, hogy nehezen fog megszületni ez a törvény, mégis hiszem, hogy ez a történelmi válasz megszületik. Igen, eljött az ideje! Újra tartalmat kapnak olyan szavak, mint települési képviselő, képviselőtestület, polgármester, jegyző, ispán, vármegye és még sorolhatnám tovább. Újból szavuk lehet a városukat, falujukat szerető lokálpatriótáknak, a lakosság kezébe veheti környezetének, lakóhelyének sorsát.
Két mondatot szeretnék kiragadni a törvényből, és köréépíteni mondanivalómat. Két mondat, melyek különösen is kedvesek voltak számomra, politikai jelentőségük történelemformáló, világra szóló.
Az egyik így hangzik - bocsássanak meg, ha kicsit patetikusan fogom felolvasni -: "Az önkormányzati törvény hatályba lépésével hatályát veszti a tanácsokról szóló 1971. évi törvény." (Taps, derültség a jobb oldalon.) Szívet melengető mondat, sőt, annál is több: bátorító, reményt adó, jövőt ígérő. Hatályát veszíti valami, ami a nemzetet igyekezett veszteni. Megint elvonul egy felhő, megint egy kis fénysugár. Elmúlik valami, amit ránk erőszakoltak, ami természetellenes, embertelen - ígér valamit, ami jó, természetes, nagyon is emberi, ami nagyrészt az emberek lakóhelyükért és egymásért érzett felelősségén, szeretetén nyugszik. Nagyon fontos ma erről a változásról beszélni, erről a reménységről, hiszen éppen olyan időben élünk, amikor emberek milliói szinte lehetetlen helyzetbe kerülnek az áremelkedések miatt. Érdemes arról beszélni, hogy lehet előretekinteni, lehet jövőt látni, vannak és történnek fontos és az országot rengető dolgok.
Ha arra gondolunk, hogy milyen eredménytelenül, hatástalanul, sokszor gátlástalanul, kommunista politikai alapra helyezve működött a tanácsi rendszer; s most megváltoztatjuk, megszüntetjük - most érthetjük meg azt is, hogy szükség van az áremelésekre, megszorító intézkedésekre; mert ugyanígy működött a gazdaság és annak minden ága. Az elmúlt évtizedek vezetőinek fontosabb volt mihaszna életük, a terroristák támogatása, a költségvetés meghamisítása, hazudozások, mint a nép élete. De most hagyjuk ezt - ámbár ehhez kapcsolódik a másik mondat, amely meghatott, és tartalmában közel áll az előző mondathoz, és a törvény indoklásában található. "A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 1990. évi megválasztásával a tanácsrendszer - és most erre szeretném a hangsúlyt helyezni: a szovjet típusú tanácsrendszer - megszűnik." Persze, ugyanígy örülünk annak, hogy megszűnnek a magas prémiumok, a kiemelten magas nyugdíjak. Örülni fogunk, ha a politikai korkedvezményes munkásőrparancsnokok elmennek dolgozni, ha minden intézménynél, iskolában, gyárban és vállalatnál új igazgatók, új vezetők lesznek.

Mégis, meg kell mondanom, hogy a tanácsrendszer megszűnése különleges örömmel tölt el, hiszen valamennyiünket undorít, ahogy mindent eluralt az elmúlt évtizedekben a tanács, amely valójában a kommunisták végrehajtó bázisa, legfőbb támasza volt - igazi szovjet. Akkor döbbenünk rá igazán, ez mennyire igaz, ha a megszokott "tanács" szóösszetételekben a "tanács" szót a "szovjet" szóval helyettesítjük - hiszen pontosan azt jelenti. Tehát volt nálunk sokezer "szovjetháza", élükön a "szovjetelnök", mellettük a "szovjetelnök-helyettes", végül a "szovjettitkárok", akik időnként összehívták a nagy "szovjetterembe" a "szovjettagokat" "szovjetülést" tartani, az előre elkészített "szovjetrendeleteket és -határozatokat" elfogadni. Volt persze megyei "szovjet" a hozzá tartozó "szovjet- funkciókkal" és "-funkcionáriusokkal" együtt. Emellett vannak "szovjeti" lakások, "szovjeti" lakáskiutalások, "szovjeti" szociális segélyek és 1919-ben kikiáltották a dicsőséges "Szovjetköztársaságot" Magyarországon. (Taps a jobb oldalról.)
A szomorú az, hogy ez nem vicc. A vicc viszont az, hogy ellenzéki képviselőtársam azt állítja - nyilván poén kedvéért, mert komolyan nem gondolhatja -, hogy a beterjesztett törvényjavaslat felfogásában alig különbözik az 1971. évi tanácstörvénytől. Az ugyanis, hogy az Országgyűlés törvényeit, illetve más jogszabályokat a helyi önkormányzatok nem sérthetnek meg, természetes. Ha önállóságuk birtokában mégis jogszabálysértést, törvénysértést követnek el, akkor nyilván tenni kell valamit - de természetesen ilyen esetekben sem dönthet az államigazgatási szerv, a Minisztertanács vagy a kormánymegbízott. A jogszabálysértés megszüntetésére a javaslat szerint kizárólag csak a bíróság - illetve helyi rendelet esetében az Alkotmánybíróság - jogosult. A főispán - vagy más elnevezéssel a kormánymegbízott - apparátusával csak arra jogosult, hogy a mintegy háromezer község képviselőtestületénél, a városoknál és a megyéknél feltárja a törvénysértést, és az ügyet elbírálásra a bíróság elé vigye. Ez nem nevezhető éppen bolsevik centralizmusnak. Éppen ellenkezőleg: a törvénynek az a célja, az az egyik célja, hogy felszámolja a szovjet típusú tanácsrendszer központi irányításának azt a rendszerét, amelyben a tanácsoknak és szerveiknek tevékenységét a Kormány és a minisztériumok szabályozhatták.
Eddig az volt a jellemző, hogy a tanácsi munka többségét államigazgatási központi szervek, minisztériumok, sőt, országos hatáskörű szervek jogszabályai és nem a Kormány vagy az Országgyűlés jogszabályai, törvényei szabályozták. Ezzel szemben a jövőben ott, ahol egyáltalán az önkormányzati tevékenység központi szabályozására valamilyen módon szükség van, ezt csak az Országgyűlés és csak törvényben végezheti el. A központi hatalom választott testülete, a népfelség elvét központi szinten megjelenítő Országgyűlés jogosult arra, hogy törvényeivel egységben tartsa az országot és a nemzetet.

Sőt, a törvénytervezet szerint a helyi önkormányzatnak feladat- és hatáskör, illetve bármilyen szervezeti és működési korlátot vagy garanciát is csak az Országgyűlés - megint csak törvényben - állapíthat meg.
Úgy tűnik, ebben a kérdésben is az ellenzéki pártokkal egyetértés van. Nem csoda, hiszen ennek elvetése önkormányzati anarchiához vezetne.
Világos, hogy az Alkotmányban foglalt alapvető emberi jogoknak minden településen való egyenlő biztosítása érdekében meghatározott esetekben - például tankötelezetség, egészségügyi ellátás stb. -, világos, hogy törvény kötelezze az önkormányzatot bizonyos tevékenységre. Ezekben az esetekben az önkormányzat nem önálló abban, hogy el kell járnia, de önálló abban, hogy a célt milyen módon, milyen formában valósítja meg. Megközelítőleg vagy pontosan így fogalmazott Wekler Ferenc képviselőtársam is egy héttel ezelőtt.
Fel kell hívnom a figyelmét: mi is úgy gondoljuk, hogy a törvényileg előírt kötelező önkormányzati feladat - és hatáskör megállapításával egyidejűleg az Országgyűlés dönteni köteles az ellátásukra szükséges anyagi feltételekről - lásd 1.§ (5) bekezdése.
A törvényjavaslat tehát - a helyi önkormányzatok szabadságát elismerve - nagyon helyesen, nem törekszik az abszolút helyi függetlenség rendszerének megteremtésére. Ugynakkor a törvényjavaslat feltételezi, hogy az országgyűlés mértéktartóan fog kötelező feladatokat előírni a törvényben, és jelentős szabad teret hagy a helyi önkormányzatoknak az önkéntes helyi feladatvállalásokra. Az utóbbi feladatkörben az önkormányzat széleskörű helyi szabályozási és egyedi igazgatási önállósággal rendelkezik. Természetesen a feladatok felvállalása nem a képviselőtestületek önkéntes ügye annyiban, hogy a helyi választópolgárok - de nem a törvény - kikényszeríthetik a képviselőtestülettől a feladatok szélesebb vagy szűkebb körének felvállalását; mondjuk, egészen attól kezdve, hogy megváltoztassák-e a Szamuely vagy a Munkásőr utca nevét, azon keresztül, hogy mik a helyi feladatok az oktatás, kultúra, sport vagy egészségügy területén, egészen addig - most nagy dolgot fogok mondani -: mi legyen egy kiemelkedően fontos nemzeti érték, nemzeti kincs sorsa; mint például a gödöllői Grassalkovich-kastély sorsa. Ez ugyan országos ügy, s nem gondolom, hogy az önkormányzat egy csapásra meg tudja oldani, elő tudja teremteni a financiális feltételeit. Azt azonban joggal hihetem, hogy az önkormányzatnak olyan szerepe lesz például a Grassalkovich-kastély megmentésében, hogy a következő években nem marad ebek harmincadján, talán már tavasszal elkezdődhet a komolyabb munka rajta.
Itt természetesen lehet gondolni mindenféle hasonló volumenű, természetű vagy nemzeti kérdésre, kincsre. Ez csak egy példa, ami nyilvánvalóan közelebb áll az én szívemhez. Végül szeretném megemlíteni, hogy a törvényjavaslat arra az önkormányzati logikára épül, amelyet szubszidiaritás, magyarul kisegítés

elvével fémjeleznek. Ennek lényege, hogy lehetőleg mindenki képes legyen arra, hogy maga, vagy szűkebb környezetével közösen, szervezze önnön dolgait. Ha erre nem képes, akkor ott van a települési önkormányzat, mely gonkodskodik a közösségi szükségletekről, illetve a közösségi módon megoldható szükségletek megszervezéséről.
Ha nem képes valamire a települési önkormányzat, vagy valamire nem kötelezhető, akkor jön kisegítőként a megyei önkormányzat. Amire pedig a megye nem képes, illetve egy megyén belül adott feladatkör nem intézhető el, ott - és csak abban a körben - belép a központi hatalom. Gondolok itt olyan dolgokra, mint külügy, hadügy, polgári védelem, nemzeti, pénzügyi, szakmai tudományos központ ösztönzése, egyetemek, klinikák, vasút, posta, környezetvédelem és így tovább.
Tisztelt Képviselőház! Európai mértékű, nagyon liberális önkormányzati törvénytervezet fekszik előttünk. A nép sóvárogva várja, hogy minél előbb valóság legyen belőle. Köszönöm szépen. (Taps.)

GÖDÖLLŐI - ISASZEGI TAVAK.

1990. júliusában felháborító dolgok jutottak a tudomásomra a gödöllői-isaszegi tavakkal kapcsolatban. Ez egyébként is sokak előtt ismert, s az interpelláció mindent részletesen tartalmaz, következzék hát a nagy port kavart felszólalás:

Az Országgyűlés rendkívüli ülésszakának 15. ülésnapja, 1990. július 24-én, kedden

ELNÖK: Roszík Gábor képviselőtársam a Magyar Demokrata Fórum részéről interpellálni kíván a földművelésügyi miniszterhez a gödöllői Állattenyésztési és Takarmányozási Kutató Központ és telekügyleteinek a kivizsgálása tárgyában. Roszík Gábor képviselőtársamat illeti a szó.

ROSZÍK GÁBOR (MDF): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Mint kormánypárti képviselő szerettem volna, ha nem kényszerülök interpellációra, de mint Önök is látni fogják, nem tekinthettem el tőle. Az interpellációt megelőzendő, éppen egy hónappal ezelőtt, június 25-én levelet intéztem a Miniszter Úrhoz, amelyben kértem, hogy derítsen fényt a gödöllői Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpont (ÁTK) kezelésében levő tavak és földterületek ügyleteire.
Erre az indított, hogy Gödöllő területén több mint egy tucat tó van gyönyörű természeti környezetben, nagyobbrészt az ÁTK kezelésében, és természetesen valamennyi elkerítve, minden földi halandó elől elzárva, kivéve természetesen

a régi hatalom régi urait. Ezekhez hosszú lejáratú bérleti szerződések kötik a tavakat.
Most a tudomásunkra jutott, hogy a bérlők egy része, sőt az ÁTK dolgozói meg szeretnék vásárolni a tavakat, illetve a tóparti telkeket. Ez felettébb nyugtalansággal töltött el bennünket, gödöllői és isaszegi lakosokat, annál is inkább, mert már legalább két éve célul tűztük ki a tavak visszaszerzését, a köz javára fordítását. Tudták ezt még a kisiskolások is, hiszen minden párt minden programjában szerepelt, elmondtuk minden gyűlésen, összejövetelen, választási gyűlésen, szórólapokon harsogtuk, és komolyan gondoltuk. Ezért fordultam a Miniszter Úrhoz.
A Miniszter Úr rendkívül gyorsan kivizsgáltatta panaszomat. Válaszát már július 3-án, tehát egy héten belül megkaptam. Gyors intézkedését ezúttal is tisztelettel megköszönöm.
A vizsgálati jelentésben, amelyet rendelkezésemre bocsátott, többek között ez állt: "Jelenleg a minisztérium megbízása alapján a tavak vízgazdálkodási és halászati jogát az ÁTK gyakorolja. A tavakat a következő horgászegyesületek bérlik: 1. Béke Horgászegyesület."
Itt felsorolás következik egészen a 9. tóig, amelyet a Lapkiadó Vállalat bérel. Hogy melyik, az nem derül ki. Tovább idézek: "Jelenleg a hosszú lejáratú szerződések érvényben vannak. Ennek ellenére az ÁTK vezetése, tekintettel az anyagi gondokra, a telek eladását kezdeményezte. A városi tanács - és ezt nem kis megdöbbenéssel olvastam - elvi beleegyezését adta ugyan, de a mai tiszázatlan tulajdonjogi viszonyok feltételei közepette nem tartotta szerencsésnek az eladást. Ily módon az eladásokra nem került sor."
Éppen emiatt a kijelentés miatt interpellálok a Miniszter Úrhoz. Birtokomban van az adásvételi szerződés, mely szerint e kijelentés nem felel meg a valóságnak. Ebből - többek között - arra a következtetésre jutottam, hogy a Miniszter Urat szántszándékkal félreinformálták, egyszóval hazugsággal kívánták leplezni törvénytelen ügyleteiket, amelyeket én egyenesen népellenes cselekedeteknek nevezek.
A szerződés a következőkről szól, csak nagyon röviden.
"Szerződés, amely létrejött egyrészt a Béke Horgászegyesület, Budapest XI., Mohai út 39. mint vevő között."
Zárójelben jegyzem meg, hogy a Béke Horgászegyesület az MSZMP Budapesti Pártbizottságának a horgászegyesülete.
Utóbbi megvásárolt összesen 9 hektárt, 4807 négyzetméter nagyságú területet, ami több mint 90 000 négyzetméter. Ebből több mint 60 800 négyzetméter halastó. Hozzátéve, és ez a szerződésben benne foglaltatik, hogy megvásárolta a tóra vonatkozó halászati joggal együtt.

Itt kívánom késedelem nélkül felhívni Miniszter Úr figyelmét arra, hogy a halászatról szóló 1977. évi 30. számú törvényerejű rendelet 4. szakasz (5) bekezdése szerint az állam által átengedett halászati jogot nem szabad átruházni. Nyilvánvaló törvénysértés történt.
A vételár, amelyet a gödöllői Városgazdálkodási Vállalat állapított meg, 3 millió forint.
Még ne döbbenjünk meg egyelőre, mert most következik az adásvételi szerződés 3. pontja, amely kimondja, hogy a vételár fejében a vevő az általa bérelt 2-es számú tó bérleti jogáról lemond. Tehát az egyikről, amely nem volt az övé, amit tudomásom szerint soha nem is használt, lemond, és a másikat megkapja örökbe. Tisztelettel ajánlom a Pénzügyminisztériumnak, Államtitkár Asszonynak a figyelmébe a 20 milliárdos adósság törlesztési megoldására. Visszafizetjük a kölcsönt, a kölcsön felét, a másik felét nekünk adják.
Még ugyan néhány dolgot - meg kell hagyni őszintén - leszámoltak a vételárból, mint például a tóban létesített horgászállásokat.
Summa summárum, nem fizettek érte semmit. A szerződés kelt 1989. december 31-én. A szerződést tanúk nem írták alá. Bejegyzésre került a Földhivatalban 1990. február 13-án.
Véletlenül még egy adásvételi szerződés is a birtokomban van, amely arról tanúskodik, hogy az ÁTK eladott a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalatnak egy 60 000 négyzetméteres területet, amelyben tó - első meglepetésünkre - nincsen. Ám a térképről kiderült, hogy a telek egy tó partján húzódik, az már Isaszegen van, a tavat véletlenül éppen a Pallas Lapkiadó Vállalat bérli. Ezekkel szemben viszont már kemény volt az ÁTK, mert fizetni kell. Rögtön vétel után 90 nappal 600 000 forintot, jövőre újabb 600-at és aztán két év múlva már nem is kell csak 550 000 forintot fizetni. Még van egy iszonyú kemény feltétele az ÁTK-nak a szerződésben, no, de ez nem csoda, ennyi pénzért: a Pallas a telefonvonalat a telekkel együtt nem kapja meg. Igaz, használhatja addig, míg külön bejáratú saját telefonvonal-használati jogot nem szerez. A szerződés kelt 1990. február 23-án, bejegyezve március 28-án. A tanúk nem írták alá ezt sem.
Egyszerűen: megmondom őszintén, nem akarom elhinni, miközben a választásokra készülve, kilenc képviselőnek a programjában szerepelt, kilenc képviselő harsogta a városban, hogy a tavakat visszaszerezzük, és a gödöllőiek, isaszegiek rendelkezésére bocsátjuk, ezek eladták.
Visszatérve még egy pontot szeretnék említeni, amely két nappal ezelőtt derült ki az interpelláció elkészítése után. A vizsgálati jelentés 5. pontja szerint az 5. tavat a Gödöllői Horgászok Egyesülete bérli. Ez sem igaz, mert a Gödöllői Horgászok Egyesületéből kivált egy 100 fős grémium, és ők bérlik az 5. számú tavat. A gödöllői horgászok, dolgozók horgászegyesülete pedig tavak nélkül maradt, és a világ röhejére - legalábbis így fogalmazott a horgászegyesületnek

az elnöke - Gödöllőn, ahol van vagy 20 tó, egy száraz horgászegyesület létezik, ahol mással nem tudnak foglalkozni, mint az ország valamelyik tavára napijegyeket és hetijegyeket adnak ki. Van 20 tó Gödöllőn, gödöllői, isaszegi lakos a lábát nem teheti be egyetlen tó partjára sem.
Visszatérve a vizsgálati jelentésre, még a következőkről kell szólnom, pontosabban ismét idézek.
"Ami Grósz Károly esetét illeti, az a következő. Az ÁTK területeket parcellázott ki dolgozói részére. Ebből a területből vásárolt 1987-ben Grósz Károly is, aki azóta épített is erre a területre. A területhez tartozik egy pici tórészlet, egy kis tóbeszögellés." Zárójelben (derültség) két megjegyzés: nem tudtam, hogy Grósz Károly az ÁTK dolgozója lett volna. Bár lett volna! (Derültség.) A másik: a helyrajzi térkép tanúsága szerint semmi pici tórészlet nem tartozik telkéhez, a valóságban viszont a házból közvetlenül lépcső fut a parthoz, és a kis beszögellés vagy 300 méteres kerítéssel van körülvéve.
Még két tényre szeretném végezetül felhívni a figyelmet. Az egyik: az ÁTK múlt év novembere és ez év márciusa között is adott el telkeket dolgozóinak, például a gazdasági igazgatónak rögtön kettőt, összesen több mint 3 000 négyzetmétert, körülbelül 50 forintos négyzetméter áron. Nyilván azért olyan drágán, mert a telek tóparti. Persze vett telket a másik igazgató is, a főigazgató titkárnője is, valamint a párt egy volt oszlopos tagja. Valamennyien hasonló áron, négyévi részletfizetési kedvezményre, egészen 9 500 forinttól fel 21 619 forintos részletekig évente.
Az igazság kedvéért meg kell említenem, nehogy elfogultsággal vádoljanak, hogy vett telket egy egyszerű dolgozó is, még tavaly. Igaz, nagy küzdelmek árán, és nem is ott, hol a kiváltságosok, de végül is kapott, mert éppen a feje tetejére készült dőlni a ház. Ő persze, ha nehezen is, de kifizette egyösszegben az árát.
A másik tény, amit meg kell említenem: az elmúlt hónapokban a tavak és a hozzá tartozó területek jó része - az ÁTK kezdeményezésére - megosztásra került, magyarán szólva: felparcellázták. Feltételezem, nem a halak kérésére. (Derültség.)
Miniszter Úr! Államtitkár Úr! Kérdéseimet nem teszem fel, hiszen az elmondottakból nyilvánvaló. Nagyon kérem, az ÁTK ügyleteit ismét kivizsgálni szíveskedjék, ahol törvénytelenséget tapasztal, ott tegye meg a szükséges lépéseket!
Legvégül pedig engedje meg, hogy ismételten, nyomatékkal felhívjam a figyelmét arra, ami tulajdonképpen ma egy jelenség, hogy Önt az ÁTK illetékesei, tisztelt Miniszter Úr, félrevezették, mely intő példa arra, hogy leghatározottabban és a lehető leggyorsabban megtegye a Kormány azt az intézkedést, amire egyébként nagyon körültekintően készül, amely lehetővé

teszi szerte az országban a régi rendszer vezetőinek leváltását és az újak megválasztását! Válaszát várom köszönettel (Taps a jobb oldaldalon és középen.)

ELNÖK: Köszönöm. Nagy Ferenc József földművelésügyi miniszter úr távollétében az interpellációra Sárossy László földművelésügyi minisztériumi államtitkár válaszol.

Sárossy László államtitkár úr válaszát is olvassuk el, hiszen így teljes a kép.

SÁROSSY LÁSZLÓ földművelésügyi minisztériumi államtitkár: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Kedves Roszík Gábor!
Kérem, engedjék meg, hogy mielőtt az interpellációban felvetett konkrét ügyről szólnék, beszámoljak Önöknek arról, mit találtunk az előző vezetéstől átvett batyuban. Előre bocsátom, hogy mindezt nem mentegetőzésként, magyarázkodásként kívánom elmondani, távolról se gondolják, hogy a feladatok elöli meghátrálást próbálom indokolni, pusztán tényeket szeretnék közölni.
Úgy vélem, az egész ország, Európa, sőt az egész világ megnyugvással és örömmel fogadta, hogy Magyarországon egy vértelen, békés hatalomváltás történik. Szándékosan nem használtam múlt időt, hiszen a folyamat napjainkban is zajlik. Természetes, hogy ezt az atrocitásoktól mentes, minden szélsőséget féken tartó átalakulást minden civilizált ember elégedetten nyugtázza. Ugyanakkor hajlamosak vagyunk elfelejteni, hogy ennek ára is van. A nyugodt, törvényeken, azok tiszteletben tartásán alapuló átalakulás a változásokat kikényszerítők számára biztosította a kultúrvilág elismerését, ugyanakkor a hatalmat korábban birtoklók számára időt és lehetőséget ad a szívós és egyre elkeseredettebb utóvéd-harcokra. Miközben mi a szavazópolgárok bizalmának köszönhetően elfoglalhattuk ezeket a padsorokat, és valójában mostanában merjük elhinni, hogy ez sikerült, az elmúlt évtizedek felkent prófétái közel három éve tudatosan, a még számukra adott lehetőséget az utolsó pillanatig kihasználva azon ügyeskednek, hogy mentsék a még menthetőt.
Önkritikusan be kell ismernünk, hogy sokkal korábban felismerték a politikai hatalom megtartásának a lehetetlenségét. Rájöttek ugyanakkor, hogy távolról sem lebecsülendő ellentételezés a gazdasági hatalom és az ezzel párosuló gondatlan élet. Volt rá idejük, hogy ezt gyors törvény- és rendeletmódosításokkal is legalizálják. Miközben mi az ország túlnyomó többségének rokonszenvétől kísérve bebizonyítottuk, hogy a ránk erőltetett rendszer elfogadhatatlan, ők egyre lanyhuló ellenérveiket hangoztatva, fokozták a gazdasági káoszt, és a zavarosban halászva gondoskodtak saját jövőjükről.
Itt tart ma, kedves képviselőtársak, a kis magyar demokrácia. És ebből a

posványból kell kimozdítani az ország szekerét. Nem merem vállalni most a számla egyenlegének elkészítését, hiszen valójában még nem ismeretes a végösszeg. Az egyik oldal, remélhetőleg, végleges. Senki nem lőtt semmire, nem borogattak autókat, villamosokat, a kockakövek - ha itt-ott hiányosan is, de - az úttesten vannak, és nem barikádokat emeltek azokból , a házak ablakait senki nem törte be, és még egy lovagias pofozkodás sem történt sehol. (Zaj.)
A másik oldal még nem ismeretes. Sajnos, úgy tűnik, hogy az ellentételezés - a felderítés függvényében - egyre bővül, és félő, egyre többen úgy érzik, méltánytalanul magas.
A Kormány, ezen belül a földművelésügyi tárca eltökélt szándéka, hogy ezt a kérdést nem tekinti alku tárgyának. Következetesen ellenzünk minden mesterkedést, amely arra irányul, hogy nem létező fájdalomdíjat fizettessenek az elgyötört országgal olyanok, akik ezt a csődtömeget ránk hagyták. Innen üzenem valamennyiüknek, hogy nincs elévülés, és egy kis országban minden kiderül. (Taps a jobb oldalon, szórványos taps a bal oldalon.) Ez nem fenyegetőzés, egyszerűen annak közlése, hogy a törvénytelenül vagy a törvényekkel visszaélve szerzett javak jogos tulajdonosának mi a tízmilliós magyar népet tekintjük, és a tulajdoni helyzetet a lehető legrövidebb időn belül tisztázni fogjuk. (Taps a jobb oldalon, szórványos taps a bal oldalon.)
Most, rátérve Roszík Gábor képviselő úr interpellációjára... (taps a Szabad Demokraták Szövetsége soraiból.)..., hozzátéve, bízom benne, hogy nem készült olyan előzékenyen a még nem ismert válasz visszautasítására, mint az előbb interpelláló kedves képviselőtárs... (taps a jobb oldalon.)..., az elmondottak szellemében az ügyben minden részletre kiterjedő vizsgálatot rendeltem el, ami már folyamatban van.
Az első vizsgálati megállapítások arra engednek következtetni, hogy az Önnek a gödöllői Állattenyésztési és Takarmányozási Kutató Központ által adott korábbi válasz a tények eltussolására, meghamisítására irányult. Ennek személyi konzekvenciái lesznek. (Orbán Viktor közbeszólása: Helyes!)
Az elrendelt vizsgálat kiterjed a gödöllői ÁTK által elidegenített valamennyi ingatlan adásvételi szerződésére, valamint a halászati jog átengedésének jogszerűségére. Tekintettel arra, hogy a részletes vizsgálat, valamennyi irat beszerzése, a megyei szakigazgatási szerv megkeresése, a földhivatali eljárás viszonylag hosszabb időt vesz igénybe, kérem Képviselő Urat és a tisztelt Országgyűlést, hogy a vizsgálat eredményéről tájékozódva - a Házszabályban foglaltaknak megfelelően - harminc napon belül írásban adhassak érdemi választ.
A vizsgálat lezárásáig is intézkedtem, hogy a gödöllői ÁTK a kezelésében lévő állami ingatlanok esetleges további elidegenítését haladéktalanul függessze fel. Köszönöm. (Taps a jobb oldalon, szórványos taps a bal oldalon.)

ELNÖK: Köszönöm Sárossy László államtitkár úr válaszát. A teljes vizsgálat lefolytatása után adja meg tehát a Miniszter Úr írásban a választ.

Visszatekintve az azóta eltelt közel négy évre, megállapíthatom, hogy nem volt hiába való az interpelláció. Mert ha még sok minden a tavakkal kapcsolatban nem is történt - hiszen hosszadalmas perek kezdődtek és vannak még mindig folyamatban, sikerült megakadályozni a tavak "privatizálását", megmaradt a Kisállattenyésztő Kutató Intézet, visszaszereztünk egy tavat és területeket. Kidolgozás alatt van egy terv, mely ha megvalósul a tavak és környéke a térség egyik legszebb és legkedveltebb kirándulóhelye lesz. És természetesen horgász paradicsom.

A tavakkal kapcsolatos inetrpellációnak egyik folyománya volt, hogy majd másfél évvel később önálló képviselői indítványt nyújtottam be a halászatról szóló törvény módosítására.
Erre azért volt szükség - egyébként az előterjesztés indoklásában részletesebben kifejtem -, mert mindenfelől támadták azt a miniszteri döntést - természetesen még bírósági úton is -, mely Gödöllő és Isaszeg Polgármesteri Hivatalának adta meg a halászati jogot. Azóta három és fél év telt el, már túl vagyunk a Legfelsőbb Bíróság döntésén, több megnyert tárgyalás után, ami meghozta a kedvező döntést, s új időszak kezdődhetett a tavak életében.
Íme az indítvány rövid indoklása, 1992. december 14-én, hétfőn.

ROSZÍK GÁBOR (MDF):
Elnök Úr, köszönöm a szót. Kívánok - nagyon röviden - hozzáfűzni néhány mondatot.
Az élet, a hétköznapi és mindennapi élet indított arra, hogy egy ponton módosítást kérjek egy régebbi törvényerejű rendeletben. Ennek a története a következő.
A halászatról szóló törvénybe szeretnék egy szót beiktatni, amely lehetővé teszi a Földművelésügyi Minisztérium részére, hogy a halászati jogot az önkormányzat részére is megadják. Az indított erre a lépésre, hogy a gödöllői, isaszegi tavak vonatkozásában megkapta a halászati jogot a polgármesteri hivatal, amit a monopóliummal rendelkező MOHOSZ - Magyarországi Horgász Szövetség - megfellebbezett. A miniszter úr elutasította, jogerőre emelkedett. Az önkormányzat, a polgármesteri hivatal ismét megkapta, majd bírósági tárgyalás folyik a miniszteri döntés ellen.
Én tudom jól, hogy a képviselőknek távol kell tartaniuk magukat attól, hogy a bírósági procedúrába beleavatkozzanak, de én azt hiszem, a Parlament az a szerv, amelyik a törvénykezés útján ezt megteheti. És sajnálatosan az az eset

áll fönn, hogy a budapesti MSZMP pártbizottságának, a horgászegyesületének a tagjai horgásznak a tavon - Grósz Károly és társai hasonlóképpen -, de ugyanakkor azok a gödöllői polgárok, akik ott horgászhatnának, vagy mások, nem juthatnak a tavak közelébe sem. Én ennek a monopolhelyzetnek a megtörésére igyekszem, és ezért tettem ezt a javaslatot, és tisztelettel kérem a Házat, hogy ezt támogatni szíveskedjék. Köszönöm szépen.

Az interpellációnak igen nagy volt a sajtóvisszhangja, egyébként még hónapok múlva is írtak róla, sőt még ma is olykor felbukkan az újságok hasábjain.
A téma lezárása végett álljon itt két az üggyel kapcsolatos újság cikk:

Pest megyei Hírlap, 1990. Július 31., kedd
Panama vagy rágalmazás
Perlik a képviselőt?
Grósz kontra Roszík, Roszík kontra Holdas

Gödöllőn a közelmúltban tartott képviselőválasztás jelöltjei közül egy sem akadt, aki ne ígérte volna meg a város és Isaszeg lakóinak, hogy visszaszerzik a polgároknak a környék természeti kincseit, többek között a tavakat. Roszík Gábor, akit nagy többséggel választottak be a Parlamentbe, úgy látszik, be akarja váltani ígéretét, hiszen a múlt héten nagy figyelmet keltő parlamenti interpellációjában hívta fel a figyelmet arra, hogy több tó kezelője, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpont vezetői eladják, átjátszák, elkótyavetyélik a tavakat. Roszík Gábor emlékeztett arra, hogy az ügyben korábban már folyt vizsgálat, de az intézmény vezetője nem a valóságnak megfelelően tájékoztatta a minisztériumot.
A nagy vihart kavart, panamát sejtető, botrányszagú ügynek járt utána munkatársunk, s a témáról közölt terjedelmes riportot laptársunk, a Mai Nap is.
Dr. Holdas Sándor, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutató Központ vezetője bevezetőben arra hívta fel a figyelmet, hogy a szóban forgó kilenc tó a 2O-as években alakult ki, jórészt mesterséges eredetűek, s többek között halastavakként hasznosították őket. A 60-as évek elején ismétlődő jeges áradások azonban tönkretették a gátakat, felújításukra nem volt pénz, mocsaras, bűzlő fertővé váltak. Az intézet, hogy mentse, ami menthető, sorra ötvenéves bérletbe adta a tavak maradványait azzal a feltétellel, hogy a bérlők rendbehozzák, karbantartják őket. Való igaz, csak tekintélyes szervezeteknek volt erre pénze, például az MSZMP Budapesti Bizottságának, a Honvédelmi Minisztériumnak, az SZÖVOSZ-nak, a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalatnak.
Dr. Holdas Sándor 1986-tól vezeti a kutatóintézetet, a korábbi szerződésekhez semmi köze. Tőle- mint állítja -, éppen az az ötlet származik, hogy vissza kel-

lene szerezni néhány tavat, s a jó üzlet reményében megpróbálkozni a kecskebéka-tenyésztéssel. Erre azonban csak az a lehetőség kínálkozott, hogy a Béke Horgászegyesület kezelésében levő két tó közül az egyiket átadják a horgászoknak, cserébe visszakapják a másikat.
Az ügyletben sikerült megegyezni, a "visszaszerzési" akció mégis félbeszakadt, mert a városi tanácselnök-helyettes azt tanácsolta, várjanak az új önkormányzati törvény elfogadásáig, a tulajdonjog megnyugtató tisztázásáig.
Az ÁTK vezetője felháborítónak, megalapozatlannak tartja Roszík Gábor interpellációját. A képviselő úr három héttel korábban ígérte, hogy meglátogatja a főigazgatót, bár nem mondta, milyen ügyben. Azóta is várják, pedig ha elmegy, könnyen tisztázhatták volna a dolgot. Az igazgató szerint a még folyamatban levő vizsgálat az ő igazát bizonyítja.
Hogy mi erről Roszík Gábor véleménye, nem sikerült megtudnunk, a képviselő külföldön tartózkodik. Ha megérkezik, minden bizonnyal válaszol az elhangzottakra, annál is inkább, mert a főigazgató becsülete védelmére hitelrontás és rágalmazás miatt kíván pert indítani a képviselő ellen, s ha igaza van, meg is teheti, hiszen erre nem vonatkozik a mentelmi jog.
Érdekes összecsapásnak ígérkezik a volt MSZMP-főtitkár és az evangélikus lelkész esetleges pere is. Grósz Károly a Mai Napnak adott nyilatkozatában azt állítja, hogy Roszík Gábor hazudik, amikor azzal rágalmazza, hogy a háza az ÁTK területén épült volna, vagy hogy kerítésénél tó lenne. A volt főtitkár bizonyíthatóan 123 500 forintért vette a telkét s kínosan ügyelt arra, hogy minden a legszabályosabban történjék.
Egyenlőre ennyit sikerült megtudnunk a nagy figyelmet keltő interpelláció eredetéről. A vizsgálat folyik, s így nem foglalhatunk állást abban, hogy kinek van igaza. Abban azonban bízunk, hogy ebben az országban többet nem lehet elkótyavetyélni a közösség értékeit ugyanúgy, mint ahogy büntetlenül senki becsületébe sem gázolhatnak. (Folytatása következik.)

Pest megyei Hírlap, 1990. augusztus 13.
Roszík Gábor a gödöllői tavakról:
"Állításaim tényeken alapulnak"

Lapunk több írása foglalkozott már az eredetileg állami tulajdont képező, az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóközpont kezelésében levő tórendszer sorsával. Eddig viszont az egyik legilletékesebb személyt, a parlamenti interpellációt előadó Roszík Gábor országgyűlési képviselőt nem sikerült megkérdeznünk véleményéről. Mint ismeretes, a honatya több mint egy éve nem nyilatkozott a Pest Megyei Hírlapnak és semmiféle írás közlésére nem kérte fel a szerkesztőséget. A tavaly nyári választási kampány idején önmagának tett ígéretet arra, hogy nem áll a lap újságíróinak rendelkezésére, amíg azt az MSZMP birtokolja, illetve amíg vezetőinek személye nem változik. Hogy most mégis nyilatkozik, annak magyarázata, hogy lapunk immár semmilyen párt tulajdonát nem képezi, ugyanakkor az ÁTK-ügy nagy horderejű. S a gödöllői és isaszegi lakosoknak is tartozik a megnyilatkozással.
Az országgyűlési képviselőtől először azt kérdeztük, mi indította a parlamenti felszólalásra kormánypárti honatyaként?
-Elsőként az, hogy abban a vizsgálati jelentésben, amit kérésemre a Földművelésügyi Minisztérium elvégzett, az ÁTK illetékesei, később megtudtuk, dr. Holdas Sándor főigazgató, valótlanságok sorozatát állítva becsapták a minisztert. Erre egyszerű volt rájönni, hiszen elmentem a földhivatalba, elkértem a tulajdoni lapokat, a helyrajzokat, a szerződéseket és meglepetéssel láttam: más a valóság. Rendkívül zavart, hogy egyszerűen hamis adatokat szolgáltattak ki, s tudtam, az országban nem ez az egyedüli eset. Nagyvállalatok vezetői informálják félre a minisztériumokat, ami többek között oda vezet, hogy a miniszterek a hozzájuk tartozó üzemek működésével nem lehetnek tökéletesen tisztában.
Másodjára: megtudtam, amit addig nem ismertem. Az ÁTK néhány hónappal ezelőtt, a rendszerváltás küszöbén - úgy, hogy a földhivatali bejegyzésre a két választási forduló között került sor - eladott a Pallas vállalatnak 60 ezer négyzetméternyi tóparti területet abból, amit néhány éve béreltek az intézettől. Ezt megelőzően - december 31-i dátummal - ÁTK az egyik tavat eladta a Béke Horgászegyesületnek, amely az MSZMP budapesti bizottságának dolgozóit tömörítette. Felháborított, hogy amikor a gödöllői - isaszegi képviselőjelöltek programjukba vették a város- falu tavainak, erdeinek birtokba vételét, ezeket szépen, gyorsan eladták. Külön megemlítem, hogy megdöbbentett Tóthné Pacs Vera isaszegi tanácselnök asszony, hiszen a Pallasnak eladott földterület Isaszeg határában terült el. Az ő tudta, beleegyezése nélkül ez nem történhetett meg! Ez részéről a falu lakóinak kijátszását jelentette, sőt a minap egy vb-ülésen - értesülésem szerint - éppen azt állította, a terület ma is a falué. Hosszú hónapok óta az isaszegi pártok, lakosok azért harcolnak, hogy a dányi tsz ne adhasson el isaszegi földeket! S közben tudtával, beleegyezésével eladja azt ÁTK! Ezt én olyan felháborítónak tartom, hogy meggyőződésem: ezek után a tanácselnök asszony nem gondolhat arra, hogy a szeptember 30-i választásokon jelöltesse magát polgármesternek!
Végül: a több mint tíz tótól a gödöllőiek és isaszegiek teljesen el vannak zárva. Akik bejutnak, kiváltságot élveznek. Külön érdekesség, hogy milyen bérleti szerződéseket kötött az ÁTK. Bár mindegyiket még nem ismerem, de tudom például, hogy a Pelikán Horgászegyesület az ötven éves bérlet díját öt év alatt kifizette. A másfél millió forint voltaképpen a városi tanács kasszájából ván-

dorolt a Pelikánon át az ÁTK- hoz. Ha a tó önkormányzati tuljdonná válna, a település akkor sem kapna bérleti díjat, hiszen azt a város már kifizette... Hozzá kell tennem, hogy a Pelikán megígérte a tanácsnak, ebben az értékben társadalmi munkát végez a tavon és környékén, és ennek, úgy tudom, eleget is tett. Sőt ez az egyetlen, olyan egyesület, amelynek itt jogalapja van a működésre. Más kérdés, hogy a tagság köre zárt, hiszen kicsi a tó. Nem az a célunk, hogy őket kitiltsák innen, sőt az sem, hogy egyesületeket tiltsunk el a horgászástól. Ha rajtam múlna, még adnék négy tavat a Pelikánnak, s akkor aztán mindenki részesülhetne belőle. Ők jó gazdái a tavaknak. Azt szeretnénk, hogy azok is odamehessenek, akik eddig ezt nem tehették meg. Horgásszanak, nyaraljanak, csónakázzanak!

- Dr. Holdas Sándornak elvi ellentéte van ezzel a felfogással. Szerinte a tavak nem természeti kincsek, mesterséges képződmények, s rajtuk gazdálkodás zajlik. Éppen úgy kell vigyázni a környéküket, mint egy istállóét.

- Tudtommal a múlt században is voltak már tavak itt, amelyeket átalakítottak, kibővítettek. El tudnám fogadni az elméletét, amennyiben valóban halgazdaságokat látnánk a tavakon. Ezekben a tavakban azonban mást tapasztalunk. Horgászhat bennük Grósz Károly és Németh Károly, de nem pecázhat az egyszerű helyi polgár. Ha nem is lehet ma fürödni a vízben, a partvidékén azért nyaralnak az újságírók. A szennyvízben növő halakat kifogják és megeszik. Van rá példa a világon, hogy szennyvizet megtisztítják és még ivóvizet is nyernek belőle. Tehát mindent meg lehet oldani.

- Hogyan juthat a tavakhoz ön szerint Gödöllő és Isaszeg lakossága, ha azokat ötvenéves időtaramra bérlik - mások?

- A közelmúltban a Pelikán meghívására kimentem az V-ös tóhoz, ahol meglepetésemre a többi horgászegyesület vezetője is megjelent. Két és fél órán át beszélgettünk, vitatkoztunk. Mindenki igyekezett védeni az igazát. A Béke HE képviseletében például elmondták, az idén 250 személynek körülbelül ezer napijegyet adtak ki, ami testvérek között is 300 ezer forint bevételt jelent. Én elmondtam, mi azt szeretnénk, ha éppen ők váltanák a napijegyet és a gödöllőieknek fizetnének. Ez a helyzet a Pallas bérelte tó esetében is. Az ő képviselőjük egyébként megígérte, hogy a megvásárolt területet vissza fogják adni és további tárgyalásokra is hajlandók - a Békével, a Pelikánnal s a Magyar Újságírók Szövetségével.

Indítványozni fogom, hogy - tulajdonostól függően - az önkormányzat vagy az állam az adásvételi szerződéseket bírósági úton támadja meg, s érvénytelenítse, ha nem lehet megegyezni. A magam részéről azt is támogatni fogom - bár erről jogásszal még nem beszéltem-, hogy a bérleti szerződéseket is támadják meg. Legalább azt el kell érni, hogy a tavak hasznát, természetben és pénzben az itt élők élvezzék.

- De mi lehet a lépések alapja?

- Az előző tulajdonos - helyesebben az állami tulajdon kezelője - a privatizáció során áron alul árusította ki az egyes tavakat. A bérleti szerződések is csak a bérlők számára előnyösek, mivel munkájukért ötven évvel fizetett az ÁTK! Mindemellett - őszintén megmondom - a jog mellett (állandóan a jogállamiságra hivatkoznak - helyesen) - van még egy fontos kérdés: az igazság és az igazságosság. Nem tartom igazságosnak, hogy van, aki egyenlő és van, aki egyenlőbb.

A Malomtó Horgász Egyesület képviselője előszeretettel hivatkozott arra: ezekben a tavakban egy fillér állami pénz nincsen. Gyenge érv. Nem tudok különbséget tenni aközött, hogy vállalati, párt- vagy állami kasszából járultak hozzá a tavak rendbetételéhez. Elismerem, hogy akik szabadidejükben, erejüket nem kímélve az építésben közreműködtek, azokat valamilyen kártérítés megillesse. Ám ha nekem ideadják ingyen az építőanyagot és azt a saját munkámmal építem be, a ház nem teljesen az enyém.

- Többek szerint - olvasva az ellenvéleményeket, válaszokat, reakciókat - felelőtlenség volt az interpelláció, hiszen ha az derül ki, hogy az állításai tévesek, csökken a hitele...

- Ez eszembe sem jutott! Szigorú tényeken alapul minden, a Parlamentben elhangzott állításom. A bizonyítékokat láttam, a birokomban vannak. Nem félek attól, hogy beperelnek hitelrontásért vagy rágalmazásért. Állok elébe. Azt hiszem, hogy egy képviselő interpellálása kevés egy igazgató felfüggesztéséhez, márpedig Holdast felfüggesztették.

- Ha mindez igaz, akkor vajon miért merik és teszik a vállalatok vezetői azt, amit beszélgetésünk idején állított?

- El szeretnék fedni az efféle homályos ügyleteket. Mindez veszélyezteti a kormány és a gazdaság működését. Nem akarok olyan messzire elmenni, hogy a visszarendeződést akarják - erre semmi esélyük nincsen -, de talán valami mégis él bennük, hogy hátha nem sikerül a kormánynak, amit eltervezett.

A képviselőnek az is feladata - szerintem -, hogy ahol törvénytelenséget észlel ott a leghatározattabban fellépjen. Sok dolgozó keres meg s a hivatalok készségesen betekintést engednek a kért iratokba.

- Hasonlít ez egy kicsit a riporteri munkához?

- A hasonlat nem áll annyira távol a valóságtól, csak mi nem újságban, hanem a Parlamentben publikáljuk tapasztalatainkat. Azt hiszem a mai időszak ebből a szempontból is rendkívüli. Hamarosan új vezetői lesznek a vállalatoknak és akkor feladatuk lesz a tiszta helyzetek teremtése.

Balázs Gusztáv

A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA

Visszatérve az időrendben a következő felszólalásom a Parlamentben 1991. május 28-án, kedden, napirend előtt történt.
Ez a felszólalás indította el a Magyar Szabadság Napjának megünneplését Gödöllőn 1991. június 30-án. Mint ismeretes, azóta minden évben hatalmas ünnepséget szerveztünk, s szerte az országban ünnepelték a szovjet csapatkivonulás napját, mint a Magyar Szabadság Napját.
Büszke vagyok arra, hogy a napnak én adtam az elnevezést, s remélem, hogy egyszer az országgyűlésnek napirendje lesz a Magyar Szabadság Napjának törvénybe iktatása, melyre eredetileg Salamon Lászlóval együtt tettem indítványt.
Ime a beszéd jegyzőkönyvi kivonata:
Az Orággyűlés tavaszi ülésszakának 30. ülésnapja, 1991. május 28-án, kedden

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Napirend előtt rendkívüli ügyben szót kért rövid felszólalásra Roszík Gábor képviselőtársunk.
ROSZÍK GÁBOR (MDF): Tisztelt Elnök Úr! Kedves Képviselőtársak! Köszönöm a szót. Igyekszem rövid lenni, de szeretném előrebocsátani, hogy egy országgyűlési határozat beadásától léptem vissza, hogy ne raboljam az Országgyűlésnek az idejét, ezért három percnél valamivel, nem sokkal, hosszabb leszek.
Alig egy hónap választ el bennünket június 30-ától, attól a naptól, mely valami kimondhatatlanul hosszú időnek a végét fogja jelezni. Szinte kevés, ha azt mondom, de bizonyára igaz, történelmi jelentőségű dátum: hazánk területét elhagyják az utolsó szovjet katonák is ama napig.
Sok millió embernek, s köztük nekem is életem egyik legszebb napja lesz, elmondhatjuk, hogy vége a hosszú megszállásnak, a 46 megalázó esztendőnek.

Most már mindenkinek el kell hinnie, vége a kommunista diktatúrának, és bekövetkezett az, amiről sokan azt hitték, hogy az ezredfordulóig sem vagy még azon túlig sem fog megvalósulni. Most már az egy hónap is hosszú idő, de már el fog telni. Sokan, különösen az idősebbek közül határtalanul boldogok, hogy megérhetik ezt a napot. Gödöllői kezdeményezésünk kapcsán sok levelet kaptam az elmúlt hetekben, ahol erről írtak. Egyikük, egy a megszállástól sokat szenvedett idős asszony, most a szadai szociális otthon lakója, akit jól ismerek és szeretek, ezt írja levelében: "Már erősen lankad az erőm, de hálás vagyok a jóistennek, hogy forrón szeretett hazám felszabadulását megérhettem: Végre távoznak, s csakhogy elérkezik ez a nap is. Hogy mit érzek, leírni nem tudom."
Amikor, kedves Képviselőtársak, kimondhatatlanul hosszú időről beszélek, akkor tudjuk, hogy nemcsak 46 esztendőről van szó. Sok emberöltő telt el az elmúlt ezredévben Magyarország történelmében, amikor nem rendelkezhettünk saját magunkkal, nem voltunk szabadok, nem élhettünk úgy, ahogyan szerettünk volna. Rabok voltunk ezen a földön! És néha, ha úgy éreztük, hogy végre szabadok vagyunk, hamar rá kellett jönnünk, hogy szabadságunk illúzió, hamar vége szakadt, szinte perceknek tűnt. A szabadságát szerető magyar nép követeléseiben az elmúlt évszázadokban mindig benne volt az a pont, hogy vonják ki az idegen csapatokat hazánk területéről. Követelték ezt Petőfiék 1848-ban, követelte a magyar nép és a Kormány a szent 1956-os forradalomban, követeltük 1989 csodálatos március 15-éjén.
Most már megvalósul a sok évszázados követelés, az álom valóra válik, és többé nem lehetséges - reméljük -, hogy a magyar nép akarata ellenére bármilyen idegen katona hazánk területére lépjen. Mérföldkő lesz ez a nap, amikor kimondhatjuk - még kimondani is gyönyörűség - mától nem tarózkodnak idegen csapatok Magyarországon! Magyarország kivívta függetlenségét, elnyerte szuverenitását. De azt hiszem, Képviselőtársaim, nagy jelentőségű ez a történelmi tény és esemény a Szovjetunió vagy Szovjetunió népeinek az életében is. És a többi országnak az életében is, akik körülöttünk éltek az elmúlt évtizedekben hasonló körülmények között, mint mi. Nagy jelentőségű lesz, hiszen mindenki tudja, hogy június 30-a egy újabb biztos jele és bizonyítéka annak, hogy folytatódik az a folyamat, már nem lehet megállítani, sem visszafordítani, amely elkezdődött ebben a térségben, és elérkezik, talán nem is túl soká, Európa minden országa és népe számára, amikor elmondhatják, hogy szabadok, kivívták függetlenségüket.
Mi már elmondhatjuk. Még inkább egy hónap múlva. S ezt kimondani ma nem bátorság, nem illúzió, nem álom vagy vágy, hanem valóság. Június 30-a olyan jeles napja történelmünknek, aminek jelentőségét már most és előre megállapíthatjuk. Nem kell még eltelnie évtizedeknek, történelmi távlatoknak - túl vagyunk rajta. Hála Istennek! S ezért jelenthetem ki, hogy az a nap, amelyről

szólok, a magyar szabadság napja.
Mint említettem, legszívesebben az Országgyűlés elé tártam volna, hogy határozatban foglaljunk állást, és mondjuk ki ezt. Azután erről hagytam magam lebeszélni, de nem bántam meg, hiszen nem kell vitatkozni ezen, nem határozat vagy törvény kérdése, ez tény kérdése: elérkezik a Magyar Szabadság Napja.
Tisztelt Képviselőtársak! A csapatkivonásnak egyes külpolitikai jelentőségét már megemlítettem. De szeretném még elmondani azt is, hogy az a nap és annak az eseménynek a ténye, amelynek a határidejét az államközi megállapodás 1991. június 30-ában állapítja meg, új viszonyt jelent a két ország életében is. Leghőbb vágyunk, hogy a Szovjetunió katonái úgy térjenek haza Isten hírével, hogy vigyenek békességet magukkal, vigyék el annak a jó szándéknak a hírét, amivel feléjük vagyunk. Higgyék el, hogy számunkra különösen fontos és fontosnak tartjuk, hogy jó barátságban éljünk egymás mellett. Minden lehetőséggel segítve egymást.
Miniszterelnök úr szavai jutnak eszembe, amit néhány nappal ezelőtt mondott, hogy most, hogy a bilincsek lehullnak a kezünkről, baráti kezet nyújthatunk a Szovjetuniónak. Jó lenne, ha biztosak lennének ők is abban, hogy ebben az országban minden, ami történt az elmúlt egy-két esztendőben, történik ma, ez érettünk történt, érettük történt, Európáért történt, de semmi sem ellenük.
Mi érettünk, a mi szabadságunkért fognak szólni a harangok is június 30-án este 8-tól 9-ig szerte az országban. Gyönyörű szavakkal írt erről ebben a levélben az a hölgy, akit már említettem:" Szívesen segíteném húzni most a harang kötelét, hogy hangja minél erősebben törje át a remegő levegőfalakat, és vigye hírül a határon kívülieknek is szabadságunk örömének hírét. " Szóljanak hát a harangok, ünnepeljen az ország, és adjunk hálát az Istennek, hogy ezt a napot is elhozta.
Kérdezhetné a Tisztelt Ház, hogy miért most beszélek mindezekről a dolgokról. Az első, hogy készüljünk együtt az örömünnepre. Készüljünk együtt, mégpedig méltósággal, hálaadással, igazi felszabadult örömmel, szélsőségek nélkül. Készüljön rá az egész ország, hiszen nem múlhat el ez a nap ünneplés nélkül. Egyek lehetünk az örömben végre valamennyien, együtt ünnepelhetünk kormánypártiak és ellenzékiek, a hazánkban élő különféle nemzetiségűek, együtt örülhetünk az orosz, ukrán vagy azerbajdzsáni kiskatonával - mindenki otthon-, de a nagy Szovjetunióval is, hogy elmúlt ez a negyvenhat esztendő, s végre ők is megszabadultak a megszállás nyomasztó terhétől.
Végül pedig befejezésképpen - talán Elnök Úr sem, a képviselőtársak sem fogják rossz néven venni, és a helyzetemmel való visszaélésnek, ha - elmondom, hogy mi Gödöllőn hogyan készülünk erre a napra. Június 30-án vasárnap este ökumenikus hálaadó istentiszteletet tartunk szabadtéren, sok ezer ember részvételével, melyen Tőkés László fogja az igét hirdetni. Ezután több száz

népitáncos örömtáncot fog járni a színpadon és a színpad környékén, majd pedig előadásra kerül a Kőműves Kelemen és az István, a király rockopera, Szörényi Levente védnöksége mellett.
Erre az ünnepségre nagy tisztelettel és megbecsüléssel meghívtam országunk vezetőit, tisztelettel meghívom Kormányunk minden tagját, tisztelettel és szeretettel meghívom valamennyi képviselőtársamat választókörzetükkel, választóikkal együtt. Ünnepeljünk, és úgy készüljünk együtt erre a napra. Köszönöm, hogy meghallgattak. (Taps.)

A TESSEDIK SÁMUEL ALAPÍTVÁNY

Ide kívánkozik egy másik beszéd, ami nem a Parlamentben hangzott el, hanem a nagy ünnepen, Gödöllőn, a televízió széles nyilvánossága előtt.
Az ünnep alkalmát ragadtam meg, hogy bejelentsem a Tessedik Sámuel Alapítvány létrejöttét.
Bizonyára még sokan emlékeznek rá - ismert a Tessedik Sámuel Alapítvány működése is - ezeket mondottam:

Az Alapítványt a reménység, a jövőbe vetett hit, az egymás iránti bizalom, a gyermekek és az élet szeretete hozta létre. Azon a napon, midőn 465 éves többnyire keserves, szenvedésekkel és megpróbáltatásokkal teli múltra és időszakra tettünk pontot, eljött annak az ideje, hogy új korszak kezdődjék népünk életében.
S legfőbb üzenete 1991. június 30-nak az, hogy megvan az okunk arra, hogy higgyünk a jövőben. Hogy érdemes élni, gyermekeket világra hozni és felnevelni őket.
Tudjuk, hogy nem könnyű az élet, hogy sok a gond és nehéz a megélhetés. De azt is tudtuk, hogy olyan folyamatnak a részesei vagyunk, mely hosszú idő után az első szabad választásokkal kezdődött, jót ígér és meghozza gyümölcsét. A mai nap csodálatos alkalom arra, hogy levessük a múlt nyomasztó terheit és kimondjuk: a magyar nép szerencsés, bizakodó, az Istentől megáldott nép! Véget kell vetnünk annak a félelmetes és szomorú tendenciának is, hogy nemzetünk évek óta fogy és évről-évre kisebb lesz. Nem viselhetjük el tovább, hogy évente 45 ezer emberrel kevesebb él ebben az országban. A Tessedik Sámuel Alapítvány első és legfontosabb célkitűzése éppen az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik erejükön felül is vállalnak gyermekeket, "hogy a gyermekek megszülessenek és felnőjenek." Mint hívő és Isten gondviselő szeretetét sokszor megtapasztaló ember mondhatom, hogy elsősorban mindig lehet építeni a mindig utat mutató Jézus Krisztusra, aki által mindig van megoldás. De számíthatunk egymásra is, hiszen ma egyre több a segítő és bizakodó,

reménykedő ember. Ilyen segítséget szeretne nyújtani a jövőben minél több embernek a Tessedik Sámuel Alapítvány.

EXPO BOMBA

1991. október 15-én, kedden "bombát robbantottam" a Parlamentben, megintcsak napirend előtt:

Tisztelt Országgyűlés! Napirend előtt igen rövid felszólalásra Roszík Gábor képviselőtársunk kért lehetőséget. Tessék!
ROSZÍK GÁBOR (MDF): Elnök Úr! Kedves képviselőtársaim!
Sajnálattal és szomorúan értesültünk a fővárosi önkormányzat döntéséről... (zaj a bal oldalon)..., hogy nem kívánja megrendezni, illetve támogatást adni a Budapest világkiállításhoz. Tudom, hogy nagyon sokan a fővárosban és szerte az országban és természetesen Gödöllőn is támogatták a világkiállítás magyarországi megrendezését. Ha lehet mondani, mi, gödöllőiek különösen is fájlalnánk a világkiállítás megrendezésének elmaradását, hiszen már évek óta készültünk rá, terveink voltak - de nemcsak nekünk, hanem, tudom, a világkiállítás tervezőinek is, akik Gödöllőt a főváros után mint az egyik kiemelt helyszínt vették számításba.
Konkrét terveink voltak és vannak még ma is, amelyek el is készültek. Nyilvánvalóan ezek a világkiállítás megrendezése nélkül is megvalósulnak - itt gondolok elsősorban a Grassalkovich-kastélyra, melynek a több éve húzódó felújítási programja ez évben végre konkrét formát öltött: már a Kormány asztalára tettük. Így 1996-ra a kastély eredeti állapotában a világkiállítás egyik legjelentősebb kultúrális központjává válhatna.
Másik tervünk a város nyugati részén lévő kiállítási terület, amely szintén 1996-ra készülne el, és az állandó mezőgazdasági kiállítás helyszíne lenne, egy kereskedelmi üzletközponttal. Ez a terület egy 200 hektáros, üres, gödöllői, állami tulajdonban lévő föld.
Természetesen nemcsak a fenti elképzelések miatt, hanem abból a meggyőződésből fakadóan, hogy mérhetetlen veszteség éri az országot a világkiállítás elmaradása miatt, felelőssége tudatában a tegnapi napon Gödöllő város önkormányzati testülete rendkívüli ülésen olyan határozatot hozott - mégpedig ellenszavazat nélkül -, hogy a világkiállítás helyszíne Gödöllő legyen. (Taps a jobb oldalon. Derültség a bal oldalon.)A rendelkezésre álló terület Budapest központjától mindössze húsz kilométerre van, alig messzebb, mint a dél-pesti helyszín. Megközelíthető autópályán szinte néhány perc alatt, HÉV-vel, vonattal, de még a közvetlen közelben és használatban levő repülőtér jóvoltából kisebb repülőgéppel is. (Zaj a bal oldalon. Az elnök csenget.)

További előnye, hogy a leendő M0-ás budapesti körgyűrű autópályától körülbelül 8-10 kilométerre, az M3-astól pedig 2-3 kilométerre fekszik. Ráadásul olyan területről van szó, hogy olyan járulékos költségek se merülnének föl, mint a budapesti helyszínen, mert a terület előkészítéséhez nem szükséges jóformán semmi: úgy jó, ahogy van. A környezetvédelmi előírások minden tekintetben maximálisan betarthatók. (Folyamatos zaj.)
Mindezek alapján tisztelettel felkérem a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy a gödöllői önkormányzat határozatát megvizsgálni szíveskedjék, és annak megfelelően, ha elfogadhatónak találja, terjesszen törvényt a Parlament elé.
Továbbá kérem a tisztelt Kormányt, és Önöket, tisztelt Képviselőtársak, hogy a Gödöllőn megrendezendő világkiállítás érdekében lépjenek fel belföldön és külföldön.
Külön szeretném felhívni még egy dologra a figyelmet, arra hogy a gödöllői helyszínnel a világkiállítás átkerülne az ország keleti felére - és ez jelképesnek is tekinthető, hiszen az M3-as autópálya mellette vezetne Szabolcs-Szatmár-Bereg vagy éppen Hajdú-Bihar megyébe... (Zaj. Derültség a bal oldalon. Taps a jobb oldalon.)... Sőt, azon túl is: Kárpátaljára, Ukrajnába vagy Erdélybe és onnan még tovább, Európa keleti országaiba. (Zaj, közbeszólások.)
Megdobban a szívünk, ha 1996-ra gondolunk, a honfoglalás 1100 éves évfordulójára, vagy arra, hogy nemcsak az évezred utolsó világkiállítása lenne Magyarországon, hanem a kommunizmustól megszabadult Kelet-közép-Európa első világkiállítása lenne, mégpedig az 1956-os brüsszeli világkiállítással a Közös Piac megalakulását is ünnepelték, mi egészen bizonyosan ünnepelhetnénk 1996-ban csatlakozásunkat az Európai Közösséghez.
Végezetül ismételten felkérem a tisztelt Kormányt, hogy vizsgálja meg előterjesztésünket, s ennek megfelelően járjon el. Önöket pedig arra kérem, tisztelt Képviselőtársak, hogy mentsék meg a világkiállítást - velem együtt. (Taps a jobb oldalon és derültség a bal oldalon.)

A bejelentés megintcsak nem volt hiába való. Nem túlzás, ha azt mondom, hogy az EXPO körüli események felgyorsultak utána. Következő csütörtökön már a Kormány tárgyalta az Expo törvényt, s azonnali tárgyalásra elküldte a Ház elnökének. A gödöllői ötlet sokkolta az ellenzéket, megriadt a Fővárosi Önkormányzat, nem beszélve a telekspekulánsokról.

Néhány nappal később már folyt a vita az Országgyűlésben az Exporól. Én november 18-án kértem szót, ahol a következő beszédet mondottam el:

Az Országgyűlés őszi ülésszakának 25. ülésnapja, 1991. november 18. hétfő.
ELNÖK: Szólásra következik Roszík Gábor a Magyar Demokrata Fórum

részéről. (Zaj. - Az elnök csenget.)

ROSZÍK GÁBOR (MDF): Tisztelt Elnök Úr! Kedves Képviselőtársak! Köszönöm a szót. Nagyon rövid leszek, hiszen a világkiállításról szóló törvénytervezethez mint gazdasági szakember nem tudok hozzászólni, s ebben a kérdésben nem kívánok állást foglalni. Abból indulok ki, hogy az én kormányom és szakembereinek a véleményében teljes mértékben megbízom, meggyőződésem, hogy a világkiállítás megrendezhető Magyarországon, annak megvannak és megteremthetők a feltételei, meg kell rendezni, ez a magyar népnek az érdeke, ez az országnak az érdeke, ez a jövőnek az érdeke. Tulajdonképpen én a kérdésnek ezt a részét vagy az egyik érdemi részét ezzel le is zárnám.
Két kérdésben szeretném elmondani a véleményemet és állást foglalni. Az egyik a népszavazásról, a népszavazás kezdeményezése, a másik pedig az a javaslat, amely néhány héttel ezelőtt a világkiállítással kapcsolatban elhangzott egy napirend előtti felszólalás kapcsán.
A népszavazással kapcsolatban erősen hasonlít a véleményem Békesi László képviselőtársaméhoz, vagy amit az imént is hallottunk. Nekem az a véleményem - nagyon világosan és egyszerűen szeretnék fogalmazni -, hogy valóban egyfajta politikai kalandorság népszavazást kezdeményezni ebben a kérdésben. Nagyon sajnálom, hogy Palotás János nem kérdezett meg politikusokat, nem értekezett a politikához értő emberekkel ebben a kérdésben... (derültség)..., mielőtt egy ilyen kezdeményezést elkezdett volna vagy belefogott volna. Nekem nagyon világosan ez egy politikai kérdés, ebben, én úgy gondolom, hogy állást tudok foglalni, van véleményem, állást foglalhatok. Nekem az a véleményem nagyon világosan és nagyon egyértelműen, hogy a világkiállítás egy olyan kérdés, amelyikben nem szabad népszavazással dönteni, amely több okból sem volt politikus, nem volt előrelátó, nem volt reális.
Az egyik az a kérdés, ezen lehet persze vitatkozni, nekem az a meggyőződésem, hogy ma nem lehet semmiféle kérdésben eredményes népszavazást tartani, hiszen sokkal érdekesebb, lényegesebb kérdések vagy fontosabb kérdések, az embereket közelebbről érintő kérdések foglalkoztatják az embereket. Sok példát lehetne felhozni ezzel kapcsoltaban, hogy egy időszakos választásnál milyen erőfeszítésbe kerül a szavazók 30%-át az urnákhoz vonni, akkor, amikor arról volt szó, hogy nekik lesz-e képviseletük a Parlamentben, vagy pedig nem. Akkor, amikor nemrégiben egy községnek kellett arról szavaznia, hogy mi legyen a község jövője, ott is két fordulónak kellett eltelnie, hogy eredményes népszavazás legyen ebben a kérdésben. Nekem az a véleményem, hogy nem lehet eredményes népszavazást folytatni ma Magyarországon semmilyen kérdésben.

Másik oldalról pedig ez egy olyan gazdasági kérdés, és a költségvetést olyan erősen érintő és befolyásoló kérdés, amely ügyben nem lehet a népre bízni a döntést. Nekem, hogy a népszavazásról szóló kérdést vagy témát is rövid úton lezárjam, két gondolatom lenne, két javaslatom, amelyet ugyan nem egyeztettem senkivel, mind a kettő érzékeny kérdés, de szeretném nagyon röviden fölvetni.
Az egyik, és itt rá szeretnék mutatni egy mulasztására a tisztelt Háznak, ugyanis mindenki tudja, hogy Csóti György képviselőtársam már több mint egy évvel ezelőtt benyújtott egy módosító javaslatot, hogy a népszavazás kezdeményezéséről szóló törvényt változtassuk meg, hiszen százezer aláírást ma akárki és akármilyen ügyben előszedhet. Például olyan kérdésben, hogy legyen-e munkanélküliség Magyarországon vagy sem, legyen-e infláció vagy sem, vagy jó időjárás, ahogy az előbb mondta kollégám.
Vannak olyan kérdések, amelyekben nem lehet népszavazást tartani, de ugyanakkor nagyon könnyen össze lehet gyűjteni százezer aláírást. Nyilván ebből kiindulva javasolta Csóti György, hogy a gyűjtésnek az időpontját, illetve az időtartamát és az aláírások számát változtassuk meg, hogy valóban csak olyan kérdésekben, nagy horderejű kérdésekben döntsön a nép, amihez úgy gondoljuk, hogy ahhoz a népnek megvan a kompetenciája, lehetősége, kellő ismerete, háttere, hogy e kérdésben döntsön.
Én magamra vállalnám - tudom, hogy nagyon kényes ezt most kijelenteni - annak minden felelősségét, hogy olyan áron is akadályozzuk meg a népszavazást, hogy a tisztelt Ház egyezségre jutva ebben a kérdésben, hiszen kétharmados kérdésről van szó - sok reményt nem fűzök hozzá, de elmondom -, változtassa meg a népszavazás kezdeményezéséről szóló törvényt, mégpedig olymódon - nem kifejezetten a mostani aláírásgyűjtések miatt -, hogy az aláírások száma és időtartama erősen behatárolva legyen, amely biztosítaná, hogy bizonyos kérdésekben csak bizonyos körülmények között lehet népszavazást tartani. Ezt egy javaslatként is fel lehet fogni, és megkérném az elnök urat, hogy az ügyrendi bizottság vagy a Ház elé...(közbeszólás az ellenzék padsoraiból: Írásban be kell nyújtani!)... írásban is be fogom nyújtani, terjessze ezt a javaslatot.
A másik javaslatom pedig az lenne, hogy a tisztelt Ház forduljon az Alkotmánybírósághoz, és tegye fel azt a kérdést, hogy ezekkel a kérdésekkel, amelyek az aláírásgyűjtő íveken szerepelnek, ebben az ügyben, amely a költségvetést oly nagy mértékben érinti és befolyásolja, egyáltalán lehet-e népszavazást tartani, és megteheti-e a Parlament, hogy nem írja ki a népszavazást.
A következő kérdés, Képviselőtársak - köszönöm a tisztelt Ház türelmét, rövid leszek - az a javaslat, az a felvetés, hogy amennyiben meghiúsulna a világkiállítás a megrendezése budapesti helyszínnel...(közbeszólások a FIDESZ

padsoraiból: Gödöllő!)...igen...(derültség. - az Elnök csenget)... akkor a világkiállításnak a helyszíne Gödöllő legyen.
Míg az előbb egyetértően nyilatkoztam Békesi képviselőtársamnak a véleményéről, most elítélőleg vagy kritikusan kell nyilatkoznom, hiszen azt mondotta, hogy ez egy naív és gyermeteg ötlet volt, anélkül, hogy igazából és mélyebbről ismerné, hogy milyen háttere vagy milyen alapja van annak, hogy mi azt a javaslatot tettük, nevezetesen Gödöllő város önkormányzata, hogy a világkiállítás helyszíne legyen Gödöllő, ami azt jelenti, hogy nem azon a helyszínen, ahová most képzeljük el, hanem 15 kilométerrel arébb, körölbelül ugyanolyan távolságban a fővárostól, mint a másik helyszínen.
Szeretném kijelenteni és hangsúlyozni azt, kedves Képviselőtársak, hogy azonkívül, és ezt mondhatom a gödöllőiek nevében vagy a választókörzetem nevében, a gödöllői önkormányzat nevében vagy akár a gödöllői Magyar Demokrata Fórum nevében: azonkívül, hogy mi mindig azon az állásponton voltunk, hogy legyen világkiállítás Magyarországon 1996-ban, mindig azt a verziót támogattuk, és eszünkbe sem jutott más, hogy Budapesten legyen a világkiállítás.Sőt most is nyugodtan merem kijelenteni, most is támogatjuk azt, hogy a világkiállítás budapesti helyszínen legyen, bár hozzá kell tennem, már nem olyan nagy jókedvvel, mint eddig, mert ismerjük a világkiállítás megvalósításának sokféle buktatóját, vagy annak lehetőségét, és nem tudom, hogy egy fővárosi önkormányzatra, akár kétharmados törvénnyel vagy népszavazással is rá lehet-e erőltetni egy világkiállítás megrendezését.
De én kívánom, hogy a Parlament döntsön úgy, vagy ha lesz népszavazás, a népszavazás, legyen világkiállítás Budapesten, teljes mértékben támogatom én is, a gödöllői önkormányzat is. Ámde hozzá kell tennem megint, hogy abban az esetben, ha meghiúsul és végleg elesik annak a lehetősége, hogy a világkiállítás budapesti helyszinnel legyen, akkor igenis megint előjövök azzal az ötlettel, - nem akarok neveket mondani a kormányzatból vagy más, akár még az ellenzék soraiból is - hogy vannak, akik támogatják, hogy a világkiállítás megrendezése más helyszínen legyen. Mi soha nem gondoltuk azt, hogy Gödöllő város rendezné meg a világkiállítást, természetesen nem kívánunk fejjel a falnak menni, hanem mindig is úgy gondoltuk, hogy abban az esetben , ha a helyszín Gödöllő lenne, akkor az országnak az összefogásával, a Parlamentnek, a Kormánynak a támogatásával lenne egy világkiállítás más helyszínnel, mi a helyszínt ajánlottuk fel. Sőt, akkor is, amikor ezt elképzeltük, akkor is azt gondoltuk, hogy a főváros és Budapest teljes részvételével, támogatásával, elsősorban a kerületekkel közvetlen és szoros kapcsolatot tartva a budapesti infrastruktúrának a megvalósításával, dél-pesti beruházásokkal és mindazokkal, amelyek egyébként is a budapesti helyszín mellett a világkiállítás mellé kapcsolódunk.

Az elképzelésünk - most nem akarom megint elmondani a lehetőségeket az autópályától a repülőtérig, a Grassalkovich-kastélytól az Agrocenterig és nagyon sok másig, amik valóban egy reális lehetőséget és alapot adnak arra, hogy a világkiállítás helyszíne Gödöllő legyen...(Zaj.) De azért hadd mondjam el - miután a sajtó és a média eléggé elhallgatta, bár le lett adva annak idején az a határozat, amelyet a Magyar Demokrata Fórum Országos Elnöksége hozott talán két héttel ezelőtt, amely úgy szól -, hogy a Magyar Demokrata Fórum Országos Elnöksége támogatja, és továbbra is azon az álláspont van, hogy 1996-ban legyen világkiállítás Budapesten. Majd felkéri a Kormányt, hogy abban az esetben, ha véglegessé válna, hogy Budapesten nem rendezhető meg a világkiállítás, akkor a Kormány vizsgálja meg annak a lehetőségét és megoldását, hogy a világkiállítás Gödöllő helyszínen kerüljön megrendezésre.
Egy dolgot szeretnék elmondani - elsősorban Békesi László kollégámnak...(zaj)...és a tisztelt Háznak. Két és fél évvel vagy három évvel ezelőtt Gödöllőn volt egy ötlet, amit tulajdonképpen elég gyorsan indítottunk el, de határozottan. Felteszem, hogy akkor, amikor Békesi kollégám itt ült, ebben a Parlamentben, még a régi Parlamentben, ennek a híre itt elterjedt, sokan beszéltek róla. Mi úgy gondoltuk Gödöllőn néhányan, hogy nem várunk még hosszú ideig, hanem a rendszerváltást elkezdjük és megvalósítjuk ott, a magunk helyén: van egy képviselőnk ebben a Parlamentben, azt majd innen visszahívjuk, majd küldünk helyette másikat, olyat, akiben megbízunk, aki másfajta politikát és elképzelést képvisel stb., stb. Mindenki ismeri a történteket. Sokan kinevettek, sokan gúnyoltak, támadott a sajtó. Még azok is, akik mellettünk voltak, megveregették a vállunkat:"Jól van, fiúk, csináljátok!" Bizonyára azt mondta Békesi úr akkor is, hogy ez egy naiv és gyermeteg elképzelés...
Most ezért én azt gondolom, hogy 1989-ben, amikor még erősen állt - vagy legalábbis azt hitte - a Magyar Szocialista Munkáspárt, és 60 ezer munkásőr volt ebben az országban, nem volt kisebb dolog, és nem volt kevesebb bátorság egy olyan elhatározást tenni és olyan lépést tenni, mint amit tettünk, mint azt mondani 1991-ben a tisztelt Háznak, hogy ha Budapest nem vállalja a világkiállítást, nem lehet azon a helyszínen, akkor legyen Gödöllőn.
Köszönöm szépen. (Zaj. - Gyér taps.)

"ÜGYNÖK TÖRVÉNY:III/III."

Az úgynevezett ügynök törvénnyel vagy III/III-as törvénnyel kapcsolatban, ha eszembe jut vagy amikor a parlamentben elmondott beszédem bevezetőjét írom, nem töltenek el kellemes érzések. Először is azért, mert akkori kormányunkat - s természetesen a koalíciós pártokat is - súlyos felelősség terheli

azért, hogy a törvényből gyakorlatilag nem lett semmi. Hovatovább már szándékosságot vélek fölfedezni abban, hogy "sikerült" a törvényt, szinte az utolsó pillanatig meg nem alkotni, s vannak benne olyan pontok, melyek nevetségesek, amit hozzászólásomban is - mint látni fogják - kifejezésre juttattam. Természetesen a mai szocialista - liberális kormányzatot és koalíciós pártokat lehet jogosan bírálni és hibáztatni, azért a szégyenletes eljárásért, amit a törvénnyel kapcsolatban, az átvilágító bírák leváltásával, meghurcolásával kapcsolatban folytattak és folytatnak, ám az igazi hiba és vétség nem itt keresendő. Hanem ott, hogy öt esztendővel a rendszerváltozás után ez még mindig téma és egyáltalán napirenden van! Meggyőződésem, hogy minimális akarattal és szándékkal a törvény végrehajtása 1994-re be is fejeződhetett volna. De hát ez nem történt meg, sajnos.

Keserűség tölt el, ha arra gondolok és azt látom, hogy a Parlamentben, önkormányzatok élén, egyházak vezetésében és a többi érintett helyeken minden további nélkül lehetnek ügynökök, kommunistákkal egyéni érdekekből kollaborált személyek, vagy esetleg éppen azok, akik a pártállamban vezető politikai szerepet töltöttek be és nyilván tudtak az adatgyűjtésről - vagy éppen ők szervezték - az ügynökök hálózatát.

Nem örülök annak sem, hogy elmondott beszédem után - amint azt sejtettem is előre - megint elszabadultak az indulatok "körülöttem", nyilatkozatok és védőbeszédek jelentek meg, követelték, hogy vonjam vissza amit mondtam, kérjek bocsánatot - még mindig erre várnak -, megfenyegettek, ismét egyházi bíróság elé akartak állítani stb. stb.

Sajnos mást nem tehettem, mint amit korábban is megtettem, sőt nem is egy alkalommal, kinyilvánítottam, hogy mennyire sajnálom, ha valakit megbántottam, ám ahhoz ragaszkodni vagyok kénytelen, hogy amit elmondtam az igaz. Nem akarok ezennel sem feszültséget szítani, s ezért komolyan fontolóra vettem, hogy e könyvben szerepeljen-e alábbi beszédem, de mivel ez a könyv egy dokumentum - gyűjtemény, nehezen lenne megmagyarázható, hogy miért marad ki belőle ez a sokféle indulatot és véleményt kiváltó beszéd. Különösen akkor, amikor közismert, hogy püspököm iránti bírálatom miatt 1990. szeptemberben hivatalvesztéssel sújtottak és lelkészi állásomból igazsgátalanul egy koncepciós per után felfüggesztettek.

Az elmondott beszédnek azonban legalább egy pozitív következménye volt: a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületi Presbitériuma - miután határozatban tiltakozott beszédem miatt - kijelentette, hogy átvilágítását a törvény hatályba lépése után maga fogja kérni. Ez őszinte örömmel töltött el, s ha még nem is hallottam arról, hogy ezt megtette volna bizonyára folyamatban van és előbb - utóbb önként tett ígéretét a T. Presbitérium beváltja. Ez egy példaértékű lépés lesz, mert elindíthat egy olyan folyamatot, melyben más egyházak vezető testületei is e lépést megteszik.

A történethez még hozzá tartozik, sajnos, hogy az 1990-ben a Kormány által benyújtott törvénytervezetnek az általános vitájára csak mintegy egy évvel később került sor, s még az általános vita lezárása előtt, amikor hozzászólásra jelentkeztem és sorra kerültem volna, a Kormány a törvény-tervezetet visszavonta. Mi mást tehettem volna, megírt beszédemet íróasztalom mélyére helyeztem. Átdolgozva majdnem két év elteltével került a tervezet ismét a Parlament elé, én pedig elővettem a beszédemet. Sajnos tapasztalnom kellett, hogy az aktualitásából semmit sem veszített ezért gyakorlatilag azt jelentős változás nélkül elmondhattam.

Hogy ma is van-e aktualitása, döntse el az olvasó, s találgassák, hogy én vajon mit gondolok.

A beszéd pedig itt következik, amint az elhangzott 1993. november 19-én:

Roszík Gábor (MDF)

Elnök Úr! Köszönöm a szót és a lehetőséget. Tisztlet Elnök Úr! Képviselőtársaim! Szeretném hozzászólásomat azzal kezdeni, hogy kifejezzem afeletti örömömet, hogy közel kétéves szünet után ez a törvénytervezet - ha más címmel is, mint korábban - ismét a Parlament elé került.

Nagy jelentőségünek tartom, hogy azok után, hogy az 1956-os forradalom hazaáruló, háborús bűnöseit bíróság elé lehet állítani, ennek a törvénynek a megalkotásával az igazságtétel kérdésében is előrelépünk, amelytől remélem, egyértelműen megindul a közélet és az egyházi élet megtisztulásának folyamata.

Helyes és elengedhetetlenül fontos, hogy azok akik az elmúlt rendszerben embertársaik, mondhatnám, felebarátaik árulói lettek, besúgók és informátorok, minden fontos tisztségből a lehető leggyorsabban most már távozzanak.

Álláspontom szerint kiemelt helyen és elsősorban, ennek a törvénynek az országgyűlési képviselőkre kell kiterjednie, mint a legmagasabb választott tisztséget betöltő személyekre. A törvénytervezet 2. szakasza - nagyon helyesen - elsőként is említi az országgyűlési képviselőket.

Miniszter úr expozéjában felvetette, hogy ez a vizsgálat ennek a Parlamentnek a képviselőire is kiterjedjen-e, vagy csak a következő parlamentre? Gondolom, ez csak egy elméleti és költői kérdés volt, mert valójában komolyan ezt a kérdést nem gondolhatta. Nem tudom, hogy ez a kérdés miért fogalmazódott meg miniszter úrban, de számomra teljesen egyértelmű, hogy ezt a törvényt azonnal és erre a Parlamentre vonatkozóan is alkalmazni kell. Már csak azért is, mert a jelen helyzet különböző találgatásokra és vádaskodásokra ad alkalmat széles körben. Már odáig is eljutottunk például, hogy a Nemzeti

Tájékoztatási Hivatalnak a vezetője, is vette a bátorságot ahhoz, hogy országgyűlési képviselőket meggyanúsítson.

Ebben az ügyben vizsgálat folyik, melynek eredményéről nem vagyok kétséges.

Én nem féltem, képviselőtársaim, ennek a Parlamentnek a tekintélyét, nem azért mert úgy sincsen, hanem azért, mert az igazság érvényre jutása inkább növeli a Parlament tekintélyét.

Mielőtt továbbmennék, ismételten kifejezem megelégedésemet, hogy ez a törvény a Parlament elé kerül, és remélem, hogy meg fog születni, és meghozza azt az eredményt, amit várunk tőle.

Itt szeretném megjegyezni azt, hogy már most eljutottak hozzám - érdekes módon, és talán nem is véletlenül - olyan jelzések, hogy a megszületett törvényt az Alkotmánybíróság nem fogja elfogadni, sőt még hallottam olyan rosszmájú megjegyzést is, hogy a Kormány erre játszik. Mind az Alkotmánybíróság, mind a Kormány részéről - ha erre felhatalmazásom nincs is, de engedtessék meg, hogy ezeket a rosszindulatú feltételezéseket visszautasítsam.

A törvénytervezet egészével kapcsolatban azonban aggályaim is vannak. Az egyik - ezt csak röviden szeretném kifejezni -, hogy a vizsgált személyek körébe éppen azok nem fognak beletartozni, akik az egész rendszer fő irányítói és kigondolói voltak a pártállam részéről. Gondolok azokra, akik a különböző jelentéseket megrendelték, kiadták a legfőbb utasításokat, kijelölték, hogy kiket kell lehallgatni és hogyan, s akik a jelentéseket megkapták, gondolok azokra, akik még a Magyar Köztársaság kikiáltása után is a titkosszolgálat jelentéseit olvasták, az ő tudtukkal folyt az akkor önmagát szervező ellenzék megfigyelése és lehallgatása. Ezek közül az urak közül többen ma országgyűlési képviselők a függetlenek, illetve a Szocialista Párt soraiban. Tudom, hogy ez sokak számára ismert, mégis itt ezt el kellett mondanom.

A másik problémámat ezzel a törvénytervezettel kapcsolatban az ellenőrzést végzendő bizottság felállítása okozza. Nem tartom helyesenek ebbe az Alkotmánybíróság és a Legfelsőbb Bíróság elnökének a bevonását, hanem véleményem szerint egy parlamenti bizottságnak kellene az ellenőrzést elvégeznie. A bizottság munkájával kapcsolatban pedig a 18. szakasz egy olyan kitételt tartalmaz - amit tökéletesen elfogadhatatlannak tartok, -, miszerint a bizottság hivatott eldönteni azt, hogy az ellenőrzött személy tevékenységével másnak okozott-e hátrányt. Ennek a résznek a kihagyását feltétlenül indokoltnak tartom, mert ez a bizottságot lehetetlen feladat elé állítaná.

A harmadik kérdés, amivel foglalkozni szeretnék - ezúttal kicsit részletesebben - az egyházi tisztséget betöltő személyek vizsgálatának kérdése. A 4. szakaszhoz módosító indítványt is nyújtottam be, melynek indokolására a részletes vitában is valószínűleg visszatérek, de az egész problémakörről általánosságban szeretnék szólni már most, már csak azért is, mert nem szeretnék úgy járni, amint 1991 novemberében, hogy mielőtt hozzászólásomat elmondhattam volna, a Kormány visszavonta az előterjesztett javaslatát.

Itt kell megjegyeznem azt, hogy ebből a szempontból az újonnan beterjesztett törvénytervezet előrelépés, hiszen egyáltalán lehetővé teszi az egyházi tisztségeket viselők ellenőrzését, azonban annak módja - már bocsásson meg az általam nagyra becsült és tisztelt előterjesztő - számomra nevetséges, hiszen az egyházi tisztségviselőkre vonatkozó vizsgálat abban az esetben végezhető vagy végezendő el, ha az arra hatáskörrel felruházott egyházi tisztségviselők, illetve egyházi testületek kérik.

Miután közismert, hogy az egyházak döntő többségének életében a rendszerváltozás nem történt meg, sőt vannak olyan egyházak, mint például a Magyarországi Evangélikus Egyház is, ahol semmilyen változás nem történt, ez azt jelenti, hogy a jelenlegi vezetőknek saját magukra nézve kellene a vizsgálat elvégzését kérniük. Ezért szerepel az eredeti szövegnek az a kibővítése, hogy a kérdéses vizsgálatot a lelkészi kar, illetve a papság 20%-ának kérése alapján is el kell végezni. Ezt a megoldást én jónak és elfogadhatónak tartom, mert ily módon a látszatát is el lehet kerülni annak, hogy az állam beleavatkozna az egyház életébe.

Én egyébként - s ezt zárójelben mondom - ennél radikálisabb megoldást is el tudnék képzelni, nevezetesen azt, hogy az egyházi személyekre vonatkozó vizsgálatot az állam és az egyházak kérése vagy igénye nélkül is el kell végezni, pontosan annak érdekében, hogy az az összefonódás, amely az egyház és az állam között kialakult az elmúlt évtizedekben - és még mindig megvan-, végre megszűnjék.

Azt gondolom, hogy, ha az egyházak élén ma is nagy számban olyanok állnak, akik az állam támogatása és kiválasztása révén jutottak pozíciójukba, majd a pártállami vezetéssel szoros kapcsolatban álltak - ezt nevezzük kollaborálásnak -, ezért az államnak ma kötelessége lenne, hogy ezt az egykor oly gyümölcsöző kapcsolatot egyszer s mindenkorra megszüntesse. Leegyszerűsítve tehát a helyzetet, az állam nevezte ki, most az állam leváltja, s hagyja, hogy az egyházak végre maguk válasszanak vagy nevezzenek ki maguknak szabadon vezetőket.

Mégis tudom azonban, hogy ez így ma nem oldható meg, de azt gondolom, hogy ez a törvény ebben a formában és kibővítve az én javaslatommal, ebben a kérdésben is megoldást fog hozni.

Itt is felvetődik az a kérdés, hogy az egyházak tekintélye nem fog-e csorbát

szenvedni, nem lesz-e rossz hatással az egyházi életre. Azt gondolom, itt még inkább érvényes az a megállapítás, hogy az igazság kiderülésétől az egyházak életét nem kell félteni. Az egyház tekintélyének és hitelességének, megújulási készségének nem az a bizonysága, hogy a vétkeit eltitkolja és elleplezi, hanem az, hogy élenjár bűnei felismerésében, megvallásában, megbánásában, s amennyire lehet, jóvátételében. Isten az egyházat ebben is példává akarja tenni.
Tisztelt Országgyűlés! A továbbiakban szeretném röviden ismertetni a pártállam és az egyházak múltban meglévő kapcsolatát, hogy mindenki számára meggyőző módon tegyem elfogadhatóvá azt, hogy erre a lépésre az egyházakkal kapcsolatban szükség van. Aki nem élt benne az egyházban, vagy szoros kapcsolatban nem állt vele, talán nem tudja, vagy kételkedik benne, hogy az egyházak életét ateista, kommunista, egyház- és vallásellenes emberek irányították az Állami Egyházügyi Hivatal ördögi központjából, mégpedig megalkuvó, gerinctelen, karrierista püspökök, esperesek, egyházi főméltóságok személyén keresztül. Valóban a rombolást ördögi módon nem a párt pribékjei, nem rendőrök vagy munkásőrök végezték, hanem a beépített, eszközként használt egyházi vezetők. A háttérben Miklós Imre államtitkár állt, és irányította az erkölcsi válságot mélyítő, romboló munkát.
Csak megjegyzem itt, hogy amikor Miklós Imre nyugdíjba vonult 1989-ben, kiemelkedő munkája elismeréseképpen magas állami kitüntetést kapott Németh Miklós akkori miniszterelnöktől. Igaz ezen nem csodálkozhattunk akkor, hiszen az egyházi újságok, köztük az Evangélikus Élet fényképes cikkben köszöntötte a 60 éves Miklós Imrét kitüntetése és nyugdíjba vonulása alkalmából, melyben az újság akkori főszerkesztője egyházunk szegletkövének nevezte Miklós Imrét, aki a Szentírásban - ha valaki nem tudná - Jézus Krisztusra vonatkozik. (Derültség az ellenzék padsoraiban.) Nos, a főszerkesztő úr, aki evangélikus lelkész, később az Ökumenikus Tanács főtitkára lett, majd pedig az Ökumenikus Szeretetszolgálat igazgatóságába mentette át magát.
Hogy a hangulatot és a valóságot még jobban érzékeltessem, példaként hozom fel a Reformátusok Lapját is, melynek főszerkesztője - nemrég örömmel hallottam, a MÚOSZ elnöke lett - vezércikkben köszöntötte az államférfit, Miklós Imrét. Maradandó írásából röviden idézek: "Amikor 60. születésnapján tisztelettel köszöntjük azt az államférfit, aki e társadalmunk egészét érintő, oly fontos, a nép javát szolgáló folyamat cselekvő részese, irányítója immár több mint három évtizede - a politikus eddigi életművének példaszerű tanulságaira gondolunk."
Hogy a református főszerkesztő egy másik vezércikkéből is idézek, 1987-ből, ennek nem az az oka, hogy a MÚOSZ elnöki posztjára alkalmasságát feltétlenül bizonyítsam, de tény és való, hogy Kádár János 75. születésnapján a

következőket írja az újság vezércikke: "Hálaadásnak adunk most is hangot azért, hogy a történelem ura, a bölcsesség, a mély emberség, a népe iránti számtalanszor bebizonyított szeretet ajándékával, rajta keresztül - mármint Kádár Jánoson keresztül - az egész közösséget gazdagította."

További szemléltetésképpen, de nem azért, mert sajtóválogatást kívánok tartani az elmúlt évtizedek egyházi lapjaiból - és ez lesz az utolsó -, az Evangélikus Élet 1971. júliusi számából szeretnék idézni, mely teljes terjedelmében közölte Káldy Zoltán evangélikus püspök felszólalását a Parlamentben, *Az egyetemes emberi haladás és az egyházak* címmel.
A püspök úr így kezdi hozzászólását, felszólalását - egyébként ott ült, ahol ma Horn Gyula, lehet, hogy tőle egy kicsit balra. (Derültség a jobb oldalon.)
Tehát: "Jó egy olyan ország állampolgárának lenni, amelynek kormánya és népe a szocializmust építi. Éli és cselekszi a szocialista táborral együtt, élén a Szovjetúnióval." Majd így folytatja:
"Az egyetemes emberi haladás és a béke pozícióinak erősítése azonban nem könnyű dolog, mert az imperializmus, amely, mint miniszterelnök úr is elmondta - Fock Jenő volt akkor a miniszterelnök -, a népek legnagyobb ellensége, az utóbbi időben agresszívebb lett. Agresszívebb lett azért, mert a szocializmust építő népek és általában a haladás erői megsokszorozódtak, és ennek következtében az imperializmus veszélyeztetve látja monopolkapitalista érdekeit. Ezért a békéért való fáradozás szükségszerűen foglalja magába az imperializmus elleni harcot. Ez a kettő egymástól elválaszthatatlan." Vagy: "A legtisztátalanabb eszközök közé tartozik az antikommunizmus zászlajának lobogtatása és propagandája."
Továbbá s végül: " S akkor megint ott vagyunk a fő kérdésnél: szocializmus vagy kapitalizmus? A szocializmus fogja megoldani az éhező népek problémáit is mely biztosítja felemelkedésüket és a kenyér igazságos elosztásást is. A magyarországi evangélikus egyház örömmel segíti népünket a szocializmus építésében, egyházunkban nem adunk teret a visszahúzó erőknek, valóban felszabadulva szolgálunk népünknek, hívők és nem hívők a közös nagy cél, a szocialista Magyarország felépítéséért. Ugyancsak szívesen veszünk részt a Magyar Béketanács igen eredményes szolgálatában."
Ez utóbbiról köztudott, hogy a KGB-nek volt az egyik kinyújtott keze, élén a püspök úrral. (Derültség)
Káldy püspökkel kapcsolatban annyi megjegyzést tennék, hogy 1987-ig állt az evangélikus egyház élén a fenti szellemben, amiből következik az is, hogy mind utóda, mind a többi tisztséget betöltők döntő többsége az ő gondolkodását és meggyőződését mindig is hűségesen követők táborából került ki.
Végül még arra szeretnék rámutatni - tisztelt képviselőtársaim -, hogy az

eddigiekből egyenesen következik, hogy az elmúlt évtizedekben egy erős és határozott kontraszelekció működött az egyházakban is. Kevés kivételtől eltekintve , nem a legmegfelelőbb emberek kerültek a fontos helyekre, püspöki, esperesi vagy teológiai professzori székekbe, legalábbis nagyrészben, és az egyházak világi vezetői közé, mint például kerületi vagy országos felügyelők.
A kontraszelekció útján fordulhatott elő például az is, hogy egy olyan ember lett a magyarországi evangélikus egyház országos elnöke, aki 1989-ben pornográf könyvet szerkesztett és annak maga is társszerzője, sőt az írások nagyobb részét ő szerezte, itt mutatom. (Felmutatja a kiadványt.) Egyébként itt van néhány teológus, nehogy elolvassátok! (Derültség, zaj).
Manapság is megjelenik a szerelmi játékok Erosz című magazinjában - szintén illusztráció (Felmutatja a kiadványt.) -, mely művekből, mivel lehet, hogy kiskorúak is hallják beszédemet, nem kívánok idézni. Az úr, aki ma is egyházunk országos elnöke, megbízható forrásból származó információk szerint, orvostársai előtt maga is beismerte, hogy III/III-as volt, amit állítani természetesen nem tudok, de hihetőnek és valószínűnek tartok. Ő egyébként az MSZOSZ választásain pár hónappal ezelőtt indult és került a társadalombiztosítási önkormányzatba, most pedig sajnálatomat fejezem ki a Köztársaság Pártnak, hiszen az egyházpolitikai programjuk kidolgozója. (Derültség, zaj.)
Tisztelt Ház! A kontraszelekció ellenére, látszólag demokratikusan működtek egyes egyházak, még választások is voltak. De hogyan? Még hat évvel ezelőtt is az állam, az Elnöki Tanács engedélye alapján. Általában volt egy jelölt, esetleg kettő, de ez nem jelentett semmit. Az Elnöki Tanács annak a megválasztásához járult hozzá, akit Miklós Imre, a már hivatalban lévő egyházi vezetőkkel folytatott konspirációja alapján javasolt.
Nemrégen került a kezembe egy dokumentum, amely arról szólt, hogy mi alapján és kiket javasoltak magasabb beosztásba, például püspöknek; példaként álljon itt: egy 1987. május 20-án kelt, 0042/1987. számú levél - azért mondom a számát nehogy azt gondolja valaki, hogy blöffölök - melyben Miklós Imre az Elnöki Tanácsnak írott levelében egy lelkész püspökké választásához az engedély megadását javasolja: "Nemzetközi funkciójában - mert tíz évig volt kiküldetésben Genfben - eredményes tevékenységet folytatott a haladó teológiai, társadalmi tanítások elterjesztése - lásd Káldy Zoltán, az előbb idéztük - és a szocialista országok külpolitikai célkitűzéseinek széles körű megismertetése érdekében." Valaki erre nemes egyszerűséggel azt mondta, hogy felénk ezt úgy hívják: ügynök. És tisztelt Ház, természetesen püspök lett az illető, sőt püspök még ma is, mi több, már püspök-elnök.
Pár évvel ezelőtt, egy kedves temetői alkalmon, Káldy püspök sírkőavatásán Miklós Imre lépett édesapámhoz, majd, miután kifejezte neheztelését fia felé - mármint felém - az őt ért támadások miatt, nevén említve a már előbb említett

két urat, a következőket mondta: "Én ültettem őket pozíciójukba."
Köszönjük szépen, Miklós Imre, ezt is, meg a többieket. Zseniálisan oldotta meg az egyházak teljes megújulásának akadályoztatását, távozása után még néhány évig.
Még sokáig sorolhatnám a példákat arra, hogy milyen kimondhatatlan károkat okozott és okoz ma is a pártállamnak az a tevékenysége, hogy mindenre képes és hajlandó embereket szervezett be saját szolgálatába. Nem szaporítom tovább a szót - tisztelt képviselőtársak -, más területet nyilván más fog bővebben érinteni.
Nagyon fontos, hogy ez a törvény megszülessék, kérek mindenkit, hogy támogassa ezt.
Végül egy megjegyzés: amennyiben az Evangélikus Élet felszólalásomat címoldalon, teljes terjedelmében, egészében vagy részletekben, mint Káldy püspök úrét, közli, hozzászólásom visszavonását komoly megfontolás tárgyává teszem. Köszönöm szépen. (Taps).

A MAGZATI ÉLET VÉDELME

1992. decemberében az egész országot foglalkoztató vita végére került sor. Megszületett a Magzati Élet Védelméről szóló törvény. Évek óta készültem arra, hogy hozzászóljak a parlamenti vitához. Az egész országban évek óta folyó vitában nem vettem részt. Nem adtam ki nyilatkozatokat, felhívásokat és állásfoglalásokat. Helyette szerveztem a Tessedik Sámuel Alapítványt, mert úgy gondoltam ez sokkal hasznosabb.
A sors fintora, hogy beszédemet sem mondhattam el a parlamentben. Több alkalommal éppen nem került rám a sor, amikor pedig elmondhattam volna, másirányú kötelezettségem külföldre szólított. Mire hazatértem, már a vitát lezárták.
Ennek ellenére e válogatásba ez is belekívánkozik:

Elnök Úr, kedves Képviselőtársaim!

Az elmúlt másfél-két esztendőben több százra, sőt talán ezerre is tehető azoknak az írásoknak, nyilatkozatoknak, tanulmányoknak a száma, ami az abortusszal kapcsolatban megjelent. Sokszor késztetést éreztem arra, hogy magam is hozzászóljak a kérdéshez, válaszoljak bizonyos megjelent írásra, vagy nyilatkozatot tegyek. Ám az idők teltével egyre kevésbé találtam értelmét ennek, egyrészt azért, mert már újat nem igen tudtam volna mondani, hiszen valahol valaki vagy többen is már elmondták mindazt, ami az én álláspontom is, más-

részt oly sok írás jelent meg a témával kapcsolatban, hogy nem sok reményt láttam arra, hogy sokakhoz eljutna mondandóm. Az elmúlt másfél évben pedig kifejezetten elhárítottam magamtól az ebben az ügyben hozzámfoduló újságírókat, riportereket.

Abban azonban bizonyos voltam, hogy a magzati élet védelméről szóló törvénytervezet parlamenti vitájához hozzá fogok szólni, elsősorban pedig nem is azért, hogy állást foglaljak az abortusz kérdésében, ill. az egyik vagy másik variáció mellett, hanem azért, hogy elmondjam, hogy ennek az egész kérdésnek a megoldását, egyedüli és jó megoldását miben látom.

Illetve, először is miben nem látom: például ebben a törvénytervezetben. Függetlenül mindkét variációtól, módosító indítványoktól - melyeket még nem is ismerek, az abortusz félelmetes súlyú problematikája törvénnyel nem oldható meg. Egészen biztos vagyok abban, hogy minden jóérzésű ember - s ebbe a Házban úgy gondolom mindenki az - lelkét súlyosan nyomja, hogy ma Magyarországon évente 90 ezer gyermek nem születik meg, miközben Hazánk polgárainak száma évente 45 ezerrel csökken. Nyilván ennek senki nem örül, mindenki szeretné, ha ez a tendencia megállna, majd visszafordulna, s lehetőleg néhány éven belül az abortuszok száma legalább a felére csökkenne.

Azt mondottam, s azt kell mondanom, hogy ez a törvénytervezet képtelen megoldani ezt a kérdést, de rögtön hozzá kell tennem, hogy nem azért, mert a tervezet rossz, vagy hibás elképzelésen alapul, sőt inkább azt kell mondanom, hogy jó. Hanem azért, mert számomra világos, hogy általában törvénnyel nem lehet ezt a kérdést megoldani. Ez az első és alapvető megállapítás, amit teszek.

A másik legalább ilyen fontos és számomra teljesen egyértelmű: a nem kívánt terhességet el kell kerülni, s ettől már csak egy lépés az a megállapítás, hogy el is lehet.

Bár - gondolom, az elmúlt években folyt vita ebben a kérdésben nem volt hiábavaló és értelmetlen - nem hozott és nem hozhatott eredményt. Már másfél évvel ezelőtt a tehetetlenség érzése kezdett eluralkodni rajtam, nem csak a magam tehetetlensége, de - nem akarom megnevezni -, sokak tehetetlensége, látva azt, hogy túl sok a vita, a nyilatkozat, sokszor az indulatokig és személyeskedésekig elmenően, s alig akad, aki valamit tenne.

Ezért határoztam el múlt év júniusában, hogy egy alapítványt hozok létre, mely legalábbis valamit magára vállalna a tennivalóból. Már sokan ismerik, Önök közül tudom mindenki, a Tessedik Sámuel Hogy a Gyermekek Megszülessenek és Felnőjenek Alapítványt. Mérhetetlenül hálás vagyok mindenkinek, aki az Alapítványt segítette, támogatta eddig. Meggyőződésem, hogy a megoldás abban a tevékenységben van, amit az Alapítvány végez, s a fő hangsúlyt kormánynak és parlamentnek és mindenkinek, aki valamit tenni akar, erre kell tennie. S szerintem nagyon jó, hogy vannak társadalmi

szervezetek, alapítványok, akik ebben részt vesznek.

Kérem ne vegyék rossz néven, ha nagyon röviden bemutatom, úgy is mondhatom beszámolok a Tessedik Alapítvány munkájáról, nem azért teszem, hogy népszerűsítsem, hanem azért, mert meggyőződésem, hogy ezt kell tennünk.

Örülök, hogy Surján László miniszter úr expozéjában megemlítette az evangélikus Schulek Tibor lelkész urat, mert ennek kapcsán hívhatom fel a figyelmet én is arra, hogy Tessedik Sámuel is evangélikus lelkész volt, s ebben az évben ünnepli - nemcsak a hazai evangélikusság, hanem az ország is - születésének kétszázötvenedik évfordulóját. S az Alapítványt azért neveztem el róla, mert Tessedik Sámuel rendkívüli érzékenységet mutatott a szociális kérdések iránt, a gyermekek, asszonyok és családok felkarolása, segítése, tanítása iránt. 1776-ban létrehozott egy úgynevezett Kegyadományi Kasszát - ma úgy mondanánk: Alapítványt, hogy a nehéz helyzetben lévő, szegény, elesett családokat támogassa. Hadd legyek annyira személyes, hogy elmondhatom, hogy Tessedik szellemétől körülvéve növekedtem, nevelkedtem fel, nem véletlenül, hiszen abban a házban nőttem fel, ahol Tessedik született, édesapám pedig Szarvason nőtt fel és szívta magába - s aztán adta tovább nekünk örökül szellemiségét, ami nem csak a magyar róna, a mezőgazdaság, a földet művelő ember szeretetét, hanem az élet megbecsülését, a család szeretetét is jelentette. Ebből fakad az a két irány, ami az Alapítvány tevékenységét meghatározza, s amiben én a megoldást látom. Az egyik a terhes nők megsegítése, különös tekintettel azokra, akik a nemkívánt illetve nem tervezett terhességük miatt nehéz vagy válságos helyzetbe kerültek. Az a tapasztalatom, s ezt más külföldi statisztikák is alátámasztják, hogy sok esetben, amikor már el is döntötte valaki, hogy terhességét megszakíttatja, van és lehet más megoldás is.Sokszor segíthet megértésből és szeretetből fakadó segítség, bátorítás vagy tisztességes felvilágosítás a terhességmegszakítás következményeiről, veszélyeiről.

Sokszor komolyabb segítségre van szükség, mert sajnos lehetnek olyan helyzetek, amikor valóban kevés a megértő jó szó vagy a felvilágosítás. Vannak nők, akik a szó legszorosabb értelmében lehetetlen helyzetbe kerülhetnek. Az Alapítvány szervezésében már folyamatban van egy Anyaotthon építése - Gödöllőn - mely átmeneti szállást biztosítana 20-25 hajléktalan, krízishelyzetben lévő várandós asszonynak. Az otthon bizosítani fog ezzel párhuzamosan tanácsadó szolgálatot terhes nők számára. Tudom, hogy évente 20-25 nőn ily módon segíteni kevés, ám ha az országban működnének ilyen otthonok, hatalmas dolog és eredmény lenne. Örömmel mondhatom el, hogy az Alapítvány már tervezi egy következő Anyaotthon építését, egy másik városban, s talán lehetőségünk lesz arra, hogy több ilyen otthon szülessék. Arról is örömmel számolhatok be, hogy tudomásom van róla, hogy Géczy István református lelkész kollégám Létavértesen egy hasonló otthon létrehozásán

fáradozik. Elvárom, hogy a költségvetés ezeknek az otthonoknak segítséget nyújtson!
A másik hangsúlyos pont, mely haladéktalan feladatot jelent a kormányzat, s a parlament számára, a fiatalok megkeresése, felkészítése a szerelem, házasság, gyermek, család és abortusz kérdésében. Amikor abból a megállapításból indulok ki, hogy a nem kívánt terhesség elkerülhető, akkor ez azonnali és hatékony cselekvést kíván. Különös tekintettel arra, hogy az eredmény hosszú távon jelentkezik, egy előretekintő, szisztematikus munka következményeként.
A Tessedik Alapítvány ebbe is belefogott, de mivel a munka oly hatalmas és igényes, remélem nem maradunk magunkra, sőt inkább a kormányzat és az illetékes tárcák fogják végezni.
Nagyon fontos elérni a fiatalokat, megszólítani őket, s úgy irányítani gondolkodásukat, hogy egy olyan nemzedék nőjön fel mostmár, melyik felelősebben gondolkodik ezekről a kérdésekről.
A Tessedik Sámuel Alapítvány jelenleg például egy olyan akciót folytat, ami azt hiszem egyedülálló, s még nem volt rá példa. Bátorságot vettem, s írtam levelet a magyar fiataloknak. Ezt a levelet kinyomtattuk 500 ezer példányba, megszereztük szinte valamennyi magyar középiskolás névsorát, s az igazgatók és osztályfőnökök közreműködésével - névre szólóan megcímzett borítékban küldjük szét a levelet. Eddig több százezer levelet küldtünk szét, s a levelek küldése folyamatban van. Csodálatos érzés volt megtapasztalni, hogy az iskolák igazgatói a levél előzetes ismerete birtokában százszámra küldték a névsorokat, a bíztató bátorító leveleket. Megható leveleket kaptunk a diákoktól is, örültek a velük való törődésnek. A levél azt hiszem, hogy egyszerű módon, de szeretetből fakadóan hívja fel a fiatalság figyelmét arra, hogy sok baj, sőt tragédia elkerülhető akkor, ha kicsit jobban odafigyelünk egymásra. Shakespeare egyik szonettjének néhány versét írtuk a levél első oldalára, mely a levél alaphangját adja meg. Igy hangzik: “Légy hát óvatos Édes, amilyen én vagyok. Nem magamért, de teérted, úgy hordva szíved, ahogyan dajka sem kicsinyét, kit annyi baj érhet.”
A levelet eljutattam képviselőtársaimhoz, gondolom elolvasták.
Talán el sem képzelik milyen hatalmas munka közel 500 ezer levél szétküldése. Hetek óta 8-10 ember dolgozik a borítékok megtöltésén, címzésén. Plusz munka az igazgatók és oszályfőnökök részére, pénzbe is került, de hiszem nem volt hiábavaló.
De ez csak az első lépés. Mert szeretnénk egy videófilmet is készíteni. Először a 15-18 évesek számára, ők vannak abban a korban, amikor még elérhetők, a legveszélyeztetettebb koroszály, s megküldeni a közép és szakiskolák számára, hogy az oszályfőnökök irányításával beszéljék meg az abban felvetett kédéseket, témákat.

Azután filmet készítenénk az általános iskolások számára, sőt óvodásoknak is, hiszen az élet dolgaira való felkészítést tudatosan és célirányosan már akkor el kell kezdeni.
Szívesen készítenék egy filmet ifjú házasok számára, amit mondjuk nászajándékban megküldenék nekik, hogy már a kezdet kezdetén megismerkedjenek azokkal a problémákkal, melyekkel szembesülhetnek, s amelyek elkerülhetők.
Miért ne készülhetne egy film például a katonák számára, hiszen ők könnyen elérhetők, megkereshetők, s legtöbbjük még a szerelem vagy házasság előtt van.
Minden esetben be lehetne vonni a Családsegítő Szolgálatot, szerte az országban, amelyek megszerveznék a fiatalokkal való személyes találkozást azok számára, akik szívesen részt vennének a velük való törődésben.
Meg kell mondjam őszíntén, nem gondolom, hogy mindezt nekem, vagy néhány lelkes embernek kellene megoldania vagy megszerveznie, bár szívesen részt veszünk ebben, hanem a Kormányzatnak kell megtalálnia a megvalósítás útját.
Örülök, hogy a törvénytervezet egyes részeiben hasonló gondolatokat tartalmaz a megelőzés és az egész magzatvédelem kérdésében, mely feljogosít arra, hogy azt gondoljam: fáradozásunknak meg lesz az eredménye, annak értelme van.
Befejezésül pedig annyit szeretnék elmondani, hogy az élet Istennek egyik legdrágább ajándéka, a mienk is és mindenkié - szeressük és becsüljük meg.

INTERPELLÁCIÓ A LEGFŐBB ÜGYÉSZHEZ - SZÖVETKEZETEK CÉGBÍRÓSÁGI BEJEGYZÉSE

Képviselői munkám ritka eseménye az interpelláció, hiszen ez elsősorban az ellenzék "fegyvere". Kormánypárti képviselők a legtöbb kérdést "házon belül" el tudnak rendezni, ám ez sem mindig lehetséges.
1994. március 8-án azonban mégis interpellálni kényszerültem, igaz nem a Kormány valamely tagjához, hanem a Legfőbb Ügyészhez, mert megoldást sehol sem találtam.
A szövetkezeti kiválás, átalakulás során rendkívül sok feszültség keletkezett, ez indított az interpellációhoz.
A legfőbb Ügyész válaszát elfogadtam s így az interpellációmat és a Legfőbb Ügyész Úr válaszát az alábbiakban olvashatják.
Nem gondolom, hogy ez 100%-ig megoldja a felvetett problémát, de bizonyosan nagyobb körültekintésre fogja inteni az új szövetkezetek vezetőit is és a Cégbíróságokat is.

INTERPELLÁCIÓ
Dr. Györgyi Kálmán
Legfőbb Ügyészhez

Az 1992. évi I. tv. alapján a Cégbíróságok a mai napig bezáróan jelentős számú új szövetkezetet jegyeztek be. Ezzel a bejegyzéssel a szövetkezetek teljes jogbiztonságot élveznek, s mindaddig, amíg a Cégbíróság felfüggesztő vagy egyéb határozatot nem hoz, sem jogilag, sem pénzügyileg nincs további lépésnek helye. Nagy a valószínűsége annak, hogy ezen új szövetkezetek súlyosan törvénysértő módon vannak bejegyezve.
1. Ugyanis az említett tv. 12.§-a szerint a szövetkezetre vonatkozó adatoknak a vonatkozó jogszabályok szerint kell tartalmaznia a valós állapotot.
2. A tv. 3.§-a kapcsolódva az Alkotmány rendelkezéseihez, deklarálja a szövetkezés szabadságát.
3. A 92. évi II. tv. 3.§-a szerint a volt TSZ-ek 1991. december 31-i mérleg szerinti összes vagyonát fel kellett osztani. (Vagyonnevesítés)
4. Ezzel szemben az új szövetkezetek a számviteli törvény (1991. évi XVIII. tv.) rendelkezései szerint készített nyitó mérlegükben többszáz millió forint szövetkezeti saját vagyont illetve földterületet tüntettek fel anélkül, hogy a nyitó mérleg D./43, rovatában, illetve a tv. 26. szakasz 1. bekezdés szerinti kötelező előírás alapján a tulajdonosok tőkét jegyeztek volna.
5. Az új szövetkezetek tagjai anélkül vannak tagokként nyilvántartva, hogy az új szövetkezetbe beléptek volna. Az 1992. évi II. tv. rendelkezései kizárólag az új forma létrehozására (szövetkezet, gazdasági társulás, stb.) adott felhatalmazást döntésre, viszont abban a kérdésben, hogy ki lép be az új szövetkezetbe, ez az alkotmányban és a már hivatkozott 3.§.-ban biztosított szuverén joga volt mindenkinek. Ezt a szövetkezetek vezetői tételesen és követezetesen megsértették.
Tehát a kérésünk az a Legfőbb Ügyész Úrhoz, hogy záros határidőn belül vizsgáltassa felül a cégbíróságokon az új szövetkezetek alapszabályát, a tagok belépési nyilatkozatát és a nyitó mérleg hatályos törvények szerinti állapotát. Amennyiben a már bejegyzett szövetkezet olyan vagyont, földet használ, amely tulajdonjogilag nem a szövetkezeté, hanem egy adott természetes személyé, illetve az új szövetkezet cégjegyzéke nem tartalmazza a tagok belépési nyilatkozatát, abban az esetben a cégbíróság azonnali hatállyal függessze fel a szövetkezetet, illetve tegyen eleget a rá vonatkozó törvényben foglalt kötelezettségének.
Szeretném felhívni a figyelmet az Alkotmánybíróság 3/1993. (II.4) határozatában foglaltakra, melyek indokolásában szószerint a következő szerepel: " a tényleges értékpapír vétel útján, a saját megtakarítás, tőke felhasználásával, esetleg a jogosult korábbi tulajdonrésze betudásával kerül a jogosult tulajdonába, mindig tulajdont testesít meg, tehát vagyon és nem jövedelem, és az marad az értékpapír elidegenítése után is."
Végül - de nem utolsósorban - megjegyezzük, hogy ezen kérdésnek mindenekelőtt jogi és törvényességi szempontból van jelentősége. Az új szövetkezetbe kényszerített személyek, illetve a tulajdonukat képező vagyonuk jogtalan és ingyenes használatán túlmenően fontos tudni, hogy az így bekényszerített személyek a többi társasági formához hasonlóan 92. évi I. tv. alapján megalakult szövetkezetből sem vihetik ki a vagyonukat, hanem csupán elidegeníthetik. Arról nem beszélve, hogy a volt tsz.-ek vezetői kerültek zömmel az új szövetkezet élére, akik nemcsak ingyenesen használják a más vagyonát, hanem azok zömmel jelentős csődöt is okoztak ezen szövetkezeteknél. A tulajdonos tehát nem hogy az osztalékát nem fogja megkapni, hanem ha ez így megy tovább, rövidesen a vagyonból sem lesz semmi.
Tisztelettel várom Legfőbb Ügyész úr válaszát.

DR. GYÖRGYI KÁLMÁN legfőbb ügyész:
Elnök Úr! Képviselő Úr!
Tisztelt Országggyűlés!

Ez egy történelmi interpelláció, azért, mert tavaly október 25-én kaptam meg képviselő úrtól azzal a kéréssel, hogy ne várjam meg, míg ez nagy sokára sorra kerül, hanem válaszoljak előbb írásban. Ezt tavaly november 1-jén megtettem. Ez a levél összefoglalta, hogy az akkor hatályban volt jogszabályok alapján hogyan alakult a szövetkezetek törvényességi felügyelete. Erről egyébként az elmúlt hétfőn dr. Balás István képviselő Úrtól egy élményszámba menő, kitünő előadást lehetett hallani a szövetkezeti törvény módosításáról szóló törvényjavaslat vitája kapcsán.
Az általunk küldött levélből annyit emelnék ki, hogy az ügyészségnek nem volt és ma sincs törvényes lehetősége arra, hogy általában fölülvizsgáltassa a szövetkezetek alapszabályait. De a levélben utaltam arra, hogy mit tehet az ügyészség, és arra, hogy ezt meg is teszi.
Az írásbeli válasz megküldését követően a Legfőbb Ügyészség fölmérést végzett a megyei, fővárosi földművelésügyi hivataloktól az ügyészségekhez érkezett intézkedéskérésekről és vizsgálati jelentésekről, továbbá azokról a vizsgálatokról, amelyeket a megyei főügyészségek végeztek a földművelésügyi hivatalok tevékenységével kapcsolatban. Megállapítottuk, hogy 495 mezőgazdasági szövetkezetet érintettek az említett intézkedések. Tavaly november 18-án a Legyfőbb Ügyészség körlevélben instruálta a főügyészségeket az

intézkedési lehetőségeikről, annak érdekében, hogy az 1992. évi LXXXVII. törvény és az átmeneti törvény rendelkezései maradéktalanul érvényesüljenek.
Ha a cégbíróság a szövetkezet új alapszabályának bejegyzése iránti kérelmet még nem bírálta el, akkor az ügyész lépjen fel a cégeljárásban, és egyidejűleg kezdeményezzen cégtörvényességi felügyeleti eljárást. A cégbejegyzési eljárásban az ügyészség tegyen indítványt a cégtörvényességi eljárás jogerős befejezéséig a bejegyzés fölfüggesztése iránt. A cégtörvényességi felügyeleti eljárások kezdeményezése a földművelésügyi hivatalok által jelzett törvénysértéseken alapul.
A körlevél hansúlyozta: ha a vagyonmegosztás, illetve a vagyonnevesítés során történt törvénysértés, akkor a közgyűlési határozat megsemmisítése iránt indokolt indítványt tenni. Ha pedig a cégbíróság a szövetkezet bejegyzési kérelme alapján a céget a cégjegyzékbe már bejegyezte és a végzés még nem emelkedett jogerőre, a főügyészségeket föllebbezés benyújtására és a jogsértés súlyától függően cégtörvényességi felügyeleti eljárás indítványozására is fölhívtuk. Ha pedig a cégbírósági cégbejegyző végzés már jogerőre emelkedett, jogszabálysértés esetén cégtörvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére hívtuk fel a főügyészségeket. Fölhívtuk a főügyészségeket arra is, ha a cégbíróság elutasítja az ügyészség kezdeményezését törvényességi felügyeleti eljárásra, akkor a cégbírósági határozatok ellen nyújtsanak be fellebbezést.
Ez a teljes arzenál, amely tavaly még nyitva állt.
Számszerűen a következők történtek:
A főügyészségek 78 mezőgazdasági szövetkezeti ügyben léptek föl a cégbíróság előtt folyó eljárásban, és tettek indítványt, illetőleg kezdeményeztek cégtörvényességi eljárást. További mintegy harminc ügyben az ügyészi intézkedés előkészítése most folyamatban van - itt cégtörvényességi eljárásról van szó.
A cégbíróságok eddig tizenegy ügyben döntöttek, ebből tíz ügyben az ügyészi indítványnak helyet adtak. A Legfelsőbb Bíróság,... a Legfelsőbb... - a saját cégem nevét nem tudom - ... a Legfőbb Ügyészség 1993-94-ben huszonöt, a Legfelsőbb Bíróság előtt folyamatban lévő szövetkezeti cégügyben lépett fel, ezek részben fellebbezések, részben pedig felülvizsgálati eljárások voltak.
Az Alkotmánybíróság ez év január 7-én közzétett határozata az ügyészség intézkedési jogosultságát e kérdéskört illetően is jelentősen korlátozta. A határozat által felvetett kérdések megbeszélésére itt nincs mód, csak annyit jelzek, hogy január 7-e óta az ügyészségnek nincs lehetősége a cégbejegyzési eljárásban való fellépésére és indítvány tételére, nincs lehetősége arra, hogy a cégiratokat vizsgálat érdekében bekérje. Nincs joga az ügyészségnek arra sem, hogy a törvénysértőnek tartott, másodfokon jogerőre emelkedett cégbejegyzést elrendelő végzés ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtson be a Legfelsőbb

Bíróságnál.
Amire joga van, az az, hogy az ügyész változatlanul jogosult a cégtörvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére. De arra már nincs eszköze, hogy az indítványtól eltérő cégbírósági határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtson be a Legfelsőbb Bírósághoz.
Az interpelláció által érintett kérdéskörben tehát az Alkotmánybíróság határozata után az ügyészség meglehetősen eleszköztelenített.
Kérem szépen a képviselő urat és a tisztelt Országgyűlést, hogy az interpelláció tárgyában megtett ügyészi intészkedésekről szóló tájékoztatásomat szíveskedjenek elfogadni. Köszönöm, hogy meghallgattak. /Taps./

ELNÖK:
Köszönöm. Viszonválaszra megadom a szót Roszík Gábor képviselő úrnak.

ROSZÍK GÁBOR /MDF/ :
Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

Köszönöm a válaszát, és szeretném azt is megköszönni, hogy októberben amikor elküldtem az interpellációt és gyors válaszát kértem - ezt rövid időn belül, néhány napon belül megkaptam -, nemcsak választ kaptam, hanem úgy látom, gyors intézkedések is követték a benyújtott interpellációmat.
Megkaptam legfőbb ügyész úr válaszát és erre megírtam a válszomat. Ha legfőbb ügyész úr azt mondta volna el, amit akkor írt nekem, akkor azt felolvasnám és javasoltam volna a Háznak, hogy velem együtt ne fogadja el a választ. Bár korrekt volt a válasza, mégis úgy láttam, hogy ezt a kérdést a bizottság elé kell vinni, hiszen itt, az új szövetkezetek megalakulásával kapcsolatban olyan esetek is vannak, amelyek már túlhaladták a hat hónapot, azt az időt, amikor kezdeményezni lehet a törvényességi felügyeletet.
De mégis - ezt a válaszomban mondtam volna el - lehetőség van arra, hogy a Legfőbb Ügyészség törvényességi felülvizsgálatot kérjen, és rendkívüli módon örülök annak - és meg is vagyok elégedve -, hogy legfőbb ügyész úr több esetben is megtette ezt a lépést és intézkedést, valamint hogy fokozott figyelmet fordítanak arra, hogy az új szövetkezetek a számviteli törvény szerint jegyeztessenek be. Hiszen tudjuk azt, hogy amikor az új szövetkezetek megalakultak, vagyonnevesítés nem történt, illetve az induló vagyon megállapítása sok esetben nem történt meg.
Nagyon köszönöm ezeket a felülvizsgálatokat, és kérem, hogy a jövőben is, továbbra is, visszamenőleg is éljenek minden lehetőséggel azoknak az egyszerű embereknek az érdekében, akik a szövetkezet keretében kívánják folytatni mezőgazdasági munkájukat.

Köszönöm szépen a statisztikai adatokat és kimutatásokat is, nagyon hiszem, hogy ezeknek az intézkedéseknek és az elhangzott interpellációnak is van jelentősége és bizonnyos eredménye ebben a körben. A választ tisztelettel elfogadom és erre kérem az Országgyűlést is. Köszönöm szépen. /Taps a jobb oldalon./

MEGINT A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA

E gyűjtemény első részének végére érve kicsit előrehaladva az időben - bár mire ez a kötet megjelenik talán már múlt időben beszélhetünk róla - ide kívánkozik az a törvénytervezet, amit Salamon László képviselőtársammal együtt terjesztettünk az Országgyűlés elé, s méltó befejezése lehetne a Magyar Országgyűlés négyéves munkájának. A törvényjavaslat törvénybe foglalná, hogy az a nap, amikor az utolsó megszálló katona is elhagyta Magyarországot, az a nap, június 19., a Magyar Szabadság Napja.
Számomra külön öröm ez és büszkeség tölt el, hiszen a napnak a nevét én adtam három évvel korábban, s azóta annyi helyen ünnepelték az országban, hogy remélem mélyen beleivódott az emberekbe, hogy ne felejtsék el azt a napot, amikor Hazánk szuverén, független ország lett. Évszázados vágyaink váltak valóra, s függetlenségünket már nem veheti el tőlünk senki, soha.

Képviselői önálló indítvány
Országgyűlési Képviselő

Törvényjavaslat
az ország szabadsága visszaszerzésének jelentőségéről
és törvényben történő megörökítéséről

Mohács óta csak kivételesen adatott meg a nemzetnek az idegen hatalomtól való függetlenség, az ország szabadsága. A Pragmatica Sanctio kötelékeinek eloldódásával 1918-ban korátlanná vált állami szuverenitásunk sem bizonyult hosszú életünk. 1944. március 19-én az ország német megszállás alá került, s ennek a következményeként hazánk átélte a háború és nemzetiszocialista-nyilas uralom okozta borzalmakat és szenvedéseket.
A szövetséges hatalmak katonai győzelme véget vetett ugyan a német megszállásnak és az ennek árnyékában létrejött diktatúrának, az ország azonban szabadságát nem nyerte vissza. A korábbi megszállást szovjet megszállás váltotta fel, és a szovjet szuronyok árnyékában az idegen uralom lehetővé tette az ugyancsak felmérhetetlen szenvedéseket és károkat okozó kommunista diktatúra létrejöttét és négy évtizedes korszakát.

Népünk Európától való leszakadással, a fejlődést jelentő modernizációs és progresszív folyamatokba való bekapcsolódás elszalasztásával, gazdasági és társadalmi tekintetben történt zsákutcába kerüléssel és a morális értékek megrendülésével sínylette meg szuverenitása legutóbbi, közel fél évszázados hiányát.
Az 1956-os forradalom és szabadságharc kisugárzásának hatásaiból is alakítva történelmünk legújabb fordulata a nemzetet ismét megajándékozta a szabadság kincsével: az ország szuverenitása visszanyerésével.
1991. június 19-én az utolsó szovjet katona is elhagyta a Magyar Köztársaság területét. Ennek folytán az ország népe minden idegen erőtől függetlenül és minden korlátozástól mentesen maga tartja kezében saját sorsát.
A negyven év után szabadon választott Országgyűlés négy éves működése befejeztével, attól a meggyőződéstől indíttatva, hogy szuverenitásunk visszanyerésével az ország a legnagyobb értéknek: a szabadságnak jutott ismét a birtokába, az alábbi törvényt alkotja:

1.§ Az Országgyűlés az ország szuverenitása visszaszerzésének emlékét és jelentőségét törvényben örökíti meg.

2.§(1) 1991. június 19-ének, az utolsó idegen megszálló katona országból történt eltávozása napjának emlékére június 19-ét "Magyar Szabadság Napja" elnevezéssel nemzeti emléknappá nyilvánítja.

(2) A Magyar Szabadság Napja az (1) bekezdésben foglalt nap mellett - a kialakult hagyományoknak megfelelően - június hó utolsó vasárnapján is ünnepelhető.

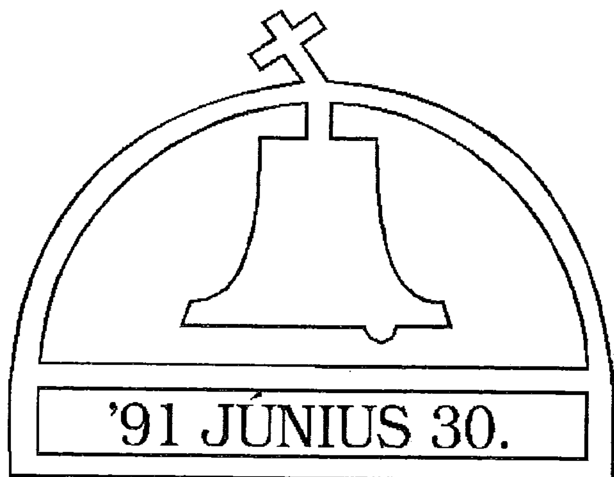
Indokolás

1991. június 19-én az utolsó szovjet katona is elhagyta az ország területét, és ezzel véget ért a haza negyvenhét esztendeig tartó idegen megszállása. Szuverenitásunk visszanyerése történelmünk jelentős sorsfordulója.

Ettől az időtől kezdve megszünt az a hátrányos helyzet, hogy az országra idegen hatalom megszálló katonai erővel alátámasztott nyomást gyakorolhasson, és hogy az ország sorsának alakulását ilyen módon befolyásolja. Magyarország a nemzetek közösségének teljes szuverenitással bíró tagjává vált, szabad élvezőjévé mindazon jogoknak, mely a szabad nemzeteket a szabad népek világában megilleti.
Indokolt és illő, hogy a szabadon megválasztott magyar Országgyűlés - mint-

egy keretbe foglalva négyéves működését - utolsóként ezt a nagyjelentőségű eseményt iktassa törvénybe, és az erről szóló emléknap megörökítéséről gondoskodjék.

Roszík Gábor MDF

Beszédek, cikkek, nyilatkozatok.

1989-1993

E kötet következő részében azokat az előadásokat, beszédeket válogattam össze, melyeket az első megválasztásom utáni években különböző gyűléseken, ünnepségeken, konferenciákon mondtam el. Sok előadás külföldön hangzott angol, német vagy francia nyelven.
A beszédek időrendben következnek, s azt hiszem azokból világosan kiderül az a történelmi-politikai helyzet vagy hangulat, melyekben elhangzott.

1989-ben, már mint szabadon választott képviselő németországi körútra hívott meg Klaus Francke /CDU/ német képviselő. Az alábbi beszédet Hamburgban mondtam el, 1989 októberében.

1989. október, Hamburg

Mélyentisztelt Hölgyeim és Uraim!

Két hónapja telefonon felhívott a Kanadai Rádió egyik riportere, Kanadából, azért, hogy riportot készítsen velem. Az első kérdése a következő volt: Hogy történt Mr Roszík, hogy amikor Ön először lépett be a Parlamentbe, önt elvtársnak szólították?
A kérdés nagyon meglepett, mert igaz volt, hogy egy héttel korábban a Parlamentben, ahova adminisztrációs ügyeim miatt mentem el első alkalommal: Roszík elvtársnak szólítottak.
Ezt akkor elmondtam egy Nyugat-Berlini riporternek, s gondolom így juthatott el a hír Kanadába.
Ez a kis történet mindössze azt bizonyítja számomra, hogy terjednek a hírek Magyarországról, a világ most Magyarországra figyel.
Heteken keresztül pedig, büszkén mondhatom: Gödöllőre figyelt a világ. Egy hete, amikor Mark Palmer az Egyesült Államok budapesti nagykövete meghívásunkra Gödöllőn járt, s egy ülésen előadást tartott, azt mondta, hogy Magyarország közepe Gödöllő, ma pedig a világ közepe Magyarország.
Ebben a kijelentésben nyilvánvalóan sok igazság van.

Röviden most hadd mondjam el Önöknek, hogy mi történt Gödöllőn, azután szeretnék beszélni arról, hogy milyen a Magyar Demokrata Fórum, majd pedig az elmúlt hetek politikai eseményeiről szólok.
Történelmi időket élünk Magyarországon, hihetetlenül izgalmas mindaz, ami az elmúlt esztendőben történt. S mindebből Gödöllőn kivettük részünket, úgy hogy ha július 22-én nem győz az ellenzék az MSZMP ellen, ha első ízben 42 év óta nem mérünk vereséget a kommunistákra, talán ma nem tartunk ott, ahol tartunk. Rendkívül jelentős volt a gödöllői győzelem, s sokan úgy gondolják, hogy befolyásolta az összes többi győzelmet a pótválasztások során.
Hogy is kezdődött? Múlt év októberében, éppen egy éve megalakítottuk a Magyar Demokrata Fórumot Gödöllőn. Célkitűzésünk a következő volt: politizálni, azaz politikai kérdésekről beszélgetni, ellenőrizni és számonkérni a hatalmat, a tanácsi vezetést, a pártvezetést.
Szinte az első ténykedésünk az volt, hogy meghívtuk egy találkozóra az akkori országgyűlési képviselőnket, hogy számoljon be munkájáról, válaszoljon kérdéseinkre. El kell mondanom, hogy képviselőnk egy nagyon kemény sztálinista, régi vágású kommunista nő volt. Nos a gyűlés eredménye az lett, hogy a képviselőasszony akkor járt Gödöllőn utoljára, mivel az MDF úgy döntött, hogy kezdeményezi a visszahívását a Parlamentből.
Erről is kell szólnom néhány szót. A választási törvények lehetővé tették, hogy a választók aláírások gyűjtésével kezdeményezzék a képviselő visszahívását. A választók 10%-nak kell aláírnia az ívet. Ez Gödöllőn annyit jelentett, hogy 2700 aláírást kellett összegyűjtenünk. Az akció túl jól sikerült, egy 24 óra alatt összegyűjtöttünk közel 5000 aláírást. Mivel a helyi MSZMP pártbizottság e miatt az MDF-et élesen támadta és elítélte, egy nagyon heves politikai vita követte az eseményt, mely hetekig tartott. A vége pedig az lett, hogy a képviselőnő lemondott, önként visszaadta mandátumát, mielőtt még a szavazást kiírták volna.
Az ügy nagy vihart kavart az országban, mert az első olyan akció volt amely sikerrel végződött. Arról nem is beszélve, hogy olyan személy ellen, aki évtizedekig nagyon magas pártfunkcióban volt, sőt egy ideig az országgyűlés alelnöke is volt.
A második forduló ezután következett. A választás. Jelöltállításra egy Ellenzéki Kört alakítottunk a városban, melynek tagja elsősorban az MDF volt, azután a FIDESZ és az SZDSZ. Mindhárom szervezetnek én voltam a jelöltje.
A kampány két hónapig tartott. Rendkívül izgalmas volt, eseménydús. Gyűléseket tartottunk, szórólapokat, plakátokat gyártottunk. Minden nap órákat voltunk együtt. Nem volt pénzünk, nem volt újságunk, nem volt pártházunk, de még egy írógépünk sem. Viszont volt igazunk, lelkesedésünk, hitünk. Volt becsületünk és hitelünk az emberek előtt. Ez meg az ellenfélnek nem volt.

Az utolsó három hét volt rendkívül nehéz és kemény, mert az MSZMP rendkívül durva tisztességtelen módon támadott, megpróbált lehetetlenné tenni stb. Természetesen minden eredmény nélkül.
Egy pillanatig nem kételkedtünk a győzelemben, úgy történt, ahogy terveztük. A választók 60%-a ment el választani /szavazni/, ebből 70% szavazott az ellenzék jelöltjére. Érdekességképpen mondom el, hogy későbbi statisztika pontosan kimutatta azt is, hogy minden harmadik MSZMP tag is rám szavazott.
Az embereknek elegük volt a kommunista-szocialista diktatúrából, az egypártrendszerből, a hazugságból, a félelemből, nagyon sokáig tartott. S aki szavazott, a demokráciára, többpártrendszerre, szabadságra adta le voksát.
Ma mindenki ezt akarja. Még hozzá tehetem: szabadpiacot, független, semleges Magyarországot.
Körülbelül ugyanezekről beszélt a választások során a kommunista jelölt ellenfelem is. Programunk sok tekintetben megegyezett. A leglényegesebb különbség az volt, hogy mi kijelentettük, hogy nem akarunk szocializmust, nem vagyunk kommunisták, polgári demokráciát akarunk. Demokratikus jogállamot, olyan társadalmat, mely gondoskodik az öregekről, nagycsaládosokról, betegekről, munkanélküliekről, szóval fontosak a szociális kérdések. Előkerülnek és fontosak a keresztényi értékek, a lelkiismereti és vallásszabadság kérdései.
Szocializmusról nem beszélhettünk, sőt a szót ki se ejtettük a szánkon, hiszen nem tudjuk mit jelent, csak annyit tudunk, hogy ami eddig volt azt szocia-lizmusnak hívták, s nem volt jó.
Világosan beszéltünk arról, hogy a kommunisták nem képesek vezetni az országot, de nem csak Magyarországon, hanem sehol a világon. Újat akarunk, s most ezt megmutathatja az első szabad választásokon a nép is. Az öt pótválasztáson négy helyen az ellenzék jelöltje győzött, mind a négy MDF tag, az ötödik helyen nem született eredmény.
Ezeknek a győzelmeknek óriási hatása volt a politikai életre, meggyorsította a változásokat, a demokratizálódást, megerősítette a reformkommunisták és szocialisták törekvéseit is, s nagyban hozzájárult az MSZMP ilyen gyors és látványos összeomlásához.
Már augusztus végén megalakítottuk a Parlamentben az ellenzéki frakciót, mely ugyancsak történelmi pillanat volt.
Ezenközben folytak Budapesten az egyeztetőtárgyalások az Ellenzék és az MSZMP között. Szeptember 18-ig olyan megállapodások születtek ezeken a tárgyalásokon, melyekre joggal mondhatjuk, hogy történelmi világszenzációk.
A legjelentősebbek a következők: A Magyar Népköztársaság Magyar Köztársaság lett, meghatározása pedig a következő: független, demokratikus jogállam. A múlt héten ezt a módosítást el is fogadta az Országgyűlés, aminek

alapján kijelenthetjük tehát, hogy Magyarország nem szocialista ország többé. A régi alkotmányból ki lett törölve minden szocialista, kommunista, marxista, sztálinista szó és meghatározás. Olyan Alkotmányunk van, mely jónak mondható s a végleges, új Alkotmány elkészítéséig mindenképpen elfogadható.
A kompromisszum érdekében egyetlen helyen szerepel benne a szocializmus szó, a következő formában: A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam, melyben egyidejűleg jelen lehetnek a pogári demokrácia és a demokratikus szocializmus értékei.
Elfogadta a Parlament az új útleveltörvényt, valamint a ki és bevándorlásról szóló törvényt is.
A kormány határozott: a középületekről le kell szerelni a vöröscsillagot, így a Parlamentről is.
Lebontottuk a vasfüggönyt, megnyitottuk a határokat keletnémet barátaink előtt, egyoldalúan felbontottunk régi, az emberi jogokat semmibevevő megállapodásokat. S lehetne még tovább sorolni a bizonyítékokat: jó úton haladunk.
Ugyanakkor sokminden aggódással tölt el bennünket. Az egyeztető tárgyalásokon a kommunisták kierőszakolták hogy válasszunk Köztársasági Elnököt még a parlamenti választások előtt. Nyilván azzal a céllal, hogy nagyobb esély legyen arra, hogy kommunista elnök legyen Pozsgay személyében, akiben átmenthetnék a kommunisták hatalmukat. Ezenfelül az országban mindenfele nagy manőverek folytak és folynak, hogy az MSZMP vagyonát átmentse.
Igen lényeges kérdésben nem sikerült megegyezni az egyeztető tárgyalásokon: mint a munkahelyekről való kivonulás kérdése, a Munkásőrség megszüntetése, a pártvagyon elszámoltatása, a fegyveres testületek depolitizálása, a különböző médiák - sajtó, rádió, televízió - monopólhelyzetének megszünetetése.
Aggodalmaink még ma sem szűntek meg tökéletesen. Igaz, megszűnt az MSZMP ami csodálatos világraszóló hír. Ám az új MSZP még nem bizonyította be, hogy szakított volna mindenben elődje felfogásával.
Megalakulása után azonnal kijelentette, hogy a munkahelyekről való kivonulást nem tartja szükségesnek, ahhoz továbbra is ragaszkodik.
A Munkásőrség irányításáról lemondott, azzal, hogy a jövőben a kormány rendelkezzék vele. Még nem tisztázódott teljesen a vagyon kérdése, a fegyveres testületek kérdése, s a médiák kérdése sem.
Az elmúlt hét Magyarországon történelmi jelentőségű volt, sokmindenben döntést hozott, több új kérdést vetett fel.
Az egyik politikai szenzáció az elmúlt héten az volt, hogy az SZDSZ és a FIDESZ szervezésében aláírásgyűjtő kampány indult a népszavazás kiírására, négy kérdésben: a munkahelyi politizálás, a Munkásőrség, az MSZP vagyona kérdésében. S abban, hogy legyen-e Köztársasági Elnök választás a Parlamenti választások előtt. Rövid idő alatt több, mint 200 ezer aláírás gyűlt össze, ami

azt jelenti, hogy törvény szerint ki kell írni a népszavazást ezekben a kérdésekben. Az Országgyűlés renkívül nagy ellenszenvvel fogadta az aláírásgyűjtési akciót, mert az megakadályozta az elnökválasztás kiírását. Úgy tűnik, hogy az ellenzéknek sikerül megakadályozni, ami azt jelenti, hogy elnököt csak az új Parlament választana.
Ennél sokkal nagyobb és szenzációsabb dolgok is történtek a múlt héten: a megújított Alkotmányon kívül a Parlament elfogadott más sarkalatos törvényt is, így a pártok működését és gazdákodását szabályozó törvényt, mely kimondja, hogy a jövőben pártok a munkahelyeken nem működhetnek!
Elfogadta az új választási törvényt, mely teljes garanciát ad a többpártrendszer tényleges bevezetésére. Az Országgyűlés feloszlatta a Munkásőrséget, s a pénzügyminiszter az ország elé tárta az MSZP vagyoni helyzetét is. Immár törvény szabályozza, hogy megváltozott a világ, megváltozott a rendszer Magyarországon!
Tegnap milliók ünnepelték az 56-os forradalom kitörésének napját, amit azzal tisztelt meg a kommunista kormány is, hogy a sarkalatos törvények életbelépésének ideje, s a déli harangszó után a Parlament erkélyéről az ideiglenes Köztársasági Elnök kikiáltotta a Köztársaságot.
Egy maradt még hátra: minél előbb történjék meg a szabad parlamenti választás, hogy azzal végérvényesen le lehessen zárni egy korszakot, kezdődjék az ország építése minél gyorsabban.

A múlt héten tartotta az MDF II. Országos Gyűlését, ahol többek között pártelnököt választott Antall József személyében, a gyűlés elfogadta az MDF választási programját, s jelöltet állított az elnökválasztásra: Für Lajos történészt, MDF elnökségi tagot.

HŐSÖK TERE - 1989. SZENTESTE

1989. Karácsonyán, Szenteste éjfélkor hatalmas ökumenikus istentisztelet helyszíne volt Budapesten a Hősök tere. Több, mint százezer ember gyűlt össze a téren, szinte mindenkinek a kezében gyertya égett. Aki ott volt vagy a televízióban látta a közvetítést - a televízió egyenes adásban közvetítette - bizonyára soha nem felejti el.
E közben Romániában dúlt a forradalom, milliók virrasztottak idehaza és Erdélyben a szeretet ünnepén, reménykedve, hogy valaminek véglegesen ott is vége lesz, s új kezdődik.
Azon a Karácsonyon és Szenteste odaát az emberek nem mertek kimenni otthonaikból, nem mentek templomba, éjjel-nappal ropogtak a fegyverek.
A Hősök terén hangszórókon keresztül hallgattuk Tőkés László üzenetét. Ilyen

körülmények között kezdődött még az istentisztelet. Számomra elsősorban csodálatos alkalom volt arra, hogy hirdessem a Karácsony drága üzenetét.
Az igehirdetés alapigéje Lukács evangéliumának 2. fejezete, a 10. és 11. versek voltak:

"Ne féljetek, mert íme, hírdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városában" Lk. 2,10-11

Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban! Barátaim!
Jézus Krisztus azért született meg közel kétezer évvel ezelőtt Betlehemben, hogy ezen a földön békesség legyen. Azért, hogy ezen a földön az emberek szeretetben éljenek egymással és egymás mellett. Azért, hogy emberek igazságban éljenek. Azért, hogy a világosság nagyobb legyen, mint a sötétség. Azért, hogy az embereknek ne kelljen félniük. Ahogy az angyal szólt az égi szózatban: ne féljetek!
Mindig voltak sátáni és ördögi gyilkos hatalmak, melyek a legkegyetlenebb és gátlástalanabb módon álltak a világosság útjába. Heródesek, akik mindent megtettek azért, hogy a megszületett Megváltó eltünjön a világból. Akinek nem volt drága gyermekek, vagy asszonyok élete sem.
De elérte őket végzetük mindig. Most is.
Bátor és hős hazafiak életük feláldozásával vívták és vívják ki szabadságukat. Azért harcol most magyar, román, német, szerb vagy más nemzetiségű, hogy országuk egyszer s mindenkorra szabad legyen. Hogy békességben éljen egymás mellett minden nép és minden nemzet.
Szívünk minden dobbanásával, ajkunk minden fohászával mellettük vagyunk.
S teljesen bizonyosak vagyunk abban, hogy vége a mérhetetlen szenvedésnek, megaláztatásnak, félelemnek és gyalázatnak.
1989 Karácsonya elsöpörte a diktatúrát.
S adja a Mindenható Isten, hogy karácsony evangéliuma, örömhíre töltse be mindenki szívét. Karácsony jelentse mindenki számára Magyarországon és Romániában, hogy lehet szeretetben élni, lehet békességben élni, félelem nélkül és igazságban.
Jelentse, hogy Karácsony fénye, Jézus Krisztus világossága, örömöt és vigasztalást nyújt minél több embernek. Jelentse, hogy megszűnik a viszály és az ellentét Magyarország és Románia között, megszűnik Kelet és Nyugat között. Európa nevéhez méltóan rendezheti életét.
Ez a mostani szomorú karácsony pedig figyelmeztessen bennünket arra, hogy amiképpen néhány óra alatt egy tudott lenni az ország imádságban vagy a nélkülözők segítésében, olyan egyek legyünk abban, hogy a kivívott demokráciát és szabadságot nem hagyjuk elveszni, megőrizzük gyermekeinknek és unokáinknak, még az életünk árán is, hiszen drágán kivívott szabadság.
Ebben segítjük Romániát, benne a csodálatos Erdélyt, Szabadságuk ne múljon el!
Az új Európában mostmár ne egymás ellen gonkolkodjanak népek és országok, hanem egymásért. Ennek megvalósítása a feladatunk, szent kötelességünk. Szünjön meg a világ iszonyatos megosztottsága, hogy mindazok akik megtehetik, akiknek meg kell tenni, fogjanak össze, s minden erejüket arra összpontosítsák, hogy ez az egész lakott Föld mindenkinek otthona legyen. Hogy mindenki meg tudjon élni, ott, ahol van.
Nem, erről nem majd akkor kell beszélni, amikor már mi is jól és gondok nélkül élünk: most.
Európa egységes szabaddá válása azt a reménységet erősíti bennem, hogy még az évezred előtt megszűnik az éhezés a Földön.
Új hittel, új reménységgel töltsön el bennünket az új karácsony kétezer éves üzenete:
" Ne féljetek, mert íme, hirdetek néktek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, az Úr Krisztus, a Dávid városban.!"

Ámen

1990 AUGUSZTUS 20. - KEREPES, JELZŐKŐ

1990. az első szabad választások éve. Augusztus 20-át, Szent István ünnepét úgy ünnepelhettük már, hogy a Parlament döntése értelmében első számú nemzeti ünnepünk lett. Nemzeti címerünk is megvolt már ekkor: a koronás címer.
Augusztus 20-án választókörzetemben, Kerepesen a Jelzőkőnél mondhattam ünnepi beszédet:

Honfitársaim! Barátaim!

Nem könnyű feladat ma ünnepi szónoknak lenni, ma 1990. aug. 20-án beszédet mondani.
Megtisztelő - ez természetes -, de nagyon is nehéz. Mert nem lehet önfeledten örülni, ünnepelni, boldognak lenni. Nem jött még el az ideje annak, hogy augusztus 20-át karneváli hangulatban ünnepeljük.
Nem tehetek most úgy, mintha minden a legnagyobb rendben lenne. Nem tehetek úgy, mintha nem tudnám, hogy az új kenyér drágább, mint a tavalyi volt. Nem tehetek úgy, mintha nem tudnám, hogy ma nehezebb előteremteni a betevő falatot, mint tavaly, s mintha nem tudnám, hogy a bajt tetézi az a

szárazság, mely eddig már 20 milliárd forint kárt okozott.
Tudom jól, hogy mennyi a gond és baj. Tudom, hogy munkánk idén kevesebbet ér, mint tavaly. Tudok a sokakban meglévő elégedetlenségről, elkeseredésről, reménytelenségről. Tudok a növekvő munkanélküliségről, bűnözésről, a súlyos erkölcsi válságról - melybe belesodorta hazánkat az elmúlt rendszer, a megbuktatott kommunista diktatúra.
Az elmúlt egy-két évben gyakran elmondtuk, hogy 40 éves lemaradásban vagyunk. Most helyesbítenem kell, lemaradásunk 1000 éves.
Persze igaz az is, hogy forradalmunkat ott folytattuk, ahol 1956-ban abba maradt! De még inkább igaz az, hogy ott vagyunk, ahol ezer éve.
Hiszen pontosan azért harcolunk és küzdünk, amiért Szent István királyunk ezer esztendővel ezelőtt. Hogy ne vesszen el a magyar nép, hogy ne váljon Kelet martalékává, hogy bekapcsolódjon Európa kultúrájának és gazdaságának vérkeringésébe.
S ez Istvánnak sikerült. Sikerült, de azért, mert meghallott és megértett egy krisztusi mondatot, mely így hangzott: Én vagyok az Út!
S rálépett arra az útra, mely az igazság és élet útja. S ráállította népét! S népe megtanulta, hogy mi a tisztesség, mi a tisztaság, mi az erkölcs!
Persze ez ma is igaz. Az Isten útja ma is sok mindenre megtanítja az embert. S nyugodtan mondhatom, hogy aki az Ő útján jár, az boldog ember. Mert arról az útról más a hit, a reménység, a szeretet. Más az erkölcs, más a türelem, sok minden más.
S most, amikor Szent István királyunkra emlékezünk, feledjük el keserveinket, mert itt megkapaszkodhatunk valamibe, aminek örülhetünk, amit ünnepelhetünk.
Ezer esztendővel ezelőtt megmenekült a haza! S ennek jelentése van a jövőre nézve is. Az istváni példa előttünk húzó-erő, irány-mutató. Örök érvényű jelzőkő történelmünk során. És azt is jelzi, hogy nem lehet hazánk olyan mély ponton, hogy onnan ne lehessen kikerülni.
Ünnepelhetjük ma méltán István királyt, hatalmas tetteit.
Ugyanakkor meg kell mondanom, hogy ma van azért még más is, aminek örülhetünk. Örülhetünk történelmünknek, melynek ugyan sok nehéz időszaka volt, de mindig történtek olyan hatalmas dolgok, amelyek feltüzelték reménységünket, mely oly nagy jelentőségű volt, hogy nélküle talán nem lett volna 1956 drága forradalma, melyben talán ti is részt vettetek.
De élő történelem 1989-90 év csöndes forradalma is, mely páratlan lehetőséget adott arra, hogy olyan országot építsünk, amilyen Magyarországon még nem volt soha.
Ma - bár még, mint valami rossz emlék, rémálom -, itt vannak a szovjet csapatok, mégis olyan szabadnak mondhatjuk és érezhetjük országunkat, mint ezer

éves történelme során soha.
S mindenkinek hazafiúi kötelessége, hogy eltökélten bízzon abban, hogy ez a szabadság, függetlenség meghozza a felemelkedést és jólétet minden ember számára.
Mindenki úgy gondoljon az előttünk álló egy, talán kettő esztendőre, hogy át kell vészelnünk. Hogy túl kell rajta lennünk.
Töltsön el bennünket reménységgel az, hogy ma már nem kommunisták vezetik az országot. Van szabadon választott Parlamentünk, Kormányunk. Sok helyen az országban már leváltották a régi rendszer pribékjeit, s az elkövetkező néhány hét alatt mindenhol megtörténik a vezető váltás, s aki nem szolgált rá a bizalomra, annak mennie kell.
Töltsön el reménységgel az, hogy szeptember 30-án az országban minden településen, falvakban és városokban felállítjuk az önkormányzatot, s ezzel befejeződik a rendszerváltás. Karnyújtásnyira az az idő, amikor egy-egy település népe maga fogja meghatározni lakóhelye sorsát, feladatát, működését.
Persze csodákat nem várhatunk. Leégett házba nem lehet egy hét múlva visszaköltözni. Nem lehet órák alatt újjá építeni. Áldozatra van szükség, kitartásra, erőre. Most kezdtük el az újjá építést, de adva van minden, hogy sikerüljön.
Szimbólikus jelentőségű, hogy most itt állunk e jelzőkőnél. Visszamutat egészen a legrégebbi magyar múltba, s azt jelzi, hogy érdemes küzdeni, érdemes bízni, reménykedni.
A tavaly felállított jelzőkőnek fontos üzenete volt tavaly, s az van ma is.
Tavaly is jelezte, hogy már 1989. augusztus 20. jelzőkő történelmünkben. Jelezte, hogy vége van, vége van annak, amit annyira vártunk. A rabságnak, az elnyomásnak.
Ma augusztus 20-a ismét jelzőkő. Jelzi, hogy új kezdődik, új korszak a felemelkedés, a szebb jövő kora. Én biztos vagyok benne, hogy ez így igaz.

TIROL - 1990

1990-ben megtisztelő meghívást kaptam egy tiroli polgármesteren keresztül egy közép-európai konferencián előadást tartani.
A konferencia másik előadója az akkor osztrák kultuszminiszter volt: Erhart Busek - később Ausztria alkancellárja.
Az előadás címe:
Közép-Európa egy közép-keleteurópai politikus szemével.

Mélyentisztelt Hölgyeim és Uraim!

Őszintén be kell vallanom, hogy amikor azt a megtisztelő meghívást megkaptam, hogy ma arról beszéljek, hogy milyennek látom Közép-Európát, nem tudtam, hogy milyen nagy feladatra vállalkoztam.
Ez persze adódik abból, hogy behatóbban Közép-Európával nem foglalkoztam soha, nem írtam róla tanulmányokat és esszéket, előadást sem tarottam róla, mint olyan sokan.
Azzal tisztában voltam, hogy közép-európaiságunk, sőt európaiságunk veszélyben van. Tudtam, hogy mi, mint " kommunista " ország oly messze vagyunk már Európától. Közép-Európa szellemével csak történelemkönyvekben vagy irodalmi alkotásokban lehetett találkozni.
Nos, amikor végiggondoltam, hogy mit is jelent Közép-Európa, Közép-Európának, különösen nekünk magyaroknak, néhány dolgot világosan láttam, de rengeteg kérdés merült fel, amire nem lehet, vagy csak nagyon nehéz válaszolni. Bizonytalanságom hatására elkezdtem keresni a válaszokat. Elolvastam több, mint 40 tanulmányt, írást Közép-Európáról, s csodálkozva láttam, hogy mindenhol hasonló kérdések, bizonytalanságok, vagy reménységek kerülnek elő.
De az is nehezítette a helyzetemet, hogy az elmúlt két évben, amióta elkezdődtek a változások Magyarországon, egészen a mai napig, Közép-Európáról keveset beszéltünk. Számunkra, Magyarországon élők számára EURÓPA volt a tét. S az ma is. Próbáltuk azt bizonyítani, hogy mi európaiak vagyunk. Azok voltunk mindig is. Kelet olyan messze van tőlünk, s olyan idegen! Semmi közünk hozzá. Teljes Európát akarunk. Egységes, nyitott Európát! Közös Európát. Határok nélkül. Olyan Európai Egyesült Államokat akarunk, amit a Nyugat megvalósít 1992-re. Nélkülünk. Sokkal többet járt azon az eszünk, hogy megkapaszkodhatunk-e Európában, mint hogy mit jelent a számunkra Közép-Európa.
Tehát felvetődik a kérdés, hogy akkor most van-e létjogosultsága annak, hogy Közép-Európáról beszéljünk, nem túl korai-e?
Válaszolok a kérdésre: nem korai, itt a legfőbb ideje, hogy beszéljünk róla.
Tulajdonképpen Közép-Európa története egy szomorú történet. Legalábbis Magyarországról nézve. Hiszen abban az időben amikor Közép-Európáról beszélhettünk, s annak minden kétséget kizárólag tagjai voltunk, túl sok volt a szenvedés, rabság, háború. Közép-Európa keleti felének azután még rosszabb lett. Hiszen elszakították onnan, leigázták, szellemi és testi rabságra ítélték a politika hatalmasai. A II. világháború után még rosszabb lett, mert a bolsevik uralom ideje következett. S mivel ennél rosszabb nem sok minden lehet, legalábbis Európában, hosszú ideig egy általános pesszimizmus volt

Magyarországon megfigyelhető. Ennek a pesszimizmusnak tulajdonképpen két gerjesztője volt, a vasfüggöny s a berlini fal. Ezeknek olyan hatalmas volt a hatása, hogy kialakult a " fal a fejben " effektus, ami azt jelenti, hogy errefelé /felénk/ akkor is vasfüggönyt láttak sokan, amikor nem kellett volna, - az NDK-ban falat,- sőt a német gyerekek " fallal a fejükben " nőttek fel.
Szomorú történet. Éppen ezért nagyon hálás vagyok egy bécsi barátomnak, Rainer Stepannak, aki múlt évben olyan konferenciára hívott meg Lengyelországba, amelyiken keresztény fiatalok, egyetemisták vettek részt Ausztriából, Lengyelországból, Szlovéniából és Magyarországról. Ennek a konferenciának -amit, már három éve, minden évben megrendeznek -, az volt a címe: " Lebendiges Mitteleuropa ", amit úgy fordíthatunk, hogy Eleven Középeurópa. A konferencia megtelve a fiatalok hitével, reménységével, optimizmusával, vidámságával, olyan " lebendiges " volt, s annyit beszéltünk egy lebendiges Mitteleurópáról, hogy már csak úgy köszöntünk egymásnak is, ha találkoztunk, vagy elbúcsúztunk, hogy: LEBENDIGES!!!
Nagy lelki megerősödés volt a számomra. S azóta, ha eszembe jut az a szó, hogy lebendiges, akkor Mitteleurópára gondolok. Ha viszont találkozom Mitteleurópával, akkor meg az jut eszembe, hogy lebendiges.
S amióta lebontottuk a vasfüggönyt, ledőlt a FAL, azóta egyre inkább reménykedhetünk, hiszen körülöttünk megváltozott nagyon-nagyon sok minden.
Tehát egyre élesebben vetődnek fel ilyen kérdések, van-e egyáltalán Közép-Európa? Lesz-e? Kell-e? Mi Közép-Európa? Mely országok tartoznak bele? Hol a határ? Magyarország bele tartozik-e? Vagy tényleg Kelet-Európa? Lehet, hogy Eisenstadt Nyugat-Európa, Sopron viszont Kelet-Európa? Mit jelentenek az eddigi fogalmak, mint kelet, mint nyugat? Mert Görögország, Norvégia, Egyesült Államok - NYUGAT, Kuba, Szovjetunió, Magyarország - Kelet, vagyis egészen egyszerűen: kommunista. Nyugat - egy pozitív töltésű szó, kelet pedig maga a megtestesült negatív.
Még sokat fognak vitatkozni azon, hogy most, amikor a történelem során olyan lehetőség van a közép-európai gondolat megvalósítására, mint soha, hogy ki tartozik Közép-Európába? Ausztria, Lengyelország, Csehország és Szlovákia, Magyarország és Szlovénia? Hát Horvátország, Szerbia, esetleg Észak-Olaszország? És mi van Németországgal?
Kérdések, melyekre nincs egyértelmű válasz.
Annyi bizonyos, hogy 1918-ig, az Osztrák-Magyar Monarchia összeomlásáig az a felfogás dominált, hogy Magyarország a Nyugathoz tartozik. A forradalmak és Trianon aztán mindent összezavart. A II. világháború pedig végképp meghatározta sorsunkat, azaz legalább is 45 évre. Egyébként figyelmere méltó az a megállapítás, ami vitákban gyakran előkerül, tudniillik a kereszténység két

változata, a katolikus-portestáns nyugati, és ortodox keleti, nem csupán teológiai, írásmódbeli és művészeti különbséget fejez ki, hanem ezekből jelentős társadalmi és mentalitásbéli eltéréseik is fakadnak. Ezek szerint a balti népek, a lengyelek, részben az ukránok, a csehek, a szlovákok, a horvátok és természetesen a magyarok, a nyugati zónához, Nyugat-Európához tartoznak.
Kizárásos alapon is vizsgálhatjuk a kérdést. Vagyis Közép-Európa nem nyugat, nem észak, nem dél, nem is Oroszország. Fölmerül még az is, hogy Oroszország egyáltalán európai-e? Talán igen, bár kételyeim vannak minden olyan országgal kapcsolatban, melyik nem tartja tiszteletben az alapvető ember jogokat.
Még mindig annál a kérdésnél maradva, hogy mi Közép-Európa, van aki azt mondja, hogy nem más, mint nosztalgia. Ebben sok igazság van, persze annál sokkal több. De a nosztalgiát is meg lehet érteni. Különösen 45 év kommunizmus után. Ki csodálkozik azon, hogy visszasírtuk a monarchiát? Mennyit harcoltunk ellene, a független szabad Magyarországért, s most látjuk, bárcsak lett volna királyunk az elmúlt 40 évben! Legfeljebb schillingben kapnánk a fizetségünket... Azért nem kell megijedni, mostmár nem akarjuk Ausztria-Magyarország egyesítését. Ezt azért mondom, mert pár héttel ezelőtt, amikor a Parlament döntött arról, hogy Magyarország címere a koronás címer lesz, felhívott egy barátom Ausztriából, s megkérdezte, hogy Habsburg Ottót mikor hívjátok haza? Megnyugtattam, királyság nem valószínű, hogy lesz Magyarországon, ám mitagadás Habsburg Ottót szeretjük.
Hogy milyen zűrzavar van az emberek fejében, jellemző rá az az eset, hogy fölkeresett egy magyar férfi, egy választóm, egy egyszerű munkás ember, s arra kért, hogy javasoljam, hogy Magyarország legyen egy új állama az Amerikai Egyesült Államoknak, s akkor mennyi minden megoldódna...
Még mindig: Micsoda Közép-Európa? Földrajzi, kultúrális, politikai vagy gazdasági egység? Földrajzilag nehéz meghatározni, erről már beszéltem. Politikai? Ez sem. Bár politikai értlemben nagyon is közös az alapállásunk, amennyiben egy demokratikus alapokon álló szociális piacgazdaság megteremtésén fáradozunk. De ez nem közép-európai tulajdonság. Gazdasági együttműködés? Ez már sokkal inkább. Nagy kihívás és feladat a gazdasági együttműködés minél szélesebb megvalósítása. Erről még később szólok.
Ami leginkább igaz, az az, hogy Közép-Európa egy határozott kultúrális egység, fogalom. Közös kultúrális, történelmi gyökerek. Közép-Európa egy nagy szellemi birodalom. Kétségtelen, hogy legerősebben és legtovább, egészen napjainkig kultúrális téren volt kézzelfogható valóság. Egy magyar író azt mondta egyszer találóan, hogy e régió városai, műemlékei, szokásai, mentalitása rendkívüli hasonlóságot mutatnak. Szinte lehetetlen megmondani egy épületről, egy templomról, térről vagy utcáról, hogy az Krakkóban, Prágában, Bécsben vagy Budapesten van.

Tehát, Közép-Európa realitás. Valóság, és ugyanakkor hatalmas feladat. Mert igazából nem az a kérdés, hogy hol vannak a határok, kik tartoznak oda, hanem most az, hogy hogyan lehet együtt működni. Hogyan lehet azokat az országokat, melyek egymástól el voltak választva, zárva, egymáshoz minél közelebb vinni. Minél jobban együtt működni. Közös dolgokat találni. Óriási a tét. A Közép-Európai-gondolat talán a legnemesebb magyar eszmék egyike. Az a vágy, hogy Közép-Európa népei szót értsenek egymással, az együttműködés és békesség kovászai legyenek Európában. Hogy mutassák meg, hogy új korszak köszöntött Európára. Missziója van Közép-Európának. Úgy is mondhatjuk, a híd szerepét tölti be. Kapocs kelet és nyugat között. Összeköti északot és délt.
Jó gondolat volt a Budapest-Bécs világkiállításnak azt a címet adni, hogy Híd a jövőbe. Illetve jó volt akkor, amikor kitalálták. Mostmár meg lehet változtatni: Híd a jelenbe.
Azt gondolom, hogy Közép-Európa nyugati országaink különlegesen nagy feladat és felelősség az elkövetkező néhány esztendő.
Mi legalább olyan közel állunk egymáshoz, mint Nyugat-Német ország és Kelet-Német ország, amelyek ugye már nem is léteznek.
Én azt gondolom, hogy közelebb állunk egymáshoz, mint a németországi németek és például az erdélyi szászok vagy svábok.
Valójában úgy kell egymásra tekintenünk, hogy most nagyon sok múlik rajtunk, sőt most fordul meg Európa sorsa, nem csak Nyugat-Európáé, hanem, egész Európáé.
Kétségtelen, hogy vannak régiók Európában: Skandinávia, a Benelux országok, a Baltikum, Balkán és Közép-Erópa.
Olyan történelmi fordulóponthoz érkeztünk most el, amikor Közép-Európa igazán az lehet, ami volt, sőt még azt is megvalósítva, amit eddig nem tudott. Békében élhet, s lehet tényleg lebendiges Mitteleuropa.
Sürgős az egymásra találás, már csak azért is, mert itt van egy gigantikus hatalom a nyakunkban, mely bármikor szétrobbanhat, s nem tudni kit és mit fog maga alá temetni.
Az európai stabilitás egyik lényeges eleme a mi Közép-Európánk stabilitása. De ez nem képzelhető el az itt élő államok kapcsolatainak normalizálása és gazdasági, infrastruktúrális és kultúrális együttműködés formáinak megteremtése nélkül. Az e területen élő államoknak világosan kell látniok, hogy az Európába vezető út Helsinkin keresztül vezet, s vessen magára az a nép, mely ezt időben nem látja és nem szívleli meg.
Az együttműködésnek egy szép és jelentős jele az a megállapodás, amit nem régen Velencében írtak alá és Pentagonál néven illettek. A jövőbeni gazdasági-kereskedelmi együttműködésen túl az benne a csodálatos, hogy olyan országok

közelednek egymáshoz, melyek 40-50 évvel ezelőtt olyan kapcsolatrendszerben éltek, amely hosszú történelmi fejlődés eredményeként alakult ki, de az elmúlt évtizedekben el voltak egymástól választva a vasfüggöny által.
Jelentős az a nyilatkozat, melyet a Pentagonale hozott, miszerint az Ötök Európája a nagy egységes Európa része kíván lenni, de nem zárja ki több regionális központ egyidejű létesítését. A Pentagonale országok közös programjának kialakítása és végrehajtása Európa biztosabb és zökkenőmentesebb egyesülését, együttműködését fogja segíteni.
A magyar álláspont szerint, mely Antall József miniszterelnök nyilatkozatából ismert - s amivel teljes mértékben azonosulni tudok -, az európai integráció a teljes elsőbbséget élvezi, de a történelmi hagyományokra épülő e területeket szervesen összekapcsoló regionális együttműködés fontos lépcsőfok ehhez az integrációhoz és ennek lényeges szerepe lehet az európai stabilitás megőrzésében.
Közép-Európára tekintve / persze ez igaz az egész Európára nézve is / a legnagyobb veszély és ellenség a hihetetlenül nagy gazdasági szinvonal különbség. Ezt kell most közös erővel legyőznünk.
Végezetül tehát: a Jalta utáni közép-európai átalakulást és integrációs törekvéseket rendkívül fontosnak érzem. A jelek biztatóak, optimista vagyok. Európa békéje nem képzelhető el e térség békéje és együttműködése nélkül.
Nem elhamarkodott, ha azt mondom, hogy megvalósul a "lebendiges Mitteleurópa". Talán még az emberek is egyszer úgy fognak köszönni egymásnak, hogy: LEBENDIGES. Én is most így köszönök el:

LEBENDIGES!

1991. MÁRCIUS 15. - CSÖMÖR

1991. március 15-én választókörzetem egy másik helységében, Csömörön mondtam ünnepi beszédet:

Honfitársaim, kedves Csömöriek!

Hálával és reménységgel, derülátással a szívemben jöttem ma közétek. Ha az elmúlt évszázadra vagy különösen az elmúlt évtizedekre gondolunk, de sokak szerint a magyar nép ezeréves történetére is igaz, hogy ilyen szabadok március 15-én nem voltunk soha, mint ma. Nyomasztó terhek, súlyos terhek, alig megoldható gazdasági problémák és a nagy szegénység mellett ne becsüljük le azt a drága értéket, hogy szabadok vagyunk. Hány magyar ember áldozta fel életét a szabadságáért! A magyar ember a szabadságért élni-halni tud, ha kell

szerelmét feláldozza érte - gondoljunk Petőfire. Évszázadok óta vágyott szabadságunkat kivívtuk, ezt már nem veheti el tőlünk senki. Hazánk ellenségei félreálltak, a megszállók szépen mennek haza. S nem vitás, új korszak kezdődött el országunk életében. S ha sok mást nem is sikerült eddig elérni békés forradalmunk óta - mely valójában nem is volt olyan békés, hiszen a ma kivívott szabadságért haltak meg ősapáink 1848-49-ben, apáink 1956-ban - szabadok vagyunk. Ezért vagyok hálás az Istennek, ezért reménykedem és vagyok derülátó.
Én nagyon fontosnak tartom ma erről beszélni. Mert túl nagy a csüggedés az emberek között, terjed a reménytelenség, a pesszimizmus. S nem is csak terjed, hanem még terjesztik is. Manapság sokat hallunk arról, olvassuk újságban, halljuk rádióban, televízióban, hogy a magyar nép milyen pesszimista. Okos újságírók sulykolják az emberekbe, próbálják még e reménykedőket is meggyőzni: mi ilyen pesszimista, borulátó nép vagyunk. Történészek ezt igyekeznek be is bizonyítani: minden okunk megvan rá: hiszen a magyar nép történelme során többet volt leigázva, mint szabad, mi minden háborút elveszítettünk, mindig rossz oldalon álltunk, a sors mindig vert bennünket, valaki mindig ránk telepedett - nem csoda, ha reménytelenek vagyunk. Pszichológusoknak is megvan a magyarázat, arra, hogy miért olyan sok az öngyilkosság Magyarországon, miért olyan magas az alkoholisták száma: mi pesszimista nép vagyunk, vérünkké vált a borulátás. Persze a történelmi események azok tények. Való igaz, hogy a magyar nép zivataros századokat élt át, sokszor próbára lett téve türelme és reménysége. Én mégis ellentmondok ezeknek a magyarázatoknak, mert meggyőződésem, hogy a magyar nép soha sem vesztette el reménységét. Számomra a történelem éppen ezt igazolja. Harcolt a magyar török ellen, német ellen, osztrák ellen, orosz ellen. S nem azért, mert azt gondolta, hogy teljesen fölösleges, úgysem változik semmi. Éppen ellenkezőleg, élt benne a reménység, hogy harca nem hiába való.
S az elmúlt 30 évben sem gondoltuk soha, hogy az 56-os forradalmárok hiába harcoltak volna. Nem gondoltuk soha, hogy nem jön el a szabadság, hogy nem lesz vége a megszállásnak és a kommunisták uralmának soha. S ez a reménységünk nem szégyenített meg, nem hiába volt. Kivívtuk hát szabadságunkat. S most ebből az alapállásból harcolunk - más ellen, vagy éppen másért. Mert most harcolunk a szegénység ellen, a korrupció ellen, a politikai hatalmukon meggazdagodott, hatalmukat átmentők ellen, a gazdaság megváltoztatásáért, s bőven lehetne sorolni mindennapos küzdelmeinket. Mert nem akarom szépíteni a helyzetet, nem akarom áltatni magunkat. Nehéz időszakban élünk, nagyon nagy terhek és gondok nehezednek az emberek vállára. Hihetelenül nehéz feladatokat kell megoldania a kormánynak. Még sokáig szedegetjük fel azokat a rejtett aknákat és csapdákat, melyeket a pártállam

hagyott hátra. Nem tagadom nem ritkán rálépünk az aknára, belelépünk a csapdába, ők meg nevetnek rajtunk. Talán nem sokáig, mert elindultunk valami felé, s végigjárjuk az utat.
Tudom sok reménytelen, sok nehéz sorsú, szegény ember él ebben a hazában. Mindenkinek a környezetében vannak olyanok, sőt talán ez a többség -, akik segítségre, bátorításra szorulnak.
S akiben él még egy kis hit, reménység - szolgáljon vele felebarátjának, s túljutunk a mai nehéz, válságos időkön.
Szabadságunkat kivívtuk - a többit meg ki fogjuk. Ez ma március 15 üzenete. Az Isten is velünk van.

1991. AUGUSZTUS 20. - ISASZEG, KEREPES, KISTARCSA, NAGYTARCSA

1991. augusztus 20-án Isaszegen, Kerepesen, Kistarcsán és Nagytarcsán voltam az ünnepi szónok.
Ez a nap felejthetetlen, már csak azért is, mert aznap reggel jutott el hozzánk a moszkvai puccs híre. Nem hagytuk, hogy Szent István napi örömünket elhomályosítsák az események, s bár sokan féltek kimenetelétől, én már akkor tudtam, hogy a puccsot és elkövetőit elfújja a szél, s számomra kézzelfogható jele volt a Szovjetúnió szétbomlásának.
" A Szovjetúnióban még nem tudjuk mi lesz " írtam a beszédemben előző nap, de 20-ára már ez a kijelentés nem volt annyira biztos, amit ott, az ünnepeken rögtön el is mondtam.

Ünneplő polgártársak!

Különösen is becses számunkra a mai ünnep, az 1991-es augusztus 20. Hiszen hosszú évtizedek után ma ünnepelhetjük először úgy, ahogyan 40 évig nem lehetett, ahogyan szerettük volna, amilyen fontos, amilyen jelentősége van. 4 évtized után megint van Nemzeti Ünnepünk. Ami volt az nem az volt, amit fegyveresek asszisztálásával kellett ünnepelni, kényszerű transzparenseket vinni - már aki vitte - az megnyomorításunk napja volt. Végre, megint van Nemzeti Ünnepünk!
Olyan, amit magunk választottunk - még kimondani is szép: a nép által választott parlament!
Ősi ünnep, mely a kezdet kezdetéhez mutat és vezet vissza. Ahol elkezdődött a magyar nép ezeréves történelme, ahol a magyar nép jövője lett megalapozva, ahol megtörtént a megmentésünk, annak kimondása, hogy Magyarország: Európa. Hogy Magyarország önálló, független, szuverén állam. Ahol

törvények születtek és a jog keretei között kezdődött el az élet. Erre mutat vissza, hiszen megint ott tartunk, hogy kimondhatjuk pontosan ezeket a szavakat, fogalmakat.
Mert Magyarország nem volt Európa, nem volt önálló és független. Nem voltak törvények, nem volt jog, nem volt Alkotmány, nem volt állam, hanem leigázott, kirabolt gyarmat.
S hogy ráléptünk a Szent István-i útra, s ezt Nemzeti Ünnepként ünnepelhetjük: óriási dolog. Megint egy jel, megint valami, aminek örülhetünk, amiért hálásak lehetünk - elsősorban az Istennek, de azoknak, akik ezt kivívták, segítettek kivívni, támogatták, imádkoztak érte vagy lehetővé tették. Az elmúlt években vagy 1956-ban vagy 1848-ban. Mert áttételesen - és közvetve - már 1848-ban azért harcoltak, hogy olyan világot teremthessenek meg, mint Szent István, olyan világot, ahol Nemzeti Ünnepként, hivatalos ünnepeként lehet megünnepelni olyan napot, mint augusztus 20., olyan embert, mint István király!
Barátaim! Nehéz életkörülmények között, sok gond és teher közepette, a türelmet megpróbáló időszakban lássuk meg azokat a dolgokat, melyek azt mondják és bizonyítják a számunkra, hogy megváltozik az ország élete. A mai augusztus 20. legnagyobb üzenete ez: lehet reménykedni a szebb jövőben, van kilátás, érdemes ma élni, tenni, cselekedni, áldozatot hozni, összefogni és dolgozni! Olyan esélyünk van ma arra, hogy megvalósítsuk azt, amit szeretnénk, mint soha. Én már tavaly is bizakodó voltam - ma még jobban.
Mire alapozom ezt?
Ha csak egy esztendőre tekintek vissza: mennyi minden történt! Tagjai lettünk az Európa Tanácsnak, megfigyelőként jelen vagyunk az Európa Parlamentben - ami egyre szorosabb kapcsolatot jelent a Közös Piaccal, megszűnt a Varsói Szerződés, ugyancsak a KGST - mint szocialista piac! Nem sokkal ezelőtt eltávozott a megszálló szovjet csapat legutolsó tagja is. Független, szuverén ország lettünk, eljött és megvalósult a Magyar Szabadság! S ezt nem is olyan rég óta mondhatjuk ki ilyen egyértelműen és igazan: június 30. óta! Ma olyan országban élünk, olyan Hazában, ahol egyre inkább kedve lehet az embernek élni. Elszánt elhatározással: megmutatjuk, csak azért is, megváltoztatjuk a világot!!
Ma, azaz, már több mint egy esztendeje Szent István királyunk államépítő munkáját végezzük. Miután nem voltunk országunkban a magunk urai - az elmúlt 40 évben pedig a magyar szabadságot, államiságot, s vele együtt mindent - de mindent a kommunista diktatúra lerombolt - most jól állunk az államépítés folyamatában. S ami ehhez kell: megtanulhatjuk Szent Istvántól: hit, hazaszeretet, önállóság, szabadság, tisztesség, becsület és alázat.
Meg kell azonban mondani, hogy ez a munka nem könnyű. Mert nem vonulnak

félre azok, akik az országot tönkretették, akik 40 évig nem tudták, hogy mi a hazaszeretet, mi a tisztesség, mi a demokrácia. Hanem előállnak és egyre szemtelenebbül követelnek, gáncsoskodnak, ingerlik a népet. Akik eddig is loptak - követelnek, akik eddig nem tudták, most meg akarják mondani, hogy mit kell tenni.

Tehetetlenül tapasztaljuk olykor, hogy éppen a jog védi őket, ők pedig visszaélve ezzel nem akarnak félreállni. Mi pedig a jog alapján állunk, s a jog alapján a lelkiismeretet elbírálni nem lehet...

Kétség sem fér hozzá: megvalósítjuk a próféciát: a magyar élni fog éspedig jól...!

S én biztos vagyok benne, hogy akik ebben részt vesznek, akik ezt támogatják és lehetővé teszik, akik ezért imádkoznak - de még azok is akik most élnek és gyermekek - életük végéig büszkék lesznek arra, és hálásak az Istennek, hogy olyan történelmi és csodálatos változásnak a részesei vagy éppen tanui, mely ezredévekre és ameddig áll a világ - beírta magát a magyar történelembe, talán, mint a legnagyobb győzelmet és eredményt.

Ma van okunk reménykedni és optimistán előre tekinteni. Nagy tettet hajtott végre a magyar nép, megdöntötte a diktatúrát. S azóta megindult az élet, pozitív jeleket mutat a gazdaság és a piac, politikai stabilitás van! Akkor tudjuk ezt igazán értékelni, ha körbe tekintünk magunk között. Csehszlovákiában választások előtt állnak, alig egy évvel az első szabad választások után, Legyelországban csak most fog jönni az első igazi.

A Szovjetúnióban még nem tudjuk mi lesz. Ma reggel hallottunk a döbbenetes eseményekről, a puccsról a Szovjetúnióban. Kijelenthetem - s egészen bizonyos vagyok abban, hogy puccsista gengszter bolsevikok elszámították magukat, s hamarosan rács mögött találják magukat. Románia is hamarosan választani fog. Erre készülnek Bulgáriában, Albániában. Jugoszláviában ropognak a fegyverek! Becsüljük meg tehát azt, amit elértünk, s most már igazán minden csak rajtunk múlik.

Amit lehet: az ország vezetése, a Parlament megtesz. De a nagysándorokat nekünk, nektek, Önöknek kell félreállítani az igazság, tisztesség, becsület és demokrácia útjából.

1991. augusztus 20. - Nemzeti Ünnepünk, Szent István napja és emlékezete indítson bennünket örömre, hálaadásra, reménységre, kitartásra népünkért, a ma-gyarságért - határainkon innen és túl -, és mindörökké!

Ámen!

1991. AUGUSZTUS - ALBÁNIA - NÉPI GYŰLÉS

1991. augusztusában harmadszor utaztam Albániába, ezúttal az amerikai

Demokrata Intézet csoportjával.

Ez az utam kissé váratott magára, mert a márciusi első szabad választásokra, mint megfigyelő utaztam volna, de akkor az albán hatóságok többszörösen elutasították beutazási kérelmemet.

A választások után sokat változott a világ, sőt még arra is lehetőségem nyílott, hogy az Albán Népigyűlésen mondjak rövid beszédet. Tudni kell, hogy a választásokat kétharmados többséggel megnyerték a kommunisták, pardon reformkommunisták, ám Parlamentjükben mégis oly mértékben kisebbségben maradtak, hogy szinte minden a maroknyi demokrata kisebbség akarata szerint történt.

A választások után nem sokkal megbuktatták /!/ a kormányt, kiírták a következő választásokat egy éven belüli időre, demokratapárti lett a miniszterelnök helyettes, szóval az ellenzék kezébe vette az ország irányítását.

Ilyen körülmények között szólhattam a képviselőkhöz szeptember 4-én 9 órakkor.

Tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim!

Megilletődve állok Önök előtt, hiszen az elmúlt hónapokban olyan változások történtek az albán nép életében, ami akárcsak egy évvel ezelőtt is - és több, mint negyven éven keresztül elképzelhetetlen volt. Az a tény, hogy én Önök előtt most itt állhatok, az számomra is kézzelfogható jele a változásnak.

Nem is olyan régen, fél évvel ezelőtt, miután már két alkalommal jártam az Önök csodálatos országában, s el akartam jönni a nagy történelmi eseményre, a választásokra, az ország akkori vezetői nem adtak beutazási engedélyt számomra. Heteken keresztül szinte minden nap megismételtem kérésemet Budapesten, naponta ácsorogtam a budapesti követségük épülete előtt - bebocsátásra várva - mindig elutasítást kaptam. Meghívóim pedig Sali Berisha képviselő úr és Gramoz Pashko - ma miniszterelnök helyettes úr voltak. És íme itt állok és szólhatok a Népi Gyűlés tagjaihoz.

A demokráciához való hűség, a felebaráti szeretet, a segíteni akarás hozott el korábban két alkalommal Albániába. Az első alkalommal mikor itt jártam, még álltak a Sztalin és Lenin szobrok, a főtéren magaslott Enver Hodzsa hatalmas szobra. De ma már nincsenek.

Azóta csodálatos dolgok történtek: ha a választásokkal kapcsolatban komoly fenntartásaim is vannak, megjelentek a pártok a Parlametben, itt az ellenzék, s szólhat. Megnyíltak a templomok, s az emberek szabadon gyakorolhatják vallásukat. Megnyíltak a határok, utazhatnak ki és be az emberek, kereskedők, politikusok.

Tudom - és ennek én sem örülök -, hogy alig telt el egy rövid idő és Önök

ismét választásokra készülnek. Így akarja a nép, s ennek meg kell lennie.
Addig is azonban - én, aki olyan országból jöttem -, ahol megtörtént a diktatúra elbontása és kialakulóban van a piacgazdaság, közelebb kerülünk Európához, hadd kérjem Önöket is arra, hogy a teljes szabadság és demokrácia kiépítése és megvalósítása mellett kitartóan folytassák a gazdaság átalakítását, hiszen minden percért kár, minden nap veszteség, minden nap fájdalom, amikor a nép szegény és olyan nyomorúságban él, mint Albániában.
Súlyos bűnök és mulasztások történtek ebben az országban is, csakúgy, mint szerte a volt kommunista világban. S ezeket a mulasztásokat, most azoknak kell pótolnia, a hibákat kijavítania, akik nem követték el.
Tudniuk kell azonban, hogy Magyarországon és Európában szerte sokan érdeklődéssel és rokonszenvvel figyelik Önöket, s szívesen nyújtanak segítséget is erejükhöz mérten.
Hirtelen közel kerültünk egymáshoz, Albánia és Magyarország. Pár éve még azt hittem, hogy Amerika közelebb van hozzánk, s talán igaz is volt. De közelebb kerültek Európához is, az Európa Tanácshoz, s hiszem eljön az ideje annak is, hogy abba az Európai Közösségbe is bele fognak tartozni, amibe néhány év múlva Magyarország is.
Kívánom Önöknek, hogy az ország átalakítása minél gyorsabb és minél kevesebb fájdalommal történjen meg.
Isten áldja meg népüket! Köszönöm, hogy itt szólhattam és meghallgattak.

Roszík Gábor

Csak megjegyezni szeretném, hogy néhány nappal később egy belső-albániai kisvárosban, ahol Sali Berisha tarotott gyűlést, hasonló szellemben szólhattam én is a néphez. Szívesen emlészem arra is, hogy tolmácsom Sali Berisha volt, akit néhány hónappal később köztársasági elnökké választottak.

1992. MÁRCIUS - THOMAS KLESTIL KAMPÁNYÁBAN

1992. márciusában igen megtisztelő felkérést kaptam osztrák politikus barátaimtól. Ausztriában köztársasági elnökválasztásra készültek, s az Osztrák Néppárt jelöltje Thomas Klestil volt. Klestil úr a burgenlandi Halbturn kastélyban tartott kampányával kapcsolatban egy konferenciát, aminek a címe "Háromország Konferencia" volt. Erre a konferenciára kértek föl előadásra, mely a széles közvélemény nyilvánossága előtt zajlott le. A konferencia másik előadója terészetesen Klestil úr volt, valamint Jan Charnogursky akkor szlovák miniszterelnök.
Az előadás címe: Biztonság és jószomszédság az új Európában (Sicherheit sowie Nachbarschaftshilfe im neuen Europa.)
Mélyentisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Konferencia!

Legelőször is szeretném kifejezni örömömet és köszönetemet, hogy erre a konferenciára meghívást kaptam, s elmondhatok néhány gondolatot az európai országok együttműködésével kapcsolatban, különös tekintettel talán Közép-Európára gondolva, s azokra az országokra, melyek képviselői ezen a konferencián részt vesznek. Meggyőződésem, hogy nem lehet eleget beszélni arról ma, hogy milyen leírhatatlanul fontos, nélkülözhetetlen nemcsak néhány ország, hanem az európai országok együttműködése, a közös gondolkozás, problémáink és megoldandó kérdéseink közös keresése.
Történelmi küldetésünk és felelősségünk van, ami nem merült ki abban, hogy két évvel ezelőtt több évtizedes kitartás, küszködés, küzdelem után, olyan politikai rendszerváltozást tudtunk elvégezni, amiről csak néhány évvel ezelőtt is csak álmodni mertünk. Istennek hála, az európai országok többsége kiharcolta szabadságát, egy demokrata államformát alakított ki, új politikai rendszer, sőt új országok jöttek létre.
Két évvel ezelőtt, amikor ezek a változások lejátszódtak - pl. Magyarországon-, tudtuk, hogy ez csak egy folyamatnak a kezdete. Tudtuk, hogy egy gazdasági, politikai rendszerváltás évekig, akár évtizedekig el fog tartani. Tudtuk, hogy egy erkölcsi, lelki megújulás " rendszerváltás ", talán még hosszabb ideig. De őszintén szólva azt nem tudtuk, hogy ennyire nehéz lesz. Most látjuk csak igazán, hogy milyen - még évtizedekre - meghatározó terhet és problémákat hagyott hátra a pusztító, melyekkel sokszor nem tudtunk mit kezdeni.
A szabadság korszakának kezdetén vagyunk, s ez olyan felelősséget ró ránk, melyet nem szabad soha egyetlen pillanatra sem elfelejteni. Sokszor elmondtam már az elmúlt években, most itt is elmondom, hogy alapkő letétele a feladatunk. Olyan lehetőséget kaptunk a történelemtől - mint lelkész és keresztyén ember hadd fogalmazzak úgy - a történelem Urától, melyről el kell számolnunk - s nem csak a jövő nemzedék és a történelem előtt - hanem az Isten előtt is.
Ma hatalmas lehetőségünk van arra, hogy egyszer s mindenkorra rendbehozzuk dolgainkat, rendezzük kapcsolatainkat, együtt akarjunk megoldani fontosabb kérdéseket, olyan barátságba kerüljünk, ami lehetővé teszi az együttműködést, egymás megsegítését.
Közel kerültünk egymáshoz. Európa akkora lett, mint egy nagy falu, egymás szeme előtt élünk, átjárhatunk egymáshoz, mint a jó szomszédok, az udvarok között olyan alacsony a kerítés, hogy alig kell felemelni a lábunkat, ha át akarunk lépni egymáshoz. Falun jó szomszédok a kerítésen ajtót nyitnak, még az utcára sem kell kimenniük. Közös levegőt szívunk, közös a víz, ha nálam rossz idő van, nálad is, ha az én kertemet leveri a jég, a tiédet is. Szóval bará-

tok vagyunk és lehetünk jóban - rosszban.
Most éppen jégverés után vagyunk, s a sok keserűség, a gond, a mögöttünk lévő csapás nem ronthatja meg kapcsolatunkat, hanem ellenkezőleg látnunk kell, hogy soha nem voltunk ennyire egymásra utalva. Évszázados örökségünk, közös történelmünk és kultúránk, Közép-Európához tartozásunk, a közös szenvedés és a közös gondok köteleznek bennünket arra, hogy ne engedjük, hogy elhatározásunkat, barátságunkat, egymás iránt érzett tiszteletünket és szeretetünket bármi is megrontsa.
Különösen látnunk kell azonban azt is, hogy azon a három országon, akik itt képviselve vannak, még nagyobb felelősség van, hiszen itt húzódott a határ kelet és nyugat között. S most, hogy ez megszűnt, nekünk kapocsnak kell lennünk kelet és nyugat között.
Mégis tudjuk jól, hogy a szomszédok között lévő viszony eléggé törékeny. Olyan könnyen elromolhat, feszültté válhat. Ám meggyőződésem, hogy tökéletesen alkalmasak és képesek vagyunk arra, hogy közös problémáinkat megbeszéljük, közösen oldjuk meg.
Itt nem mehetek úgy tovább, hogy egy konkrét kérdést ne említsek. Azon a napon, midőn ezt az előadást készítettem ülésezett a Külügyi Bizottság. Nem tudom hanyadszor, megint a Gabcikovó - Nagymaros vízelnyelő / Vízerőmű / kérdését tárgyaltuk. Mindenki tudja, hogy ez az átkos örökség milyen nagy terhet jelent, mind szlovák barátaink, mind a mi számunkra. Mi tökéletesen tisztában vagyunk azzal, hogy ez mit jelent Szlovákia számára, egészen biztos ők is tudják, hogy mit jelent nekünk. S azt gondolom, hogy ez a kérdés egy próbaköve lehet annak, hogy legsúlyosabb problémákat is közösen meg lehet oldani. Egy olyan probléma ez, aminek a megoldása rendkívül nehéz, mondhatni nagy súllyal nehezedik ránk. De most meg kell tudnunk mutatni, hogy jó viszonyunkat, barátságunkat ez semmiképpen nem kezdheti ki, nem ronthatja meg.
Én azt gondolom, hogy számunkra a biztonság azt jelenti, hogy aktuálpolitikai kérdések nem befolyásolhatnak olyan viszonyt és kapcsolatot, mely évszázadokra meghatározó, melyet gyermekeinknek és unokáinknak készítünk.
Azt gondolom, hogy ma nem kell attól félnünk, hogy bárki bennünket megtámadna, hogy háborús konfliktusba kerülhetünk más országokkal. Ma igazán nem attól kell félnünk, hogy gyenge hadseregünk van, s nem tudjuk az országaink biztonságát garantálni. A biztonság ma nagyon remélem és hiszem, nem ezt jelenti. Hanem a biztonság abban van elrejtve, hogy hogyan tudunk egymással élni. Hogyan tudunk jó szomszédok maradni. Hogyan tudjuk egymást segíteni.
Hogyan tudjuk egymás érdekeit a különböző helyeken és fórumokon képviselni és megvédeni? Ez ma a nagy kérdés.

Szép példa erre az, hogy a január végi New York-i csúcstalálkozón a Biztonsági Tanács ülésén a Visegrádi Hármakat a magyar külügyminiszter képviselte - sikerrel. És ez az egységes és közös fellépés általános elismerést aratott. Azt hiszem ez is mutatja az együttműködés értelmét, mert más helyen, a csehszlovák vagy lengyel kormány - vagy természetes a szlovén - emelhet szót közös érdekeinkért. Nagyon fontos, hogy bizalom jellemezze együttműködésünket, mert csak maximális bizalommal lehet azt elérni, hogy a szomszédos országok ne rivalizáljanak egymással - egymás hátrányára, hanem éppen fordítva: egymásért. Meggyőződésem, hogy a politikai együttműködés, a külpolitikai és diplomáciai lépések egyeztetése nagyon fontos a szomszéd országok részére, s ezek a jövőben is jellemzőek lesznek. Erre is jó példa a volt Jugoszláviában folyó háború körüli közös gondolkozás.
Itt kell megemlítenem, hogy milyen fontos a közös hang megtalálása a nemzetiségi kérdések kezelésében.
Ez is alapvetően hozzátartozik a biztonság kérdéséhez.
De a biztonság megerősítéséhez nagyon fontos a gazdasági együttműködés. Nagyon jól tudjuk, hogy milyen súlyos gazdasági kérdésekkel küszködünk. Ebben is egymásra vagyunk utalva. Súlyos szociális feszültségek vannak, melyek csak egy jobban működő gazdasággal oldhatók meg. Ugyanakkor ezek a feszültségek és mindenféle problémák politikai veszélyt is jelentenek, felerősödnek a demagóg szólamok, reménykednek a kriptokommunisták, szóval rendkívül sok a veszély vagy a veszélyforrás.
Azt hiszem, hogy ezeket a dolgokat itt Ausztriában pontosan és nagyon jól látják.
Nagyon hálás vagyok ezért a konferenciáért és témáért, hiszen nagyon aktuális. Nagyon tetszik az a mondat, az a mottó, amit a meghívón olvashatunk Thomas Klestil elnökjelölt úrtól:
"Ausztria biztonsága a munkámban a legfontosabb szempont."
És Herr Klestil nagyon jól tudja, hogy Ausztria biztonsága függ Szlovákia biztonságától, Szlovénia biztonságától, Magyarország biztonságától, s még sorolhatnék néhány országot.
Ezért olvasható még a meghívón az is - szintén Klestil Úrtól -, hogy ezen az alapon helyes és szükséges, hogy ezen országok felelős vezetői a biztonsági és jövő kérdést központi kérdésnek tekintsék. /" Aus diesem Grunde ist es richtig, ja sogar notwendig, dass sich die Verantwortlichen dieser Nationen der zentralen Sicherheits - und Zukunftsfragen besonders annehmen."/
Isten áldását kérem életére, valamennyiünkére, országainkra és erre a tanácskozásra.
Köszönöm a figyelmüket!

ROSZÍK GÁBOR "KÜLPOLITIKÁJA"

Képviselői tevékenységemnek - mint az eddig is látható - fontos területe volt a külpolitika, külkapcsolatok ápolása, fenntartása. Időnként, a frakció kérésére gyors jelentéseket, beszámolókat készítettem külföldi útjaimról. Akkor mindig az éjszakából loptam el órákat, hogy ezeket elkészítsem, de ma nagyon örülök neki, hiszen ezek a beszámolók ma sokat segítenek, hogy tevékenységemről minél hitelesebben és teljesebb körben számoljak be.
Négy jelentést tárok most a tisztelt olvasók elé, hogy megismerhessék külügyi tevékenységemet - koránt sem a teljesség igényével.
A jelentések közül hiányzik például egy dél-koreai utazásom, amikor a Nemzetközi Börtöntársaság meghívására tölthettem két és fél hetet az ázsiai országban. Ez alatt az idő alatt több előadást tartottam, találkoztam politikusokkal, országgyűlési képviselőkkel, a külügyminiszter helyettesével, számos üzletemberrel és mint lelkész hirdettem Isten igéjét tíz különböző alkalommal evangélikus és református templomokban, s egy alkalommal a Szöuli Parlament kápolnájában az ottani Testvéri Közösség tagjainak.
Első jelentésem az 1989. augusztus 9. és 1990. augusztus 28. közötti időt öleli át.

Roszík Gábor
Bizalmas!
Külföldi kapcsolataim 1989. augusztus 9-től:

BÉCS

1989. augusztus 9-én, 10-én Bécsben tartózkodtam, az akkori Osztrák Ifjúsági Néppárt elnökének, Othmar Karasnak meghívására.
Othmar Karas parlamenti képviselő.
Találkoztam Rainer Stepannal, a Politische Akademie veztőjével, Andreas Khol-lal, EDU főtitkárral, Jozef Riegler alkancellárral. Nemzetközi sajtótájékoztatón vettem részt Bécs belvárosában.

1989. augusztus 24-26 EDU - képviselők konferenciája, Törökország, Antalya. Andreas Kohl meghívására.
Augusztus 24-én megbeszélést folytattam Alois Mock osztrák külügyminiszterrel, valamint Turgut Özal török és Mitsotakis görög miniszterelnökökkel.
A konferencia alatt többször folytattam megbeszélést a francia küldöttekkel, így M. Delalande-dal és M. Mignogn-nal. Ígéretet tettek, hogy amint tehetik eljönnek Budapestre, hogy találkozzanak az MDF vezetőivel, s előkészítsék Juppé elnöküknek budapesi látogatását. / Decemberben meg is történt /

Megbeszélést folytattam Klaus Francke, Bernd Fischer és H. Schwarz NSZK képviselő urakkal is.
Mivel az osztrák delegációban foglaltam helyet, közelebbi ismeretséget köthettem Kaiser képviselő úrral, s Ludwig Stainer követ úrral. Magam az első szekció ülésén vettem részt, mely teljes napig arról tárgyalt, hogy az EDU hogyan tud együttműködni a Kelet-Európai és Közép-Európai demokratikus pártokkal. Túlnyomó részt Magyarországról volt szó. Kértem, hogy most elsősorban Magyarországra koncentráljanak segítségükkel, mert egész Európa sorsa most ott dől el.
A konferencia plenáris ülése határozatot fogadott el arra nézve, hogy kijelentik az első szabadon választott magyar országgyűlési képviselő jelenlétében, hogy együttműködnek a magyarországi demokratikus pártokkal, s napirendre tűzik az MDF felvételét az EDU-ba. /!!!/

1989. szeptember 14-16 Bécs. Politikai Akadémia-tanfolyam MDF tagok részére. / közülük több képviselő lett /.
Debreczeni Józseffel találkoztunk Alois Mock külügyminiszterrel. Legtöbbet a Magyarországon tartózkodó kelet-német túristák sorsáról beszélgettünk. Valamennyien egyetértettünk abban, hogy ez a kérdés nagyon gyorsan meg fog oldódni. Kifejeztük abbéli bizonyosságunkat, hogy a magyar kormány meg fogja nyitni a határokat, napokon belül.

Ezután Vincenz Lichtenstein herceggel, képviselővel találkoztunk.
A következő napon találkoztam, s rövid ismerkedő megbeszélést folytattam Busek miniszter úrral és az ipari egyesület elnökével Krejci úrral.

1989. szeptember 14-16 Hollandia, Leiden, Utrecht.
Leidenben a Holland Szocialista Párt külügyi főtitkárával találkoztam, akivel kölcsönösen ismertettük országunk belpolitikai helyzetét. 15-én délután egy ökumenikus istentiszteleten vettem részt, ahol 18 ezer embert köszönthettem a magyarok nevében.
Látogatásomról a holland Traow c. újság nagy riportban számolt be.

AUSZTRIA - NÉMETORSZÁG

1989. szeptember 28. Kismarton.
Klapka ÖVP titkár meghívására vettem részt gyűlésen Kismartonban Csóti Györggyel és Szabó Ivánnal. Beszámoltam a megválasztásom utáni első parlamenti ülésről, s aktuális politikai kérdésekről.
1989. október 24-26 NSZK - Hamburg, Bonn
Klaus Franke és Bernd Fischer CDU képviselők meghívására utaztam az

NSZK-ba.
24-én délután Hamburgban sajtókonferencia, este előadás a Hermann-Ehlers-Akademie meghívására /" Magyarország és Európa, társadalmi változás és európai integráció "/

1989. október 25. Bonn.
Megbeszélés dr. Lutz Stavenhagen államminiszterrel a kormányhivatalban.
Délben munkaebéd dr. Bernd Fischer képviselő, Antonius Halbe titkár, Erika Dickhoerner - Konrad Adenauer Alapítvány, Christopher Böhr ifjúsági CDU politikussal.

Délután először látogatás Sankt Augustinban, a Konrad-Adenauer Alapítvány meghívására. Megbeszélés Erika Dickhoerner-rel, az Alapítvány nemzetközi intézeteinek főosztályvezetőjével és Wolfgang Pordzik úrral, aki az Alapítvány washingtoni igazgatója.
Este Bonnban résztvettem a Nyugat-Német-Amerikai kerekasztal konferencia nyitó ülésén, melyen a NATO országok bonni képviselői vettek részt, valamint Mondale volt amerikai alelnök és Wörner főtitkár is.
Október 26-án újabb megbeszélés a Konrad Adenauer Alapítványnál, mégpedig Josef Thesing úrral, a Nemzetközi Intézetek vezetőjével.
Utána mintegy egy órás megbeszélést folytattam dr. Bernhard Vogel, volt miniszterelnök úrral, melyen részt vett dr. Thesing is. / Vogel úrral ez már a harmadik találkozásom volt, miután egyszer találkoztunk Budapesten, egyszer pedig 1989. június 12-13-14-én Frankfurtban, ahol az Alapítvány felkérésére előadást tartottam " Vallás, felvilágosodás és politikai kultúra " című kongresszuson a magyarországi egyházak életéről, politikájáról. /
Vogel úrral való megbeszélésem alatt vetődött fel, hogy Antall József MDF elnök urat meghívják Bonnba, s megszervezik a találkozását Helmuth Kohl kancellárral is. / Később ez meg is történt. /

Október 26-án a Külügyminisztériumban megbeszélést folytattam Hans-Peter Annen úrral, aki a kelet-európai országok referense volt akkor, korábban az NSZK budapesti nagykövetségén dolgozott.

Következő program: Schloss Eicholz, Wesseling - a Konrad Adenauer Alapítvány alá tarozó politikai akadémia. Itt találkoztam Klaus Pahler, Schüller és Bernd Jentsch urakkal. Szívesen vállalják szemináriumok szervezését, tarását az MDF részére.
Felkértek egy előadás tartására Kulturpolitik in Ungarn címen, amit nem vállaltam el, továbbítottam Ódor Lászlónak, aki az előadást meg is tartotta.

Végül munkaebéd Franke és Fischer urakkal, s még jelen volt Freiherr von Schorlemer képviselő úr is.

GRAZ, SALZBURG, LONDON
1989. október 30-31, Austria, Graz.
Evangélikus lelkész kollegám meghívására mentem Grazba, hogy reformációi istentiszteleten igét hirdessek. Ez meg is történet okt. 31-én délelőtt. Este reformációi ünnepély, melyen előadást tartottam a magyar aktuális reformációról.
Még 30-án találkoztam az Osztrák Néppárt grazi, stayermarki vezetőivel, köztük Helmut Heidingerrel és Helena Lichteistein hercegnővel is. Este sajtókonferencia.
1989. november 18-19. Austria, Salzburg.
18-án munkavacsora az Osztrák Néppárt és a város vezetőivel, köztük Franz Schausberger pártfőtitkárral.
19-én részt vettem a Néppárt salzburgi pártnapján, ahol köszöntő beszédet mondtam. A gyűlésen részt vett Josef Riegler alkancellár is.

1989. december 3-8-ig London, a Londoni Kelet-Európa Központ meghívására, 9 különböző párti politikussal együtt.
Lehetőségünk volt találkozni a Konzervatív Párt, a Munkás Párt és Liberális Párt vezetőivel, számtalan képviselővel, a parlament elnökével.

KONINKI
1989. december 9-10, Lengyelország, Koninki.
Az Osztrák Néppárt meghívására, az általuk szervezett " Lebendiges Mitteleuropa " konferencián vettem részt osztrák, szlovén, magyar és lengyel keresztyén fiatalokkal. Beszámoltam a magyarországi változásokról.

AUSZTRIA
1990. január 2-5, Ausztria, Neukirchen.
Peter Nindl neukircheni polgármester / ÖVP / meghívására töltöttem néhány napot családommal együtt az alpesi Neukirchenben.
Január 4-én falugyűlésen számoltam be a romániai forradalomról, a magyarországi reakciókról stb. Utamra elkísért Fábián Zsolt gödöllői MDF elnökségi tag, aki szintén beszámolót tartott a hazai dolgokról. A falu 90.000.-AS-t adott át, hogy továbbítsam Tőkés Lászlónak. / Hazatértem után ez meg is történt a Máltai Szeretetszolgálaton keresztül /.
Még 2-án este megbeszélést folytattunk Franz Schausberger főtitkár úrral.

TEMESVÁR
Még az előző elé kívánkozik:
1989. dec. 28-29 villámlátogatás Temesváron, gyorssegélyszállítmány temesvári kollegámnak.

AUSZTRIA
1990. január 9-11. Bécs, " Európa " Kerekasztal konferencia.
Mozart hajó.

Megbeszélés Klaus Franke, M. Delalande, Keith Schuette, Jorge Serrano Elias, Bernd Fischer urakkal és Antall Józseffel a későbbi miniszterelnökkel.

1990. január 27-28, Graz, a Katolische Mannerbewegung meghívására fórumon való részvétel, előadás a magyar változásokról, belpolitikai életről.
Találkozás dr. Helmuth Heidinger és Michael Csoklich urakkal / ÖVP /.

1990.február 8. Bécs.
Andreas Kohl és Herr Helbich képviselő urak meghívására volt szerencsém mintegy 18 bankárral és iparossal egy munkaebédet elkölteni a Sacherben /Roter Saal/. 15 percben beszámoltam a választások előtti helyzetről, majd minden jelenlévőnek egy vagy két kérdésére válaszoltam.

LONDON
1990. március 9-12, London
Week-End at Windsor Castle: " The spiritual dimension of the future Europe ".
/A jövendő Európa lelki dimenziója./
Ezen a konferencián Brian Griffiths / Dowing street 10 / Margaret Thatcher miniszterelnökasszony tanácsadójának meghívására vettem részt. A konferencia, mely a windsori királyi kastélyban volt megtartva, a jövő Európa lelki dimenziójáról folyt. A konferencián részt vett Alois Mock, Andreas Kohl, Wallace Haines, Mr. Lennep holland miniszter, Lady Wilcox, Phillip von Lichtenstein / Paris /, George Guise M. Tatcher gazdasági tanácsadója, Helmuth Kohl tanácsadója, s még néhányan.
Rövid előadást tartottam a magyarországi reménységünkről, a választások előtti közvetlen helyzetről.
Valamennyi résztvevővel módomban állt beszélgetni.

GUATEMALA
1990. április 26-május 1. Guatemala IDU / Nemzetközi Demokratikus Unió

konferenciája / Antigua-ban.
Meghívó Jorge Serrano Elias, a MAS / Movimiento de Accion Solidaria /, valamint az Amerikai Republikánus Intézet.
Serrano úr pár hónappal később köztársasági elnök lett.
A konferencia fő témája: The New World Order.
Európából ketten vettünk részt a konferencián: dr. Miguel Angel Cortez spanyol képviselő - és én.
28-án, szombaton délelőtt folyt a tárgyalás Kelet-Európáról, melyet mintegy 25 perces előadásom vezetett be.
A konferencián jelen voltak, s velük megbeszélést folytattam: Jorge Serrano Elias / Guatemala /, dr. Roberto Martinez Lozano hondurasi alelnök, dr. Guillermo Leon Escobar, Kolumbia, dr. Chao-Tsan-Lin Tajvan, és még Bolivia, Argentina, Chile, Nicaragua, El Salvador, Costa Rica, Mexico és Venezuela magasrangú képviselői.

AUSZTRIA
1990. május 8. Bécs Európa Fórum - Oktatási, Művészeti és Sport Minisztérium szervezésében és meghívására.
Előadást tartottam " A magyar csendes forradalom és a fiatal demokrácia " címen.
1990. május 22-24. Bécs EFTA képviselői konferencia.
Parlamenti küldöttként vettem részt a konferencián, mint külügyi bizottsági tag, Szalay Gáborral / SZDSZ / együtt. 8-10 perces hozzászólásomban Magyarország politikai arculatáról és az EFTÁ-hoz való viszonyról beszéltem.
Hozzászólásom olyan jól sikerült, hogy a nap folyamán szinte valamennyi hozzászóló utalt rá.
A konferencián részt vett az Európa Parlament elnöksége de Clerq vezetésével.
Ebédet adott Vranitcky kancellár úr, s abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy mellette ültem.

PRÁGA
1990. június 6-11. Prága
Az Amerikai Republikánus Intézet meghívására a cseh és szlovák választásokat megfigyelő delegációnak lehettem tagja. Magyarországról még a Demokrata Párt meghívása alapján Haraszti Miklós / SZDSZ / vett részt.
Az ostravai eseményeket kísértem figyelemmmel két amerikai és egy spanyol / Európa Parlamenti / képviselő, Eduardo Punset társaságában.
A választások befejezése után találkoztunk Vaclav Havel elnök úrral.
Vasárnap délután egy " Szimpózium a demokráciáért " gyűlésen vettem részt, ahol a pódium-vitában engem is a szinpadra ültettek - a felmerülő kérdéseket

megválaszolandó - Paul Simon társaságában.

AUSZTRIA

1990. június 20. Bécs, megbeszélés Rainer Stepannal
Június 21. Graz, Helmuth Heidinger, Michael Csoklich / ÖVP /, megbeszélés a Kleine Zeitung elnökével és főszerkesztőjével.
Kétszínnyomású rotációs, kb. 15 éves gépükkel beszállnának valami itthoni nyomtatásba.

1990. augusztus 23-28. Ausztria
A Zillertali Lions Club meghívására Gerlosban részt veszek aug. 25-én egy un. Európa-Napon.
Előadást tartok: Közép-Európa egy Közép-Keleti politikus szemével.
Az Európa-Napon még előadást tart dr. Busek kultuszminiszter és várhatóan Habsburg Ottó.

Befejezésül egy mondat: bármerre jártam, mindenhol tisztességet szereztem Magyarországnak és a Magyar Demokrat Fórumnak.

Gödöllő, 1990. aug. 20.

USA

WASHINGTON D.C 1990. júl. 27-aug. 2.
Beszámoló az 1990. júl. 27. és aug. 2. közötti washingtoni utamról, melyet a Republikánus Intézet / National Republican Institut for International Affairs / meghívására tettem.
A meghívás elsődleges célja egy egész napos szimpóziumon való részvétel július 30-án. A konferencia címe: Europe in transition. Célja, hogy mintegy 60 újságíró, politikus, képviselő előtt egyrészt beszámoló hangozzék el azokról az országokról, melyeket a Republikánus Intézet a választások előtt támogatott, a választások előtti és utáni helyzetéről, a jelenlegi parlamenti munkáról, a közeljövő eseményeiről, másrészt arról, hogy az Intézet hogyan és milyen módon támogatta az ellenzéki pártokat, s milyen tapasztalatai voltak az amerikai választási megfigyelő csoportnak a választásokról.
Először a cseh és szlovák értékelés következett. Ezen Csehszlovákiából Pavel Bratinka / Polgári Fórum / vett részt.
A harmadik volt a sorban a magyarországi helyzet értékelése. Először Robert Henderson számolt be arról, hogy milyen segítséget nyújtottak a magyar ellenzéki pártoknak, elsősorban pedig a Magyar Demokrat Fórumnak. Ezután Jan Baran washingtoni ügyvéd számolt be a választási tapasztalatokról, mivel a

Mondale vezette delegáció tagja volt ő is. / Egyébként március 24-én a delegáció mintegy 25 tagjával fél napot töltött Gödöllőn /
Én, mint magyarországi meghívott 20-25 percben számoltam be a magyar belpolitika eseményeiről, kezdve a választási győzelemtől a parlamenti munkán át egészen a szeptember 30-i választásokig. Még szóba került Magyarország és a Közös Piac viszonya, EFTA - kapcsolat, Európa Tanács. Tagságunk a Varsói szerződésben, KGST-ben stb.

Augusztus 1-én és 2-án a következő tárgyalásokat, megbeszéléseket folytattam / röviden említem a lényeget /:
Először a National Service Office egyik munkatársával talákoztam Robert Marbut Jr. úrral / White House Fellows / a Fehér Ház Régi Titkári Hivatali Épületében. Általa sikerült találkoznom főnökével, a National Service Office vezetőjével Greggs Petersmeyer úrral / Deputy Assistant to President Georg Bush /, aki az Elnök egyik tanácsadója, közeli munkatársa és barátja. Örömmel érdeklődött a magyarországi helyzetről, támogatásáról biztosított.

Ezután Father Robert Brooks tiszteletessel folytattam " munkaebédet ". Brooks tiszteletes a Kongresszus Episcopális Egyházának vezetője. Demokrata párti. Az amerikai cseh választási delegációban ismerkedtünk meg. Jó kapcsolatai vannak a kubai ellenzékkel.
Hamarosan készül Magyarországra.
Délután először Adrian Karatnycky úrral találkoztam / Office of Lane Kirkland/, az AFL-CIO központjában. Rendkívül jól tájékozódott volt az itthoni szakszervezetekről, munkásszervezetekről stb. Mindenek fölött a Független Demokrata Ligáról beszélt és érdeklődött. A Munkás Tanácsot kicsit MDF-esnek tartja. Kívánatosnak tartaná, ha a Liga és a Munkás Tanács szorosan együtt működne. Véleménye szerint csak így lehet megoldani sok kérdést, pl. a vállalati vezetők cseréjét.
Érzésem szerint SZDSZ-es befolyás alatt állt.
Kértem, hogy egy 5-6 fős delegációt hívjanak meg a Munkás Tanácstól lehetőleg még szeptemberben, hogy tanulmányozhassák a kinti szakszervezetek életét.

Az ötletért túlságosan nem rajongott, anyagi problémákról beszélt, nincs betervezve stb., de azért halvány bizatást adott. Kérte, hogy ez ügyben Bethlen István vegye fel a kapcsolatot bizonyos Róbert Gábor kinti hazánkfiával. / A kérést továbbítottam /.

Ezután találkoztam Kim Homes és Doug Seay urakkal, akik annak a The

Heritage Foundation-nak a vezetői, amit Paul Weyrich alapított. Ők erősen érdeklődnek a balti országokban történő dolgok iránt. Nagyon érdekelte őket Magyarország hozzájuk való külpolitikája. Nem tudtak a magyar Parlament Litvániával kapcsolatos állásfoglalásáról, örömel vették tudomásul.
Szeretnék tudni, hogy miniszterelnökünk alkalmasint fogadná-e a balti országok vezetőit?
Erősen érdeklődnek a kubai helyzet iránt is. Átadtak egy teljes tervezetet, melyet a Fehér Háznak készítettek, arra nézve, hogy Castro bukása után milyen azonnali intézkedések megtételét látják elengedhetetlenül fontosnak. /20 oldal /
Ha a Munkás Tanács delegáció elutazna az USÁ-ba, ők is támogatnák.

Következő megbeszélés a State Department-ben volt, Sarah Alexanderrel, aki a Külügyminisztérium Magyar Osztályának vezetője.
Ez év május-júniusban két hónapot töltött Magyarországon. Igen jól értesült a hazai eseményekről. Prágában találkoztam már vele az amerikai delegációban.
Nagy segítőkészségről tett bizonyságot. Felajánlotta például, hogy az Elnöki vagy / és elsősorban / Miniszterelnöki hivatal részére szívesen megszervezne egy pár napos washingtoni tanulmány utat a Fehér Házban, hogy az itthoniak lássák hogyan működik az Elnöki apparátus.

Végül utam a Free Congress Foundation hivatalába vezetett, ahol találkoztam Paul Weyrich úrral, az alapítvány elnökével. Republikánus, erősen konzervatív, mélyen keresztény gondolkodású ember, 20 éve a legfelsőbb politika fontos embere.
/ Decemberben járt Budapesten munkatársaival, hogy kapcsolatot teremtsen az ellenzéki pártokkal. Az amerikai követség szervezte programjukat - Tom Lynch -, oly módon, hogy szinte mindenkivel találkoztak főleg a FIDESSZEL és az SZDSZ-szel - csak az MDF-fel nem akarták őket összehozni. Én véletlenül találkoztam vele a Fórum Hotelben, ahol mintegy három órát töltöttünk együtt. Akkor kérésemre még itt maradtak további 3 napot, s találkoztak a budapesti kampányfőnökökkel, nekik előadást is tartottak. Találkozásunk óta MDF " párti ". /
Budapesti látogatására visszaemlékezve még Mr. Weyrich elmondta, hogy bp-i fideszesek, mégpedig egy hölgy, hamis információkkal ráküldött egy amerikai liberális újságírót, aki olyan hazugságokat írt róla, hogy odahaza nem győzött "mosakodni ". Jóllehet a leghosszabb tárgyalásokat az említett okokból éppen az SZDSZ-szel és a Fidesszel töltötte.
Egyébként a felesége albán, így rendkívül érdekli Albánia helyzete. Mr. Weyrich ajánlata: megszervezne egy washingtoni látogatást egy MDF parlamenti angolul beszélő képviselőkből álló delegációnak, hogy tanulmányozzák

a kongresszus munkáját, a törvényhozás menetét, a képviselők tevékenységét stb. Várja a kérő levelt.

A Free Congress Foundation-ban találkoztam Pásztor Lászlóval, aki ott kap helyiséget a Magyarország érdekében kifejtett tevékenységének végzéséhez.
Pásztor beszámolt az amerikai magyarok működéséről, hogyan mi módon támogatták az ellenzéket a választások előtt.
Beszélt Csengey Dénes amerikai útjáról, nagyon várják.
Üdvözletét küldi Antall Józsefnek és Jeszenszky Gézának.
Még megemlítendő: az amerikai Republikánus Intézet továbbra is szeretné folytatni európai működését, számíthatunk segítségükre.
Még a helyi választások előtt, de utána is.
Elképzelhető, hogy angolul tudó polgármesterek csoportját meghívnák egy amerikai útra, hogy ismerkedjenek az ottani önkormányzatok működésével.

ALBÁNIA

Beszámoló két Albániában tett hivatalos látogatásomról, melyet Mózs József a Magyar Parlament Külügyi Bizottságának tagjával tettem.

Az első látogatásra 1990. nov. 16. és 23. között került sor.
Látogatásunk célja az albán ellenzéki gondolkodású emberek fellelése, néhány hivatalos megbeszélés az albán kormány és parlament vezetőivel, a belpolitikai helyzettel való közvetlen ismerkedés.

A látogatásunk előtt felkerestük a budapesti albán menekülttábort előzetes információk szerzése végett.
Különösen jó információkat szereztünk egy menekülttől, aki politikai okok miatt / olasz rádióadást hallgatott / volt bebörtönözve. A börtönben együtt volt egy katolikus pappal, akit vallási meggyőződése miatt börtönöztek be. A pap neve Zef Kole Simoni / Hardhia /, lakik Shkodrában, Rruga Pasko Vaso 5.
Mivel gépkocsival mentünk Albániába, s utunk Shkodrán vezetett keresztül, az első utunk hozzá vezetett. Késő este 9 óra után érkeztünk hozzá. Nehezen akarta elhinni, hogy este két magyar országgyűlési képviselő állít be hozzá, akik közül az egyik ráadásul lelkész. Kole Simoni 1976-88-ig volt börtönben. Elmondta, hogy 1976-ban az összes albán papot és lelkészt börtönbe zárták. Ottlétünk a vallás gyakorlás engedélyezésének 6. napja volt. Egy héttel korábban tartották az első engedélyezett istentiszteletet, szabadtéren, 1967 óta, amikor is " az albán ifjúság követelésére " az országban az összes templomot, dzsámit bezárták. Egy részét lerombolták, más részét pedig sportcsarnoknak, raktárnak, garázsnak alakították át. A legszebb templomokat pedig múzeumnak

nyilvánították. Kegyetlenül üldözték a vallást, annak gyakorlását is megtorolták. A papok még a temetőbe sem mehettek ki, hogy eltemessék a halottakat. Néha nagy titokban megkereszteltek gyerekeket.
Az első engedélyezett istentiszteleten mintegy 30 ezren vettek részt. Azóta minden vasárnap, sőt hétköznap is szeretnének istentiszteletet tartani.
Igen nagy barátságban és testvéri szeretetben váltunk el.
Shkodrában meglátogattuk az első visszaadott muzulmán dzsámit, ahol emberekkel beszélgettünk, fényképeztünk. Az első istentiszteletet két nappal korábban tartották. Az emberek nagyon boldogok voltak, akkor is ott tartózkodtak, amikor nem volt istentisztelet. Egy hét alatt szépen kifestették, berendezték templomukat. / nagykövetünk öt év ottartózkodás alatt soha nem volt egy templonba, nem mehetett magánházba, nem beszélhetett albánokkal. /
Másnap Tiranába mentünk. Az úton végig, de különösen a határ közelében beton bunkerek ezreivel találkoztunk. Albániában egyes becslések szerint több százezer bunker található. 1968 után építették őket, amikor az Albánok kiléptek a varsói szerződésből. A bunkerek építése az ellenség kép kialakításához volt szükséges. Az emberekben félelmet keltettek, s így még jobban uralkodhattak rajtuk. Egy nagyobb bunker megépítése annyiba került, mint egy két szobás, fürdőszobás lakásnak az ára. Az emberek természetesen ugyanakkor szörnyű körülmények között élnek.
Tiranában először a Népi Gyűlési Elnökség titkárával találkoztunk a parlamentben, aki tulajdonképpen az országban a harmadik ember. Rajta kívül találkoztunk a Külügyi Igazgatóság igazgatójával, a kereskedelmi miniszterhelyettessel és a parlamenti Külügyi Bizottság alelnökével.
Beszélgetéseink jó légkörben zajlottak le, annak ellenére, hogy a legkényesebb kérdéseket is felvetettük. Minden alkalommal felvetettük a vallásszabadság kérdését, hiszen az Alkotmányban mind a mai napig nincs benne. Beszéltünk a menekültek kérdéséről, családegyesítési ügyekről. Fontos volt az új választási törvény kérdése és a februári választások megtartása. Kijelentették, hogy ellenzéki politikai gondolkodású polgárok is indulhatnak a választásokon, de a többpártrendszer még Albániában nem lehetséges. Szabad, pluralista választásokat akarnak, de egypárt rendszerű keretek között.
Javasoltuk, hogy a választásokra hívjanak meg megfigyelőket Magyarországról és az Európa Parlamenttől is.
Felvetettük a politikai foglyok kérdését, tájékozódtunk a titkos rendőrség működéséről, vitákat folytattunk a sztalinizmusról. A Sztalin szobrok még álltak akkor, többet is fényképeztünk.
Sztalint rendkívül nagyra értékelik, több okból is. Úgy, mint a fasizmus legyőzőjét, mint aki sokat segített Albániának, aki Enver Hodzsa jó barátaja volt.

Albániában mindenhova csak külön engedéllyel mehettünk. Nem tapasztaltuk, hogy követtek volna. Papírjainkat többször elkérték, sok rendőr volt az utcákon.
Többször kísérletet tettünk emberekkel beszélgetni, ami nehéz volt, mert az emberek féltek, látszott rajtuk az óvatosság.

Lényegében pozitív benyomásokkal tértünk haza, s úgy ítéltük meg, hogy Albániában a politikai helyzet hasonló, mint nálunk 3-4 évvel ezelőtt. Az ellenzéket nem tudtuk elérni, mert oly módon volt megszervezve, hogy minden ellenzéki ember csak egy ellenzékiről tudott. A kapcsolat tartás egymás között is nagyon nehéz volt, szinte lehetetlen.
A december eleji diák megmozdulások hozták felszínre az ellenzéket, de olyan erővel, hogy 30-40 ezer ember jelenlétében megalakult az Albán Demokrata Párt. Két vezető alakja: Sali Berisha orvos, egyetemi tanár és Gramos Pashko közgazdász.
Második látogatásunkra 1991. január 10-18 között került sor Albániában. Legfontosabb célunk az Albán Demokrata Párttal való kapcsolatfelvétel volt, találkozás diákokkal, ellenzéki párttagokkal, valamint az egyházi vezetőkkel.
Első utunk ismét Shkodrába vezetett Zef Kole Simoni katolikus lelkész barátomhoz. Nagy örömmel fogadott, de meglepetésünkre nem érte látogatásunk váratlanul, mert, mint kiderült a Vatikáni Rádió albán adása jelezte jövetelünket pár nappal korábban, s attól kezdve vártak bennünket, s imádkoztak értünk, hogy megérkezzünk szerencsésen.
Egy beinduló egyházi, vallási életről számoltak be. Természetesen nagy nehézségek között, nagy szegénységben, de végzik szolgálatukat. Visszakaptak egy katolikus templomot, ahol rendszeresen tartanak istentiszteleteket / misét /. Gyerekeket keresztelnek, gyóntatnak, stb. Karácsonykor 30-40 ezer ember vett részt az istentiszteleteken, több alkalommal is. Rendszeresen tartanak istentiszteletet a temetőben a kápolnában. Ott létünkkor mi is részt vettünk egy istentiszteleten. Az istentiszteletet Simon Dzsubani kat. pap tarotta, aki 26 évi börtön után szabadult 1989-ben. Péntek délután / jan. 11. / kb. 500 ember vett részt az istentiszteleten. Dzsubani lelkész arról prédikált, hogy eljött a szabadság ideje Albániában is. Felszólította a híveket, hogy imádkozzanak a szabadságért, s azért, hogy béke legyen a világon, Husszein vonuljon ki Kuwaitból, s legyen ott is béke.
Beszélgetésben utána elmondta, hogy micsoda rombolást végeztek a kommunisták 40 év alatt. Még az egyetemeken is azt tanították, hogyan lehet minél többet rombolni. Lerombolták a vallásokat, a hitet az emberekben, a tisztességet, becsületességet, a kulturális értékeket, a gazdaságot, mindent, amit csak lehetett. Nagyon fontosnak tartaná, hogy a következő parlamentben minél

több vallásos ember legyen jelen.
Szóltam a hívekhez is. Kitörő örömmel fogadták, hogy szabad országból jövök, olyan országból, ahol véget vetettünk a kommunista uralomnak. Ezt kívánom nekik is, ezért imádkozom én is. Az úr elhozza nekik is a szabadságot, nincs is messze az idő.
Shkodrában tudomást szereztem egy Egyesített Vallások Néppártjának megalakításáról is, mely most nem, de következő alkalommal indulni fog a választásokon.
Shkodrától kb. 20 km-re egy faluban megálltunk egy épület előtt, melyen egy kivilágított kereszt volt. Az épület körül 50 ember volt. Közelebb érve tudtuk meg, hogy a falu lakói - a nép - visszaszerezte régi templomát és templommá alakította vissza. Ki tudja honnan előkerültek a szent képek, kereszt, gyertyatartók, a földből kiásott harang.
Az embereknek elmondtam, hogy micsoda boldogság amit látok, hamarosan szabad lesz az országuk!
Végigautóztunk Albánián, egészen le a görög határig. Az emberek mindenhol barátsággal fogadtak, mindenhol mutatták az ujjukkal a "V"-t, már tudják, hogy győzni fognak.
Tiranában először az éppen ott lévő görög vezetőkkel találkoztunk, akik elmondták, hogy reménységük szerint hasznos megbeszéléseket folytattak az albán vezetőkkel. Megtárgyalták a görög nemzetiségiek kérdését, a görögországba menekült - főleg - albániai görögök helyzetét. Ígéretet kaptak arra, hogy büntetlenül hazatérhetnek a menekültek. Vallási kérdésekről is tárgyaltak. Így pl. Mitsotakisz felajánlotta, hogy küldenek görög papokat az albániai görögökhöz nagyon szívesen. Ám az albán külügyminiszter kijelentette, hogy nem akarnak papokat importálni, meg tudják ők azt maguk is oldani. Rövid beszélgetést folytattam Mitsotakisz miniszterlenökkel és Mikisz Theodorakisz miniszter úrral is.
Az albán kormány és parlament részéről találkoztunk és hosszú megbeszélést folytattunk Malile külügyminiszterrel, Tozaj úrral, a Népi Gyűlés titkárával, aki tulajdonképpen Ramiz Alia elnök helyettese. Ugyancsak tárgyaltunk a kereskedelmi miniszterhelyettessel, a Külügyi Igazgatóság igazgatójával és a parlamenti Külügyi Bizottság elnökhelyettesével. Valamennyi megbeszélés baráti légkörben zajlott le.
Magunk részéről minden alkalommal világosan leszögeztük, hogy Albániában olyan választásokat kell tartani, melynek tiszta és legitim voltát az albán pártok nem kérdőjelezik meg és külföldi megítélése is pozitív. Közép-Kelet európai tapasztalatainkból kiindulva két lehetőség áll fenn. Vagy egy olyan választásokat tartanak, mint Magyarországon és Csehszlovákiában, amit mind bel, mind külföldön elfogadnak. Ebben az esetben elsősorban a gazdasági kérdések

megoldására tudnak a pártok koncentrálni. Tehát politikai stabilitást kell kialakítani.
A másik lehetőség: Románia, Bulgária, ahol a választásokat elsiették, a pártok, a nép nem fogadja el. Éles politikai küzdelem, feszültség van az országokban, s új választásokat követelnek. Bulgáriában már megbuktatták a kormányt, májusban új választások lesznek. Romániában is ezt szeretnék, sőt már a király visszahívását is sokan követelik. Az albán vezetők kezében van a lehetőség, hogy válasszanak a két lehetőség között. Nyilván az első lehetőség a szimpatikusabb. Ezt kétféle képpen lehet elérni. El kell fogadni az Albán Demokrata Párt követelését és el kell halasztani a választásokat, nekik is legyen némi idejük megszervezni önmagukat, a választásokat. Biztosítani kell az esélyegyenlőséget, a televízió, s a különböző médiák használatát. Lehetővé kell tenni a pártok részvételét a választási és szavazatszámláló bizottságokban.
Nagyon fontos, hogy külföldi megfigyelők vegyenek részt a választásokon. Felajánlottuk, hogy megszervezzük a magyar delegációt a választásokra, közbenjárunk, hogy az Európa Tanács is küldjön megfigyelőket, de talán lehetséges lenne amerikai megfigyelőket is meghívni.
A megfigyelők meghívására ígéretet kaptunk. Különös érdeklődést mutattak az amerikai megfigyelők iránt. Mindez természetesen csak abban az estben lehetséges, ha a választások időpontját elhalasztják.
Fentieket elmondtuk és hangsúlyoztuk egy olyan beszélgetésen is, amin hat újság, rádió, televízió munkatársai, szerkesztői vettek részt.

Az Albán Demokrata Párt vezetőivel három alkalommal is folytattunk hosszú megbeszélést, melyben elmondtuk magyarországi tapasztalatainkat, megvitattuk a felmerülő kérdéseket. Igen nagy örömmel vették a megfigyelők meghívását, s rendkívül fontosnak tartanák, ha nem csak Európából, de a tengeren túlról is jönnének megfigyelők a választásokra.
Az Albán Demokrata Párt egy piacgazdaságot megvalósítani akaró modern európai párt. Politikai irányvonala még nem határozható meg. Most arra koncentrálnak, hogy szabad választások útján többségbe kerüljenek a Népi Gyűlésbe.
Nagyon nehéz körülmények között kezdték munkájukat. Tirana központjától nem messze kaptak egy épületet, ott van a párt központja.
Heti két alkalommal újságot jelentetnek meg, aminek óriási sikere van. Az első számokat az emberek szinte félve, titokban vették meg. Ma már sorban állnak az emberek érte.
Több alkalommal találkoztunk diákokkal, akikkel órákon keresztül beszélgettünk a politikai helyzetről. A diákok teljesen elszántak, nincs közöttük senki, aki az Albán Munka Pártra / Kommunista Párt / szavazna. Véleményünk

szerint az ország 70-80 %-a antikommunista, s meggyőződésük, hogy ha szabad választásokat tartanak, akkor megbukik a rendszer, felszabadul az ország.
Feltűnő volt a fiatalok érdeklődése és kíváncsisága vallási kérdések iránt. Modern gondolkozásúak, jól értesültek a világ dolgairól. Sokan beszélnek nyelveket, főleg angolt, franciát és olaszt.
A diákok nagy aktivitással vesznek részt a választási kampányban. Eddig 8 ezer diák jelentkezett a kampánymunkára.
Hazautazásunk előtt két nappal tárgyaltak a pártok képviselői a kormányfővel, Ramiz Aliával. A Demokrata Párt részéről Sali Berisha és Gramos Pashko. Óriási eredményt értek el, megtört a jég, a választásokat elhalasztották 1991. március 31-re. Ez azt jelenti, hogy mintegy 250 választókörzetben jelöltet fognak állítani, s teljes erővel részt vesznek a választásokon.
A jelöltek állításával kapcsolatban tárgyalásokat folytatnak a szintén ellenzéki Republikánus Párttal, s várható, hogy közös jelölteket állítanak.
A választásokkal és a kampánnyal kapcsolatban az ellenzéki pártokkal és a diákokkal folytattunk tárgyalásokat, adtuk át választási tapasztalatainkat.
Mivel az elkövetkező két hónapnak hihetetlen jelentősége van Albánia, de Európa jövője szempontjából, feltett szándékunk, hogy még a választások előtt hamarosan visszatérünk Albániába, hogy az ellenzékkel tárgyaljunk.
Végtelenül fontos most az erkölcsi támogatás az albán ellenzék számára.
Mi magyarok vagyunk az elsők, akik az albán ellenzékkel tárgyalásokat kezdtünk, tiranai nagykövetünk, Póka Ferenc volt az első nagykövet, aki hivatalosan megkereste az Albán Demokrata Pártot.
A magunk részéről albániai missziónkat szeretnénk tovább folytatni, abban a hitben, hogy eljött az ideje annak, hogy Európa összes népe lerázza magáról a kommunista diktatúrát, s végre szabad legyen.

TÁMADÁS AZ MDF-BŐL

Albániából hazatérve durva támadás ért a Magyar Fórum részéről. Felelet képpen a következő levelet írtam MDF-es képviselőtársaimnak:

Kedves Képviselőtársaim!

Az utóbbi időben éles támadások érnek és csípős megjegyzések külföldi útjaim miatt.
Többek között a Magyar Fórum egyik oldalán kaptam egy övön aluli ütést.
Természetesnek tarom és erkölcsi kötelességemnek érzem, hogy Nektek, csakúgy mint választóimnak / de nem a Magyar Fórumnak / beszámoljak külföldi útjaimról.

Ezért elkészítettem külföldi útjaimról szóló beszámolómat múlt év szeptemberétől, s ajánlom figyelmetekbe szeretettel.
Tavaly augusztusban már elkészítettem az előző év beszámolóját, krónikáját, így kérésre szívesen bocsátom valamennyiőtök rendelkezésére.
Kritikáitokat és megjegyzéseiteket nyitott szívvel várom és fogadom.
Magam is tudom, hogy sokat utazom külföldre - múlt szeptembertől 13 alkalommal voltam. Három alkalommal a parlament küldetésében, mint Külügyi Bizottsági tag, egy /!/ alkalommal, mint MDF küldött, a többi alkalommal személyre szóló meghívás alapján. A külföldre utazás sokszor nagy teher, de kötelességemnek éreztem élni az alkalommal, megragadni minden alkalmat és lehetőséget, hogy országunknak és a Magyar Demokrata Fórumnak szolgálatára legyek.
Azt gondolom, hogy célkitűzésemet minden alkalommal sikerült teljesítenem.

GRAZ

1991. szeptember 14-15-én Graz melletti Stainz-ben vettem részt egy európai konferencián Josef Krainer /ÖVP/ meghívására. A konferenciára elkísért Szauter Rudolf képviselőtársam is. A konferencia címe: Kultúra, Tudomány és Politika a változásokban. A 14-i délelőttön a pódium-vitában előadást tartottam Közép-Európa egy magyar poilitikus szemével címen.
A pódium további vendégei voltak: Carlo Bernini olasz miniszter, Erhard Busek osztrák miniszter, Jan Carnogursky szlovák miniszterelnökhelyettes, Luis Durnwalder dél-tiroli tartományfőnök, Lojze Peterle szlovéniai miniszterelnök, Karl Schwarzenberg Vaclav Havel főtanácsosa, Lothar Späth badenwürtenbergi miniszterelnök, valamint Andrzej Stemalchowski lengyel szenátor.

KONZERVATÍV KONFERENCIA GÖDÖLLŐN

Bár a Kelet-közép Európa Konzervatív Tanács konferenciája nem külföldön volt, hanem Gödöllőn, 1991. szept. 21-23-ig, megemlítem, mert fontos európai konferencia volt.
Mintegy 65-70 európai konzervatív politikus vett részt rajta, köztük Zdravko Mrisic horvát külügyminiszter, Jeszenszky Géza, Keresztes K. Sándor magyar miniszterek, s mintegy 15 angol konzervatív párti képviselő.

BORNEMOUTH

Október 25-től 28-ig Angliában tartózkodtam, ahova az angol Konzervatív Párt kongresszusára utaztam Margareth Tatcher meghívására. Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy Antall József miniszterelnök úrral és Surján László miniszter úrral utazhattam Bornemouthba. Kinttartózkodásom alatt találkoztam

Margareth Tatcherrel, Hurd külügyminiszterrel, Geoffry Pattie képviselővel, Lord Brian Griffiths-szel, Dawning street 10. / Margareth Tatcher tanácsadója volt /, s másokkal.
Igen nagy megtiszteltetés volt, hogy a Chanell 4. szombat esti műsorában egy vitában vehettem részt két litván úrral, a litvániai helyzteről. A műsort egyenes adásban közvetítette a televízió.

PÁRIZS

November 27-29-ig az MDF küldetésében, a Konrad-Adenauer Alapítvány meghívására Párizsban vettem részt egy Közép-Európa Konferencián, ahol magam is felszólaltam.

BORNEMOUTH

Szeptember 29-30-ig Angliában, Bornemouthban vettem részt egy hétvégi konferencián, Brian Griffiths meghívására. Ezen a konferencián hívő politikusok vettek részt a Fellowship / Testvéri Közösség / mozgalom keretein belül.
Előadást tartottam a magyarországi egyházi helyzetről valamint A hívő ember részvételéről a politikában címen.
Nagyon értékes kapcsolatokra tettem szert.

SCHWÄBISCH - GMÜND

December 5-től 9-ig a Stuttgart melletti Schwäbisch - Gmündben vettem részt a Konrad - Adenauer - Alapítvány meghívására nemzetközi kongresszusukon, melynek fő témája a közép-kelet-európai egyházak változása volt. Előadást tartottam a Protestáns egyházak részvétele a magyarországi békés forradalomban - címen.
A Kongresszusra magammal vittem 10 kormánypárti képviselőt az Alapítvány meghívására.

ALBÁNIA

Következő utam ismét Albániába vezetett 1991. január 10-től 18-ig. Szintén a Külügyi Bizottság meghívására, Mózs Józseffel.
Találkoztam Simon Dzsubani és Kole Simoni egyházi vezetőkkel, az Egyesült Vallások Néppártja alapítóival.
Több ízben az Albán Demokrata Párt vezetőivel, a diákok képviselőivel.
Ezenkívül Malile albán külügyminiszterrel folytattunk közel két órás megbeszélést, Trozaj úrral, a Népi Gyűlés titkárával, a Külügyi Bizottság alelnökével, a Választási Bizottság elnökével, kereskedelmi miniszterhelyettessel, a Külügyi Igazgatóság igazgatójával.
Rövid megbeszélést folytattam Konstantin Mitsotakisz görög kormányfővel és

Mikisz Theodorakisz tárcanélküli miniszterrel.
Sok ízben találkoztunk a diákság képviselőivel.
Rendkívül jól sikerültnek ítélem meg albániai utamat.

USA

1991. január 27-től február 9-ig az Amerikai Egyesült Államokban tartózkodtam, ahova az amerikai Kongresszus meghívására utaztam Németh Zsolttal a washingtoni január 31-i imareggelin való részvétel miatt. Költségeinket egy washingtoni anglikán gyülekezet fizette. Kinttartózkodásunk alatt több, mint 40 megbeszélésen, tárgyaláson, különböző alkalmakon vettünk részt. Előadást tartottunk a magyarországi politikai egyházi helyzetről, Közép-Európáról, emberi jogi kérdésekről, több alkalommal hirdettem igét különböző gyülekezeteknek stb. Találkoztunk és megbeszéléseket folytattunk a washingtoni nagykövettel a követségi alkalmazottakkal, a new-yorki főkonzullal, ENSZ nagykövetünkkel, az amerikai magyar katolikusok vezető lelkészeivel, az Amerikai Magyar Koalícióval. Öt alkalommal Göncz Árpáddal közösen.
Amerikai részről találkoztunk a Republikánus Intézettel, a Demokrata Intézettel, A Free Congress Foundation-nal, a Helsinki Bizottsággal, / albán, magyar referensekkel /, a State Department-ben a Közép-Európai referenssel, magyar és albán referenssel, stb.
A Kongresszus Emberi Jogi csoportja előtt meghallgatást kaptunk, találkoztunk az Egyesült Államok Információs Ügynökségének alelnökével, a lutheránus és anglikán kongresszusi hivatalának vezetőivel, püspökeivel, számos lelkésszel és gyülekezettel valamint az Amerikai Albánok Ligájának vezetőivel. Utóbbiakkal kétszer hatórás megbeszélést folytattunk.
Találkoztunk még Eagleburger külügyminiszterhelyettes úrral, Dodd szenátorral, Tom Lantossal, Lagomarsino és Diogardi képviselőkkel stb. a sor korántsem teljes.
Kinttartózkodásom egyik kézzelfogható eredménye, hogy szervezés alatt van - február 25-i utazással - egy 11 fős amerikai-magyar-bolgár kampánydelegáció az albániai választásokra, valamint egy tekintélyes amerikai megfigyelőcsoport a március 31-i választásokra.
Másik, hogy szervezés alatt áll a Magyar Testvéri Börtöntársaság. A márciusi máltai nemzetközi konferenciára két főt küldtem ki.
Végül az albániai kapcsolatok egyik legcsodálatosabb eredményéről hadd számoljak be: Debrecenben fordítás és nyomtatási előkészületek alatt van június-júliusi szállításokra egy albán nyelvű képes gyermekbiblia 20 ezer példányban!
Megemlítendő még az is, hogy szervezés alatt áll az ugyancsak amerikai Free Congress Alapítványnak március 7-10 közötti albániai konferenciája az albán ellenzéket a választásokban segítendő.

Következő külföldi utamat Isten segítségével Albániába tervezem.

WASHINGTON - ILLINOIS - KENTUCKY

Valamennyi külföldi utam közül az egyik legemlékezetesebb és legcsodálatosabb talán az a két és fél hét volt, amit 1992. január 26-től töltöttem az Egyesült Államokban.
A Washingtoni Nemzeti Imareggelire utaztam ki az Amerikai Börtöntársaság meghívására, de egyúttal több meghívásnak is eleget tettem.
Kintartózkodásom alatt rengeteg emberrel találkoztam, politikusokkal, üzletemberekkel, hívő emberekkel és diákokkal.
Második alkalommal részesültem abban a megtiszteltetésben, hogy résztvehettem a Washingtoni Imareggelin. Ezúttal a németországi Stuttgartban gyülekezett az a csoport, ami legnagyobb részt európai politikusokból - vagy volt politikusokból állt - de távolabbi helyekről, mint például Szudánból, Kenyából, Burundiból, Ruandából, Indiából is voltak néhányan.
A Washingtoni Imareggeli egy hatalmas nemzetközi méretű találkozó. Maga az Imareggeli egy másfél-két órás reggeli alkalom, terített asztalok mellett, egyszerű reggelivel.
A reggeli már évek óta Billy Graham imádságával kezdődik, később pedig a reggeli során kis szünetekkel igeolvasással, imádsággal rövid beszédekkel folytatódik. Egyházi énekeket egy kórus énekel, de van közös éneklés is. Ez alkalommal a fő beszédet George Bush amerikai elnök tartotta.
A reggelin három és fél-négy ezer ember vesz részt a Hotel Hilton legnagyobb termében. Kerek asztalok mellett foglalunk helyet, nyolcan egy asztal mellett, véletlenszerűen "kisorsolva" az asztaltársakat. Reggeli közben lehetőség nyílik arra, hogy beszélgessünk, megismerjük egymást, kicseréljük névjegykártyáinkat, szóval kapcsolatok alakuljanak ki.
De ezért az egy alkalomért azt hiszem kevesen utaznának Washingtonba a világ minden tájáról, miniszterelnökök, minszterek, köztársasági elnökök, országgyűlési képviselők, befolyásos üzletemberek.
Az Imareggeli köré egy fantasztikusan megszervezett program is van, amit hosszú előkészületek során sok ezer sönkéntes szervez Washingtonban. Tulajdonképpen egy három napos sűrű programokból álló összejövetelről van szó, ahol minden résztvevő legalább 8-10 találkozón, megbeszélésen vesz részt. Washington egész politikai élete megmozdul, szenátorok és képviselők, kormánytagok és üzletemberek, egyházi vezetők és neves közéleti személyiségek folytatnak sokszor gyümölcsöző tárgyalásokat.
Kiszámoltam, hogy ha csak minden résztvevőnek 10 megbeszélése van ez alatt a három nap alatt, akkor a világ politikusai ez alatt a három nap alatt 35-40 ezer megbeszélést folytatnak. S ekkor még nem is számolom a spontán beszélgetéseket, barátságokat, kapcsolatokat, mely átszövi ezt a néhány napot.

Különleges jelentőséget az ad még ezeknek a napoknak, hogy a jelenlévők, szerte a nagyvilágból, különböző pártokhoz tartoznak, hívők és nem hívők, sőt mindig meghívnak ex-kommunistákat (vagy kommunistákat) is.
Az imareggelit és az egész programot hívő emberek szervezik, ők hívják meg a résztvevőket, s a három nap minden percét áthatja, hogy itt ez a sok ember Jézus Krisztus nevében jött össze.
Számomra a legkedvesebb és felejthetetlen alkalom az Imareggeli előestéjén volt, amikor az a nagy megtiszteltetés ért, hogy az Amerikai Testvéri Börtöntársaság éves díszvacsorájának a Hotel Hiltonban a díszvendége voltam, abból az alkalomból, hogy a William Wilberforce Fórum, mely az Amerikai Testvéri Börtöntársasággal működik együtt és Charles W. Colson az elnöke, nekem ítélte oda a William Wilberforce Díjat. Ezt tulajdonképpen annak köszönhetem, hogy 1989-ben megnyertem a választást Gödöllőn, mely annyi hosszú év után az első demokratikus és szabad választás volt a kommunista világban. Nagy megtiszteltetés volt, hiszen az évenként odaítélt díjat első alkalommal Benino Aquino fülöp-szigeteki politikus kapta meg - post humus, egy évvel később Wolf amerikai képviselő, előző évben pedig Armstrong szenátor.
William Wilberforce egyébként angol képviselő volt az 1700-as években, s a brit rabszolgafelszabadítás fűződik nevéhez.
Washington után keresztyén üzletemberek meghívására Illinois államba utaztam néhány napra, ahol számos beszédet mondtam üzletembereknek, közéleti személyiségeknek, több alkalommal prédikálhattam különböző templomokban és előadást tartottam a Kankakee-i Keresztyén Egyetemen 2000 diáknak.
Illinois-ból Kentucky államba utaztam, ahol öt napom keresztül tartottam előadásokat, beszédeket, prédikáltam több alkalommal. Itt 1000 diáknak tartottam előadást Magyaországról, a magyarországi változásokról. Az egyik lexingtoni egyetemen pedig diplomata növendékeknek tartottam előadást a magyarországi külpolitikáról. Itt is nagy megtiszteltetés ért, mivel az akkor éppen ülésező Kentucky Szenátusban Tim Philpot szenátor barátom köszöntött és Határozatot terjesztett a Szenátus elé látogatásom alkalmából a magyarországi helyzetet és tevékenységemet illetően, amit a Szenátus egyhangúlag elfogadott.

Találkoztam Kentucky Állam Kormányzójával is, aki az Állam legmagasabb kitüntetését adományozta nekem: Kentucky Ezredese lettem.
Washingtonba visszatérve még négy nap alatt 19 megbeszélésem volt, köztük a legemlékezetesebb a washingtoni Kossuth Házban, ahol majd száz érdeklődő magyarnak vetítettem le a Magyar Szabadság Napja című filmet a nevezetes gödöllői ünnepről. Erről a két és fél hétről 13 oldalas beszámolót készítettem, de minden részlettel nem akarom untatni az olvasót.

Egy statisztika még a végére kívánkozik: ez alatt az idő alatt 60 különböző találkozón, programon vettem részt. 28 alkalommal szónokoltam (előadások, beszédek, prédikációk), mely alkalmakon összesen szerény számításaim szerint is 6000 embernek mondtam el élő szóval a magammal vitt üzenetet: Magyarországról és azokról a csodálatos dolgokról amit az Isten cselekedett velünk.
15 alkalommal adtam televízió, rádió vagy újság interjút - ami megint csak nagy lehetőség volt arra, hogy sok ezer ember halljon Hazámról. Igyekeztem a lehetőséggel élni, csak úgy mint minden más alkalommal, hogy teljesítsem küldetésemet.
Ide kívánkozik három dokumentum magyar fordítása. Az egyik a Kentucky Állam Szenátusának határozata a másik a William Wilberforce Díj, a harmadik a Kentucky Ezredese Kitüntetés.

KENTUCKY ÁLLAM SZENÁTUSÁNAK HATÁROZATA

1. rész E tiszteletreméltó Szenátus elismeri és nagyraértékeli Roszík Gábornak a szabadság és demokrácia előmozdítása érdekében kifejtett kiemelkedő tevékenységét a világ egyik legelnyomottabb régiójában.

2. rész Ezen Határozat egy-egy példányát eljuttatják Roszík Gábornak, George Bush-nak, az Egyesült Államok Elnökének, James Baker külügyminiszternek az Egyesült Államok Kongresszusa vezetőinek, Kentucky Állam kongresszusi küldötteinek, Tar Pálnak a Washingtoni Magyar Nagykövetség vezetőjének.

Hitelesítve:

Szenátusi Főjegyző

WILLIAM WILBERFORCE DÍJ

Roszík Gábor tiszteletes úrnak, a negyedik, évenkénti William Wilberforce díj díjazottjának adományozta a Wilberforce Fórum Börtöntársaság Tanácsa 1992. január 29-én.
A kommunizmus kelet-európai bukását messze megelőzve egy fiatal evangélikus lelkész, Roszík Gábor, szenvedélyesen hirdette az evangéliumot, kis magyar falujában. Nagy kockázatot vállalt ezzel, amíg beszélt, szította hallgatóinak szívében a szabadság lángját. Majd Roszík Gábor indult a képviselőválasztásokon.
Mint William Wilberforce is - aki politikai tisztségét arra használta, hogy "igazságot szolgáltasson a rabságban sínylődőknek" - úgy Roszík Gábor igyekezett szabadságot vinni azoknak, akiket a kommunizmus igája tartott fogva.
Az 1989-es év elején Roszík Gábor lett az első szabadon választott nem kommunista parlamenti képviselő egész Kelet-Európában.
Folytatta az igehirdetést. Támadást indított egyházának vezetése ellen amiért az összejátszott a kommunistákkal. Megfosztották hivatalától és megtiltották, hogy szószékre lépjen. Ő azonban továbbra is hirdette az igazságot, egy olyan környezetben, ahol a hazugság uralkodott.
1989 karácsonyán elindult egy feltartóztathatatlan mozgalom és Budapest terein Roszík Gábor újra hirdette az igét, most már szabadon ő és más vezetők 100.000 honfitársunkhoz szólva vallottak a fényről, amelyet a sötétség soha nem olthat ki.

Ezt a díjat átnyújtjuk Roszík Gábornak, mint egy olyan vezetőnek, aki továbbviszi William Wilberforce örökségét. Átadásával kifejezzük elismerésünket kelet-európai polgárok ezrei felé, akik kiálltak a kommunista kormányzás ellen. E díj nemcsak múltbeli események iránti tiszteletünket jelzi, hanem magába foglalja imánkat azért, hogy a Budapesten fellobbanó fény töretlenül ragyogjon Kelet-Európa egén.

KENTUCKY EZREDESE KITÜNTETŐ ÉRDEMREND

Kentucky Állam legmagasabb kitüntetése a Kentucky Colonel (ezredesi cím). Az ezredesek a jóakarat és testvériség követei szerte a világon.

A Kentucky Colonel címet a helyi közösségek, az állam vagy a nemzet javára véghezvitt szolgálatáért, vagy különböző kiemelkedő teljesítményekért adományozzák. Önnek a Kormányzó a Kentucky Colonel címet embertársai javára végzett tetteiért és szolgálataiért nyújtja át.
A Kentucky Ezredesek jegyzékében kiemelkedő férfiak és nők neve szerepel a világ minden tájáról. A Kormányzó és az Államtitkár aláírásával, valamint Kentucky Nagy címerével hitelesített Oklevél olyan felelős vezetők falán függött, mint Lyndon B. Johnson elnök és az angol miniszterelnök, Winston Churchill. Amerika első űrhajósa John Glenn, történelmi jelentőségű küldetése során kapta meg a kitüntetést, miközben űrhajója a föld körüli pályán keringett.
A nagy mulattatók közül néhai Bing Crosby és Red Skelton viselte tevékenysége jutalmául a Kentucky Colonel címet.

A történet Isaac Shelby, Kentucky első kormányfőjének idején kezdődött, aki vejének, Charles E. Toddnak adományozta az ezredesi címet.
Shelby később ezredének minden tagját ezzel a címmel tüntette ki, akik az 1812-es háborúban részt vettek. A későbbiekben a kormányzók a védőőrség feladatával bízták meg az ezredeseket. Egyenruhát viseltek és jelen voltak a legtöbb kormányhivatalban.
"A Kentucky Ezredesek kitüntető érdemrendjét" 1932-ben Ruby Lafoon alapította s azóta hivatalosan elimert jótékonysági szervezetként működik. Az évek során a Kentucky Ezredesek több ezer dollárt szántak igaz ügyekre. A kitüntetés gondolata Charles Pettijdou-tól származott, az amerikai filmgyártás és forgalmazás kereskedelmi elnökétől, akit megválasztottak a Kentucky Ezredesek Rendjének legfőbb parancsnokává. Ez a megbízatás magába foglalja mind a pénzügyek, mind a legmagasabb kitüntetés iránti felelősséget.
Anna Bell Wardet kinevezték titkárnak a szervezési teendők ellátására. Kentucky kormányzója és helytartója tölti be a főparancsnoki illetve a főparancsnok helyettesi tisztet. Minden tisztségviselő ellenszolgáltatás nélkül folytatja tevékenységét.
Minden évben egyszer összegyűlnek a Kentucky ezredesek szerte a világból, hogy megünnepeljék összetartozásukat az igaz kentucky vendégszeretet szellemében.

Kubai misszió

Életem legizgalmasabb két hetét azonban Kubában töltöttem, először 1993. februárjában, másodszor egy évvel később.
Hatalmas anyaggal, dokumentumokkal, fényképekkel, hang- és filmfelvételekkel, politikai foglyok listájával tértem haza, meglehetősen izgalmas körülmények között.
1994. februárjában 180 perc videoanyaggal jöttem haza, amit az ott élő Emberi Jogi csoportok, ellenzéki szervezetek legismertebb, legüldözöttebb vezetőivel készítettem néhány képviselőtársam közreműködésével.
Az anyag páratlan a maga mivoltában, hiszen azokkal az emberekkel még soha senki nem tudott riportot készíteni, vagy ha tudott is, azt nem tudta kihozni az országból.
Nekem sikerült, ha nem is könnyen.
A filmből egy 15 perces összeállítást még júniusban bemutatott a Panoráma, de részeket sugároztak belőle különböző amerikai TV állomások, rádiók is.
A riportokból a washingtoni Freedom House kiadványt készített, melynek előszavát is én írtam. Oswaldo Payával készült riportom pedig külön kiadványban jelent meg.
Az előszót szeretném itt közreadni, hiszen sokat megmutat abból a munkából, amit Kubában végeztem:
Mindig nagy érdeklődéssel voltam Kuba iránt. A csodálatos ország, a kubai emberek habitusa és karaktere mindig nagyon közel állt hozzám. Szerettem Hemingway világát és arról álmodoztam sokszor, hogy egyszer elmegyek Kubába, megszállok egy szép hotelban és daiquirit iszogatok. Azonban azt soha nem gondoltam, hogy Kuba életemnek oly fontos részévé fog válni és ennyire fontos lesz számomra.
Már a kezdet nagyon izgalmas volt. Öt évvel ezelőtt, 1989. nyarán egy nagyon fontos történelmi esemény zajlott le Magyarországon, városomban Gödöllőn. Demokraták egy kis csoportja - talán ha 20 ember - melyben vezetést vállal-

tam, kezdeményezte a választókörzet akkori kommunista országgyűlési képviselőjének visszahívását a Parlamentből. Az egész ország odafigyelt erre, hiszen ilyesmi soha azelőtt nem fodult elő Magyarországon. A legtöbb ember számára ez lehetetlennek és elképzelhetetlennek tűnt - és valóban nem is volt könnyű. Hiszen abban az időben egyetlen párt volt Magyarországon, a kommunista párt, mind a rendőrség és katonaság őket támogatta - védte. Diktatúra volt.

Mindezek ellenére négy hónapos kemény akció, támadás és politikai vita után sikerült arra kényszerítenünk a kommunista képviselőt, hogy mandátumáról lemondjon. A győzelem után erősnek éreztük magunkat, arra kényszerítettük az Elnöki Tanácsot, hogy időközi választásokat írjon ki Gödöllő és Isaszegen, a választókörzetben. A választás időpontja 1989. július 22-én volt, a nyár kellős közepén. Nagy megtiszteltetés volt számomra, hogy az ellenzéki Magyar Demokrata Fórum jelöltje én voltam, a többi ellenzéki párt támogatásával. Az esemény valóban történelmi volt, s nem azért, mert 70%-os többséggel jutottam be a Parlamentbe, hanem azért, mert ez volt az első szabadon választás az egész kommunista világon 1947 óta.

Fantasztikus érzés volt az egyetlen antikommunista képviselőnek lenni a Magyar Parlamentben, sőt az egész kommunista világon.

Mindez még azelőtt történt, hogy a berlini fal leomlott volna, mielőtt a bársonyos forradalom félreállította volna a kommunistákat, azelőtt, hogy Tőkés László indításával kitört a forradalom Romániában. Mindez akkor történt, amikor a Szovjetúniónak még két éve volt hátra, s Magyaroszágon is vagy 100 ezer szovjet katona tanyázott.

Megválasztásom csodálatos története hamar ismerté lett mindenfele, s sűrűn kaptam a leveleket az egész világról.

Néhány nappal a választások után egyik napilapunk első oldalán nagyon érdekes tudósítást olvastam Kubából. Valahol Fidel Castro három órás beszédet tartott, melyben 30 perces kirohanást tartott a magyar kommunisták ellen, hogy megengedték Magyaroszágon, hogy egy antikommunista képviselő bekerüljön a Parlamentbe. Valami olyasmit is mondott, hogy ez minden rossznak a kezdete, szidta a magyar elvtársait gyengeségük és erőtlenségük miatt.

Természetesen mindez nekem igen jól esett, s máris elkötelezve éreztem magam a kubai ellenzék iránt, s felelősséget éreztem azok iránt, akik a kubai diktatúra elnyomása alatt élnek, de így éreztem mindazok iránt is, akik bárhol a világon a kommunisták elnyomásától szenvednek.

Nem véletlen tehát, hogy a 1990. novemberében, egy képviselőtársammal elindultam Albániába, hogy közelről lássuk és ismerjük meg azt a borzalmas világot, amit csak a hírekből tudunk, s elképzelhetetlen volt számunkra. Albániában is akkor jártam először, amikor politikusok közül még senki, ellenzéknek nyoma sem volt, a legvadabb kommunisták uralkodtak.

Albánia kb. 800 km-re van a magyar határtól, igazából nem túl nagy távolság, de annyira nehéz volt oda eljutni, hogy még soha nem találkoztam egyetlen emberrel sem, aki Albániában járt volna.

Az ország olyan idegen volt, olyan távolinak tűnt mindentől! A határokat erősen őrizték, mindenhol csak katonák voltak. A templomokat már bezárták, az emberek rettegésben éltek. A világ legkeményebb diktátorai uralkodtak.

Négy hónapig tartott, mire nagy nehezen diplomata útlevelünkbe megkaptuk a vízumot és gépkocsival elindulhattunk.

Egy hetet töltöttünk Albániában, s találkoztunk egy csomó kommunista vezetővel, néhány Lenin és Sztálin szoborral. Pár héttel az ország összes Lenin és Sztálin szobrát, valamint a kommunista vezetők nagy részét talapzatáról ledöntötték, s eljött a szabadság és demokrácia ideje.

Később még három alkalommal tértem vissza Albániába, legutoljára akkor, amikor azok a választások voltak 1992-ben, amikor végleg megszabadultak a diktátoroktól. A magyar választási megfigyelő csoport tagja voltam, sokmindenkivel találkoztam, s nem kevésszer emlegettük Kubát, mennyire jó lenne oda is elmenni, s legfőképpen a szabad választásokat megfigyelő csoport tagjaként.

Hazajövetelem után a magam részéről én meg is tettem az első előkészületeket egy kubai út megszervezésére. Azonban addig még több, mint egy évet várnom kellett.

Úgy határoztam, hogy egyedül megyek, s megpróbálom felvenni a kapcsolatot a különböző Emberi Jogi szervezetekkel, ellenzéki csoportokkal. A dolog nagyon izgalmasnak tűnt - akár csak Albániában -, hiszen azóta, amióta a változások végbementek Kelet- Közép Európában, a kubai és magyar politikusok viszonya rendkívül hűvössé vált, és nem igen akadt senki, akik szívesen találkoztak volna egymással.

Nem tudom, hogy milyen volt a kapcsolata a kubai kommunistáknak a nyugateurópai politikusokkal - gyanítom, hogy nem túl szoros -, de azt tudom, a mi tájékunkról a megelőző években senki nem járt Kubában.

Nos, én elmentem, de én sem azért, mert annyira vágytam volna a kommunisták társaságára, de igenis szerettem volna megismerkedni és találkozni a kubai ellenzékkel. Szerettem volna tájékozódni az Emberi Jogok helyzetével kapcsolatban, megismerni a politikai foglyok körülményeit, az egyháziak életét és látni a gazdasági problémákat.

Legelőször is kapcsolatba léptem a különböző kubai emigráns szervezetekkel, hogy minél több előzetes információt begyűjtsek a kubai ellenzéki személyiségekről, szervezetekről. Rövid idő alatt rengeteg adatot, neveket, címeket, telefonszámokat gyűjtöttem össze, s bő információt a kubai helyzettel kapcsolatban.

1993. februárjában érkeztem Kubába. Ez éppen a választások után egy héttel volt, s kubai vezetők nagyon büszkék voltak rá, mivel ez volt az első közvetlen választás a forradalom óta. Később, amikor elmeséltem nekik, hogy mit jelent felénk a demokratikus, szabad választás, nem akarták megérteni. Képtelenek voltak felfogni, legalább is ezt mutatták, hogy miért nem demokratikus az, hogy egy - egy választási körzetben mindössze egy jelölt van...
A Magyar Nagykövetségen voltam elszállásolva, s most is köszönetet érzek a nagykövet úr, a munkatársai iránt, olyan sokat segítettek. A látogatásom számunkra is izgalmas volt, mert az új Magyar Parlamentből még nem járt arra senki, de a legizgalmasabb és legfontosabb az volt, hogy a kubai ellenzék és Emberi Jogi szervezetek vezetőivel is találkoztak látogatásom kapcsán, ugyanis ez eddig teljesen kimaradt az életükből. Soha még ellenzéki személy nem fodult meg a Magyar Nagykövetségen, de ezen a héten szinte valamennyi eljött, s minden napra jutott egy-két találkozás.
Itt meg kell jegyeznem, hogy ez korántsem volt tilos, hiszen más követségekre többé kevésbé rendszeresen jártak az ellenzékiek, de ebben mi nagyon elmaradtunk.
Nem csoda, ha nehézségekbe ütközött részükre kontaktust teremteni az ellenzékkel, s időpontokat összeállítani, amikor találkozhatom velük. Ez ugyan néhány alkalommal sikerült, de inkább mentem a magam elképzelése után, gyalogoltam rengeteget, taxiba szálltam, s nem is hiába. Jellemző például, hogy Gustavo Arcost, akit leginkább szerettem volna elérni, nem találták meg, s nem sikerült vele időpontot egyeztetniök. Így hát elindultam magam a H utcába, ami nem is volt messze szállásomtól. A második napon, miután már háromszor is megkíséreltem bemenni a házba, végre sikerült megtalálnom Gustavo Arcost.
Gustavo egy igen kedves nagyműveltségű ember, aki valamikor a 60-as években a kubai belga nagykövet volt, aztán lehúzott vagy 10 évet a börtönben Castro jóvoltából. Nagyon örült és nagyra értékelte látogatásomat, s a magyar részről megnyilvánuló érdeklődést Kuba iránt.
A következő öt napban sok nagyszerű emberrel találkoztam a kubai ellenzék részéről. Kubai jelenlétem néhány nap alatt elterjedt az ellenzék köreiben, s szinte egymásnak adták a kilincset, hogy találkozzanak velem. Álljon itt néhány név a kiemelkedő szabadságharcosok közül, akikkel találkoztam: Jesus Yanez Pelletier, Oswaldo Paya Sardinaz, Mario Chanes, aki kereken 30 évet töltött börtönben politikai fogolyként, Aida Valdes Santana, Vladimir Roca. Elizardo Sanchez-zel otthonában találkoztam, ahol igazi kis konferenciát tartottunk 6-8 ellenzéki személyiség részvételével.
Sok izgalmas és érdekes beszélgetést folytattam egy hét alatt, melyeket 360 perc hangfelvétel bizonyít. Rengeteg dokumentumot, levelet gyűjtöttem össze,

köztük, talán a legérdekesebb és legfontosabb több száz politikai fogoly névsora, a kirótt büntetésekkel együtt.
Az egyik legnagyobb élményem az volt, hogy megtapasztaltam, hogy az '56-os Magyar Forradalomnak milyen óriási tekintélye van Kubában, milyen jól ismerik az emberek, s milyen sokat jelentett nekik a közelmúltban is, amikor bötönben sínylődtek. Vittem magammal egy csomó 56-os emlékérmet, amit ajándékba átadtam mindazoknak, akikkel találkoztam. Természetesen a hivatalos találkozók résztvevőit nem részeltettem ebben a kitüntetésben.
Különösebben nem is csodálkoztam, de őszinte jó érzéssel töltött el, amikor hazatértem után pár nappal a Külügyminisztérium Parlamenti titkárságától a következő iratot kaptam:

Diplomáciai jelentés

Kapja: Roszík Gábor

Tárgy: Roszík Gábor havannai látogatásáról

A kubai külügyminisztérium tisztviselői szerint havannai ellenzéki körök azt terjesztik, hogy Roszík Gábor képviselő úr havannai látogatása alkalmával, a nagykövet szűk körű koktélján kitüntetéseket adott át ellenzéki vezetőknek. Sajnálatosnak tartanák, ha Roszík úr - csupán az ellenzéki körök tájékoztatására hagyatkozva - hamis képet festene az egyébként valóban nagyon súlyos kubai helyzetről. Jelezte, tudnak C.A. Montaner látogatásáról, de ezt érdemben nem kommentálta. Az ellenzéket általában nem komolynak, bázis nélkülinek minősítette.
Nagykövetünk közölte: semmiféle koktél, ellenzéki összejövetel, kitüntetés nem volt a nagykövetségen. Roszík úr az ellenzék véleményét is meg akarta ismerni, több ellenzéki személyiséggel találkozott és folytatott tájékoztató beszélgetést. Néhány beszélgetőpartnerének, köztük egyháziaknak is mintegy ajándékként átadta az MDF 1989-ben kiadott, az 1956-os vértanúknak szentelt érméjét.

Budapest, 1993. április 2.

Hazatérésem után jelentést terjesztettem elő a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának, ahol meg is vitattuk a kubai helyzetet. A Parlamentben a következő ülésnapon sajtótájékoztatót tartottam, amit a televízió és rádió egyenes adásban közvetített. Ez nagy lehetőséget biztosított a számomra, hogy széles nyilvánosságot adtak a kubai helyzetnek Magyarországon. A sajtótájékoztatón többek között felemeltem szavamat a kubai politikai foglyok érdekében, köztük is megemlítettem Maria Helena Cruz Varela költőnőt, akit

azóta szabadon bocsátottak.
1993. őszén megszerveztem a Magyar Országgyűlés Interparlamentális Uniójának Kubai-Magyar Tagozatát. Ennek elnökeként határoztam el, hogy ismét ellátogatok Kubába néhány képviselőtársammal együtt.
Terveinkben szerepelt, hogy nem csak a belső emigráció kiemelkedő alakjait keressük meg, hanem találkozunk a kubai parlament néhány tagjaival is.
Ezenfelül elhatároztuk, hogy egy profi kamarát és operatőrt is viszünk magunkkal, hogy riportot készítsünk az Emberi Jogok helyzetéről és a politikai helyzetről.
1994. január végén indult útnak, négy országgyűlési képviselő és az operatőr.
Péntek délután, alig 12 órával az indulás előtt az Országgyűlés Külügyi Hivatalának vezető helyettese hívott fel. Elmondta, hogy a budapesti Kubai nagykövetség elsőtitkára állított be hozzá aznap délután bejelelentés nélkül, elég erőszakosan követelte, hogy fogadják őt, majd nem éppen diplomáciai hangon közölte, hogy a magyar csoport nem szívesen látott társaság Kubába, s vezetőjük Roszík Gábor pedig egyenesen persona non grata. Ennek a hírnek természetesen nem túlságosan örültem, de egy pillanatig sem gondoltam arra, hogy megváltoztassam elhatározásomat, sőt még inkább erősödött elhatározásom: meg kell mutatni a világnak - ha még nem tudnák - milyen az az ország, ahol négy magyar képviselőt nem szívesen fogadnak. Másnap reggel tehát útnak indultunk.
A havannai repülőtéren - ahova hosszú utazás után, Moszkván keresztül jutottunk el - havannai követségünk tanácsosa várt, s Követségre hajtottunk. Már útközben értesültünk róla, s aztán nagykövet úr is megerősítette, hogy a kubai Külügyminisztériumtól azonos jelzést kapott, mint mi itthon. Azon ezek után már nem is igen csodálkoztunk, hogy otthonról havannai nagykövetségünk olyan utasítást kapott, hogy találkozások szervezésében nem működhet közre, kinttartózkodásunk alatt csupán technikai jellegű segítséget nyújthat, azaz értéktárgyaink megőrzését, szállodafoglalást, stb. Ilyesmire egy kicsit számítottunk is, vagyis arra, hogy a kintieket otthonról leblokkolják, mert elutazásunk előtt már olyan leveleket kaptunk a Külügyminisztériumból és a Parlament Külügyi Osztályáról, hogy maga Szabad György házelnök sem támogatja utunkat politikai okokból. Ez csak azért volt különös számunkra, mert a házelnök urat erről nem kérdeztük, s igazából nem is voltunk kíváncsiak arra, hogy helyesli vagy nem helyesli. Szabad György iránt kifejezett legnagyobb tiszteletem és elismerésem mellett mondom ezt, hiszen nem is állt szándékunkba másokat ebbe az egész ügybe döntési szinten bevonni. Az igaz, hogy napidíj iránt folyamodtunk hozzá - ami ha jól emlékszem 15 dollár lett volna -, de ezt egyébként teljesen elfogadható indokkal nem teljesítette.
Később persze megtudtuk - s az igazsághoz az is hozzátartozik -, hogy kiutazásunk előtt heteken keresztül lobbyzott egy erősen baloldali kis csapat, hogy kubai utunkat meghiusítsa, s ők vezették félre az akkori házelnököt is.
Végül is ez a fajta fogadtatás igen goromba volt, s tulajdonképpen nem akartuk megérteni, hogy miért, hiszen jó szándékkal mentünk oda, találkozni akartunk a legkülönfélébb emberekkel, meg akartunk hallgatni minden oldalt, s korrekt információkat akartunk szerezni az Emberi Jogok helyzetéről. Persze nyilvánvaló, hogy éppen ez volt a legnagyobb baj. Ugyanakkor a kubai rezsim tudtunkra adta, hogy Kubában minden rendben van, ami legalább is az Emberi Jogokat illeti. Mi ezt készségesen elhisszük - mondtuk - de akkor még erősebb a kérdés, hogy erről miért nem győződhetünk meg magunk is?
Csomagjainkat a Követségen hagytuk - vittük magunkkal rengeteg gyógyszert, kevés élelmiszert, némi pénzt és a technikai felszerelésünket -, s a tengerparti szállodánkba mentünk.
Persze sajnáltuk, hogy a Követség aktív segítséget nem nyújthatott nekünk, egyetlen időpontunk sem volt amikor megérkeztünk, senki nem tudott róla, hogy jövünk, legalább is azok közül, akikkel a leginkább akartunk volna találkozni. Nagyon azért nem estünk kétségbe, hiszen rengeteg barátom volt Kubában, volt egy csomó címem és ismertem a várost.
A szállodában elfoglaltuk a szobáinkat, ittunk gyorsan egy daiquirit, s rögtön egy sétára invitáltam barátaimat. Természetesen mindenki szívesen jött, s élvezte, hogy Havannában sétálunk. Negyedórai séta után megálltun egy ház előtt, rámutattam:
- Gyerekek, itt lakik Gustavo Arcos!
A hatás nem maradt el, hiszen már valamennyien tudták, hogy Gustavo az egyik legjelentősebb ellenzéki, Emberi Jogi személyiség Kubában.
A fiúknál, gondolom, hogy csak a titkosrendőrség lehetett jobban meglepődve, mert arra tán ők sem számítottak, hogy alig, hogy megérkezünk, rögtön "akcióba" lépünk, s mindazok után, amit egyértelműen értésünkre adtak, azonnal meglátogatunk valakit az ellenzék soraiból.
Gustavo felesége nyitott ajtót, s először nem akart beengedni, mert Gustavo betegen feküdt. Amikor azonban felismert, örömmel bocsátott be. Gustavo is nagyon örült, hogy megint találkozunk, s örömmel hallott azokról a terveinkről, amikkel Kubába érkeztünk. Azonnal tájékoztatott az akkori helyzetről, amiből kiderült, hogy tavaly óta lényegében nem változott semmi, s néhány engedményen kívül minden változatlan. Az ellenzék és Emberi Jogok vezetői ugyan úgy korlátozva vannak, állandó megfigyelés alatt, gyakran érik őket atrocitások, sokan börtönben vannak, stb.stb.
Gustavo egyedülálló lehetőségnek és dolognak tartotta, hogy magyar országgyűlési képviselőként egy hetet töltünk Kubában, az említett dolgok vizsgálatával, s azt pedig különösen nagyra értékelte, hogy a legjelentősebb személyi-

ségekkel készítünk interjúkat, s így tőlük közvetlenül tudhatja meg a világ, látva - hallva őket, hogy mi is a helyzet Kubában. Még soha senki riportfilmet nem készített velük, ez egyszerűen lehetetlen volt. Csak érdekességképpen említem meg, Sugár András iránt érzett nagyrabecsülésem kifejezése mellett-, hogy ő éppen az nap indult haza Havannából, amikor megérkeztünk, a szállodában éppen csak összefutottunk, mert indultak a repülőtérre, nos hivatalosan engedélyezett riportot készítettek Kubáról, találkoztak mindenféle hivatalos egyedekkel, s lehetővé tették nekik, hogy az írószövetség elnökével, egy koros és egyébként köztiszteletben álló íróval találkozzanak. Mindenhova hivatalos kísérőt adtak melléjük, elkísérték őket, szóval mindenhol a nyakukban voltak. Mi tehát másokkal készítettünk riportokat, azokkal, akikkel senki más.
Filmünket megfelelően értékelte a(z) akkori Panoráma, s itthon Sugár Andrással egy 15 perces filmet állítottunk össze, amit a Panoráma be is mutatott...
Filmünk, dicsekvés nélkül állíthatom páratlan, de nem csak azért, mert azokkal készítettük a filmet, akikkel más nem tudott, hanem azért is, mert bátorsággal és elszántsággal nyilatkoztak, mintha az a világon a legtermészetesebb lett volna. 12 bátor férfival és asszonnyal beszélgettünk, s volt köztük olyan is, aki két héttel korábban szabadult ki a börtönből, ahol politikai fogoly volt, s keresetlen szavakkal írta le a börtönök helyzetét, a politikai foglyokkal való bánásmódot. Többen nyíltan felszólították Fidel Castrot, hogy mondjon le és hagyjon már szabad utat a demokráciának.
A 180 (!) percnyi anyagot elég érdekes körülmények között készítettük el. Azt most nem akarom részletezni, hogy milyen izgalmas volt egy-egy helyszín megtalálása, maga a beszélgetés, de az biztos, hogy nem volt könnyű. A helyzetből adódóan nem volt tolmácsunk.
Ebben a Követség nem tudott segíteni. Pénzünk éppen lett volna, hogy tolmácsot fogadjunk, de kit és honnan? Spanyolul közülünk senki sem tudott, de én annak ellenére, hogy nem tanultam spanyolul, csak 10 éve két hónapot, sokat megértettem belőle. Angol, francia és olasz nyelvismeretem azonban segített. Gustavoval például úgy készült a riport, hogy én franciául beszéltem, ő pedig spanyolul. Oswaldo Paya Sardinazzal pedig úgy, hogy én angolul kérdeztem, ő pedig szintén spanyolul válaszolt. Megértettük egymást. A riportok kitűnőek lettek.
Egyébként már az első nap béreltünk egy autót, azzal jártuk a címeket, kerestük meg régi barátaimat.
Hétfőtől szerdáig öt riportot sikerült készítenünk, de addigra már helyzetünk annyira lehetetlenné vált, hogy jobbnak láttuk elhagyni Havannát. Mindenhova követtek, a rendőrautók ránktapadtak, megállítottak, elkérték a papírjainkat, igazoltattak minden második sarkon, többször teljesen indokolatlanul megbüntettek. Az egyik alkalommal 100 dolláros büntetést róttak ki ránk, pedig nem követtünk el semmit...

Szerdán délelőtt nagy élményben volt részünk. Havannai városnézésre indultunk, mert a délelőttünk szabad volt. Egyszer csak egy fiatal férfi lépett hozzánk, azt mondta, hogy képzőművész, és felajánlotta, hogy elkísér bennünket, megmutat néhány érdkességet a környéken.
Alighogy elindultunk megkérdezte, hogy honnan jöttünk. Mondtuk, hogy Magyarországról. Aztán megkérdezte, hogy nem országgyűlési képviselők vagyunk-e?
Egy kicsit meglepődtünk ezen:
- Honnan tudja? - kérdeztük.
- Ma reggel hallgattam a Jose Marti Radiót, s bemondták, hogy négy magyar országgyűlési képviselő jött Kubába. A rádió arra kérte és bíztatta a kubai ellenzéket, az Emberi Jogi szervezetek tagjait, hogy nyíltan és bizalommal mondjanak el mindent a magyar képviselőknek. - mondta.
Nem túlságosan örültünk ennek, hiszen éreztük, hogy állandóan követnek, bennünket, s most még az amerikai Miami-ból is sikeresen felhívták ránk a figyelmet. Ugyanakkor örültünk annak, hogy hírünk ilyen gyorsan elért Amerikába, onnan vissza, s örömmel konstatáltuk, hogy az ellenzék azért működik és szervezkedik. Máig sem tudjuk, hogy ki informálta a Marti Radiót, hiszen utunkat a legnagyobb titokban tartottuk. Valószínűleg valamelyik ellenzéki, akivel már találkoztunk, adta le az információt. A nyilvánosság ugyanakkor megnyugtatott, hiszen éppen az adja a legnagyobb védelmet.
Filmünket is azért juttattuk el annyi helyre, különböző országokba, az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának, magának Butros Ghalinak, hogy a nyilvánosság védje azokat, akik nyilatkoztak.
(Nem régen kapott információ szerint az Amerikai Egyesült Államok Szenátusának Emberi Jogi Bizottságának ülésén, 1994. október 7-én, amikor a kubai kérdés volt napirenden, filmemből 3,5 percet levetítettek a szenátor uraknak. Azt a részt, amit a Panoráma is mutatott és Gustavo Arcos és Paya Sardinaz nyilatkozott drámai módon a kubai helyzetről.)
Csütörtök reggel tehát elhagytuk Havannát és a csodálatos kubai riviérára, Varaderora mentünk.
Fényűző szállodasorok, minden, ami szem szájnak ingere, a fantasztikus óceánpart, kanadai, spanyol és mexicói turisták, szóval félelmetes gazdaság. Nem hiszem, hogy a világon bárhol is sokkal elegánsabb szállodák, kiszolgálás lenne. Ezeket a szállodákat többnyire külföldiek építették, s persze csak azok is látogathatják. Mi a Varadero Clubban foglaltunk szállást, ami ugyanolyan szuper volt, mint többi. Napi 50 dollár volt a költség, de ebben minden benne volt, szállás, étel, ital - korlátozás nélkül.

Azonban mielőtt a nyájas olvasó irígykedve gondolna az ott eltöltött napjainkra, tudatom, hogy már késő délután volt mire elhelyezkedtünk, s az első dolgunk volt, hogy a gyönyörű Clubot otthagytuk, béreltünk egy furgont, s másnap korán reggel visszamentünk Havannába.
Már reggel kilenckor a Követségen voltunk, összepakoltuk a kamerát és dolgainkat, s mentünk riportot készíteni.
Magunkban egy kicsit mulattunk a kubai titkosrendőrségen, mivel nyilvánvalóan megnyugodtak, hogy eltávoztunk Havannából, s elképzeltük mit gondoltak, amikor másnap ismét megjelentünk. Úgy gondoltuk, hogy ez megzavarhatta őket, mert csodák csodájára nem láttuk, hogy követtek volna bennünket. Igaz Elizardo Sanchez házát állandóan figyelték, s ha most is ott voltak, már pedig ott voltak, volt mit látniok, hiszen rögtön hét neves harcos várt bennünket, akikkel valóságos kis konferenciát tartottunk.
Pénteken visszamentünk a Klubba, s a teljes szombatot ott töltöttük, megérdemeltük.
Vasárnap reggel indultunk vissza Havannába, délután indult a gépünk Madridon keresztül haza.
Az izgalmaknak azonban még azzal nem lett vége, hiszen a repülőtéren valóságos kommandó várt bennünket. Legalább 10-15 magas rangú vámtiszt, nyilván pár tucat titkosrendőr. Annak ellenére, hogy a nagykövet úr és az elsőtanácsos is kikísértek bennünket a repülőtérre, a vámosok rendkívül durván, gorombán viselkedtek velünk.
Diplomataútlevelünk ellenére mindenünket átkutatták, a nálunk lévő üres kazettákat elvették, elvettek néhány könyvet és filmtekercset is.
A kubai Magyar Nagykövetség a Magyar Köztásaság Külügyminisztériumának egy hivatalos, mindenféle pecséttel ellátott diplomáciai küldeményt akart elküldeni - élve a lehetőséggel, hogy azt mi elvihetjük, de példátlan módon - nem engedték meg.
Azonban a filmeket, dokumentumokat, fényképeket nem találták meg.
Egyenlőre maradjon az én titkom, hogy hova volt elrejtve.
Annyi sikerük azonban megvolt - s ezt azért nem kis keserűséggel említem meg, hogy mire hazaértem a bőröndömből kb. 500 szál finom, csodálatos szivart megfújtak. Sok kétségem nem lehet afelől, hogy hol és mikor tünhetett el. Ennél nagyobb bajunk azonban nem esett, mégha a 100 dolláros közlekedési büntetést is hozzászámítjuk.
Reméljük, hogy annak az iszonyú álomnak, amiben közel 40 éve él Kuba csodálatos népe, hamarosan vége lesz, s talán mi is tettünk érte valamit.

Jelentés a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának.

Tisztelt Külügyi Bizottság!
Mint ismeretes 1993. február 28 és március 6 között Kubában jártam. Röviden szeretnék ismertetést adni az ott eltöltött hétről, talákozóimról, benyomásaimról, valamint javaslattal is állnék elő.
Négy féle találkozón, megbeszélésen vettem részt.
1. A havannai magyar külképviseletek dolgozóival találkoztam több ízben, beleértve a kereskedelmi tanácsost és az MTI tudósítóját.
2. Hivatalos találkozók, melyek szervezését a nagykövetség végezte a Kubai Külügyminisztérium Európai Osztályának segítségével. Ennek keretében találkoztam Matanzas Megye elnökhelyettesével; Octavio Castilla urral, aki a Nemzetközi Kapcsolatok intézetének alelnöke (tul. képpen miniszterhelyettesi rangban).
Vele előkerült a kubai adósságállomány kérdése, s annak lehetséges elrendezése. Korábban minden esetben elutasítók voltak. Most minimális reményre ad lehetőséget, hogy hajlandók tárgyalni a kérdésben, s lehetőnek látják az adósság átváltását tengerparti koncesszióra. (!!!)
Találkoztam a Nemzetgyűlés Külügyi Osztályának elnökével, Pez Ferro úrral, aki egyben az új parlament tagja is.
Fogadott Isabelle Allande asszony, aki a Külügyminisztérium Európai Osztályának vezetője. Örült a találkozásnak, bár szememre vetette, hogy az Egyesült Államokkal társszerzőséget vállaltunk a genfi Emberi Jogi nyilatkozattal kapcsolatban.
Érdekesen alakult egy Európai Kutató Intézet vezetőjével való találkozás, aki megkért, hogy tartsak előadást munkatársainak - mintegy 15 főnek - a magyarországi helyzetről. Kiváló lehetőség volt arra, hogy"előadjam" a szocializmus működőképtelensége és bukása történetét. Beszéltem az új gazdasági rendről, az alakuló piacgazdaságról, demokratikus parlamentről, választásokról.
Utóbbit illetően nagy vitába keveredtünk, hiszen alig egy héttel az ő (első közvetlen és titkos) választásuk után, igen lesújtó véleménnyel voltam arról, kifejtvén, hogy bármennyire is körültekintő és demokratikusnak tűnő folyamatban választják ki a jelölteket, az a demokrácia szabályainak nem felel meg, amennyiben a jelöltek száma megegyezik a képviselői helyek számával, mint esetünkben...
3. Találkozók egyházi személyiségekkel - nagykövetségünk szervezésében. Kiemelném Aime Ortega római katolikus érseket, aki már hosszabb ideje a passzív ellenállásban lévő római katolikus egyház vezetője.
Emilio J. Hernandez a Kubai Anglikán Egyház püspöke. 10 évet töltöt börtönben 1972-ig bezárólag.

Harmadszorra pedig az Ökumenikus Tanács elnökével találkoztam, aki egy kedves öregúr, református lelkész. Benyomásom és későbbi értesülésem szerint az Ökumenikus Tanács hasonlóan ahhoz, ahogyan Magyarországon is működött, nagyon lojális a fennálló rendszer iránt, annak támogatója. Az elnök úr nem véletlenül említette, mint jó barátját Tóth Károly és Bartha Tibor püspököket, akik jártak is Kubában annak idején.
A kubai változásokat illetően nagyon jó jel, hogy megpezsdült az egyházi élet az elmúlt esztendőben, sokan járnak templomba, felnőttek keresztelkednek meg, stb. Ez annak egyik következménye, hogy a párt kijelentette, hogy tagjai járhatnak templomba, ill. hívő emberek is beléphetnek a pártba. (Grósz - effektus).
4. Legfontosabb találkozásaim a különböző Emberi Jogi szervezetek, ellenzéki csoportosulások vezetőivel voltak. Elmondhatom, hogy hat alkalommal, amikor velük találkoztam, a fenti szervezetek legfontosabb és legismertebb alakjaival folytattam megbeszéléseket. Úgymint: Gustavo Arcos Berges úrral, aki az Emberi Jogi Bizottság elnöke, Jesus Yanes úrral, aki a fenti szervezet alelnöke, Aida Valdes Santana asszonnyal, aki polgárjogi aktivista és évek óta hatalmas küzdelmet folytat a politikai foglyok érdekében. Többször letartóztatták az elmúlt években, háziőrizetben tartották, stb. 1991-ben az Emberi Jogok Nemzetközi Szövetsége a "Marie Curie" díjjal tüntette ki.
A politikai foglyok nagy alakja Mario Chanes, aki mint minden idők leghosszabb politikai börtönbüntetését letöltő alakja, 1991. júniusában szabadult 30 évi börtönbüntetését letöltve. Vele is találkoztam.
Kubában óvatos becslések szerint az elítéltek száma meghaladja a 100 ezret, melyből több tízezer a politikai foglyok száma. Birtokomban vagy egy pontos lista az 1992-ben politikai okokból elítéltek adataival, mely 607 nevet tartalmaz!
A Kereszténydemokrata Mozgalom legjelesebb alakja Oswaldo Payá Sardinas úr, szintén jeles polgárjogi aktivista. Hónapok óta folytat küzdelmet a rezsimmel szemben. Aláírásokat gyűjt, hogy az Emberi Jogi helyzet tárgyalása a Nemzetgyűlés elé kerüljön. Az Alkotmány 88. pontja ugyanis kimondja, hogy 10.000 aláírással ezt meg lehet tenni. A közelmúltban már 20.000 aláírással rendelkeztek, amikor "lecsaptak" rájuk, s 16 ezer aláírást megsemmisítettek. A gyűjtést folytatják.
Több alkalommal találkoztam a Szociáldemokrata Mozgalom és a magukat inkább baloldalinak tartó un. Demokratikus Szocialista Áramlat vezetőivel, akik természetesen éles ellentétben állnak Fidel Castróval. Legismertebb vezetőjük Elizardo Sanchez, akit rendszeresen "félholtra vernek, napokra elhurcolnak, házát havonta megrohanják az ún. Gyors Reagálási Egységek - ezek "spontán" szerveződő állampolgári szervezetek, melyek a "forradalom

ellenségeit" próbálják oly módon jobb belátásra bírni, hogy otthonukat kőzáporral támadják meg. Megemlítendő még Prats Paez és Rolando Roci urak is, a fenti mozgalmak jeles vezetői úgyszintén.
Általános megállapítások: a gazdaság mélyponton van, rosszabb már nem igen lehet. A hivatalos körök szerint ez év második fele lesz a mélypont. Belső információk szerint a legjobb esetben is legföljebb nyár közepéig tart ki. Az ellenzék képviselői is ezen az állásponton vannak. Tömegközlekedés gyakorlatilag nincs, szinte mindenki gyalog közlekedik. Az üzletek üresek, ami véletlenül van, azt is jegyre kapják több órás sorbanállás után. Sokan éheznek, sok embernek a napi "étele" két deci cukros víz... Értesüléseim szerint a tengeren túlra induló repülőgépek fél tankkal indulnak el, s vagy Kanadában vagy Dél-Amerikában töltik fel őket...
Hivatalos magyarázatok szerint mindennek az oka a több, mint 30 éve tartó USA embargó (ők: blokád). Az ellenzék szerint ma már nem sok értelme van, hiszen Kuba úgysem tudna venni semmit, ugyanakkor az egyetlen és utolsó eszköz Castro kezében, hogy megmagyarázzon mindent...
Az ellenzék részéről nagyra értékelték személyemben a magyar érdeklődést, szolidaritást, bátorítást politikai tevékenységükhöz. Személyemben az első alkalommal találkoztak közép-kelet európai politikussal. Nagyon fontosnak tartják a kapcsolatkialakítást és tartást velünk, igénylik támogatásunkat, tapasztalatainkat stb. Nem véletlenül bizonyos szempontból még fontosabbnak tartják, mint az Egyesült Államokból jövő támogatást, amit minden esetben, mint az "ősi ellenségtől" jövő imperialista szervezkedést a rezsim a legerőteljesebben támad. Ezt nem tudná ugyan így megtenni az Európából jövő hangokkal kapcsolatban.
Széleskörű egyetértés van ugyanakkor az ellenzék köreiben abban is, hogy a társadalmi változásoknak békés módját "erőszakolják" ki Castrotól. Erre van esély, mégis megvan minden okuk arra, hogy az ellenkezőjétől féljenek.
Apróbb lépésekre szeretnék a pártot rávenni, s így egyszercsak megindulna egy visszafordíthatatlan folyamat...
A választások eredményét egyébként úgy érzékelik, hogy a szavazáson részt nem vettek, az érvénytelen szavazatok száma, valamint a "másként" szavazók száma mintegy egy millió fő, akik kinyilvánították nemtetszésüket a választásokkal kapcsolatban a rendszert illetően.

Végül két javaslatom lenne:
1. Tűzze napirendre a kubai- kérdést a Külügyi Bizottság
2. Vitassa meg egy hivatalos bizottsági küldöttség Kubába történő utazását.

Gödöllő, 1993. március 21.

LELKIPÁSZTORI JELENTÉS

Erész lezárásaként egy írásomat szeretném közreadni, ami egy evangélikus egyházi folyóiratban jelent meg a Lelkipásztorban. A lap főszerkesztője kért meg, hogy képviselői tevékenységemről írjak, amiként azt lelkészként élem meg.
Az írás címe - II. félidőben. Alcím: A lelkész, mint országgyűlési képviselő. Örömeid, gondjaid. Táguló perspektívák. Más emberek.

Igazán nagy megtiszteltetésnek veszem, hogy a Lelkipásztor felelős szerkesztője, sokunk által nagyrabecsült Hafenscher Károly felkért és lehetőséget adott, hogy lelkésztestvéreimhez szóljak.
Szorosan a tárgyról szeretnék írni, ezért is írtam le szó szerint azt a néhány szót - instrukciót - amit a felkéréshez kaptam. Azzal kezdtem, hogy az elmúlt négy év szolgálata során, mint országgyűlési képviselő igyekeztem mindig lelkész maradni, kihasználni azt, hogy az Isten rendkívüli lehetőségeket adott számomra, hogy szolgáljak néki és hirdessem a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztust.
Még 1989-ben a nyári nevezetes pótválasztások előtt, az első jelölőgyűlésen, első nagy nyilvánosság előtt mondott "politikai" beszédemet így kezdtem: "2000 évvel ezelőtt egy ember, azt mondta: ha valaki közöttetek első akar lenni, legyen mindenek szolgája. S én az szeretnék lenni!" Bizonyára én is sok szolgálati lehetőséget elmulasztottam azóta, mégis mindig szem előtt tartottam Jézusnak ezt a mondatát. Hálás vagyok az Istennek, hogy sokszor adott lehetőséget és erőt a szolgálatra.
Még a 90-es választások előtt történt valami, ami aztán nagy hatással volt az elmúlt évi képviselői tevékenységemre. Az angliai Windsorban kaptam meghívást egy hétvégi konferenciára, melynek címe ez volt: "A jövendő Európa lelki dimenziója". A cím ugyan kissé "gyanús" volt, mégsem gondoltam, mit takar. A résztvevők politikusok, miniszterek, képviselők, politikai

tanácsadók. S mikor az egyik szervező megkért, hogy a konferenciát imádsággal nyissam meg, világosság vált, hol is vagyok. Olyan politikai vezetők Testvéri Közösségében, akik életük és szolgálatuk fundamentumát a Szentírásban látják, erejük, hitük pedig Jézus Krisztusban van! Erről a konferenciáról jó lenne bővebben írni, de most csak röviden annyit, hogy Lord Brian Griffiths - akkor Margareth Thatcher elsőszámú tanácsadója - csodálatosan prédikált az irgalmas samaritánus példázata alapján. Közös imádságok, vasárnap közös úrvacsora. Akkor kaptam meg valakitől James Baker néhány héttel korábban a washingtoni Imareggelin elmondott csodálatos beszédét, ami olyan hatással volt rám, hogy hazatérve, gyorsan lefordíttattam, leadtam a szervezési osztályon, kérve, hogy minden újonnan választott képviselőtársmnak küldjék meg. Sokak számára hatalmas élmény volt, hogy az első (még kommunista, belügyminisztériumi) futárszolgálattal, az első országgyűlési anyagok között ott volt ez a nagyszerű bizonyságtétel - James Baker amerikai külügyminiszter szájából. De egy meghívó is, melyben hálaadásra és közös imádságra hívtam képviselőtársaimat az első ülésünk előtt. Felejthetetlen élmény volt a Parlament egyik gyönyörű termében - negyvenhárom évi kommunista, ateista, egyházüldöző diktatúra után énkelni, imádkozni, a Szentírást a kezünkben tartani és hirdetni és hallgatni az Isten Igéjét!
Így kezdődött a Testvéri Közösség élete. Azóta minden kedden reggel áhitatra jövünk össze - felekezetre és pártállásra való tekintet nélkül -, hogy Isten Igéjére figyelve, közös imádságban végezzük szolgálatunkat.
Számos ország parlamentjében vannak ilyen Testvéri Közösségek, akikkel aktív kapcsolatunk van, tudunk egymásról, imádkozunk egymásért. Ezen az úton sok lehetőségem adatott külföldi szolgálatokra is. Múlt szeptemberben például a szöuli új parlament alakuló ülésének napján hirdethettem az Igét a Parlament kápolnájában. Ezekből a kapcsolatokból egyébként szerteágazó haszna származhat országunknak is. Isten csodálatos lehetőségeket nyitott meg előttem, sőt sokszor éreztem, hogy szándékaim ellenére alakul az életem. Már régen látom, hogy miért. Az első esztendőben nagyon szerettem volna a külpolitikai területén aktív lenni. Elképzeléseim egyszerűen nem sikerültek, pedig azt hittem, hogy nyelvismereteim eleve arra rendelnek. E helyett fokozatosan fordult életem a szociálisan súlyos helyzetben lévő emberek iránt, azokhoz, akik az élet legszélére szorultak, akik a leginkább rá vannak szorulva a szeretetre, Isten gondviselő kegyelmére.
Újabb nagy lehetőséget adott számomra az Isten. "Kitalálhattam", hogy Gödöllőről ünnepeljük meg a Magyar Szabadság Napját, s még az is elrendeződött csodálatos módon, hogy a televízió egyenesben közvetítette. Úgy gondolom, hogy a lehetőséget sikerült megragadnunk, hiszen szinte mindent ország-világ elé tártunk, ami a számunkra (hívő politikus, MDF-tag) fontos:

(aki látta, emlékszik rá, aki nem, videón azonnal meg tudom küldeni ingyen), hálaadás, hit, remény, tradíció, nép, nemzet, történelem, gyermekek, jövő. E lehetőség teremtette meg a Tessedik Sámuel Hogy a Gyermekek Megszülessenek és Felnőjenek Alapítványt, melynek lényegében három célja van: a fiatalok elérése, gyermekek segítése, terhes asszonyok támogatása. Az Isten gazdagon megáldotta erőfeszítéseinket, hiszen az induló 10 ezer Ft-os alaptőke másfél év alatt 34 millió Ft-tal gyarapodott, ami nagyon széleskörű szeretetszolgálatot tett lehetővé az Alapítvány számára, sőt ma már ott tartunk, hogy készen van a Gödöllőn épülő Anyaotthon, mely 24 krízis-helyzetben lévő terhes asszonynak és gyermekének tud átmeneti szállást biztosítani és lehetővé tesz egy tanácsadó szolgálatot terhes nők számára. Közben még az Úr Istentől arra is kapunk lehetőséget, hogy kiadjuk Ruzicskay György Tessedik Sámuel élete c. rajzművét, mely méltó megemlékezés volt a 250 éve született Tessedikről, s komoly támogatást jelent az Alapítvány számára is. A mű 5000 példányban jelent meg, melyből 1000 számozott példány, a művész saját kezű aláírásával ellátva. Hálás lennék, ha minden evangélikus gyülekezet venne belőle, ezzel is támogatva az Anyaotthon létrejöttét.

Közben azért a külpolitikai tevékenységre is jutott időm, de ott is mindig volt lehetőségem arra, hogy szolgáljak, s lelkész is lehessek. 1990. novemberében európai politikusként elsőként - még a kemény diktatúra idején - jutottam el Albániába. Minden tiltás és útvonalengedély ellenére barátommal az első városba, Shkodrába hajtottunk, ahol meglátogattunk egy katolikus lelkésztestvért, aki 16 évet töltött börtönben, s nemrégen szabadult. Az ateistának kikiáltott Albánia első kapcsolata egy lelkésztestvér otthona, terített asztal, közös imádság, testvéri ölelés. Aztán találkoztam egyetemista fiatalokkal, akik nem is annyira a kommunizmus megbukásának örömhírét szívták magukba, hanem azt, ami Jézus Krisztusról szól. Hármat közülük megkereszteltem, voltak, akik Jézus Krisztus történetét hallva, azonnal úrvacsorát akartak venni, kaptak is, s megtanultak imádkozni. Egy alkalommal pedig tanúja voltam annak, amint a diktatúra bukása után néhány héttel a spontán összeverődött tömeg visszavette rég elvett és átalakított templomát, összehordták az eldugott szentképeket, elásott harangokat, s ami a templomban kell. Felejthetetlen volt közöttük is felállni és hirdetni az Isten hatalmas tetteit, melynek szemtanúi voltunk.

Itt hadd ugorjak néhány héttel ezelőtti eseményekhez, de nyilván nem véletlenül. Pár héttel ezelőtt Kubában jártam, s ha arra nem is volt lehetőségem, hogy prédikáljak, de testvéri közösségre leltem hívő ellenzéki, ember-jogi harcosokkal, katolikus érsekkel, anglikán püspökkel vagy az Ökumenikus Tanács elnökével. S bizonyságot tehetek arról, hogy nagy bíztatás volt a számukra, hogy imádkozunk értük. Itt is kérhetem lelkésztestvéreimet, hogy

imádkozzanak a kubai népért!

S ha már a karibi térségnél járok, hadd említsem meg egy nagy élményemet. 1991. áprilisában Guatemalában jártam, Jorge Serrano úr meghívására egy konferencián. Ebben az emberben egy nagyszerű, mélyen hívő embert, politikust ismertem meg. Pártjának jelöltje volt a köztársaság elnöki posztra. Én is sokat imádkoztam érte. Hátha egy kis része ennek is van abban, hogy ő lett Guatemala elnöke. S biztos, hogy nem csak irányítja az ország életét, hanem imádkozik is érte! Hordozzátok ti is imádságotokban, lelkésztestvéreim!

Még sok hasonlóról tudnék beszámolni, amelyek nem egyszerűen élmények a számomra, hanem útravalók. De biztos ezek "elkerültek" volna, ha nem vagyok lelkész.

Térjünk haza megint, mert szeretnék még helyet kapni arra, hogy arról a szolgálatról beszéljek, ami a utóbbi hónapokban szinte az "életem" lett, s azt gondolom, hogy életemnek a jövőben a köré kell fonódnia. Külföldi testvéreken keresztül ragadott meg az Isten és állított be a börtönszolgálatba. Sokáig próbáltam kitérni előle, de végül beláttam: nem lehet. Először a Magyar Börtönpasztorációs Társaságon belül igyekeztem a szolgálatában részt venni, hasznos lenni, de sajnos hamar rá kellett jönnöm, hogy ez nem megy. Ezért magam kezdeményeztem a Magyar Börtöntársaság létrejöttét, mely szolgálatának alapját arra helyezi - miként az Alapszabály első mondata -, hogy az Ember fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett és Jézus Krisztus a megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyát nem oltja ki... Célunk, hogy segítséget nyújtsunk azoknak a lelkésztestvéreknek, akik a börtönökben szolgálnak és Jézus Krisztuson keresztül szeretnének döntő változást és elhatározást ébreszteni az elítéltekben, legfőképpen az által, hogy az általuk gondozott elítélt családját, gyermekeit felkaroljuk, hozzájuk is elvisszük az evangélium csodálatos hírét, imádkozunk értük. A legtovábbi gondolatunkban sem áll a rivalizálás vágya, egyszerűen élni szeretnénk lehetőségeinkkel ebben a szolgálatunkban is. Minden erőnkkel most azon fáradozunk, hogy olyan ökumenikus kisközösségeket hozzunk létre szerte az országban, akik vállalják néhány elesett család lelki-testi gondozását, vállalják, hogy imádságban rendszeresen hordozzák őket, az elítéltet, a szolgálatot végző lelkészt, a büntetésvégrehajtásban dolgozók munkáját. Mint lelkész, mint országgyűlési képviselő kivételes lehetőségeim vannak ezen a területen, máris tapasztalom. Jelenleg "járom a börtönöket", s mindenhol lehetőséget kapok arra, hogy alkalmanként több száz elítéltnek és tucatnyi büntetés végrehajtási alkalmazottnak hirdessem Jézus Krisztust, találkozzak a szolgálatot végző lelkésszekkel, lelkigondozókkal. Az elmúlt hónapokban többet prédikáltam börtönben, mint templomban. A börtön is lehet templom! Milyen jó lenne, ha minden gyülekezetben lenne egy-két testvérünk, aki ebbe a szolgálatba be

tudna kapcsolódni! De legalább lelkésztestvéreim imádkozzatok ezért a szolgálatért!
Végül még egyet szeretnék megemlíteni, mely mint lelkésznek és országgyűlési képviselőnek, nagyon fontos szolgálatomban. Az elmúlt három esztendő alatt fogadóóráimon több, mint ezren kerestek meg... Foglalkoztam kivétel nélkül mindenki gondjával problémájával. Hányszor tapasztalhattam, hogy bizalmuk sokkal inkább a lelkész felé, mint a képviselő felé nyilvánul meg! Súlyos teher, hogy legtöbb embernek nem tudtam segíteni. Amit azonban mindig meg tudtam tenni: megpróbálni segíteni, de mindenképpen megérteni és imádkozni értük.
Nekem ezt jelenti lelkész- és országgyűlési képviselőnek lenni. Itt vannak örömeim, gondjaim. Ez a táguló perspektíva, más emberek. Ezt szeretném folytatni, amíg az Isten ebben a lehetőségben megengedi, hogy szolgája legyek.
Ez a szolgálat nem könnyű, de csodálatos.
Kérlek lelkésztestvéreim imádkozzatok értem!

Imádkozó és testvéri szeretettel:

Roszík Gábor

LEVELEK, KÉPEK

E könyv utolsó oldalain - barátaim bíztatására - közzé teszek néhány levelet és képet, abból a sok ezerből, melyet pár esztendő alatt kaptam. A levelek azt gondolom, igen széles kapcsolatrendszert jelentenek, akkor munkámban nagy erkölcsi támogatást, segítséget nyújtottak. A levelek íróinak jó részével ma is kapcsolatban állok, megbecsült barátaim.
Ezek közzé tételét kérem ne vegyék dicsekvésnek, de ha munkámról, erről az öt évről és magamról képet szeretnék adni, akkor ehhez ezek is hozzátartoznak.
Kérem olvassák szeretettel.

Csengey Dénes levele

Kedves Gábor!
Bocsáss meg, hogy csak most válaszolok az új monori tanácskozás gondolatát megpendítő leveletekre.
Én is húzodozom. Az az érzésem, több az esély egy komoly következményekkel járó konfrontációra, mint távlatos megegyezésre. Ez nem az én szándékaim és ízlésem szerint van, de legvalószínűbbnek mégis ezt látom.
Talán te is tudod, hogy a második monori tanácskozásnak már előrehaladott előkészületei folytak nyolcvanhét nyarán.
Közös helyzetelemzésre, közös program kibocsátására készültünk. Hetekkel a tervezett időpont előtt Kis Jancsiék mégis kihozták a külön programot, a Társadalmi Szerződést. Itt kezdődtek a külön utak, ezért lett a második Monor helyett az év őszén az első Lakitelek. Nem sértődtünk meg, de lefogadtuk a gesztusban rejlő ajánlatot: vessünk véget az ellenzéki egypártrendszernek, a különböző gondolatok köré gyülekezzenek az oda kívánkozó erők, s a tisztázottság, a megfogalmazottság állapotában lássuk, miben közösek az elképzeléseink, miben nem, mire szövetkezhetünk, és mit kell egymás nélkül megvalósítanunk.
Különös módon ők sértődtek meg, amiért nem kaptak meghívást Lakitelekre. Megint csak különös módon antiszemita és antidemokrata hírét költötték az összejöveteleknek, itthon is, a világsajtóban is. Tudod, hogy ez nem súlytalan vád Nyugaton, gondolj a Waldheim-botrányra stb. Ez a vád, ugyanúgy, mint a kommunistákkal kötött titkos szövetség lebegtetett gyanúja azóta is vissza-visszatér nyugati nyilatkozataikban.

Mégis, sokáig a szemünk se rebbent erre, nem kezdtünk ellenkampányt, folytattuk a munkánkat, és ha találkoztunk, nyugodt hangon helyreigazításokat javasoltunk. De egyetlen helyreigazítás sem történt.
Nyolcvannyolc januárjában megkezdődtek a Jurtabeli tanácskozások, itt még mindenki együtt volt, a mai MDF, SZDSZ, kisgazdák, szocdemek, Néppárt, Bajcsy-Zsilinszky, Széchenyi Kaszinó, kereszténydemokraták, stb. Itt lett volna az újabb alkalmas pillanat közös megoldást keresni. Ehelyett jött a Hálózat ötlete: tulajdonképp az volt a veleje, hogy kezdjük újra a fentebbi összetettségű MDF működését az ő szervezésükben. Mi erre nem láttunk okot, mert semmi jel nem mutatta, hogy a Jurta-fórumok rosszul működnének. De tudomásul vettük, hogy külön becsvágyaik kivitték őket a Jurta második ős-egységéből is. Újabb rágalomhadjárat következett - ezt is szó nélkül elviseltük.
Aztán megalakítottuk a Fórumot, mint szervezetet. Másfél hónapra rá készen volt az SZDSZ mint szervezet, és folytatódott a vetélkedő. Fő áramaiban ez nem is volt nemtelen párhuzamosság. Mindkét fél a maga módján haladt. Mi megindultunk a vidéken, és a politikai irány kiformálásával együtt megteremtettük annak az erőnek a csíráit, amely képes lehet az irányt érvényre juttatni. Ők színvonalas dolgozatokat fogalmaztak, és éles nyilatkozatokkal tartották ébren az érdeklődést, főleg a nyugat érdeklődését.
Közben kiderült, hogy itt csakugyan két gondolatról van szó. Az egyik a radikális liberalizmus eszméje, amelyik megveti ezt a lassú és nehézkes népet, amelyik nem tud mit kezdeni az itthoni hétköznapok tapasztalataival, nem azokból szervezi meg magát, hanem azok fölött. Ha ez a gondolat korlátlanul érvényre jutna, létre tudna hozni itt egy európai színvonalon gondolkodó, élő és dolgozó magyar maharadzsa-réteget, de a népet Ázsiában felejtené. A másik az emelkedő nemzet eszméje, amelyik nem hajlandó Európa és Ázsia határát Budapest és vidék, vagy magyar társadalmi rétegek között meghúzni, nem hong-kongi modernizációt akar. Azt kérdi, hányan megyünk Európába, s nem kínál és nem fogad el választ, amely kevesebb tízmillliónál.
Vannak persze lényegi közös pontok. A többpártrendszerű parlamenti demokrácia, a kommunista kiváltságok megszűntetése, a piacgazdaság, a depolitizált fegyveres testületek, a demokratikus jogállam, a semleges Magyarország. Ezek mindkét gondolat megvalósulásának előfeltételei, illetve céljai. Ezeket mindkét szervezet nyilvánvalóvá is tette, tehát ez ügyben önmagunkkal is, egymással is rendben vagyunk. (Ezek lesznek egyébként az MSZMP választási programjának főbb pontjai is.)
De közben az SZDSZ ma is furcsán viselkedik. Becsületbevágó nyilatkozatokat tesz a Fórum ellen, és közben tárgyalási készséget nyilvánít. (Egyébként: az egész ellenzéket becsmérli, miközben egyedül radikális tudósok súlytalan csapata volna.)
Ez a kettő együtt nem megy. Nem úgy van, hogy ne törődjünk vele, hogy ma nem ez a fontosabb. Ők hagyjanak fel vele, vonják vissza másfél-két év ellenünk ütő vádjait, ha nekik valóban nem ez a legfontosabb.
Egyébként én akár azt is el tudnám képzelni, hogy egy tisztázó monori találkozó legyen. De: a két csoport egyes tagjai között olyan mély személyes ellenszenvek feszülnek, hogy azokat félek, elvi tisztázás nem oldja. De: maga az elvi tisztázás is óhatatlanul külön platformokhoz vezet, aminek következtében jó esetben is úgy jönnénk vissza Monorról, ahogy odamentünk.
De: ezt az amúgy is nyilvánvaló kétféleséget az Ellenzéki Kerekasztal fennállásának idején nem volna hasznos külön is demonstrálni. De: egy ilyen páros kivonulás komoly magyarázatra szorulna az Ellenzéki Kerekasztal többi szervezete előtt. Egy teljes körű

ellenzéki tanácskozás pedig - a közös ellenfél részvétele nélkül - idő előtt befejezné a Kerekasztal újratagolódását, ami most: hiba.
Végül pedig úgy gondolom, ma nem az a kérdés, hogy a választásokon le lehet-e győzni az MSZMP-t. Mindenki tudja: igen. A kérdés az, hogy utána milyen lesz Magyarország, utána mit akar a magyar nép, mit választ, melyik eszmét építi meg a sajátjává. Arra kell készülnünk, hogy ezt a kérdést megválaszoljuk. Mi is, az SZDSZ is, a többi párt is. Ezek nem lesznek egyforma válaszok. Majd a választások rangsorolni fogják őket. És akkor következnek koalíciós tárgyalások, mert akkor a mindenoldalú gőgnél és önhittségnél egzaktabb tényezők írják elő mindenkinek, hogy mihez szabja politikai becsvágyait.
Ezt gondolom, Gábor. Nem ez az ősz "a monori hagyomány" felelevenítésének legalkalmasabb pillanata.
És hidd el, ez még csak nem is elszomorító.
Máskülönben jó utat a Kossuth térre. Bánj takarékosan, súlyosan és méltóságteljesen a szavaiddal, a mozdulataiddal. Ne felejtsd el, hogy abban a házban te most külön jogon szólsz.
Sok ármány lesz, sok cserkészés, sok zavaros szándék, sok törleszkedés. A jó szem is fontos, nemcsak a jó mondat.

Keszthely, 1989. augusztus

Baráti üdvözlettel
Dénes
Csengey Dénes

EUROPÄISCHES PARLAMENT
FRAKTION DER EUROPÄISCHEN VOLKSPARTEI
CHRISTLICHE DEMOKRATEN

Brüsszel, 1989.09.25

Igen tisztelt Roszík Úr!

Ezúttal szeretném tájékoztatni Önt arról, hogy frakcióm elnöksége 1989 október 29 és november 3 között Magyarországon fog tartózkodni, s ezen alkalommal nagyon szeretnénk Önnel találkozni. Ezen felül szándékunkban áll a Magyar Parlament másik 3 ellenzéki képviselőjével is találkozni, csakúgy mint a KDNP-vel és Kisgazdapárttal, valamint a Magyar Demokrata Fórummal felvenni a kapcsolatot.
Különösen nagyon örülnék, ha Önnel találkozhatnék és kérem, hogy amint lehet tájékoztasson az Önnek megfelelő időről - esetleg egyeztetve ellenzéki képviselő kollégáival.

Szívélyes üdvözlettel:
Ihr Klepsch
Dr. Egeon A. Klepsch

Konrad
-Adenauer-
Stiftung

Konrad-Adenauer-Stiftung e. V. · Postfach 1260 · 5205 Sankt Augustin bei Bonn

Der Vorsitzende

Bonn, 1989. június 22.

Igen tisztelt Lelkész Úr!

"Vallás, felvilágosodás és politikai kultúra" címen tartott frankfurti kongresszusunk a résztvevőkben, a sajtóban és rádióban széleskörű és pozitív visszhangot váltott ki. Bizonyosak vagyunk, hogy ennek hatása lesz a politikai és egyházi területen is. Éppen ezért törekvésünk, hogy az eredményeket minél előbb publikáljuk is.

Azonban nem szeretném elmulasztani, hogy Önnek ismételten nagyon megköszönjem aktív részvételét és előadását a Kongresszuson.

Reméljük a Kongresszus Önnek is megelégedésére volt és reméljük, hogy a jövőben is számíthatunk együttműködésére.

Baráti üdvözlettel:

Dr. Bernhardt Vogel
ex-miniszterelnök

EUROPEAN DEMOCRAT UNION
UNION DÉMOCRATIQUE EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE DEMOKRATISCHE UNION

Bécs, 1989. július 26.

Igen tisztelt Roszík Úr!

Az Európai Demokratikus Unió nevében és saját nevemben is fogadja nagyon szívélyes gratulációmat egész Magyarország számára jelentőséggel bíró választási győzelméhez az elmúlt szombaton.
Mint munkatársam, Rainer Stephan nekem elmondta, hogy az Ön személyes fellépése, példaként szolgáló keresztyén élete, lelkipásztori tevékenysége, bátorsága, elkötelezettsége és szilárd világnézete 1947. óta először a politikai szabadság és demokrácia példájaként állhat előttünk.

Értesültem róla, hogy szeptember elején Bécsben fog tartózkodni, s nagyon örülnék neki ha ezen alkalommal találkozhatnánk.

Szívélyes üdvözlettel és a legjobb kívánságaimmal fontos politikai munkája számára, maradok:

Dr. Alois Mock
az Európai demokratikus Unió elnöke

DR. BERNHARD VOGEL
MINISTERPRÄSIDENT a.D.
VORSITZENDER DER
KONRAD-ADENAUER-STIFTUNG

d. 5205 SANKT AUGUSTIN 1
RATHAUSALLEE 12
(02241) 246420

p. 6720 SPEYER
LANDAUER WARTE 16
(06232) 92665

Bonn, 1989. július 28.

Igen tisztelt Lelkész Úr!

Sajtó, rádió, és televízió adták hírül nálunk, hogy az időszakos választások alkalmából Gödöllőn 70%-os szavazati aránnyal a Magyar Parlamentbe megválasztották.
Ehhez a nagyhatású győzelméhez teljes szívből gratulálok. A választásnak történelmi jelentőssége van, mert ezzel Magyarország elindult a többpártrendszerhez vezető úton.
Önnek és Hazájának kívánok ezen az úton sok sikert és nagy bizodalmat, miről frakfurti kongresszusunkon is bizonyságot tett.

Bármiben munkájában segítségére lehetek, örömmel megteszem.

Baráti üdvözlettel:

Dr. Bernhard Vogel
ex-miniszterelnök

EUROPEAN DEMOCRAT UNION
UNION DÉMOCRATIQUE EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE DEMOKRATISCHE UNION
EDU

Bécs, 1989. szeptember 26.

Kedves Roszík Úr!

Az Európai Demokratikus Unió második parlamenti konferenciája, mely igen sikeresnek mondható, az elmúlt hónapban Antalyában volt, s szeretnék köszönetet mondani azért, hogy a konferencián aktív munkával részt vett.
Remélem, hogy a konferencia Önnek személyesen is érdekes volt, s értékes volt, s értékesnek ítéli az ott eltöltött időt, s felkeltette érdeklődését, hogy az EDU munkájában a továbbiakban is részt vegyen. Mindenesetre a jövőben az EDU-t érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatni fogjuk.

Annak reményében, hogy ismét találkozunk, nagyon köszönöm együttműködését, maradok szívélyes üdvözlettel:

Dr. Alois Mock
EDU elnöke

DER BÜRGIRMEISTER
UND LANDESHAUPTMANN
VON VIEN

Bécs, 1989. november 7.

Igen tisztlet Képviselő Úr!

Amint azt már Önnek látogatásom alkalmával Budapesten, októberben elmondtam, fontos számomra közöttünk meglévő sok oldalú kapcsolatok intenzívebbé tétele, csakúgy mint pártjának kapcsolata Bécs Főváros Önkormányzatával.

Ezen az alapon engedje meg, hogy mint személyes meghívottamat Bécsben vendégül lássam, s javasoljam időpontnak 1989. november 29. és 1. közötti időszakot. Véleményem szerint látogatása alkalmával folytathatnánk a megkezdett kapcsolatot és további terveket dolgozhatnánk ki a jövőre nézve.

Nagyon örülnék, ha Bécsben, mint vendégemet köszönthetném és már előre örülök a közeli találkozásnak.

Addig is minden jót kívánva, maradok üdvözlettel:

Ihr

Dr. Helmut Zilk
Főpolgármester

From the desk of Estée Lauder

ELM

1989. december

Kedves Roszík Lelkész Úr!

Az elmúlt hónapban oly' büszke voltam arra, hogy visszatértem családommal Budapestre, hogy mint az egyik első amerikai vállalat, kirendeltséget hozzak létre. Magyarország mindig egy kivételes helyet foglalt el a szívemben, mert az volt édesanyám születési helye. Nagyon sajnálom, hogy a Gála vacsorán, melyen ottani üzletünk megnyitását ünnepeltük nem tudott részt venni, s értesültem róla, hogy abban az időben más elfoglaltsága volt.

Mind családom, mind magam a legjobbakat kívánom történelmi parlamenti szerepléséhez és nagyon remélem, hogy Magyarország fejlődésében én is részt vehetek.

A legmelegebb jókívánságokkal:

Estée Lauder

Estée Lauder

OTTO vonHABSBURG
Mitglied des
Europäischen Parlaments

Pöcking, 1990. március 31-én.

Nagytiszteletű Képviselő Úr!
Kedves Roszík Gábor!

Melegen köszönöm március 20-án kelt levelét valamint annak mellékleteit. Nagyon remélem, hogy április 8-án szép lesz az eredmény és hogy Ön továbbra is képviseli kerületét az Országházban, azokban a sorsdöntő napokban, amikor igen sok évre dől el hazánk sorsa.

Remélem nemsokára újra találkozunk.

Most nagyon el vagyok foglalva az erdélyi kérdésekkel, mert az Európai Közösség részéről próbálunk segíteni honfitársainkon. Sajnos a helyzet igazán tragikus de remélem sikerül valamit elérni. Ezért mostanában hazamenni se tudtam sokat, mivel a nyugati fővárosokban kellett Erdély érdekét képviselni, valamint persze a Közösségben és Parlamentben.

Önnek minden jót és Isten bőséges áldását kívánva, meleg üdvözlettel,

Habsburg Ottó

OTTO von HABSBURG
Mitglied des
Europäischen Parlaments

Pöcking, 1991. április 13-án

Tiszteletes Úr!
Kedves Roszík Képviselő!

Hálásan köszönöm mindhárom levelét és azok mellékleteit, és örömmel olvastam mindazt amit ír.
Természetesen szívesen támogatom tőlem telhetően a gödöllői kastély renoválását, és nagyon fogok örülni, ha a Spanyol Lovasiskola terve is megvalósul. A földművelésügyi miniszterrel is kapcsolatban vagyunk a Lovasiskola miatt, és több más oldalról is igyekezünk segítséget kapni.

A Remsey Jenő Művészeti Egyesület kuratóriumának tiszteletbeli elnökségét, mivel Ön javasolja, örömmel elfogadom.

Önnek minden jót kívánok munkájában és remélem, hogy hamarosan megint találkozunk.

Meleg üdvözlettel.

Habsburg Ottó

OTTO von HABSBURG
Mitglied des
Europäischen Parlaments

1991. március 22-én

Tiszteletes Uram, kedves Roszík Képviselő Úr!

Gödöllőről visszatérve európai munkahelyemre melegen meg szeretném köszönni a látogatás megszervezését. Rendkívül élveztem a Gödöllőn töltött pár órát. Örülök, hogy Ön olyan sikeresen működik választókerületében; ez nagyon ígéretes a jövőre nézve. Különösen örülök annak, hogy Gödöllő egy olyan eleven város, amely megemlékezik nagy tradíciójáról.

Önnek eljövendő munkájában minden jót kívánva,

meleg üdvözlettel:

Habsburg Ottó

OTTO von HABSBURG
Mitglied des
Europäischen Parlaments

Tiszteletes Uram!

Szívből köszönöm a kedves jókívánságokat az Európai Parlamentbe való újraválasztásom alkalmából. Nagy feladat vár ránk. Minden igyekezetemmel azon leszek, hogy ennek meg is feleljek, amíg Isten erőt ad hozzá.

Egyik fő feladatom az európai nemzetek útját a mi Uniónkba egyengetni. Ez előfeltétele szabadságunknak, valamint a nemzetközi békének. Adja Isten, hogy még üdvözölhessem az Európai Parlamentben a magyar nemzet szabadon választott képviselőit.

Szent István népének jogos a helye a nyugati, demokratikus népek körében.
Biztos vagyok benne, hogy szépen fogunk haladni az eljövendő években, ha erélyesen működünk együtt, bizalommal és optimizmussal.

Meleg üdvözleteimmel,

Habsburg Ottó

10 DOWNING STREET
LONDON SW1A 2AA

London, 1990. március 14.

Kedves Gábor!

Nem tudom kifejezni milyen nagy öröm volt számunkra, hogy múlt hét végén a Windsori Kastély Szent György Házában köszönthettünk. Nagyon élveztük jelenlétedet és hozzászólásaidat beszélgetéseinkhez, különösen azt, amikor a kelet-nyugat kérdéseiről vitatkoztunk.
Mindezentúl külön is nagyon élvezetes volt az az idő, amit Wallace Haines barátunknál töltöttünk el vasárnap este. Csodálatosat beszélgettünk és azt szeretném most mondani, hogy ha bármit tehetünk érted, feltétlenül keress meg.
Addig is sok sikert kívánok a közelgő választásokhoz és fogadd személyes legjobb kívánságomat is.

Baráti szeretettel:

Brian Griffiths
a Miniszterelnöki Hivatal Politikai Kabinet vezetője

PLATAFORMA DEMOCRÁTICA CUBANA
UNIÓN LIBERAL CUBANA
MIEMBRO DE LA INTERNACIÓNAL LIBERAL

Madrid, 1993. március 23.

Kedves Roszík Úr!

Nagyon örültem, hogy találkozhattam Önnel, amikor legutóbb látogatást tettem a Magyar Parlamentben. Kubai útjának különleges érdekessége, hogy kapcsolatba lépett az ottani belső disszidensekkel.
Szeretném bátorítani, hogy folytassa a kapcsolatot az ellenzékiekkel. Nekik szükségük van minden támogatásunkra, s ami mindennél fontosabb, hogy nagyon erőt adó a számunkra, ha egy olyan pozícióban lévő emberrel találkoznak, mint Ön, s érzik a segítséget és a szolidaritást. Higgye el, hogy ez nagyon fontos ahhoz, hogy ne veszítsék el hitüket abban, amit csinálnak.

Üdvözlettel:

Carlos Alberto Montaner
a Spanyolországban székelő Kubai
Felszabadítási Szervezet elnöke

Kedves Gábor!

Gratulálni szeretnék ahhoz a munkához, amit végeztél. Nagy érdeklődéssel olvastam Franknek írt leveledet. Valósággal csodálattal adózom Neked és barátaidnak, hogy bátorságotok volt folytatni a kubai ügyet mindazon problémák ellenére, melyekkel szemben találtátok magatokat. A Nemzetközi Republikánus Intézet nevében szeretnék köszönetet mondani azért a segítségért, amit a kubai szabadság érdekében tettetek.
Remélem sikerült beszélned már Frankkel az útról. Nagyon érdekli a film és a különböző dokumentumok, amit szeretne bemutatni két hét múlva Genfben az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának. Én magam is szeretném tudni, hogy mik a terveid ezek után, s kérlek tájékoztass, hogy miként használod fel a szerzett anyagokat és tapasztalatokat.
Még egyszer köszönöm a tevékenységedet és az ügyért való igaz odaadásodat.

Washington D.C. 1994. február 10.

Meleg szeretettel:

Janine

Janin

Janin Perfit az amerikai Republikánus Intézet Latin- Amerikai Osztályának vezetője.

Washington D. C. 1994. június 17.

Kedves Gábor!

Végre megkaptam az anyagokat és vele leveledet. Két nappal ezelőtt a filmet és leveledet eljuttattam Robert Menedez képviselő úrhoz. Amint sikerült megnéznie a filmet meg fogjuk beszélni, hogy miként tudnánk a filmet a leszélesebb körben terjeszteni. Ugyanakkor Frank is dolgozik ezen. A teljes anyagból, a legjobb interjúkat felhasználva egy 45 perces filmet szeretnénk készíteni. A filmet feliratosan készítenénk el, hogy így szélesebben tudjuk felhasználni. A dolgokról természetesen folyamatosan fogunk tájékoztatni.
Magam személyesen egyenesen azt gondolom, hogy a film értéke felbecsülhetetlen, hiszen ez volt az első alkalom, hogy szemtől szembe lássuk a kubai ellenzékieket és megértsük a különböző Emberi Jogi szervezetek helyzetét Kubában. Nem tudom eléggé megköszönni azt az eredményes munkát, amit végeztél érettünk és Kuba érdekében. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy személyedben olyan barátom és kollégám van, aki hasonlóképpen gondolkodik mint én.
Nagyon sajnálom, hogy elvesztetted helyedet a Parlamentben. Az az érzésem, hogy az a jelenség, hogy újra választják a korábbi kommunistákat, a következő választásokon el fog tűnni. Ugyanakkor remélem, hogy Te elégedett vagy azzal a sok jó munkával amit addig végeztél, amíg képviselő voltál. Most több időd lesz arra, hogy sok más lehetőséggel élj, s ahhoz is, hogy részt vegyél a Republikánus Intézet számos programjában. Bizonyos lehetsz benne, hogy meg fogunk keresni, hogy megtaláljuk együttműködésünk lehetőségeit.
Még egyszer, nagyon köszönöm minden segítségedet. Bravó a jól elvégzett munkához!

Meleg szeretettel:

Janine

Janin

ROBERT MENENDEZ
13TH DISTRICT, NEW JERSEY

COMMITTEE ON TRANSPORTATION AND INFRASTRUCTURE
SUBCOMMITTEES:
AVIATION
WATER RESOURCES

COMMITTEE ON INTERNATIONAL RELATIONS
SUBCOMMITTEE:
WESTERN HEMISPHERE AFFAIRS

DEMOCRATIC WHIP AT LARGE

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, DC 20515–3013

REPLY TO:
☐ 1730 LONGWORTH HOUSE O.B.
WASHINGTON, DC 20515–3013
DISTRICT OFFICES:
☐ 911 BERGEN AVENUE
JERSEY CITY, NJ 07300
(201) 222–2828
☐ 654 AVENUE C
BAYONNE, NJ 07002
(201) 823–2900
☐ 275 HOBART STREET
PERTH AMBOY, NJ 08861
(908) 324–6212

Roszík Gábor úr
Magyar Testvéri Börtöntársaság
Gödöllő

1995. december 5.

Kedves Roszík Úr!

Mint az Amerikai Egyesült Államok Képviselő Házának tagja, írok a barátnak, aki a Magyar Országgyűlésben szolgált, hogy megköszönjem azt a bátor munkát és szolidaritást, amivel az Emberi Jogi mozgalmakat támogatta Kubában.

Igen nagyra értékeljük odaadását, különösen abban az időben, amikor annyi félreértés van Fidel Castro kormányának visszataszító természetével kapcsolatban és olyan keveset beszélnek arról a sok száz férfiról és asszonyról, akik Castro börtöneiben politikai foglyok.

Nagyon helyénvaló, hogy Kelet-Európában élő testvéreink felemeljék hangjukat a többiek felé azok érdekében, akik még ma is kommunista uralom alatt szenvednek Kubában, Kínában, Észak Koreában és Vietnámban.

A világ jobb lesz az által a munka által, amit Ön is végez azért, hogy az Emberi Jogok érvényesüljenek. A kubai nép eltökéltsége, olyan barátok imádsága és szolidaritása által, mint Ön is, már nem fog sokáig tartani, hogy ők is élvezzék a szabadságot.

Szívélyes üdvözlettel:

Robert Menendez

KÜLÜGYMINISZTÉRIUM
POLITIKAI TERVEZÉS ÉS
PARLAMENTI KAPCSOLATOK
FŐOSZTÁLYA

136/PTPFO
Roszík Gábor úr,
országgyűlési képviselő
Budapest

Tisztelt Képviselő Úr!

Tóth Gábor úrhoz, a Külügyminisztérium 7. Területi Főosztálya vezetőjéhez címzett ez év január 11-i keltezésű levelében foglaltakkal kapcsolatban szeretném tájékoztatni arról, hogy Szabad György úr, az Országgyűlés elnöke - az Országgyűlés Külügyi Hivatalán keresztül - közölte a Külügyminisztériummal, hogy az IPU Magyar Csoportjának kubai kiutazását politikai okokból nem támogatja, így az nem tekinthető hivatalos magyar parlamenti látogatásnak. Erről tájékoztattuk havannai nagykövetségünket.

Budapest, 1994. január 19.

Tisztelettel:

(Kolozsi Béla)
főosztályvezető

Washington, 1993. május 12.

Kedves Gábor!

Az Amerikai Republikánus Intézet részéről szeretném kifejezni legteljesebb köszönetünket azért, mert előadásokat tartott az Intézetnek azon a szemináriumán, melyet a Guineai Köztársaság fővárosában, Conakryban tartottunk az alakuló pártok számára.
Greg Simpkins és David McDonell tájékoztattak azokról a pozítív megnyilvánulásokról, melyeket a szeminárium résztvevői tartottak, az Ön szereplését illetően. Sőt a guineai Belügyminisztérium és a Conakry Amerikai Nagykövetség felkérte a Republikánus Intézet, hogy továbbítsák nagyrabecsülésünket, amit a misszió során végzett remek munkájával vívott ki.
Reméljük, hogy ez az út, az Ön számára is, mint az Intézet számára is nagy tapasztalatot szerzett.
Még egyszer megköszönöm idejét, fáradságát és kifejezem, hogy a Republikánus Intézet nagyon várja a következő együttműködés lehetőségét egy hasonló szemináriumi továbbképzésre.

Üdvözlettel:

Lorne W. Craner
elnök

FOUNDED 1941

WASHINGTON OFFICE
1319 18TH STREET, NW
SECOND FLOOR
WASHINGTON, DC 20036-1802
TEL: 202-296-5101
FAX: 202-296-5078

Washington, 1995. október 5.

Kedves Gábor!

A Szentírásban olvashatjuk: "éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, börtönben voltam és meglátogattatok." Igen, amikor a kommunista uralom hosszú éjszakája elmúlik Kubában, a kubai nép megbecsüléssel fog gondolni azokra, akik az országon kívül hallatták hangjukat, hogy a kubai gulagból szabadulást hozzanak.

A Te kubai útjaidra örökké fognak emlékezni azok az emberi jogi vezetők, akikkel találkoztál. Mind a mai napig állandóan hallom a visszajelzéseket a magyar hazafiról, aki a reménység és szolidaritás lélegzetvételét vitte el hozzájuk.

Sajnos igaz az is, hogy az emberi jogi aktivisták folyamatos zaklatásnak vannak kitéve a titkos rendőrség által és gyakran érik őket testi bántalmazások, melyeket a kormány által támogatott Gyors Reagálású Brigádok végeznek el. De az is igaz, hogy vannak emberek - mint Te is -, akik miatt Castro nem mondhatja többet a kubaiaknak, hogy elhagyta őket a világ és országukban demokrácia van.
Szeretném megragadni az alkalmat, hogy még egyszer kifejezzem személyes hálámat mindazokért, amiket tettél és teszel a szabadságért és Emberi Jogokért Kubában és mindenhol a világon.

Az Isten legyen Veled:

Frank Calzon

Univ. Prof. Dr. Andreas Khol, M. P.
Executive Secretary Secrétaire exécutif Exekutivsekretär

EUROPEAN DEMOCRAT UNION
UNION DÉMOCRATIQUE EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE DEMOKRATISCHE UNION
EDU

Bécs, 1990. március 26.

Igen tisztelt Roszík Úr!

Bár a választások második fordulója csak április 8-án lesz, már most örülünk az első forduló eredményeinek. Nagyon örülünk annak, hogy oly sok évi sötétség után az első szabad általános választások után a szociális piacgazdaság a kereszténydemokrácia, az emberi jogok és pluralizmus ereje - amint azt az Ön pártja is hirdeti -, ilyen jó eredményeket ért el.
Sok erőt kívánunk a finishez, mert a következő 14 nap döntő fontosságú lesz testvérpártjaink számára, hogy párjának lehető legtöbb képviselőjét megválasszák. Önnek is ehhez sok sikert kívánunk az április 8-i fordulóhoz.

Az Európai Demokratikus Unió és annak 23 kereszténydemokrata, konzervatív pártja sok sikert, erőt és kitartást kívánnak Önnek és készek, hogy munkáját minden erejükkel támogassák.

Dr. Andreas Khol
ügyvezető főtitkár

Dr . Alois Mock
Az Osztrák Köztársaság külügyminisztere
EDU elnök

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
LIBERTÉ - ÉGALITÉ - FRATERNITÉ

ASSEMBLÉE NATIONALE
COMMISSION DES FINANCES, DE L'ÉCONOMIE GÉNÉRALE ET DU PLAN

JEAN-PIERRE DELALANDE
DÉPUTÉ
MAIRE DE DEUIL-LA-BARRE

1990. április 11.

Kedves Gábor!

Éppen most értesültem nagy örömmel arról a brilliáns eredményről, amit a Magyar Demokrata Fórum a múlt vasárnapi választásokon elért. Késedelem nélkül szeretnék ezért Neked is gratulálni és kifejezem legjobb kívánságaimat.
Örömmel állapítom meg, hogy a magyar nép kifejezte bizalmát pártod jelöltjei iránt, s meggyőződésem, hogy ez a választás a jövőre nézve a legjobbnak fog bizonyulni.
Még egyszer teljes szívből gratulálok, s a jelentkező nehéz terhek viseléséhez erőt és bátorságot kívánok, s kérlek kedves Gábor fogadd legőszintébb baráti jó kívánságaimat.

Jean-Pierre Delalande
képviselő
Francia Köztársaság Nemzetgyűlés

RUDY PERPICH
GOVERNOR

STATE OF MINNESOTA
OFFICE OF THE GOVERNOR
ST. PAUL 55155

St. Paul, 1990. július 30.

Kedves Roszík Úr!

Szeretném megköszönni azt a segítséget és vendéglátást, amit a Minnesota-i Kereskedelmi Világ Központ elnökének Rick Nolannak és az én különleges megbízottamnak Teresa McFarlandnak nyújtott magyarországi látogatásuk alkalmából.
A delegáció beszámolt mindazokról a nagy lehetőségekről, melyek adottak Minnesota állam és Magyarország között, hogy erősítsük a közöttünk lévő politikai, kultúrális és gazdasági kapcsolatokat.
Nagyon várom, hogy minnesotai látogatására a közeli jövőben sor kerüljön.
Még egyszer megköszönöm, hogy minnesotai küldöttségünknek segítségére volt.

Üdvözlettel:

Rudy Perpich
kormányzó

Landeshauptmann
Dr. Josef Krainer

Graz, 1990. október 4.

Kedves Gábor!

A Stainzi kastélyban tartott szimpózium "Kultúra, Gazdaság és Politika" címen, a legkiválóbb tudósok, közgazdászok és politikusok találkozója volt. Az 1989-es év ANNUS MIRABILIS - után valamennyien szenvedélyes elkötelezettjei vagyunk annak, hogy régiónkban élénk, sok oldalú és értékes kapcsolatok alakuljanak ki. Az előadások, a vita és mindenek előtt az eleven személyes megbeszélések, veretes közép-európai megnyilatkozások személyes és politikai életem lényeges pontjai lettek.
Ha egy kis idő már el is telt azóta, nem szeretném elmulasztani, hogy részvételedet, elkötelezettségedet, együttműködésedet és jöveteledet, röviden, mindent megköszönjek, s mindazt, ami ott a Stainzi Kastélyban történt.
Nagyon örülök annak, hogy eljöttél, az előadásodnak és különösen azoknak a gondolatoknak, melyeket az 1995-ös Világkiállításról mondtál.
Nagyon remélem, hogy "Közép-Európa" ügyében hamarosan ismét találkozunk.

Szívélyes barátsággal:

Dr. Josef Krainer
tartományfőnök

London, 1990. október 19.

Kedves Roszík Lelkész Úr!

Azért írok, hogy kifejezzem milyen nagy öröm volt a számomra, hogy Antall József miniszterelnökkel köszönthettük a Brit Konzervatív Párt Nagygyűlésén Bornemouthban, a múlt hét végén. Nagy megtiszteltetés volt a számunkra, hogy az első szabadon választott magyar képviselő itt volt velünk. Az is csodálatos, hogy elmúltak azok az idők, amikor elképzelhetetlen volt, hogy országos gyűlésünkön hivatalos magyar meghívottakat köszöntsünk.

Legjobb kívánságaimmal:

Kenneth Baker
képviselő
a Brit Konzervatív Párt elnöke

HENRY BELLINGHAM, M.P. NORTH WEST NORFOLK

HOUSE OF COMMONS
LONDON SWIA 0AA
Office: 01- 219 5174
Secretary: 01- 219 4025
Constituency: Hillington 600559

London, 1990. október

Kedves Gábor!

Szeretném nagyon megköszönni mindazt amit azért tettél, hogy a közlemúltban tartott Európai Konzervatív Konferencia Gödöllőn jól sikerüljön.
Valóban a konferencia nagyon sikeres volt, a szervezés fantasztikus és minden olyan pontosan ment, mint az óra. Nyilvánvaló, hogy ez annak a szervezésnek és végrehajtásnak volt köszönhető, amit Te és csapatod hajtottatok végre, amiért nagyon hálásak vagyunk.

Minden jót kívánok a jövőre nézve és remélem találkozunk mielőtt túl hosszú idő eltelne. A legjobb kívánságokkal:

Henry Bellingham
képviselő
Angol Konzervatív Párt

CONSERVATIVE

London, 1990. november 19.

Kedves Roszík Úr!

Nagyon örülök, hogy a Konzervatív Párt Kongresszusán Bornemouthban köszönthettem az elmúlt hónapokban. Az Ön jelenléte a Konferencián valóban történelmi volt és nagy hatással volt minden jelenlévőre.

Mellékelten megküldöm a felvételét annak az ünnepélynek, melyen Mrs. Thatcherrel vett részt.

Remélem, hogy jól van és nem telik el hosszú idő, hogy ismét Britániában üdvözölhetjük.

A legjobb kívánságokkal:

SIR GEOFFREY PATTIE
országgyűlési képviselő
a Konzervatív Párt elnökhelyettese

10 DOWNING STREET
LONDON SW1A 2AA

London, 1990. december 6.

Kedves Gábor!

Nem is tudom elmondani milyen nagy öröm volt számomra, hogy ismét találkoztunk Bornemouthban. Rachel és én is nagyon örültünk, hogy megint láthattunk. Nagy örömmel hallgattuk előadásodat is a conferencián. Gyakran gondolunk Rád és imádkozunk érted. Bízunk benne, hogy a továbbiakban jól alakulnak dolgaid, úgy a politikában mint a püspököddel való kapcsolatban.

Azt gondolom, hogy a bornemouthi konferencia nagyon jó és sikeres volt. Mindannyiunkat arra késztetett, hogy fontos lelki kérdésekről gondolkozzunk és különösen is hálás vagyok azokért a dolgokért, amiket Te mondtál. Valójában azt gondolom, hogy a te hozzászólásod Józsefével együtt az egész hétvége csúcspontja volt, egy nagyon gyakorlati példája mindannak, amiért mi is fáradozunk.
Kérlek add át üdvözletemet szeretteidnek, s minden jót kívánunk Neked is,

Baráti szeretettel:

Brian Griffiths

Convention Libérale Européenne & Sociale

Párizs, 1990. december 12.

Kedves Uram!

Engedje meg, hogy nagyon megköszönjem részvételét az Európai és Szociális Liberális Konvenció november 27-i konferenciáján "Az Új Közép-Európa" témakörben.
Az Ön előadása, mint ezt tapasztalhatta is, kiváltképp megragadta a hallgatóság és az én figyelmemet is.
Az előadásokat hamarosan írásban is megjelentetjük, s az Öné annak értékét emelni fogja, s azt természetesen megküldjük Önnek is.

Kérem fogadja legjobb kívánságaimat:

Raymond Barre
elnök

United Technologies International Corporation
Hartford, Connecticut 06101
203/728-7630

Hartford, 1991. január 3.

Kedves Roszík Úr!

A United Technologies részéről szeretnék köszönetet mondani Önnek, azért, hogy támogatta cégünk fejlesztési programját novemberben, Budapesten.
Az Ön részvétele segített nekünk, hogy az esemény ilyen sikeres legyen. Sok barátság és üzleti kapcsolat jött létre, melyek nagy lehetőséget jelentettek a jövőre nézve.

Mi valamennyien a United Technologiesnél elkötelezett hívei vagyunk a magyarországi kapcsolatoknak, a gazdasági fejlődésnek és népe jólétének. Ismételten megköszönöm a meleg fogadtatást amit Ön és más magyar üzleti és kormányzati vezetők tanúsítottak budapesti delegációnk felé.

Valamennyiünk részéről sikeres új esztendőt kívánok Önnek:

Üdvözlettel:

J. M. Schofield
elnök

KISSINGER ASOCIATES, INC.
350 PAK AVENUE
NEW YORK, NEWYORK 10022-6022
(212) 759-7919
TELECOPY: (.12) 759-0042

New York, 1991. július 3.

Kedves Roszík Úr!

Dr. Henry Kissinger megbízásából szeretnék köszönetet mondani Önnek, hogy részt vett a Külügyi Bizottságban folytatott beszélgetésünkön.
Mindketten rendkívül hasznosnak találtuk a bizottsági ülést és sokat tanultunk megállapításaiból.
Kérem tudassa velem, ha útja az Egyesült Államokba hozza, hogy találkozzunk és folytassuk a fontos európai fejlődésről megkezdett beszélgetést.

Üdvözlettel:

L. Paul Bremer, III.
nagykövet

Szarvas, 1991 nov. 22

Kedves Gábor!

Megkaptam a leveledet a Tessedik album ügyében és nagyon örültem neki.
Úgy látom, hogy ez a lelkes törekvés megindítja a kiadás folyamatát. A Tessedik Sámuel alapítványnak, indítványodra levélben megírtam, hogy a kiadásból befolyó (és beleértve a szerzők honoráriumát) összeget, felajánlom a Tessedik Sámuel Alapítvány nemes céljai részére.
A kiadás alapja 70 eredeti rajzom és az első kiadásból meglévő eredeti klisék, szarvasi műteremben vannak. Amennyiben a kiadás részére szükséges, rendelkezésre állnak.
Mindenesetre egy nyomdász szakember, meg kell, hogy nézze a klisék állapotát.
Remélem, hogy mindezt még személyesen is átbeszélhetjük.
Minden jót kívánva, kedves családodat szeretettel üdvözlöm.

Ruzicskay György
Budapest, 1068
VI. Kmety u. 19. IV-10
Telefon: 1111-107.
(nov. 25-től)

(Ruzicskay György)

Rozik Gábor nagytiszteletű úr
Országgyűlési Képviselő
Gödöllő

Kedves Barátunk!

Nagyon sajnálom, hogy tegnap "telefon süketségem" miatt nem beszéltünk. Ám Etelkám elmondta a problémát. Ki írjon előszót az újra megjelenő Tessedik rajzművemhez. Én természetesen azt szeretném, ha Te írnád az előszót hozzá, hiszen a Te munkád és érdemed, hogy megjelenhet újra. Te jól ismered a művet és Tessedik életét, és így ki tudod fejezni megértésedet az előszóban.
Ha valami ok miatt nem vállalnád, úgy megemlítem, hogy Etelkám az ünnepségen - nálatok - meghallgatta Für Lajos beszédét Tessedikről, s így esetleg, ha Te megkérdeznéd, vállalná az előszó megírását.
Mást nem tudok ajánlani, mert sem író, sem műtörténész nem érezné úgy át ezt a témát. Nagyon örülnék ha Te írnád meg.
Örülök, hogy a klissék jók és annak is, hogy a szöveg angolul is megjelenik.
Annak is nagyon örülnék, ha újra személyesen is találkoznánk, őszig Szarvason vagyunk.

1992. július 7.

Szeretettel üdvözöl híved
Ruzicskay György

Ruzicskay György

Írógépünk nincs itt Szarvason, így Gyuri nekem diktálta a levelet.

Szeretettel:
Etelka

Serving the 12th Senatorial District
in Fayette County

Capitol: 502-564-8100
Office: 606-255-7761
Home: 606-224-3093

TIM PHILPOT
STATE SENATOR
State Capitol, Frankfort, Kentucky 40601

Frankfort, 1992. január 2.

Kedves Gábor!

Nagyon izgalmas volt számomra, hogy Magyarországon lehettem és komolyan nagyon örültem annak, hogy találkoztam és együtt lehettem Veled. Az Isten arra használ Téged, hogy az Ő dicsőségét szolgáld és ez nagyszerű dolog.
Őszintén remélem, hogy februárban el tudsz jönni Kentuckyba. Tudván, hogy ez a lehetőség fennáll azonnal megkezdem a találkozások szervezését a Kormányzóval együtt. Az amerikai embereknek szükségük van arra, hogy bátor történeteket halljanak, amiről Te is tudsz beszélni. Nekünk más az ellenségünk, de az, ahogy Te és mások Magyarországon harcoltatok, nagy erőt adhat a mi küzdelmünkhez is.
Addig is örömmel foglalunk rendszeres imáinkba.
A mi problémáink mások itt Amerikában, mint nálatok, de a lelkeket úgyanúgy tudja rombolni.

Isten áldjon!

Szeretettel:

Tim Philpot

Tim Philpot
szenátor

Prison Fellowship International
Confraternidad Carcelaria Internacional
Fraternité Internationale des Prisons

P.O. Box 17434
Washington, DC 20041 USA
Telephone (703) 481-0000
Telex 903048 PFI HDQRS
Fax (703) 481-0003

Kedves Gábor!

Kelet-Európai utamnak egyik legszebb része volt a Veled való találkozás. Bátorságod, intellektusod és képességeid nekem is bátorságot adott.
Csak kérlek Testvér, ne égesd ki magad. Olyan sok tulajdonságot láttam benned, amik - tudom - a húsz évvel ezelőtti Chuck Colsonban voltak: rendkívüli képességekkel, teljesítménnyel rendelkezel és mindent el tudsz érni, amit akarsz. A probléma az ilyen emberekkel, amilyen Te is vagy és én is, az, hogy annyi minden van, amit jól tudunk csinálni, hogy nagyon erős a kísértés, hogy mindent elvállaljuk és csináljunk. Az igazság viszont az, hogy ez nem megy. Csak egy ember vagyunk. Az Isten arra akar bennünket használni, hogy a képességeinket ott használjuk, ahol a maximumot tudjuk nyújtani az ő országának építése érdekében. Néha azonban, amikor tíz különböző irányba indulunk el, akkor elveszítjük a szolgálatunk hatásfokát.
Minden esetre ezt én már kifejtettem Neked, amikor találkoztunk.
Mégis hadd emlékeztesselek arra, hogy a prioritásokat tartsd szemed előtt: kapcsolatod Krisztussal először, családoddal - másodszor és azután következik a munkád.
A keresztyén világban ma rengeteg meghívást és felkérést kapok a legkülönbözőbb dolgokra. Meghívtak például vendégelőadónak egy nagyon jó nevű egyetemre, ami azt jelentette, hogy minden félévben egy hétig lettek volna előadásaim. Megkértek, hogy legyek az elnöke néhány nagy tekintélyű szervezetnek, keresztyén missziónak. Felkértek, hogy vegyem át egy nagy misszió vezetését. Felkértek, hogy rendszeresen legyenek televíziós műsoraim. Mindent elutasítottam, ami nem tartozott szorosan ahhoz a területhez, amihez meggyőződésem szerint az Isten elhívott. S azért, mert ha elvállaltam volna mindezeket a dolgokat, akkor nem tudtam volna tenni azokat, amiket igazán jól kell tennem.
Mindezek elmondása után mégis remélem, hogy érdeklődést fogsz mutatni a Testvéri Börtöntársaság missziója iránt. Együtt sétáltunk a börtönben. Megérezted mi az. Tudod, hogy az evengélium milyen borzasztóan szükséges a börtönben. Ha érzel rá elhívást -de csak ha ezt érzed - remélem, hogy az időd és energiád egy részét arra tudod fordítani, hogy ez a misszió folyjék és erősödjék.
Nagyon mélyen érintett bátorságodnak az a története, ami a forradalom kezdetén történt Magyarországon. Az Isten már így is hatalmasan használt Téged és az a meglátásom, hogy még nagyobb dolgok is fognak történni Veled a következő években.
Bármit is teszünk, remélem, hogy egymással kapcsolatban tudunk maradni. Nagy lelki rokonságot érzek Veled és azt nagyon komolyan mondtam, hogy mindenkor szívesen látunk Washingtonban. Isten áldjon.
Szeretettel az Ő szolgálatában:

Washington, 1991. szeptember 19.

Prison Fellowship International
Confraternidad Carcelaria Internacional
Fraternité Internationale des Prisons

P.O. Box 17434
Washington, DC 20041 USA
Telephone (703) 481-0000
Telex 903048 PFI HDQRS
Fax (703) 481-0003

Washington, D. C. 1991. október 3.

Kedves Gábor!

Mellékelem a múlt heti rádióbeszédemnek a kéziratát.
Úgy emlékszem említettem, hogy minden nap mintegy 100 rádió adás közvetíti műsoromat. Úgy határoztam, hogy fölhasználom a történetedet, mert csodálatosan szemléltet bizonyos dolgokat.
Lehet, hogy az Egyházról készülő könyvemben is felhasználom.
Ebben az esetben mindent, ami megjelenik, megküldök előzetesen, hogy átnézd, hogy nehogy hiba legyen benne.
Látsz-e lehetőséget arra, hogy jövőre elgyere Washingtonba a Nemzeti Imareggelire?
Biztos vagyok benne, hogy az utazási költségekben tudnánk segíteni. Csak írj egy pár sort, hogy mikor tudnál jönni!
Melengető emlékeim vannak a Budapesten együtt eltöltött időről. Ezen a héten találkoztam Ron Nikkellel, aki még elmondta nekem azokat a dolgokat, amik elutazásom után történtek Budapesten.
Mindenesetre ő tovább munkálkodik a folyamatos kapcsolattartáson veletek.
Az Isten áldjon meg, kedves Testvérem. Ne égesd ki magad! Nagy feladatok állnak előtted!

Szeretettel az Ő szolgálatában:

Charles W. Colson

A rádióbeszéd:

EGYMÁS MELLETT

Most tértem haza Kelet-Európából, ahol Csehországban és Magyarországon tettünk látogatást a Börtöntársaság egy csoportjával. A keresztyéneknek ezekben az országokban figyelemreméltó élő hitük van.
Ami engem leginkább megérintet, az az érzékenység, amivel a keresztyén egységről gondolkoznak.
Felekezeti különbségek Kelet-Európában nem osztják meg a keresztyéneket úgy,

ahogyan itt Amerikában. Ahogyan Alexander Szolzsenyicin mondja, az egyház évtizedeken keresztül állt egységben a közös ellenséggel szemben: az ateizmussal.
Így kellett. Amikor az életed veszélyben van, nem vitázhatsz felekezeti különbségekről.
Ezt a szemléletet szívbemarkolóan demonstrálta a Pápa ezen a nyáron magyarországi utazása során. Látogatást tett Debrecenben, azon a helyen ami az ellenreformáció óta a magyar protestánsok szívébe mar, mivel akkor üldözték a protestánsokat és sokat meg is öltek.
Ott, Debrecen, a Pápa virágot helyezett el a protestáns mártírok emlékművénél és imádkozott értük. Mindez nagy hatással volt Magyarországon mindenkire.
Ennek a fajta egységnek a megnyilvánulása érezhető mindenfelé.
Hadd beszéljek most egy figyelemreméltó emberről, egy evangélikus lelkészről, akit Roszík Gábornak hívnak. Fürtös sötét haja van, kissé kócos, borzas kinézete mint akinek sok mindenre kell figyelnie és gondolnia a legapróbb részletekig.
De ez így is van.
Roszík Gábor volt az első szabadon választott antikommunista országgyűlési képviselő egész Kelet-Európában. Az egész úgy kezdődött, hogy hallotta körzetének korábbi országgyűlési képviselőjének egyik beszédét, aki magasztalta mindazokat az áldásokat, melyek a negyven éves szovjet uralomból származnak.
Ez aztán megtette hatását. Roszík Gábor megfogalmazott egy nyílt levelet válaszul, kifejtve, hogy az országgyűlési képviselő egyáltalán nem képviseli választóit, a népet, s felszólította, hogy mondjon le! A közvélemény reakciója a levélre kirobbanó volt, s a képviselő arra kényszerült, hogy lemondjon, s helyére pótválasztáson 70%-os többséggel Roszíkot választották meg képviselőnek.
Mindez 1988-ban kezdődött, a kelet-európai forradalmak előtt. S azt lehetne mondani, hogy az első törést okozta a kelet-európai kommunista szorongattatáson.
Ezután Roszík a kommunisták egyházra helyezett béklyóit vette célba. Nyílt levelet írt püspökének, melynek rámutatott a kommunistákkal való együttműködésére és arra szólította fel, hogy mondjon le. A püspök visszaütött. Egyházi bírósági pert indított ellene, ahol hivatalvesztésre ítélték és felfüggesztették. Ezt az ítéletet visszautasította és nem vett róla tudomást.
1989.-ben a romániai forradalom alatt, Karácsony éjszakáján Budapesten istentiszteletet jelentettek be a főváros legnagyobb terén. Özönlöttek az emberek, s több, mint 100 ezren gyűltek össze és hallgatták igehirdetését arról, hogy Jézus születése mit jelent az elnyomott világban élők számára.
Katolikusok, protestánsok, baptisták és ortodoxok együtt hallgatták az istentiszteletet.
Az egység micsoda megnyilvánulása!
Roszík Gábor, mint lutheránus lelkész jó kapcsolatokat ápol reformátusokkal, katolikusokkal egyaránt. Ha megkérdezik tőle, hogy miért, egyszerűen azt válaszolja: " A kommunisták mindent megtettek azért, hogy bennünket szétválasszanak. Nekünk pedig Krisztus testét kell építenünk."
Ez egy olyan válasz volt amit újra és újra hallottam végig utazván Kelet-Európán.
Jézus főpapi imáját juttatja eszembe, amit keresztrefeszítése előtti éjszakán mondott. Jézus azért imádkozott, hogy az ő követői mindnyájan egyek legyenek. Miért? "Azért, hogy lássa a világ, hogy az Atya küldött engem."
A világ szeme az egyházon van. S amikor szeretetet és egységet látnak - amint én azt láttam Kelet-Európai testvéreim között - az mindennél többet mond nekik, mégpedig azt, hogy az Isten hatalma a szívekben valóság.

THE KRIEBLE INSTITUTE

717 Second Street, N.E.
Washington, D.C. 20002
(202) 546-3000 FAX (202) 546-7689

Robert H. Krieble, *Chairman*

Paul M. Weyrich, *President*

Washington, 1992. január 3.

Kedves Gábor!

Elnézésedet kérjük, hogy csak ilyen soká jelentkezünk, azóta, hogy az izgalmas szentpétervári konferencián együtt voltunk. Mindenesetre a gyors oroszországi változások miatt képtelenek voltunk lépni a jövőbeni együttműködésünk területén.

Örömmel tájékoztatunk arról, hogy ezennel felkérünk, hogy a Krieble Intézet Tanácsadói Testületének tagja légy. Ez azt is jelenti, hogy bármikor lehetőséged van arra, hogy a Krieble Intézetet tájékoztasd arról, ha lehetőségek adottak az együttműködésre országodban. Arra kérünk, hogy láss el bennünket minden politikai és üzleti információval, lehetőséggel, hogy azokról a médiákon keresztül a nyugati közvéleményt naprakészen elláthassuk. Ezt a kapcsolatot azért tartjuk fontosnak, mert segítheti a demokrácia fejlődését abban a régióban.

Tervezzük, hogy évente találkozunk azokkal, akik ebben a közös munkában részt vesznek. Várjuk válaszodat, hogy elfogadod-e a Krible Intézet Tanácsadói Testületének tagságát.

Addig is szívélyes üdvözlettel:

Bob Krieble — Paul M. Weyrich

Dr. Robert H. Krieble
alapító

Paul M. W eyrich
elnök

DAVE DURENBERGER

Washington, 1992. február 26.

Kedves Képviselő Úr!

Üdvözletemet küldöm mind magam részéről, mind az Egyesült Államok Szenátusának Testvéri Közösségének tagjai részéről, akik minden szerda reggel közös imádságra összejönnek.
Ezt a levelet küldöm washingtoni barátaink részéről is, akik további információt fognak adni azokról a barátainkról, akik szerte a világon olyan imaközösséget tartanak, mint mi Washingtonban.
Mindannyian reméljük, hogy egy nap valamennyien együtt lehetünk. Addig is ne felejtse el, hogy imádkozunk Önért és hazájáért.

Szeretettel:

Dave Durenberger
szenátor
Amerikai Egyesült Államok

ALASKA

TED STEVENS
UNITED STATES SENATOR

Washington, 1992. május 13.

Kedves Roszík Úr!

Az Amerikai Egyesült Államok Szenátusának káplánja, Richard Halverson tiszteletes tájékoztatta ma reggel a Szenátus Testvéri Közösségét arról az Imareggeliről, mely az Önök Parlamentjében volt.
Szeretettel üdvözöljük a választott képviselők azon egyre szélesedő körében, akik Közösséget találnak egymással az Istenen keresztül, keresik az ő vezetését, őrzik a Szabadságot és abban a kiváltságos helyzetben vannak, hogy dicsőítik az Istent. Gratulálunk az összejövetelhez és azért imádkozunk, hogy Ön is, amiképpen mi is, megőrizzük a békességének áldását és örömét, mely mindannyiunkhoz eljött.

A legjobb kívánságokkal, szeretettel:

Ted Stevens
szenátor

DER ÖSTERREICHISCHE BOTSCHAFTER

Budapest, 1992. november 24.

Igen Tisztelt Képviselő Úr!

Megtisztelő leveléért és a megküldött videókazettáért - A Magyar Szabadság Napja -, szeretnék Önnek szívélyes köszönetet mondani.
Örömmel emlékszem vissza a nagyszerű gödöllői ünnepre és biztosíthatom Önt arról, hogy a visszaszerzett Szabadságért együtt örülök Önnel.
Önnek Képviselő Úr, a munkájához szeretnék további sikereket kívánni, s maradok nagyrabecsüléssel és szívélyes köszöntéssel:

Dr. Franz Schmid
oszták nagykövet

THE REPUBLIC OF KORIA NATIONAL RED CROSS

SEOUL, 1993. január 5.

Kedves Roszík Lelkész Úr!

Örömmel vettem kézhez levelét néhány nappal ezelőtt.
Nagy öröm volt számomra, hogy az elmúlt évben találkoztunk és megismerkedtünk midőn Koreában tartózkodott.
Remélem, hogy a közeli jövőben ismét találkozunk Koreában.

Minden jót kívánva és sikeres új esztendőt, maradok üdvözlettel:

Yung-Chung Kim
alelnök
Koreai Vörös Kereszt

REPUBLIC OF ALBANIA

PEOPLE'S ASSEMBLY

Tirana, 1993. április 6.

Kedves Roszík Úr!

Éppen most kaptam levelet a Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság elnökétől Ronald Nikkeltől, aki kifejezte azt a szándékát, hogy kapcsolatot létesítene egyházi és keresztény csoportokkal Albániában, akik elítéltekkel és azok hozzátartozóikkal, családtagjaikkal törődnének.
Levelében említette, hogy Ön, Roszík úr érdeklődik Albánia iránt, gyakran jött Albániába politikai parlamenti kapcsolatok szintjén, s Önnek is írt rólam. Nagyon érdekel engem is, hogy kapcsolatba kerüljünk legközelebb, ha Albániába jön és beszélgessünk ezekről a dolgokról.
Mellékelve megküldöm Bill Hamilton Albániáról írt könyvének egyik fejezetét, amit rólam írt, s ez talán többet is elmond Önnek rólam.

Remélve, hogy hamarosan hallok Önről, maradok tisztelettel:

Pjeter Arbnori
Albán Népi Gyűlés elnöke

EGER TOBACCO COMPANY LTD.

Reply to: ________

H-1027 Budapest,
Kapás utca 11-15. PF. 700/12
Tel.. (36) (1) 202-4246
Telefax: (36) (1) 201-3040
Telex: 222-157

H-3301 Eger,
Törvényház utca 4. PF. 60.
Tel.: (36) 411-411
Telefax: (36) 413-426
Telex: 63-327

Budapest, 1994. június 3.

Az 1990-94-es parlamenti időszak végéhez érve kötelességünknek érezzük, hogy kifejezzük személyes köszönetünket és megbecsülésünket együttműködéséért, tanácsaiért, támogatásáért, amit nekünk és a Philip Morrisnak nyújtott ezen évek alatt.
Az Ön jószándéka és készsége felbecsülhetetlenül értékes a számunkra döntéseinkben és azokban a határozatokban, hogy ne csupán a cégünk érdekeit tartsuk szem előtt, hanem a magyar dohány iparét is és a hatalmas előrelépés a privatizáció óta nyilvánvaló bizonyítéka az Ön támogatásának és bátorításának.
Nagyon elégedettek vagyunk az egri vállalkozásunkkal, s a vállalat két és fél éves sikerei bizonyították a Philip Morris szaktudásának és technológiájának hatékonyságát, a vállalat alkalmazottjainak odaadó és lelkes együttműködésével együtt, ami reményeket ad arra, hogy ez a fejlődési folyamat tovább fog folytatódni.
Én külön is szeretnék személyes köszönetet mondani előzékenységéért, segítségéért, amit személyem iránt számtalanszor kimutatott, ami sokat hozzáadott ahhoz, hogy még jobban megértsem és megszeressem munkánkat itt Magyarországon.

Sok sikert kívánunk a jövőre nézve, s reméljük, hogy kapcsolatunk és együttműködésünk folytatódni fog, s ennek nagy örömmel tekintünk elébe.

Szívélyes üdvözlettel és jókívánságokkal:

Gregory H. Courtier
igazgató

OTTO von HABSBURG
Mitglied des
Europäischen Parlaments

Pöcking, 1995. május 11.

Tiszteletes Uram!

Rendkívül örültem az Ön levelének. Már sokszor azon tűnődtem, hogyan is érzi magát a szerencsétlen választások után. Szívből örülök, hogy most is van szép feladata, és nagyon számítok arra, hogy ha megint Gödöllőn járok, Önt újra láthatom.

Nagyszerűnek tartom, hogy sikeres a munkája. Isten áldja meg továbbra is, és adja meg nekünk, hogy hamarosan találkozhassunk!

Meleg üdvözlettel:

Habsburg Ottó

A GÖDÖLLŐI ELLENZÉKI KÖR (MDF, SZDSZ, FIDESZ)
országgyűlési képviselőjelöltje

ROSZIK GÁBOR
evangélikus lelkész

"Nagy Imrét és társait rehabilitálni fogják. Az oroszok szépen hazamennek. Magyarország semleges lesz. Itt demokrácia lesz és szabadság. A magyar élni fog, éspedig jól.
Bizonyítékaim nincsenek, mégis: hiszem."

Az első és nevezetes szórólap 1989. júniusában

A GÖDÖLLŐI ELLENZÉKI KÖR (MDF, SZDSZ, FIDESZ)
ORSZÁGGYŰLÉSI
KÉPVISELŐJELÖLTJE

ROSZIK GÁBOR
evangélikus lelkész

Jelölőgyűlések:

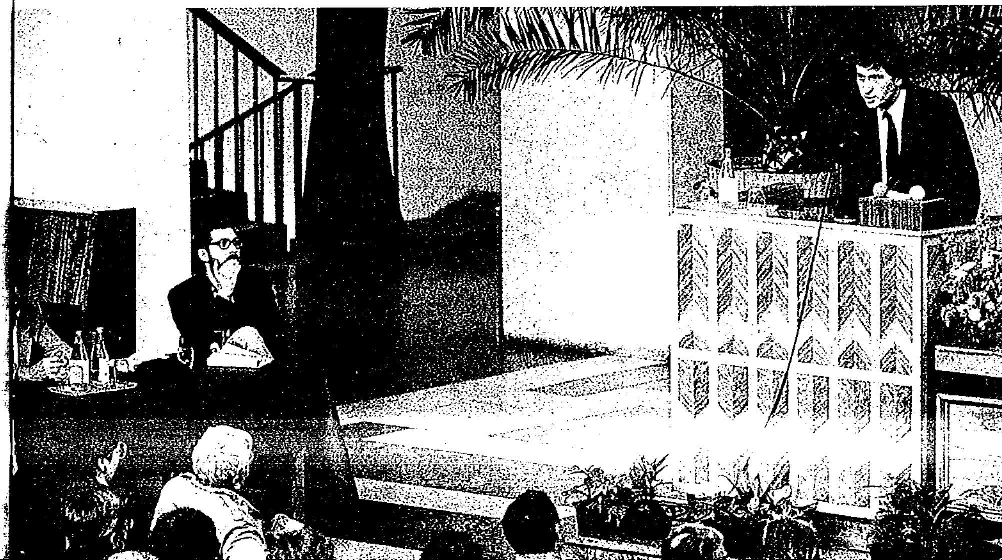
Június 22-én 18 órakor:
Gödöllő, Egyetem

Június 26-án 18 órakor:
Isaszeg, Művelődési Ház

Június 29-én 18 órakor:
Gödöllő, Művelődési Központ

Az első plakát, amivel egy éjszaka "beszórtuk" Gödöllőt és Isaszeget

Az első jelölőgyűlés Gödöllőn, 1989. június 22-én

1989. július 22. a győzelem éjszakáján, Dani fiammal, Linda lányommal

Szeptemberben "elfoglaltuk a Parlamentet"

1989. október 23. Fuszenecker Ferenc fotókiállítása Gödöllőn

1989. december 22: Röpgyűlés Gödöllőn a romániai forradalom kitörésének estéjén

"Elvtársak" között a Házban, 1989. szeptemberében

Király Zoltánnal 1989-ben

Bánffy György barátommal is együtt voltunk a Parlamentben 1989-ben

FIDESZ Kongresszuson 1989-ben, akkor még mint Fidesz-tag is

Az Osztrák Néppárt vezetőivel 1989-ben: Josef Riegler, Othmar Karas és Reiner Stepan

Zwack Péter barátommal (Fotó: Tóth Péter)

Antall József miniszterelnökkel (Fotó: Saxa Annamária)

Boross Péter miniszterelnökkel (Fotó: Saxa Annamária)

Tőkés Lászlóval 1991. június 30-án, a Magyar Szabadság Napján. A háttérben Dani fiam. (Fotó: Monus Gábor, MTI)

Schamschula György barátommal (Fotó: Saxa Annamária)

Antall Józseffel Máriabesnyőn 1992-ben Teleki Pálra emlékezve

Habsburg Ottó első látogatása a Királyi Kastélyban Gödöllőn

A királyi családdal Máriabesnyőn (Fotó: Kresz Albert)

Szörényi Leventével a Magyar Szabadság Napja előtt 1991. június 29-én

A Tessedik Sámuel Anyaotthon felszentelésekor, 1994-ben, Pungor Ernő miniszter úr, Tőkés László püspök úr. Háttérben Dani fiam és Nagy Károly gödöllői református lelkész (Fotó: Kresz Albert)

Erdélyi Est Gödöllőn, 1994 márciusában, Tempfli József nagyváradi és Keszthelyi Ferenc váci r. katolikus püspökkel (Fotó: Kresz Albert)

Első alkalommal Albániában, Shkodrában, 1990-ben, Zef Simoni r. katolikus lelkésztestvér otthonában (középen)
(Fotó: Mózs József)

Pár nappal később Berátban, Póka Ferenc nagykövetünk és Sztalin társaságában Mózs Józseffel

Történelmi fénykép 1991. januárjában Sali Berishával, Tiranában

Az Albán Népi Gyűlésben 1992-ben. Mellettem jobbra a második: Alexander Meksi – későbbi miniszterelnök

Kubai ellenzékkel 1994-ben. A képen Janez Pelletier, Elizardo Sanchez, René Del Pozo és Sárossy László

Elizardo Sanchez otthonában Havannában

Margaret Thacher brit miniszterelnökasszonnyal 1990 őszén

Tim Philpot kentucky szenátor barátommal a Kentucky Ezredese kitüntetés átvételekor, 1992-ben

TARTALOMJEGYZÉK

Pfarrer Gábor Roszik ist der erste freigewählte Abgeordnete im Budapester Parlament

Ein Kanzelprediger geriet in Rage

...járat Gödöllőn

...nem ...vízumot

GÖDÖLLŐI MinDenes

KÖZÉRDEKŰ-HIRDETÉSI MELLÉKLET

1989. JÚLIUS 24., HÉTFŐ

ROSZIK GÁBOR 70 %

...és Isaszegen ...or a képviselő

A Milestone in Hungary

Varsó és Budapest útkeresésében kapitalista tendenciát lát Fidel Castro

szerezzenek híveket". A kubai államfő aggódó hangon beszélt a lengyelországi ellenzék választási sikeréről, Lech *Walesa* szerepéről és arról, hogy *Jaruzelskit* csak egy szavazat többséggel választották államfővé. Magyarországról pedig megjegyezte: *szomorú*, hogy a napokban lezajlott (egyik) pótválasztásokon az ellenzék jelöltje győzött. Castro ugyanakkor ...ozzálette: minden országnak jo-...

D. A.

...r Rozsik ...Kommunisten

PEST MEGYEI HÍRLAP

Roszík Gábor levele Bócz Endre főügyészhez

...egyelőre még nem dől a dominó

...zik Gábor interjúja havannal tapasz...

Roszík az albán foglyokért

(MTI) Albán börtöntársaság életre hívásának előmozdításáért járt a balkáni országban Roszík Gábor evangélikus lelkész, a washingtoni székhelyű Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság Ro... bizásából. Hazaérkezte után Ro... mondta, hogy egyhetes látoga... fogadta őt Sali Berisha köz... nök, Alexander Meksi m... megbeszéléseket foly... ...ta római katolik...

Átverték a minisztert, avagy a zavarosban halászik Grósz?

Roszík Gábor képviselő, képzett szónokhoz méltón igen szócsokozató interpellációt terjesztett tegnap az országgyűlés elé.

...KÉSZ ESETE ...ELŐSÉGGEL

KÖZÉLETI HETILAP

ROSZÍK GÁBOR: JÚNIUS 30-A LEGYEN A SZABADSÁG NAPJA

Ünnepség az Alsó parkban

1992. június 29., hétfő

A magyar szabadság napja — Gödöllőn

Nem mindennapi rendőri biztosítás közepette ünnepelhették a magyar szabadság napját mindazok, akik szombaton Gödöllőre utaztak.

Roszík Gábor AZ OROSZOK SZÉPEN HAZAMENTEK...

Roszík Gábor

AZ OROSZOK SZÉPEN HAZAMENTEK...